Dijous del dit dia a 9 de gost 1640 com los cotes dela guerra se anauen aumentant. y la Ciutat auia donat les armes a totes les companies. Fins als moneders de Sarrel. y als capellans Armats aquell dit temps. perq que se exercitassen y aprenguessen de lligar les armes que pera la dita entrada totom los bracos. y tambe auia donat la Ciutat armes als consellers y Comunitat Don enemorial estampat en la qual Deyen y adonyalauen los Diputs de totes les companyes y to minitat aone auian de acudir en toms de rebato fins a Frares y capellans y Cavalls y gent que no ells pera de Sanidat. fins ala gent Forenuenina dela Ciutat conforme los Cerquals Dessian. y los companyas auian de acudir ales puertes. y aixi totom estauen alertes. y com los galeres de espanya anauen aportant gent en Vna part y altra los arreu. y atemia se temia que Vindria ho alguna nit o Dia Desembarcaren gent a alguna part. y Pudriallen alguna escorrentanda y no Sesen algun Dany per que estauen guardant armados de Gualos y de Fadell. y aixi dit dia de 9 de 1640 Vna era hauies abans Nos sesi sentit. munguich Cisenyala armada de ponent. y la guarda baixa adonar auis que Veya moltes galeres y Naus sera. y aixi quel tinguessen Compte. y Cont de Vinga al torch munjuich seu mal fos y aixi la Ciutat ho fer temor de dit Vexelli. Ho per Veure la gent com se aportauen. en auia tocades set ues la campana dels Cos se posa atrear rebato. y de trompe la tornaua. y la antonia del si tocaen. y de trompe per los carres anauen tabals y trompetes que pena dela Vila totom Cliques ales armes y totom acudi alos Seus Cos. y que totes les carretes y carretes auian de acudir alla plaza dell contrer dla sala dells armes que de alli auian de obrar aone auien de carregar prouitions si acas la gent auia de exir fora. y aixi de trompe totom Cligue abont ab les armes cadahu alon puesto. y tots los moneders tenien cuerpo de guardia cadahu alon pari tots los Frares ab les armes y de alli se auia de repartir alos llochs. y los capellans aixi matex. y totom Cleuats ab les armes y los Companyes acudiren cadahu alon puesto. y feren pujar dos Companyes a monjuich. pera guardarlo que als nos fesen los fortificallons que y anauen. y feren Molta Guarda aquella nit y tota la Ciutat. y murallas. y auie Vna Companya de Cauall que era dels mercaders. que ana per dentro tota la nit tabent la Ciutat. y Com fou lo estarma demati Nos Va Veure ningun Vexell. y aixi totom se recullí. y totes les Companyes sen tornaren cadahu en la casa y aixi fou cosa de Veure que totom se aportaa molt be —

Les carres del Compte de Sta Coloma que trobaren ab un baul a Stfran.

Fou acusat alguna persona que en Stfran. hi auian recollida molta cosa del Compte de Sta Coloma especial grans Vn baul en que hi auia moltes carres dels orbes que lo rey amiaue adit Comte pera Sucretar aquella terra de catalunya. y aixi per orde dels diputats hi anaren y sen aportaren totes les carres de dit baul y les aportaren als diputats. y alli a 7 de gost 1640 les llegiren ali diats y alli a 8 dit les llegiren acasa dela Ciutat a consell de cent y publicament duant totom y que dela diputatio les aportaren acasa la Ciutat ab Vna enfaixada. y seimera nit ab la enfaixada Deyen que la trentasisena dela diputatio auia rebut y suplicaue ala Ciutat que sen guardas aquelles coses de guerra comunicasse molt. que los que eren de Consell de cent aquell any que hui eran cabalers del negoti comunicas que restauen aquell any Vinent a consell. y que lo dia de Sta Andreu que traguessen los que acostumen atraure y que Vni y altres tractasen aconsell y que Comunicasse molt que Com era cosa de tanta importancia que hi aguessen molts Vots en consell. y aixi los ho confedrien y abres llegueu les dites carres. anbi quals encomenaueu molt Principalment al dit Compte. La Conseruario del exercit que era exit del sitti de Salses — Igual estaue allotgia pera catalunya. Vtensili. y encomanauen molt que no fossen mal tractats pera que aquell exercit auia de estar la retaurario de aquell regne pera que era la mitter soldadesca que los Rey solicitaua y que ales Vilas y llochs anne stauian allotgats que fos de manera que los soldats fossen superior ala gent dela terra pera que no fossen mal tractats. y que allá anne estauian que fossen allotgats adonar los aranias y fenas aells y als

cauallí sin tenion. y encara los auien de donar de mes ames tant aradre Sobtat Conforme la calitat de cadhu. y allí eran bonas rocas Vacigoals en aquellas terras per quant no era de conturells. y de aquesta manera auia de anar cantant tota la terra. y venir a tributar tota la terra. y promettian aso compte que si ell alcantaue aquelles coses que demanaua. lo millor terri que era en la corona que seria per ell. que he aquest medis lo engamyaren. y entre altres cartes que seria llarch de contar les fores. Una que he deyen que aquell yeare que lo seyen xx mil omens. xx dos mil los eclisiastichs. y dos mil los cauallers. y xx mil los Ciutadans y que no auian de dir sino que eran per guardar la terra. y que Dn Dia com manco se pensaren quen tinguen dos mil de ajuntats a tortosa ab alfachi. y dos mil a tarragona y dos mil a baf. y que sera tos lo reys los enuiaria embarcats. y quell los embarcar per forsa y quells pararian a Italia. y de aquesta manera dehia aminuar aquella terra. per que lo intent dell era pobrar aquesta terra de altra gent per que deyen que no voldrien estar sugetes al rey. y que ell la dehia subjugar que sino deu sin auia de demanar compte directament sino depcaue viure tant arregne sobra que los teslechi ley auian acontellat. per que no auia ninguna rasso en lo mon que vosltres sugetes dehon rey sino era aquesta. y axi ells ho esforsauen molt sin. y encara Dny trobauen los millors cartes que les duuian mes abantatges puis be les cren vinguides entre mans que la endema de corpus quant fou mort lo Viney Varen agafar vn correu ab Culgat del Vallis. que aportaue vn plech de cartes al Viney. y lo aportauen ast. y los cartells lo reconeguren. y prenguren les cartes. y nolis digueren decloure. sino abant que agues Jurat lo duch de cardona. y ley donaren. y quant lo duch les legi ell matex los crema. y no digue altres paraules sino ja ebauem en alto. perque ab aquellas cartes estaua la Conclusio dels negocis. y axi ab aquestas cartes se desengayaren molts persones que anauen engamyades. p. que hi auia molts maldats quantes de aquesta terra deu hi Vulla mirar per la bondat

De Com lo Marques delas Veles entra en tortosa y Jura p. Viney
y de com en baf. se arbola la bandera del Cathalunya

Auent los tortosins donades entrades al cabellans. y los cabellans ecrse enseruitis de tortosa y tenint lo Rey ho tot ministrat. La encentio tan mala de Volar portar y abelar aquelles terres. y subjugarles Conforme ha fet en aragó y Valentia y altres pars. determina de anuiar exprest a catalunya D. Vay enuiar p. Capitis general lo marques de las Veles. y segons se digue aportaue quinze ho setze mil omens de peu y set ho Vuyt sens cauallo. y que diuen que despatxi tota la castella de gent. y per tugal y la andalusia y altres pars de ponent. pera que ell hi Vosgue portar tot son retto per be reme dir ab la sua. y axi com ella dit tenion la entrada segura per tortosa. ja que los tortosins se eren aportats tan bellitament. de donarse ala part del rey. y axi lo exprest Vingue. a tortosa. y lo dia que lo marques delas Veles entra en tortosa que era all primes de co. fonch. a quest dia Vo Jurar per Viney de catalunya. pero ninguu sindich de ninguna Ciutat ne Vila Viney ana ni de baf. ni dels diputats tampoch encara que abans de entrar en tortosa ja auia acordades diades y anuiat cartells per tot pera que p. saludes acudis tot com aportosa pera prendre lo Juramentpero ninguu hi Vingue. p. que ja tenien Viney que era lo bisbe de baf. y que no Volien pero Anantell aserca lo Rhom pera la guarda dimarts all 4 de dt. Vol Vingue donar pera que digues que ell ja no eras Viney que lo marques delas Veles auia ja Juratt en tortosa y que ell ja li auian lleuat los ordes y poders de ser Viney y axi que dit tinguessen p. cat

Veyent la Ciutat y diputatio que la cosa anaue tan desbaratada y que no anaue de bon[a]
y que alla ala ligera de cebo anian pressat algunas Vilas y llochs. y quen duiah tretas la gent y que tot
ho deuastauan y ho barbaran a foch y a sanch especialment xerta y tiberys y altres llochs. y que auian
molt mal tractat Un quadro de Sta Ma. Verge y que abrofanauan molt los Soldats de brompre tinque
ren Claus y cordell de sent. se determina de brompre de que se arbolas la bandera de Sta Eulalia
y que lo marques delas Velas fos cridat per diferencich dela patria per los cantons de Barª. y que de
brompre sofferen prener tots los bens y totes su terras que ell era senyor de martorell y de Molins
de Rey. y del balcu dela compteria de Barª. y en lo punt fou determinat donaren ordre en deuera
del modo que se acostumaua acreuna altres Vegades. y axi se endarna que fou Dijous als 8 de Juny
al demati la arbolaren acasa dela Ciutat del modo seguent. primerament Comensaren altres los ca
pitans altfers y Sargentos delli companyes de Barª. que foren al demati acasa la Ciutat tots ab los
instrumens de guerra sens los capitans ginetes y los alferes Banaters y sos sargentos alabarda. y
tambe tots los mestres de camp y ajudans y Sargentos major dela Ciutat. y molt tabali. y axi Con
torn. fou ajuntat acasa dela Ciutat. sque la on la bandera la auian arborada al mati dlla fet comensa
ren acaminar la bandera de aquest modo primerament isqueren tots los Capitans y alferis y Sargentos y
deputs oficials de guerra de casa la Ciutat. y foren Un gran rotllo per deuant casa la Ciutat y
foren ser gran plasa perque hi auia molta gent. y com totes foren fora sempre estauen tocant tres
ho quatre cops. y abres hisque la bandera de Sta Eulalia que es la matexa que aportan ala professo de
cotbus y alls demes professons questa la seu. y la troyen de dins casa la Ciutat tota ajegudo y tota ella
la de cauallers de bras armilla y anaue deuant que aportaue lo cap dela bandera lo protector del bras armilla
que era don Francisco Vilalba. y abres molts cauallers. y los Vuyt Consellers aportauen darrerament la cua
dela asta dela bandera y de aquest modo la traguelen fora y com fou fora la apocaren. y los Consellers en
cap la arrimaa ala paret prop dela finestra y dale sa hi auia gent que la bujaren dalt. y la pararen den
sant dita finestra de casa dela Ciutat. y sa hi auia ala finestra Un cotri finestra de Vellut carmesi
y ala bandera hi pintaren los Sts Sagrament dauirat ab unes lletres que deyen Senyor Judicau Vostra
causa. y aixo era per memoria dels agrauis que auian fet al Sagrament de gra de arenas y monteris
que apres acabarna apendre les armes en aquella terra quantra los soldats Suisses del Rey. y mentres
estauen penant la bandera sempre estauen sonant trompetes y manelorils. y auies tanta gent que si
es clastauen. y en aquella posada encontinent foren les crides del marques delas Velas cridantlo pera
diferencich dela patria. y de brompre La diputatio ana apendre possessio del balcu dela Compteria y de
tot lo que auia que fos del marques delas Velas. y altres anaren apendre possessio de les terres de molins
de rey. y de martorell. y de totes sos terras. y en les crides deyen que qualsevol persona que se rendes
al dit marques ho sabes qui lo desfigue sabes en ninguna part seres mes que ho auia de demanar
a la diputatio ab molts bons penes quix poraen. y axi la bandera feta arbolada. y menats ho
estigue sempre hi feyen posta capitans pofagentes ho alferis que ho auian agarrat per torns y

De Com Mossen de Cabrera entra en Bag.ª y la Cavalleria

En aquest jorn lo marques dAlas Velez en tornera enuia tartilles als Vilas y Alcoch. Arcmunians dient que el Senyor la obediencia sino quell atalaria y ho balaria tot a foch y a sanch. Com de aço se fora en orde y fou comanat a marxar la gent dells lo coll de balaguer. y prenguren vn lloguerer que es al principi del coll de aquella part que dia lo Castell. ab que no fen sino vint quarters cada. y per tot allo acordaren tot ho sagrejauen. y ho donauen ala bona ventura y vigent la diguesto que la se anauen nos tant per entes donaren molta preia a mossen de cabrera. que vinguet ab tot lo gentil.ª ab la cauallaria. que ja era dins catalunya. que era entrat ab mil y dotsents cauallers. y que deya quatre cents entre bella y lo empordan y ell vingue ab vuyt cents cauallers. y axi se dona molta preia en arribar en Bag.ª dellins als 20 de Octobre. y lo higuren arebut lo capita y gouernador dells armes de aquella Ciutat Don miguel torrelles. caualler del abit de S.t Juan. y anaue acompanyat ab al quina trentena de cauallers a cauall ab los mestres de camp y sargents major y ajudants y altres officials. y tambe hi hague la Companya de cauall dels mercaders que anaue molt ben proueda. y ell entra molt ala ligera que auia deixada la cauallaria molt atras que no podia caminar tant com ell. y axi entra ab alguns dels que ho stage de la companya que eren criats. y altres dells seus acostats dell. y aquest auia de ser lo general del exercit de catalunya. y era lo que auian alegrat dits Vilas era vn galant home gros y fresch de edat de alguns quaranta anys poch mes poch menys y aquest cauallers que tinch dit lo higuren arebut fora. y entra per lo portal del Olleguer per que si venia molt dret p. anar alla aont lo portaren. que era al palau dela compreta dela casa que tinch dit que era del marques dels Velez. y venia ab ell vilablana qual auian fet Comissari general dela cauallaria. y la Ciutat auia fet tirar del del portal del angel fins al palau dela Compreta tot Companyes que eren vuyt ho deu. y mentres ell palau trauen. y pasa denant la Diputacio y casa dela Ciutat. y mentres ell estigue entrat tot lo gatio que fou al palau de ell y dells que anauen ab ell que hi sobre vinguren molt tot ama en Compte dela Diputacio. y sempre hi estigue al palau vna Companya de guarda de dia y de nit mudauala de vint en vint y quatre horas. y alli si anauen a fer Visita los Diputats y Conselles. y entretant quela Cauallaria se anaue alotjant anaren prenunint los pagesos de guarra y prouisions y municions. y lo Regiment y entre tant los castellans guanyaren lo Coll de balaguer que los muy ben ben noua part Noy feren ninguna deligencia y lo mossen de cabrera deya quell deuien entrar endintre que Comprei endintre serian omillos de auria la ralla. y axi se donaren molta preia enque anas auiat al camp de tarragona p. que parillana molt. y tambe enque seguel la bandera de S.ta Cuelia y lo modo y forma fou de aquella manera

De Com Ser partit Mossen de cabrera de Bag.ª y lo modo que hi hague la bandera

Veyent la Ciutat de Bag.ª que los castellans sen anauen encara p. Catalunya y que la auian pres lo coll de balaguer y lo castell y que Vernan dret a cambrils apres dit que alla temian

La gloria de armes. D'axi donaren orda de que lo motor de esperman anas de prompte aterragona. y allí aga
gon la gent bona enadiós de passaren. y se determina que lo manes dia con anas la bandera de Sta Culalia. y
que com anas lo Conseller Ters ab dita bandera y 25 dotze acompanyadas detra bandera de gent de bat.
se ordena que los Consellers fomisaren arreras tots los brams de Cellers y Confrares de bat y de trompe
los manaren que tots tota la gent tenien ala Confraria Sta de 18 anys fins a 55 anys. y que aquells
que anian de donar de sinch hi. ho tots de bota ho voluntariamente. y que aquells quey anirian los
Siutat los donaria dos reials de socorro cadahu cadallos. y que los Confrares ofersen de la part lo que pugueren
y axi la Confraria hofersen y donaren dotze cantirats y bon tros pera que la gent fi anas. y tambe foren
que cercaren tots los no estauen ala bandera. y los aprigueren altres. y acada dela Siutat los tragueren de
bota tambe de sinch hi donantlos la Siutat lo manco socorro. y axi Vinguieren aser un numero de
set ho vuyt cens omens tots bona gent. y tambe se dona deligencia de que passat breu la cavalleria
de motor de esperman que van set ho vuyt cens cavalls. y la infanteria de peu tambe que eren dos mil
y axi Diuapte als 15 de octubre 1640 son anaren duas Companyes de peu dela Siutat tots bona gent los
Demes mengueren. a lo endarme que era diumenge arribi dita son anas lo motor de esperman ab molta
gent que temia assi y molt cabos y la Siutat anaua molta cavalleria deuant que dits tres dies passa tots
y tot molt bella gent y bons cavalls. Y tambe la matexa tarde son anas la bandera de Sta Culalia
que la auia tres ho quatre dies que era al portal de Sta Antoni. Y semi ana lo Conseller ters que era
Gnt Hard. Rovell que era Advocat dela Siutat Y lo perdo lo abortaue acauall Don Galceran Aguilo
y son anaren aquiso dias dos ho tres cens soldats de alli. y lo endarme son anaren altre tant. y cada dia
venen que tots los soldats foren fora y tambe passauen cada dia molt soldats francesos axi de peu com de
cauall. y tots ab tot armes al tall que tot lo cami los apertauen que son gent de gran pena

La traisó quey auia en terragona. y Demes Vilas del Camp

Lo dia que parti de alli lo motor de esperman arriba Nouas que la Vila de Reus se donaua als cathe
llans y alto Reus no volie pahar ni veure la cara del enemich sino que hi auia Vn frare de Sta Franc. que Ilega
ma Frare Roger Natural de Montroig del camb de terragona. y aquiso anaua per los Vilas dientlos que
no fossen armes contra Rey sino que donasen de bona voluntat tot lo que los demanaua. y que
cosa que ells no volien sino Vassalge que no venien sino pera castigar los Catalans de bat. y que ells no
fueen ninguna resistencia guarda del rey. y aquiso offerie la auia tambe molt temps que auia comensa
des los Demes Vilas del camb de terragona y la primera fon la de Montroig de alla auant ell era fill. y
axi tornant ala Vila de Reus que es Vila groza que podia molt ben defendre. la gent Reus la tralli de
aquesta manera. que com los castellans Vagauen acamboris altres siti. foren anar la gent Reus de
fora. altres los portes dela una manera pera socorre acamboris y axi no hi gueren quasi ni sinch cens
homens. ja dit socorro. y com ells foren fora los Reus. donaren al governat dels castellans que la
hi podia anar que en lo Siutat se donarian. y axi hi anaren algunes tropas de cauallers. y se foren
Senyors dela Vila. y com foren dintre. y foren Senyors dela Vila tambe saquejaren. Robaren. y
feren lo quell donat gent dels Reus com en tortosa matexa y son abortaren molt carros de Bastiments al
governat y anaren aforrar los cauallo. que sino per ells estauen ja sinch hores de Bastiments ni ma
tenimint tant per ells com per los Cauallo. y foren la perdicio de tots aquells Vilas. y Vn senyor de

De alla ques deya gornali anaue tambe per totes aquelles Viles induintlos de que sedona
son al rey. ffins atane quell prenguessen all y al fraxe y los abortaren prestos en terragona. los quals
los volien cullyar y gentes nous fessen. perque com los de terragona temian ja la traso dits son Cos ho
allegauen ffins atane Veren lo enemich. que ales ores se desemparaua lo mont de esperman. y Veuha trasso
manifesta. com y auall se dirie ques llegament — Sabut es bey. La trasso que la Vila de rues
auia feta. de donarse sense batalla en lo punt feren ordes y bay de part dels dyguners que gun
nuul persona que tingues robes mercaderies y dines de ningu dels abitans dela Vila de rues. y mobles
y moneda que dins tes dies ho aguesen de denunsiar pena de cinch sentes lliures aplicadores al gasto
dela guerra. y apri etcetera ho feu que ningu se tinque a burlas —
Ffirmat fou lo motiu de esperman en terragona Juntament ab lo Conselliz y bandera de
Sta Cularia y la gent de peus y de caualls. lo enemich Veligue forsar les cases encorda. y atall de
guerra. y bombardament abans de ayco Veligue pruar la gent de terragona si temian Valor. y apri
Com lo escriure dell Castellans ja feuen batent Camboris que es aduel lloguer de tarragona. Veligue
ser lo motiu Una armes falla com si lo enemich ja eres alla. y apri Va Veure que ningu de
tarragona prengues les armes sino fforen la gent quey eren anades de assi. y ales ores cognegue
que la gent no temia bon intent. y que estauen ja Contaminats en favor del rey
Tornant en lo de Cambris. La gent Natural y abitans de dita Vila aperes ni reba ningu gosat
saberen que los castellans auian tres lo Coll de balaguer que tambe hi aguessen trasso en los Cabos que
tambe se donaren sense ser ningunes armes que tots fugiren. y apri La gent que estaue al Coll
de balaguer per guardar lo pas tots se recolliren dins cambris. gent eres la flaca de armes y se forniren
ben dinersos pera que hi auia prou provisions y monestions. y apri si recolliren y guardar dita Vila
tres ho tres quil comen. quey auia saltant mantenimens pera temirsi dita gent. Y apri los Castellans
anauen enarsant dret a Cambris Vens trobar ninguna resistencia. y apri dijous als 25 de Octe 1640
ales deu ho onze ores hi arriba la Cauallerisa y possaren siti dins dita Vila. saltelles ab tres
peses de artilleria. No dues quen prengueren al coll de balaguer dell grellots. y Vna quen prengueren
dela torra de Cambris que noy auia sino Un home de guarda y la trobaren hubertas. y Vell tolta
ninguna cosa. y apri la gent que estaue dins Cambris se defensauen Valerosament y resistiren
ben sinch dies. y aguren resistit molt mes si noy agues a gues traydors y ffou que lo Gurat de
dita Vila estaue girat dela part del rey. y Un tal Victor que era gouernador del Camp de terragona
y abitaua en baix. y aquest tambe era dela part del Rey. y apri lo Gurat fen Una trasso molt gran
que ya llansar casi totes la polvora y monestions dins Un boy y sen baixa ala part dels Contrans. y
lo dit Victor ya trauer Una Carta falsa dels diputats y Conselli dient que Vuyt todian enemics
socorro de Un rues. y apri Com la gent de dintre se veu perduda y que la Notemian ser defensable
demanaren tractes al enemich donantse abona guerra y sueltes salues. y apri los ho Concedixen
peso encara que foren de dintre y fores senyors dells los prengueren ostatges y tots los que foren bons
pera galeres los hi baxaren. y los demes tots los despullaren. y al cabo de ores lo baxo de Vacafort
li donaren Un garrot. y sospenjaren per Un peu ala Muralla. y allabs cabos escorxaren. y
apri se foren senyors de dita Vila y se dixa que lo Victor tambe sen ora baixat abtes que enemich

Rendit que a
baixaren d'abitam
gent quey auia d
De agui sen ana
hauien emole y
molta gent dell
y apri quant no
emolls Castellans
Sabut y motiu
abona guerra
tas al Marques
guerra. y que s
Soldat si dell con
Rey de Santa ha
o guayos se an d
tenir ninguna co
y que ell que re
Rendit que ting
marques dels Vel
gosa auia tres
y Com lo motiu
dient que era d
y apri lo Valenga
en particular
y lo motiu de
apri si arriscas
seren donats al
necessaria. y lo
guey eran encara
ningu que alla
Nous que prena
abe que emole
que no los de
y no Vullguen
temian lo trasso
passaue. y prest
y ninguna molest

Rendit que aquiren canbrils anaren a Vilaseca quey auia Valleta gent de Vilafranqueha y altres parts. y
salaren Vallerament que matacren molta gent dells castellans. y saltaren dins que tots foren morts y tom la
gent quey auia dintre era pochs y los contraris molts la rendiren y la cremaren y esbarlaren tota.
De aqui son anaren a Reus y la fortalesa com no era del tot acabada y era obra fresca la
saccien molt ab la esbarlaren tota. abe que los de dintre se defensaren molt. y los defensaren y matacren
molta gent dels contraris. fins que hauia puyt passes de artilleria de forto quey auian aportades de bax
y aixi quant no poguaren mes y los auien descalabrada la artilleria se aguarde de rendir pero matacren
molts castellans. y los de dintre tambe moriren tots y que saluaren anpoques mes.
Sabut y entes per esperman la Vellacaria auian fora de degollar la gent de Canbrils essent donats
abona guerra cosa que mes acostuma fer entre moros qui alueran. Vide tarragona anuia Una trompe
ta al marques dales Veles dientli que allo no era cosa de saldats de degollar la gent ques donaue abona
guerra. y que si determinaue de matar auant en degollar la gent que ell si amotinaria que cosa era esta
soldat si ell continuaue. y aixi ell Sr Leu de Rebolla que ell que si digues si estaua alla per compte del
Rey de Franca no y Comte dela generalitat de Catalunya y que los pahes ques fan de rey a Rey que
aquexos se an de observar y tenir pero los ques fan de rey a vasall bey molt ques prometia Reserua de no
tenir ninguna cosa. y que se an de castigar tots los rebelles al rey y los que prenen les armes guanca dell
y que ell que veritas sino que faria lo matejo sins defendaue. y si venia en nom dela generalitat
Rendit que tinguiuen salou los castellans. lo exercit camina cap a tarragona. y com fou prop dells lo
marques dales Veles anuia Una trompeta a enquir de esperman dientli que ell ques retirat de alli pera que tota
gent auia tres ho quatre mesos que sera donada al rey y altres pahes. y que aixi ho auian capitulat
y com lo moros no veure la traisio estaua molt espantat. y aixi los Jurats y lo capitol si foren embaxade
dient que era dela manera que lo marques dales Veles deya. y que ells no pendrian les armes guanca del rey
y aixi lo Valenganyaren y com ell no veure aixo procura en forme traure tot lo que pugue per alli auia
en particular la bandera de Sr Culania. y aixi lo exercit dels castellans estaue ja fora tarragona
y lo moros de esperman passa aparlar ab lo marques dales Veles. rotlles que ells ab ell se tenen. y
aixi si amotinas ab exents los pahes que auian fets en tarragona. y com auia prop de quatre mesos que
seren donats al rey. Y aixi lo moros si digues que si donas batalla per ell y per tota la gent. y qui ell se
retiraria. y lo marques si digues que per ell si ni auria y per tota la gente franceta pero que per los castells
quey eran encara que no fin volia donar. y lo moros si resbongue. que pensaue de exir tots ho no.
ninguns que alla agne moririan ells auia ell de morir. y aixi hey conseti y procura en traure les presi
nes que pugue dells quey auia aportades. y de digues ab tota la gent. y Cauallaria. y lo castells tambe
abe que molt trist dela gran vellacaria y traisio quens auia hauiades. pera que vos foren mes traydors
que no los de tortosa. per que los de tortosa des del principi quens detenguereu. y se donaren al rey
y no vos quisen anuiar sindich per los tractes. y aixi quens guardaren dells pero los traydors de tarragona
temian la traisio al cos y seuen ja donats al rey y anuiaren sindich als tractes. y sabian tot lo que
passaue. y nos guardauen dells. y mantenuaren en Sa. molts trops cauallers de dines y la Siuera
y anuia molts armes. y artillerias y molles monicions de balls y polueres. y nos mareminem que

dallan molt millanes de ducats. y semper estauen desmanant provisions y armes y dones que may mes teni
an tras. y tenian la tercio al Cel. y axi pero molt atorem. y la noticia de eserman. Sen ana ab tot a
la gent axi Granatins com catalans. y la marques lo depes anar ab pacthes que se auia de tenir en
franca. y ell Loy prometes. pero aquyen prometerian. Vehque molt bocht. per que ell ho prometes sense
consentiment de la generalitat. y dam ell son prestmes llogades. y que la generalitat los pagaue. Mes ho
podia prometre sense Consentiment. y axi a fuell bastes no estauen bons. y axi lo mateix marxen deus de
vila blanches. y dones orde que no passas auant la Infanteria Granatina. y los feu retirar deues Vilanoua
y Sitges.

Y axi lo marques dels Velez hi entra ab tot la gent. y hi presentaren les Claus.
y Va Jurar en tarragona quell mantindria Les constitucions y privilegis que tenian. y de aquy Mos
Se foren Vensos de tota la Siutat. y molts ebagos quey hauia com per mes enbay se dira.

Lo mateix de eserman se ana retirant fins a martorell ab la bolna gent que tenian. y Com se Veu
ab tan bocha gent. hauia altes plasa de armes a l'. fallin. d. Sont feren orde a martorell. y quar
daren tres Les bastes allas nont podien passar. y trencaren lo cami dels cotes que Noy pogues passar
cauallers ni gaira gent de peu. y Com la gent de abuelles altra part de catalunya sabaren la
traisso que la gent de tarragona y deues orles del camp auian vlada determinaren de apoca Va
somatent general p. tres Les Viles y llochs. y axi se desbollosuen totes Les Viles y llochs. bera ana
dit al socorro quantes Les castellans y patlam. p. bep. La Siutat donaues armes als que non tenian
y cabos y Los feyen acudir ala plasa de armes y tres abitauen Mantenimens y provisions cada
Vila y loch feri. Y. dos dies abans de nadal Vinguesen molta gent dels entorns de bep.
axi del brat com del llobregat y amaren acasa dels Siutat Diene que elli eren passats de mil
homens. y que elli anirian ala guerra sis donauen Vn cabo que no estauen per altra cosa
y axi de prompte Diego de Veiges sen ana ab elli. y era caualler que era dels mestres de camp
deles Companyes dela Siutat. y en en Joanet que Loy diguesen pusa acauall y sen ana ab elli tenie
pensant mes. y sen ana Vesplegar la gent al vbirtadet y al brat. y de alli acudir al Camp.

Del Edicte y aque en baja. La Vegilia de nadal. y Nit de nadal

Y. Mort de tres Jujes dela audiencia y altres coses particulars.

Dilluns que Comptam als 24 de Xbre 1640 Vegilia de Nadal demati ales quatre oras Vinque mores
en ba. que acabell de fer y auian donat fondo galeres y que desembarcauen gent al brat. y axi
de prompte tocaren Les campanes arrebato. tres la deles ores y la tomala. y la Centonia del
pi. y de prompte anaren trompetes y tabals per la Siutat dient que penas dela Vida tothom q.
acudis. ab Ses armes cadahu a Son puesto. y axi de prompte tothom acudi cadahu a Son loch
Sino frares y capellans que la tenen llosi atenyalat cadahu. y de prompte. pujas lo terso
a montjuich que son deu ho dotze companyes. y axi aliguaren alla sino a deu ho honze ores
del dia. y no era sino quey auia dues galeres que venian deues tarragona y Vinguesen sino al
endret de montjuich. y sen tornaren de prompte. que degonegueren la colas. y axi ales onze
ores sen hagueren. y ni feltaren deues Companyes. y de dies y de quin semper ni estauen dues Com
panyes deles del marco iensi estan hi Vinguesen ores cada Companya.

Aquesta matexa Vegilia de nadal arriba la Reina en Bx.t dita tralla de terragona com estes dit. y axi la gent se alberga molt de quins les trahons quey auia ordits en materias de aguesta guerra y temen la gent quis lo exposit del enemich marxen pera Bx.t No feren lo matexo alli que los trayDos que presumien quey eran dos girauen quantes mealtios. y quey auia molt traydos que donauen auisos de tot lo que passaue y se feya alli. Lo potble manaue se mudasse y se apareja un monti pera cercar los Jujes eleuats acontigare en Bx.t temen que per ells nos venia tot lo dany. y que ells eren los que donauen los auisos als Contraris de tot lo que passaue alli. y axi Com hi auia alguns que saben acom eleuats acontigare los cercaren. y axi lo primer que mataren fonc a mn Ramona qui trobaren ala comanda de St Juan. y lo acabaren de matar ala porta dela esglesia y lo malenbaren molt de burxalades que ellsmes que Notemia figura. Despres mataren a mn Guiri qui trobaren a la casa que eraue al collar dela cabella de St Bernat deuan la clauaquera de Junqueres y lo mataren alt ala Sala y enter mort lo llansaren dela finestra fins al carrer al entro de Vn gran foneh. y apres mataren a mn Puig. y lo mataren tambe en la casa que eraue al carrer del mirallers a Vn carrero alcapdeual dela argenteria. y tots eren Jujes dita audiensia y en uer morts tots tres hi auia gran numero de minyons y los liguaren Vna corda al coll y los rosegaren fins ala plaza del rey aont hi auia Vnes forques que sels auien feces pera penjar los Soldats que fugiren del exersit. y axi arriua primerament per aquipos tres que lo moti los va penjar y eleuaren tan gran adobars que no temian ninguna figura. que Com hi auia tan gran foneh per los carres. y los auien rosegats per lo fanch es tauen tots estirats. y axi era llastima Veure Vna miseria tan gran. Veure Vna gent que regien y gornauen a guisa terra Veure li cayguts a Vna miseria tan gran y tan mal adobats era llastima y eligueuin tot lo dia de nadal fins se endema que cada barriomia sen aportes lo seu. y de alla en fora los aberteuen ala esglesia. non mataren ningu mes. y Va escapar aquest dia lo regent magarola que dieuen que ab Vn cauall escapa corrent que anaue con a Vrgell y axi Com no poguesen auer a ell los de granollers mataren a Vn fill seu Joan Reyna magi magarola y lo mataren als capuxonis de gra molles. aquipos tot dit se gonequeren quants monestirs y esglesies hi auia en Bx.t fins algunes moneies de monges y altres cases sobiranes pera cercar traydos fins ala encantada que Vn carpeter que auia estat ab Vn enquisidor. per trobar mal entre ells y la terra hi feu anar Vn mes dient que allo hi auia traydos amagats. y quey auia castellans y axi ell ana ab ells y los amostra los secrets y Com trobaren Vn pres castella que auia temi que eraue pres per cosas dela fe y ten traguren. y lo aberaren a casa dela Siutat pero los Conselles les tornaren. y trenguren lo Corcero y dins tres dies lo donaren Vn garrot. deuant casa la Siutat. y lo benjaren als forques dela plaza del rey pera exarment de altres. y sonc ell se donaren garrot a altres. Perque ala darrhia se estes molt desmurgonyat de la gent que robaua molles cosas deles cases aont entraue y cremaren molts escriptures de notaris que valien molt ducats. y axi se ha per ho remedia ab Vn perdon que feya anar per la Siuat de trenta ho quarenta homens ben armats pera castigar los delinguents que robaren. Y Com fonc aquesta Vegilia de nadal lo mati anc ab dos ducats dins que Nho treyen los preus dela preu que ells los trauien y ni auia molts. y dins quins lo dit ducat

hi amar ab los orats atrauessos peró los bagues atots ab faldes que auien de eixir per soldats yauien de amar ab la Companya Den pau godoy que feya una Companya de almogaues. y axi los bagueren atots axi los enbenenats com los altres. y que los que fugirian pena dela Vida

Lo Entrar les monjas de Valldonzella en Sitges

Sabent en bag.t que lo enemich era senyor de tot lo Camp de terragona y que lo mostr de esperan se anaua retirant tan entes se determina de entrar les monjas de Vall donzella dins de Sitges p. que si acas lo enemich Vesques pasar sitj en bag.t la primera cosa auian de arrecar lo monestir de Vall donzella y que lo enemich nos fes fort alla. y axi la matexa Vegilia de Nadal al Vespre tot fosch entraren en bag.t ab la creu alsa ab fioles atxes. y molt acompanyament de caualles. y les aportaren ala casa del palau dela comptesa y estar alla de aqui les guerres foren apagades. Y tambe entraue molta gent del entorn de bag.t y recollien en Sitges tot lo que trobien fins a gent de sitjes y Vilanoues y torra den Barra y altres llochs del camp que totom fugia

Lo Rebrer la Nit de nadal

La Nit de Nadal estant la gent molt descuydada que Noy agues matines en ninguna esglesia y que les digueren de dies ja perque Noy agues oratio de gnaire dany conforme ella dit lo mestr que auia ague de dies. y axi totom se recolli de gom sabio los que guardauen. y alguns de ninjant se tobo cen deuant del moll catorze ho quinze galeres. y No estauen encle lluny que com feya bona lluna se veyen clarament. y com la gent Vue axi per que estauen al cap del moll de guarda que eren los capellans de S.ta maria dela mar. Comentaren a Valtarse. y tirarlos les peces que eran al cap del moll de guarda ab bales. y despres tiraren los baluarts y lo baluart del Vi. y lo de S.t Gran. tots ab bales y de prompte tocarles campanes arebato y anar tothi per sitges. pena dela Vida que totom acudis amar ab les armes. y totom a los pulsos. y de prompte fuja lo terris a monjuich que son catorze Companyes y totom acudi promptament. y se te per cert que aquella nit hi auia tratto gran tratto en bag.t perque hi auia molt traydor dintre que deuant fan bona cara que parex que ells eren los que auian de retirar bag.t y ells eren los quens anauen traint y se digues que aquyo Vespre Noy auia companya ab baluart de enrire com que com la gent de ribera acudi al baluart Noy trobaren sino Vn Conseller y dos napolitans. qual deya que ell no auia feta amar la Companya dient que ell guardaria aquell Vespre. y que anaten a reposar y se deya que lo Conseller estaua en lo tratto. lo qual si pensa costar bon qual Volien matar que en la casa si cridaren traydor sino que si hera gent de be y se remedia. tornant en lo dels galeres com veren que les balles anauen tan espesas y que estauen ja descuberts de prompte se tiraren ala mar. y com passaren aponent. y la torra del cap del riu tambe los tiro. y la gent mesuda estaue molt alerta. recelantse dels traydors per que matia tant en bag.t que Nosabien de qui guardarse. y foren paredar lo portal de S.t pau per que se digue que alguns Vespres sere hebert per algunes traisons. y com se vingue lo matí de nadal ja les galeres Noy veyen no ninguna fort perque tinguicen bon vent. y totom sen torna arecollir enscasa. dexan a

a monjuich les dues Companyes dilmatex tenio Com esta dit mudansa de vine en 24 ores

Delas Ordinations feu mostrar esperman a Martinell y Sacudir los Senatens

Sabut y los diputats y Sindat la traho y Vellatania dell de terragona y demes Vilas del Camp se tenc orde en aberas los Senatens de aquella altra part ab molta prestesa feren crides que tots los de catge anyn ho sengc anes fins a xoixpanta throm a cudi al camp per defensi lo enemich. y axi la gent acudi ab molta pulsesa que de Continua estauen passant Companyes de dins y fora Bayl. Generol acudi a pt. Salsu de lla pregue a cont auian aserrayat plasa de armes y de prompte los formiren de armes y monisions. y per aquest effete sen anaren lo dia de nadal al tart lo orde forran. ab la borna dins y acompanyat de alguns cauallers. y era oida eclesiastich y son arma a sanfaliu per regir la plasa de armes y allli donaue armes als que non tenian. y axi con venian los depedia per martinell a cont se auian de comensar a formar los esquadrons. y lo mostre de esperman tambe hi era que feyen fer moltes trinxeras per fortificarse allas per una retirada of feu guarnir tambe tots los passos de dalt dela montanya com son Cortesa lo Cladore y Gemes y altres part cont lo enemich podia passar. y axi acudi tanta gent que eran cosa de veurer y tots a bonas reboltt tera menjar que de tados llochs aportauen carruatje y los apartauen ensenar. y sempre los estauen re ginant reboltt y auiy acudidas tantas gente. que y auia dels mil catalans y pitant que mi aques lo mostre may no Vollas formar lo camp mi Valia batall. cont dona a subsitar a tanta gent que cli auia fer alum Conseyt ab lo marques delel Veles com ja auall se dira que ja tenen ho tinque a dal Senyal Com ell parla y menja en tarragona ab lo marqui delel veles. y li anuiaue cartes Sabia ab Sabio. y Com vejen que may partia Conequiren la tratio y axi feu forsat que lo diput Varis que era lo eclesiastich. ana a Sant Saliu cont lo mostre eras apretamblo molt de que matxas. y que ordenas los terrios y que Comensal amatxas lo camp y axi ell dotaue les escures que no podia matxas sense lo tren dela artilleria y donare presa en entrehir la artilleria. y fins enuiaren los tres nous per a Campanyes y tambe demanaue dines que may non tenia prou y Escant sonegant deixaren entrar lo enemich als panades. y Com la gent dels llocs que may enuellian en la Soldadesca no anaue alla. y vejen lo enemich tan prop throm desemparaue les terres que eras llastima de veurer aportauen lo poch que podian fins a Vilafranche que tom desemparaue que ab que ha Vila gran es molt poch fortes. y com la gente tanaue espantada y no vejen socorro tan temia molta de mor de veurer los estragos y maldats que auian fer ab altres llochs. y se estimauen mes fugir que ja Cear pus no y temian guanyador y axi throm desemparaue de Vilafranche. y los castellans y entraren sense cotra llos ninguna cosa y estaue molt prouejdos de grans que non auian tret ninguna cosa que no fenidue que lo mostre de esperman mols fortifica molas tertrarse tan esta. y axi throm desemparaue los llochs y ells se entraren como pedro per su casa pus no trobauen que ninque los fes resistencia

Com entraren les monjos de Vallalbet en Cataluna

Vejent la Sitiat de Bayl que lo enemich se anaue acordant y que ja eras dentro del Panades y vejen los estragos que per tot alle cont passauen aiuntasse. procuraren en entrar les monjes dels Monts y trobar les en altre Conforme auian fet les de vall donzella y axi lo dona dia. y la pentia de Sa de any 1646 y les aportaren ala Ciu del marques de Cayroza que era molt bella cosa. y tenia ben vallo que cerco

merceds de pedralbes hi estaue Com a encomanda Vna germana del marques de tirona Donzella
que se auia de casar ab lo fill del Comte de S.t Colomba. y Com lo Comte dix lo que feu para lo
casament y ella se estaue en pedralbes. Lo matx de acompanyarles en Vitat fou que dit dia aldemati
hi anauen den hordre cotses per abastarles ab cotses. y anarenhi Dues Companyes de cauall que foren
la Companya dels enterrades y la Companya de Don Juleph de pinos que era en Baç.a y la auian feta
venir del enfurda per bastar en aquella altra part. y axi les monjes Vinguesen ab los cotses fins bay
lo torral del angel y allí se apearen y entra primer la Companya dels enterrades y abres les monjas
que no eren vel gregales que Sauna aportana Vna creu pres ab los vels ala cara y apres los derres
monjes acompanyantles acada hunna Vn frare de S.t Franc.s y Vn caualler y auiesi algunes dexanta
y totes anauen tapades de cara y los frares de Jesus estauen de guardes al torral del angel ab los
arcabuses y mosquets y piques y Com les monjas foren passades la Companya dels frares los anaue
darrera. y darrera tot anaue la Companya de Cauall de Don Juleph de pinos. y de aquiue mentre les
acompanyauen fins ab la casa del marques de tirona aont estauan fins aquells cotses se adelien

Se bendre la Vitat ço es ab ala duquesa y porar guardes ala duquesa

A vuint Jntelligentia los Vitat de Baç per cotses auises de madrit com aquella cosa dela guerra
se anauen tan enpenyant tinguesen auises que la duquesa de cardona Vindria en barselona
ab dos fills que eren lo marques de penar que era don pedro. y Salico seria don Antonio que era
Jlustrissim. y deyen que Vindrian alli en caso de adobar y asentar aquelles cotses prometeneren mol
tes cotses y demostraren tenir gran amor ala patria. pero deyen Sauni que per molt que prometes
y que delguns adobar que non creguesen ninguna cosa sino tot ab les armes en les mans
Jnmediatx que fos la duquesa ab los dos fills se presentes en los braços dela diputatio deuen que
aqui tenian sa persona. y los fills quells oferis en seruey del principat. y quells oferis totes
la aprestes. y quen feien tot allo que ben vist los seria. y que ells se sentia bastantx
per pesarse per mediancra per adobar aquelles cotses. y que no Volia escriure ninguna cartx
en madrit que may fos deuant Vna persona de consistori pero que Veien en quanta amor
escriuia al rey en fauor de aquella terra pero per molt que ella escriguias al rey per adobar
aquelles cotses may lo rey deixane de passar auant en les armes contra aquella terra. y axi
Jnguesen ala duquesa com deyen que los preparatoris del rey quantra aquella terra may no para
uan. Jl diguesen que si ella Volia tractar y adobar aquelles cotses que fes que lo rey tirt te gues
lo exercit de rosello. y tota la gent dells fronteres que alli eren encara nocra entrat en cata
lunya y que si aquella gent non exiria may auria fet tractar ninguna cosa. y axi ella no
Jnguis Jdcantar ninguna cosa. Mi tantsech se meque de Baç.a ella ni los fills. perquant se
Vinguis descubrir ab algunes cotses totes en perjuy. que ella enuiaua a madrit y al marques de
los Velez que ella los auiaue traint. y que en los cotses se asentauen molt traydors de aquella terra
y alla conspirauen y escriuian en madrit tot lo qui deuia fer pera bendre aquella Vitat y
aont se auia de entrar. y lo que los traydors de assi auian de fer per semblants cotses. y axi

entenden lo nuou y diputatio de Sen Ramon Cotes se retolgueren de ponder dret del Fill de la Duguesa
y aportarlos alos Jurats y hos aberaren alla obra nouua y alos fora La terra se fesse de Nedal y los bornos
guardes de Vista y per tots regulerat hi fuyen estar quatre persones delles de consell de cent. y alla Duguesa
Lo arrallaren en sa casa ab una gran cantitat. y tambe si tenian de Continua guardes de vista
y Dey estar Una gran batallia de conseller. y tenian Una Companya de guardes sins atant Vuna
aguelles coses com anerian. Y sabent ab les castes que per lo bont dela Duguesa auian de fer
Trauar molta gent Contraria pera estar amegats dins Barc pera fer son negoci dona orde la Ciutat
en espallar dit bont que arribaue del palau dela Duguesa fins sobre la muralla y fora la mu
ralla. y tambe feu espallar lo bont del Virey Vell que estaue amija muralla de mar. y se obrena
questa fuita de dits bonts pa fugaten a montiuich pera fer barraques per les Companyes que de conti
nuo estauen alla de guarda y axi fesseu ab molta presa. Les trasseu. nelsthi feto. que per mes auall
se diran que son Coses que nos poden gaire dir ne pensar tan Grues eran.

De Com lo mosur de espernan se retira en franca

Auentse retirat lo mosur de espernan desde tarragona fins a montrelli [com alla dix] y auant fem plaa
de armes al Jesus feu fortificar molt lo pas de montrell ab molts bolls trauesers y guardar de los Cath pera
que lo enemich no fugues passar y ben fortificades les trauesses ab molta gent. y Com arribe la plaa de armes
de tallament y prouisions de guerra pressa lo dit mosur de que pera la emuiada Nous pera
pagar los soldats. y axi La sircat y diputatio se acordaren ab una bona cantitat de diner que foren ninguna
nou omissio Illuses. y en lo punt que tingue dit diner quel rebe all 6 de Janer 1640. Se endama que
fou all 7 dedit mes dia de St Ramon al tart lo dit mosur de espernan ajunta tota la gent axi de peu
Com de cauall y desempararen lo camp. y sen anaren per la guerda de rubi y per lo Valles tirant camin de franca
y lo que ell auia promes al marques delos Velas en tarragona y son aportat tot lo diner. y per lo Camin axi
fadauen feyen molt mal condemet per lo Valles y arnolet que feren molta cosa malbe. La gent dela
Terra Vist lo mal guell tractaue tota la terra se alsa guarda delli quell Volien matar. y Non fone tot
nat pinguc afanca si la diputatio Noy agues posat remedi. y fou que de prompte anaua Comdarii per
alla aont eren pera Conhortarlos y acompanyarlos. fins atauttil de catalunya. y que per alla aont passauan
ninguna hostima Nols fes ninguh dany. Dient que si ell auia fet mal que son rey lo castiguaria. y que
Nous Comuncia anotalters Danyarlos per riho delet reuel que tenim alla en franca y tambe fora estat
endignar son rey Contra nosaltres y que aguara perdue aqui tota aquesa cauallaria y infantaria. y lo fera
sino la diputatio de prompte despedi Un Correu al duch de Luy y al rey de franca donantli auis de
tot lo que mosur de espernan auia fet. y de Com nos auia dexats de aguella manera. y axi No ell fone
ninguh dany en lo cami. y tambe digue que Com fou arribat que Jal prenguessen per orde del rey de franca
que deyen que anaua aporis y alla si ha fet mal ell que donara la rahó
Lo endama que ell fou fora del Camp arribo la sua trompeta al camp que Venia de tarragona y
lo mosur sauia anticipada al marques delas Velas tot dies auia y lo marques sauia encontinent
fins que subes alguna resposta de madrit de alguns tractes que ell auian fets y axi prenguessen la
trompeta. y la aportaren alla diputatio aone la tinguessen presa alguns dies y apres la tragueren per

trompes de Vna Companyia de Caualls que staua alla diputatio all 19 de Janer dela qual nasqa en
pieta Vilaflama. que com la diputatio se mouia ab la caualleria francesa stos en lo punt q fou cridada
ans tornen que tinguen caualls y rosins quels demunistaien en lo punt ala diputatio para ser caua
lleria y de trompes ne tinguien molts. y bujaren drist dos dits aquesa companyia de Vilaflama que
era bonissima caualleria bons y bons gens y ben armats ab bistolets y escarrabens y petos y espal
dars y morrio. Les Companyes quey auia en batt. eren la demunidora de Vila plana. y la de don
Joseph de Pinos que la feren venir de enfurda y la de don Joseph Vardena y la de don Manuel
Alemanat. Y dites altres del enfurda que les feren venir de trompe que la Viua era del batlle de
Flaca. y Salbia de Enrich Juan. y tambe ne vingue Vnalta de enfurda que sauia muntada
Vn rezo. y altres la diputatio ne munta Vn altra que feu Capitol. Lo Capita borrell tot gent
catalana y ben posada. La Companya de don Joseph anaue trobada ala part de Lleyda

Lo Veuir les Castellans a Martorell. y trompes sat trimpeses

Creuren anat lo rumor de esferman de Martorell. y auisen aborrada la caualleria. Vernangui
per cabo en martorell lo Conselle ters q se era vn. Juan Vorell ab lo pendo de S. Eulalia y Don
Joseph racorda y apri dill escriguaren cela siutat y diputatio que no temian rusticitat de gent de feu
per q. si acudia endretima que no resistauien. Arno de caualleria, y apri se dona orda en fer los
altres diligencies. y enfer venir la de enfurda. y vingue tambe de trompe. Lo regiment de Mosur de
Barrigue que estaua alla frontera que Vingue ab cinch cens caualls y mil peons. y abans que aquest
regiment Roy anas fa la Vista caualleria era a martorell que exien a escaramusar ablo enemich tot
Jorn. y que se eran a Vna llegua de Martorell a Vn lloch que dit S. Sadorni que desde Vilafancha fi
eran sabuts. y auian fa arrumats tots los llochs del pla del panades. que totes auia fa detemporat. y desde
S. Sadorni acie auian elli ajuntat lo Cos del exercit Volguesen anar a Piera pero Nols reuigue que con
auian de passar per tan mali passos la gent de per alli sera portats per los passos. y los trabaxeen
bastament. y piera tambe seren molt fortificats que la gent dell encontrens y de altres pars hi auien
acudit y apri Roy pugueren may pendre peu y sen tornaren a S. Sadorni. Y de alli all 19 de Janer
Volguesen emuestar les trimperes de Martorell les quals estauen ben posades de gent. y la caualleria
dela terra sa hi era. Y tambe hi auia guarie artilleries de alli. y les Veredes se aportaren molt de
modo que Nols pugueren rompre p. que se deya quey tenian passats de catorze mil homens. y tots
tambe ben armorats quey auia de manera Vn gran poder catalanesme sense traso. y com elli
Veren que per aqui Roy podien rompre se retiraren altra vegada a S. Sadorni. y se Volguesen de
ses manyes he traisons conforme se Veu. y feu que Diego Verges guardaue lo pas del Coll de
portell acolbera quey eras ab sis ho set cens omens alemogaues gent de lluegat y de terme. que
es Vn pas molt estret. que Vintisinch omens ne aturarian mil. y apri lo enemich dauia tenir
seguretat de aquest pas que ne seli faria resistencia determina de envestir p aquest pas. y apri
lo endema que combatuen alli 20 de Janer dit any 1641 hi auia Vn terso de tot mil homes
y molta caualleria. y com fos que estauen als pas del Coll de portell auisaren a Verges dient
que lo enemich venia. ell se estaue tient y fulgant Vent cauallos venir que sens de fer

saren D. lo enemich se ana acostant. D. Lodit Vergos se estaues abla demes gent a Corbera. y Com los
del Coll de portell li anaren a demanar socorro dient que lo estauen falcant y que lo enemich venia ab
gran poder ell li ana y Com feu proß dells que veu lo enemich no feu sino tirar sei fitbolets y de pronpte
dixia. salues qui pugua y possal a fugir. y Com la gent veu axo y que estauen sense caß tots desemparats
Los Vns de Vna bar y los altres del alca. y altres que se encloguieren al Castell de Corbera y alla acorre
podan. Lo que feu Vergos se acriseu ho a gran traito ho a gran Cuardia. perque es Vn fas que mai se
sino qui hies estat tan mala terra el que mi cauallcria. p. alla may pot passar sino ab grandissim treball
que la cauallcria quey passaren anaua de guiar lo cauall per les regnes. y axi se presumi que tot
feu gran traito que si ells no aguesen tingut confiansa dela traito mos foren ells atrauits apassar p. alle
y en lo punt que Vergos desabanaque de alli mos demostra mes que tena a subjtia que sen eno passat en lo
camp del enemich — Los castellans entraren acorbera. y saquejaren y cremaren allo quell dona de pres
y ells nos aturaren alla sino que no salbauen troyos dela matexa terra quels giauen. y los amostra
uen los passos per alla acont auian de passar que axo feu la despa de aquella terra auri tans traydors
dela matexa terra quela estauen perseguint. y gent que demostrauen voler be ala patria. y detras la tiran

La diligensia que feu Bayl quant sabe auian romput lo dit pas

Lo matex dia que lo enemich rompe lo dit pas de Corbera vingue la nouua ala diputacio y ciutat que fore
Diumenge als 20 de Janer 1641 y anuiaren a demanar socorro a martorell. abans que lo Enemich hoy
fes. y axi la diputacio feu anar a execar los somatens dela gent del Vallis y demes llochs pera que
acudissen a martorell y dona pressa enque hi pugan lo regiment del mestre de Sarriua que aquell dia
arribaue alli que foren quatre cents caualls y Vuyt cents peons. y tambe aquell dia ho lo endarma demati Vare
muntar la Companya de Cauall del Abte Sorell. D. la Ciutat de alba bart aquell Vespre auia tocat
Les Companyes ho Confaries. y Monestirs y parroquies peragues feseu Vn esforc de ser tots la gent q ya
pugueu y que fos prompte y axi. y axi lo endarma de son matex que feu dilluns als 21 de Janer tots los
Confaries foren gent de Vna manera ho de alba. ho pagada. ho al socorro ho passant los Monjes los fa
drins y aprenents. y La Ciutat donaue dos reials de socorro a cadahu deles Confaries. y las Confaries donaue
lo dessen. y los monestirs tambe tants sous de cada monestir y los capellans tambe. y tambe Vna Confra
reya de estudians. de modo que foren aquell matj Vn terrio de set ho Vuyt cents homens. y aportauen
Vna bandera de S.t Ramon y ne deyen lo terrio de S.t Ramon. y los frandeses de peu tambe pasaren aquell
dia. y carregaren Mols carros de prouisions y Monestirs. y sen anaren lo matex dia. y no pugueren passar
que no arribaren sino fins a S.t Feliu y encara no tots p. que com los Castellans aguesen romput lo
pas de Corbera foren passar molta gent y cauallcria p. alli. y los feyen baxar a S.t Andreu dela bar
cha. y los Vns anauen deues martorell. y los altres passaren lo riu y dinguaren per anar Cruadint
y guardant que no anas socorro a martorell. y com foren a S.t Feliu encontraren lo socorro quey anaue
de alli. y los frandeses de peu tambe. y com los castellans aportaren cauallcria. y de aquella part Mori auia
que tota la Nochs era ja passada a martorell. los Mestres de aquells de retirar ala montanya. y Vinch foren

encontrats los franceses qui feren retirar ala muntanya. Degollauen altres la Noscia gent qui y anaua. que algunt que nos Volguesen retirar. sino que Volguesen balear. patiren molt. y apres fonagia ron de tornar abaix. y retirar totes les monicions. y prouisions qui tenien a st. Salbi. que elli noren ajsa fetaren. y entraren. lo marcos dins en baix.

tornant En lo de Martorell. p la part de Noya. los enemichs. la gros del exercit dit dins de dilluns al dimarts que comptauem als 21 de Janer 1645 y se defensauen famorament conforme auian fet dues Vegades y sen eren tornats en lo cap pleat. y tambe sen foren tornats aquestes Vegades. sino fins ellat que passaren p Corbera. y baixaren p. st. Andreu. y los Volien enclaure al mitg. y apres ellant passant per aquella part los vinguc Noua que lo Enemich los venia rodant p darrera. ab molta gent. y apres los nostres se veren perdues y apres dos Jutglh sacerta mana de trompes que totom se retirat. y aixi que cambia qui fuga y auien de passar per lo pont del diable que esta al costat de dita Vila. y es Vn pont molt estret que no puguesen venir p lo camj reyal que lo enemich y era. y la Cauallería estaue Decemint lo enemich fins atrant la Cauallería agues passat lo pont. y apres totom se retirat y no traguesen tot lo fa gatge que puguesen ab que ni resta molt y les quatre artilleries nostres auia no puguesen ser sino encla uarles. y peraen foch dintre la Vila y meija. y les Bales llansaren ab riu y totes les armes que no sen pu guesen aportar Demes que lo enemich se abrofita de molt poch fortiers de guerra. la Nostra cauallería retinque lo Enemich tot lo qua fugue y en no poder retirar tambe se aque de retirar. y passa per la riu y altres orel entraren en enartoriel. y encara enconcaren molta gent. y al passar per lo pont se mataue molt acops de espasa. que era terror de sentre acompar. y com lo pont es tan estret y cal bagues barannes ab la gran presa de auer de passar tanta gent se nuyen molts dins lo riu y se negauen. y altres que per no poder passar per lo pont passauen per lo riu y se nen negauen molts. De modo que entre los que los castellans mataren ala boca del pont y los que negauen ha passen y molta gent. y se perderen molts armes. y axi lo Nostre exercit se desbaratta tot. y tot se diuidi. Vns per terra. altres per st. Culgat altres p la barata. y lo Conseller ab la bandera de st. Culoma. se recolli ala Barata. y que pensauen que los Castellans trompatament no vinguesen per st. Culgat y no prenguesen lo pas del coll de Muncada p enclaure la gent per aqui. y degollaro tot. y la demes gent Nostra. com es ara dites Vila y lloch son tornaren en los cabs y lo camp se derrera. la Cauallería estaua torna pleat en baix.

De la Vinguda dels Castellans p lo Noruegat. y lo Bon Succes tinguereu en Barselona. y Muntanyas de Monjuich &c.

Abans de entrar en la Vinguda dels Castellans p Noruegat dire que en aquest temps que los Caste llans estauen al Sadorni pensauem que com Vellas pendre per fiera que no tinques Juient de anar a Muntserrat. y pendre los y plates que y ha en aquella santa Casa. que es cosa Innumerable la riquesa que y ha. y apres se donaria orde en retirar ho tot en Barselona. y dobelles carregat de Coltas de animals ho aportaren tot en Baix. y no debastaren tot ab tinuencari ala Segratia dela Seu. axi tot los y plates dela Segraltia. com totes les Planetes del altar maior y cabelles. y agui esfigia guardue y foca de a aquest barill. y ho aportaren per la part de Monistrol y Torrella. per no encontrar los Enemichs. per lo camj. que com en aquella cada hi manan molt Rebellats. Dubtauan de alguna trasi-

empero no sera de passar en silencio. La presa que feu la diputatio en aquest instant dels bens del Bisbe Duran Bisbe de Vrgell y com catala. Fill de vn barraire de Esparraguera que com era estat de Papa mes tarde caigue en la Sospita que caigue y fon que com ardit ella dit en cartes. S.S. que lo duch de cardona Virey en lo punt fou mort lo Comte de St Colona y en lo punt sen anaren apres y aderar lo que los soldats del rey feren contra la Vila y apres lo dit Bisbe Duran quel trobaue alli en Bar. Son ana tambe apres per acompanyar dit Virey y com lo Duch de cardona fa morir apres lo Bisbe se romangue alla ab los castellans. y se gira molt ala part del Rey pera pujar a major titul y ell anaue ab lo exercit dels castellans per tot rosello y anaue pre dicant per les Vilas y llochs dient que donasen al rey y que no fesen armes. y anaue animant los soldats del rey y que no passasen tot a foch y alanch si res donaue. y de aquyo molt cuia per tot rosello. y apres lo embarcaren a cap Creus. y lo passaren de aquella altra part de tortosa. ab lo marques dels Velez y ell anaue tam be conxarchant totes les Vilas y llochs que donasen al rey. y sempre anaue seguint lo exercit. D. per lo tant la diputatio si prengue tots los moubles que ell tenia quells tenia ab vna casa que tenia parada a Esparaguera que era pera aportenar lo matex rey. y se deya que ell hi Velia aportenar lo marques Velas Velas. y abans que no vinguesen ab aquo la diputatio no feu tiginar tot abans que hi aguo molts cartes. y no aportaren ala Diputatio y auien molta influencia. D. moltissims quadros grans y richs tots de roma. ab vnes vigues guarnissions daurades que com ell era estat auditor de rota en Roma tenia molta cosa de roma. y moltissim Cuirm de ge roua. y moltes cadires de cuyro Vermell de malcouia. ab tarrells de seda carmesina y tots taporadas de tapos daurades. y moltes altres coses que valien Moltissims ducats. D. altes parent los arnaia en Bar. ab bancs guar nits que no son Buguesen anar ab ell. y moltes altres penes —

La protectio de franca

Veyentse la Siutat de barcelona. y principat tan deseballada y perseguida de aquestes guerras algunes dels cabs se delliberen la Siutat y diputatio de pendre per protector lo rey de franca. y de prompte li enuiaren correu pera que ab molta vigilancia acudis en los socorres y ajuda de aquella terra. — D. apres se endama que los castellans aquaren romput a martorell que feu lo dimarts al cap de Sanct. tinguesen Junta y bonics ala Siutat y diputatio pera Veure lo que si auia de delliberar pera recuperar la dany que auia de causar aquella guerra. pera que auia de estar larga. D. axi se delliberen de prompte de fer Comte de bar. lo rey de franca y donarli tot allo que lo rey de espanya tenia en catalunya. pera que aquells cases anaren en son Compes que al poder de vn rey soli se bon resistir vn altre rey. y axi lo feren Comte dins solament anli de sa Vida y que si ell res tractaue de Nou leuarian a son fill pera donarlo a altra persona pero lo principat se aturaua aquyo Iuridicho de poder mudar. si res tractaua de. D. de prompte se mudo lo gouern de bar. y la Iusticia. y feren Jutges als Salues dela Iusticia. lo diputat guilabert. y lo Conseller en cap. D. lo Mestre de Sanct. lo qual feren tambe gouernador dels armes. D. de prompte les frameries se domo molta pressa en amenistrar les coses dela guerra que com ell son inteligens en la guerra. mes que Nosaltres no guardarien ni res. y se sabrien fortifficar mes que Nosaltres. y tambe com les anaue interes de son rey si treballan millor dilligencia. D. de prompte. lo matex dia. lo Mestre de Sarinya. y altres Mestres pratichs pujaren a Monjuich. D. Jo prenguesen aquells tiroteres. lo qual eron totes fortificades. y obria stalla que tot era guarnit Nosaltres que No auiam fet sino fortificar la part dels mort que era llech arme Nos podia pujar. y aniam

dexat hubert Saport de bore y de st Madrona y per tot allà aont lo enemich podia pujar que fon
traio de algun gran traydor que tots los fortificatiens eren en fauia del enemich que la Ciutat hi auia
gastat deu ho dotze mil ducats sinse aprofitar cosa. Mo fou alla darrera que feren Un fort Juant al
torno ab los saluarts ab canons no estaua be y axio encara ho feren per industria algunes bones persones per
territo guardar per Una rentrada. Macas rompian los trinxeres y si aguien agut de acabar los trinxeres q.
auian comensades No auia per anys acabare y Rey auia prou gent En bay. pera guarnirles que tot era
traito per traure la gent de Ciutat D. Com lo dit Mossen hi pujar y Veu la cosa com estaue tan mal orde
nada En lo punt y de prompte feren pujar tots los Mestres de cases de bay. amonjuich y feu acabar lo que
era mes nesesari pus lo temps era curt que ja lo enemich Venia guanyant D. axi feu acabar lo fortin de
dalt de tot y fortificarlo be que No estaue acabat que de nit y dia hi treballauen y de prompte mudaren
lo gouern a monjuich lo el lo mestre de Camp que era don Juseph de pau y rocaberti y lo Sargento
Major que era Rossi quill tenian per sospitos que be se demostra apres lo Dany quins feya y la traio
que lo dit don Juseph de pau nos anaua tirant per que se sabe que dos Vaixels arreu auia donat lo Rom
al Enemich y li donaue pas pera pujar ala montanya y auian de degollar totes los quey eran de guar
da D. En lo punt que los franceses tinguren lo gouern de monjuich lo dit don Juseph de pau tots
pallas al camp dels contraris donantlos relatio de tot lo que passaue. Y de prompte Lo cridaren per
los plasos publiques ab trompets per traydor y Enemich dela patria y Confiscatas los bens ab que ell
non tenia Mobles de son patrimoni per que era germa estern Sino que auia calat Mobles ab dona
maria torrer. Muller que fou de don Juan torrer que tenia casa ala plasa de santana y era Una bella
publilla que era filla de Vna que si deyen de Indies D. Li aporta de dot quarante mil ducats que ell era
de bon linage dela casa del Compte de parlada. Y axi feu agueya traito que deu Vos que nos descubris com
se descubrien los demes que si Venen dos dies nos abans los castellans se ensenyorian dela Monteanja
y de bay. pero com lo regiment se muda aparen Molt diferent los ordes q. ell Visto pensauen
En lo punt tinguren los franceses lo gouern de monjuich hi feren pujar Mobles Combanyes de franceses
de peu Com a mes practichs dela guerra que noralios No obstant que despres que aquiren Vomitat amasto
rell estauen a monjuich catorze Combanyes de Ciutat de dits y de mes guarnicio per los puestos. Y feren
pujar 8. dits 80. fortin Vuyt pedros de bronze pera tirar ab balls de morguet. cosa que lo traydor Nou
Sabe mes pogue donar relatio als contraris. tambe hi feren pujar Molts trets Municions de guerra axi
de mantenimens corporali com de guerra quey pujaren Mole rabort. de modo quan fortificaren Molt
en breu tems. D. estauen guardant ab molta Vigilantia que ja vejen Venir lo enemich per lo Llobregat
En la Ciutat tambe guardauen los franceses los portali temint ells del claus y sempre tenian
ho la porta ho lo rastillo tancat y Nou auia sino tres portali hubens que son de st Antoni y lo Nou
y lo de mar y los demes paredats. feren traure tota la artilleria per los murallos axi de ferro
com de bronze. y los franceses aportauen molt artilles. y capita de artilleria. D. feren adobar de pron
pe lo baluart del rey dela drotana terraplenant tot lo que pugueren pero que pugueren Jugar a
quells quatre canons tan famosos quey estauen que. senyorejauen ontina Muretanya de monjuich

Y tambe auian derrocat lo devant dela drafana dela part de mar p. que per allí vinti fugues venir ningun Dany. Derrocaren les cases de fora lo portal de St. Antoni que ni auia moltes. y tal de fora lo portal nou. y al portal de St. Antoni devant lo rastillo feren una plataforma molt forta ab bella trinxera y bell fossso que de dotra nol veja lo portal que era tan fort com un bon baluart de modo que fortificaren tot allo que fugueren. Y tante ab lo ampare y ajuda de franca se brouxi la Siutat de molts mos guers y de molta pertrina y altres coses de guerra que venian per mar. y tambe los franceses aportaren. Molt blat y bescu per manteniment de la terra. que als franceses y Nocalros nos comes que tingam bons per que los Comerços tornien y axi los negocians guanyen y les terres van abundantes de tot lo necesari:

Essent les Castellans senyors de Martorell allí cremaren y robaren y feren malbe tot lo que pugueren que auia molta cosa per que apenas ningu non auia retirat gouia res per que may pensauen que ells pugueren tornar pro aquells tornaren. Mes la gent abliant tambech no auia desemparat. y axi los patiren molts dolors y grolles crits tures que fou una gran llastima. tantes crides y tantes vidas perdudes. De com la gent dels altres Vilas y llochs del Vbregat saberen que auian romput a Martorell e trom desemparat les cases aportanten tot allo que fugueren y recolliren ho a barcelona. aon acudi molt gran gent y moltes prouisions. Y los castellans venien per abich marxant devers barcelona que venia galegant y cremant per tot alla aon passauen que tes dich abans no arribaben abaix. se sentian los tirs y se veya lo fum dels cremes que feyen que eren una terror de veures des de montjuich. Arribaren al espitalet ab tot lo bagatje. y entre lo espitalet y prouenssana foren fiscos de banderes. axi la cauallería com la infanteria los quall eren molt que may sen sabe la certenitat lo que deya de ordinari que eren mil y sinch cens cauallí fins a dos mil. axo eren molt aueneaijats y auien molts cruzados. y auien catorze ho quinze mil infans y molt mes bagatje quel deya que abortauen quatre ho sinch cens carros y venien ab gran animo bui venian a conquistar bart. La dotna cauallería tambe bisque de bagatje. a sonos frenta que no eren sino quatre ho sinch companyes. No pasaren dela carruiera de sans y aqui se aturaren. auenchi de cada part soldats de cauall que batian sabrada. Y dende allí los castellans enuiaren la trompeta del marques delas velas ab una carta. Y en arribar alli mostian se prenguessen. y se tabaren los vilí ab un mocado. Y lo acompanyaren ala diputació ali diputats que la cleba anaue aells. Y ells los quali donaue les claus dels portals. y que rendissen dinne vintquatre orats. sino que batarian a foch y asanch. axo fou lo dilcus ali 24 de Janer. y se distinguiren la trompeta. fins lo endema dimenres al tart. De la resposta que si tornaren fou. que manas sa Excelencia. Retiren se a peril dels confins de catalunya. y apres tractarian dels materials que ell pretenia. Sabuda la resposta dela trompeta. se endanya demati que fou dissapte ali 26. fou ab tot lo gros del exercit deuant barcelona. Y se sabe per cosa serta que lo traidor de Monjuich dit don Joseph de pau y rocaberti: que com arriba al exercit del enemich dona traca de com auian de entrar la muntanya. Y los digue que la entressen demati de sol a vuyt hora que los demes mariscals dels companyes son baixaren a treure a armar y adinar. y que dalí hi restaue molt poca gent. y quen fugaren ab poder de gent que enbo pure. se rendirian. y axi ho feren pero poch sabia lo traidor. lo com seren muydades les cases y los quarters. y les companyes son seses. y catalanes pagades que de continua hi estauen y se guia auien fortificat. y les portes que auien pujades

Y apri no pensant la fortificació quey auia sobrevingudo. Intentaren apujar dita Montanya. Y apujar
als 26 de Janer 1645 als Vuit hores dela matinada. Pujant la Infanteria enemiga ab tres part hes per
la part de ponent y per la. anadiena. y per lo mitg de aquestes dues parts. La una tropa era del Conde Duque
y altra de Anglesos y altra de Bolons. Sense altres quells anauan Defarrera ab tanta molestia que temian
semdas tota la muntanya. Ans es la part que mira Deuis Bach. quatre per cent que los Contrarij quey pujaren
eran trop de sis mil y tres gent triada y Soldats Vells que la per aquest effete auian triada y molta gent prin
cipal y la cauallería a Vn matex punt entrada ala nostra cauallería que als nres espia dela Ciutat entre
Vall donzella y los murallés que hiqueren de detras Vall donzella y encluhiren ab tanta furia que de prompte
se mesclaren ab la nostra cauallería de tal modo que donaren la carrega y vinguaren ales clabáes. Y lo incon
dell era pera impedir que no pujas socorro amenjudich que estauan palatant. y se mesclaren ab la nostra caua
llería y ab la Infanteria pera que la artilleria delles murallés no pugues fugar. Vi la mosqueteria que estaua
ala Punta de diamant de deuant lo portal pero la nostra cauallería se ague de retirar de prompte dins lo
fort de deuant lo portal y molta gran entrau ab portal fins quels aguaren de tancar. y ales ores se retiraren
las tropas castellanes y la artilleria delas murallés comensa a jugar diuinamente de tal manera quels Des
truxeren molt que per lo pla de Vall donzelles reberen molt cauall mort. y molt Soldats de cauall
fins als molins de Vent dela creu cubertera troba Vna pella quemi feu remandre algunt. y en aquesa re
frega mataren lo duch de st. Jordi general dells Bolons fill del marques de torracusa que morí de Vna
estocada. y no morí de trompe. sino que arriba fins a pons y alla morí. y Venian ab tanta furia que fins Vora
del fort dels trinqueres no mataren. y Vn Soldat bolo entra dins Ciutat mesclat ab la nostra cauallería ques
deuia pensar que eren los castellans dins Ciutat. y arriba fins deuant les geronimes y alla lo mataren q
los Francesos lo conegueren que era bolo. La demes Infanteria castellana estaua detras los molins de Vent
que no veia gaire. Y com veren que la artilleria los feya tant dany se aguaren de retirar molt que molt bo
quaten Vertes. aqui dells morlers solí hi mataren Vn cauall a Vn Soldat Francés. y Vn altre dela Creu. y algunt
de Magatz que feu gran miratge le con Vist mata molta gent perque estaua tots mesclats. y la Companya
dells assamblats no troba al mitg que ales ores espia de Ciutat. q pujar a mosiudich y aque de retirarse dins
Ciutat. del modo que puguc. que ningu noni prenguc Dany ni Nopaguesen Impedir los bas dela Montanya
tornant en la trapesa de mosiudich. La acometeren ab grandissim animo Y valor per tot al Sall
dela muntanya. Y com al pujar tots los magres los seruia de trinqueres pudian offendre als morlers ab ores
escurtat Correguaren la muntanya fins ala colina. Y fins ales trinqueres que estan ores prop del fossen y Com
pujaren ab tanta furia. Enguaren los dela colina quey estaua. La Companya dells estudents ab pocha de
algunes persones de dita Companya pera que ues Volguaren retirar ab temi conforme feren los demes Compa
nyes y apri pujaa ab tantes pujantes. Lo enemich quells encloguen ala colina. sens poder esser socorregues de altres
per que los demes seren retirats quantius lo forti de dalt y apri ninguna Companya. Va rebre mal dany que
la dels estudents perque hi moriren catorze ho quinse omes y molts de Magatz. Arribaren ala trin
chera ques prop del fossen. Sens retirar aconten pensant eren la seguda dela Victoria. pero los Nostros
los Nostros seuen retirar ab molta Valor. La primera Volta pero Carrega dels Contrarij tal trobell de

gent quall fou forcat retirarse all nostres segona y tersera Volta retirantse detras lo fortin. y ells pujan
ren casi fins Sant ab fortin. Y se fortificauen ales trinqueres y ala Colina tremolant las Banderas anant per
quadint la Victoria pero Com foren alt comentaren desbaratarlos los padres ab balas de mosquets y clabi que
feren Una gran desgoca en los enemichs matantne molts. Dels quall restaren los enemichs molt espaurits
Un aquart Torns de aquesa pelea apenas hi auia trenta omens Nostres Los que pelearen y los detinguieren
que los que eren dins lo fortin que duuian ester alguns quatre cents aquestos no pelearen que de dintre sols tri
nxaren los padres. Pero de trompa sobreuingue gran socorro a monjuich agui los de la Ribera per mar al
lauos y los de terra per la part de Sant Bertran. Molterissima gent ab mosquets que feu Un bell socorro que
Com los enemichs eren bons de si mateix los que combrenguieren la muntanya era menester pujas socorro pera
que descansassen los que pelejauen pero que lo balso dura desde lo Punt dels morabatos fins als quarte dels
clarden Y aqui acabo molta gent Nostra de socorro fa gues de trompa baixa. Lo barallo per la Riuera y per los mu
rallos que estauen molt espessos de gent | quasi tots los enemichs acudiren al socorro de monjuich. Y Com la gent
fou dolt que hi aqui pogue los enemichs ab tanta furia y ab tantes imbestes que de trompa los traqueren de
fora la muntanya y de darrera de St Julia anat soren fortificars que fola muralla endota acos de pessa de
artilleria los feren molt dany que fugiren sense Combatre los balsos deixant Molissimes armes de mosquets y
bigues y Molts deixan la Vida. Molta perdua de gent que dels castellans hi moriren Unes mes y Menos
Nacionis de mil y cinch sens y entre ells cabos de molta fama y Valor que buiaren ab pensant que Molt auia
de costar Vinguna cosa y aixi hi deixaren molts cabos la Vida. Lo quall fonch. Lo Duch de St Jordi Denomi
dat Solom. aquest morí bon Vall donzella. Los demes cabos que moriren a monjuich foren Don Mussi Cerua
fous. Don Adrian Sadrigue Espanyola. Don Fernando Xirino. Fabritio brunyano. Don Sadrigue Herrera. Don
Diego Cardenal el Conde de Aitona cabo dels balens Don Rodrigo Pimentel Pabot del marquel dels Velat Don
Fernando estrada. don Juan de guinyones. altre Mestre del dit marques. Don Juan Bustamantes. Y lo tinent
dela guarda Castellana catorze alferis. trenta dos sargentos. Sis banderes que desparen foren Molts. dotze bel
Ms pensaren tres dias al balco dela Diputacio. y a St Eulalia Una. y a St ramon Vnalia. y altres que recullirin y les
desbaratsaren ala muntanya Volent les tirar los Uns als altres pera aberturles en Sueter Sis que en la reserua
Confessa Un trompeta que sallaren foren Dinou. Sis armes que desparen bastaren de Dos mil. Es tinmorni dela
alfont dels castellans per lo atreuimente auian tinguit. Sentats dels primers actis intentaren segona ates Unes dela ma
Senete foren ab alguns Cotis y cases dela muntanya y obscurs de abes que ploua per aquell. pero forcats del Valo dels que
Sos acometian se foren obligats actipar la muntanya y delinquir ala empresa que auian fetes. En tres los
temps dels refregos fuga la artilleria acertadissima prene embarcadar ala tarda quant ells foren fos tot al
fornit Mirauen Deus pestol al centro del esquadro quell desmarco tot lo esquadro que ya Mitja y Na fora mo
ta gent. Acabados la derima refrega Abreuinada la gut St los enemichs feu frente segona Volta ab la
Caualleria sens figures per la creu Coberta y Molins de Vent. Ellegui tota aquella Nit ab les armes als mans
per totes les muralles y Riuera. Y se fortifica molterim monjuich axis de gent Com de altres municions de guerra que
se endema demati si trobaua mes de quatre ho sinch mil homens desijant molt que tornasen quells aguardauen

ab molt gran dubte pero ells sen guardaren prou perque maynaren atenta preda. La infanteria sendrina
Capa dela roba auia patida la gent entenyant de ores lo Valor cascu. Lo que ab embolicos los auian
Donat entenent. Pus ells lo Valor que lau demati mostraren aquell dia ab la batalla eran ells pero
reconeixer. La mestre bujanta de esquadrons Castellans que com se comensa la escaramuça. y la gent
boranse en armas y tota la ciutat amalotada. Vehelas la ciutat Vose acouardis la gent ab temor los
blens se serbir dells demas boranse Vingues agollan lo animo y Valor dela gent bedenero causas molt darry
y bona esquitar aquyo Dany se foren ocidas ab mati bor la ciutat ab trompetas borant bona de sent
castros que ninguna dona se gosas anar per ciutat En aquell relaro Mi tocaren alarma. pero estant en ses
casel y sentiren los grans tiri de artilleria y mosqueteria adurtiren se treball dels omens. y acudiren al
temi dela refrega per les murralles a bastar prouisions de bales apoi de mosquets y arcabus com de artilleria
y molts mes de draps bena taps de artilleria que les murralles ne anauen plenas. y Vinagre y cals bona se
frecar la artilleria Y emparticular aportauan molt menyar y beura per la gent adunant tant com
que Volien fins a Confiteres y altres regalos que anauen per ciutat ab senalles aglegant aqui los dona
uen Un ba altres los donaue Vi altres dinel y altres coses y de aquesa manera anauen per la muralla
Donant tant a menjar y beura ala gent com Volian. y anant animant la gent ab molta alegria
que en tot aquell dia se Veu llansar Una llagrima cosa molt particular y axo no era tan solament
del Vous ordinaries sino del flores de bay. totes en tots ab les de cantall que era cosa de Veura prisant
fins a monjuich aportantlos molt regalos. y asse dura tot lo dilapse y la dilemenja demati cauant gran
admiracio ala gent de Barcelona axi Natural com los forasters que si trobauen. Una cosa de Vuroc
lo animo que donauen los religiosos que anes de que estauen tots posats en armas per les murralles ni
auia molt que anauen ab lo arcabus ala Vina mes y Un cristo ala altra anant animant ala gent degue
moriren per la fe de cristo y que si moriren anauen Salvats per que la guerra es Justa. y molt feres pujauen
a monjuich confesant la gent y animantlos molt. y axi totem anauen de ton animo y de aquyo mosso
resistiren atanta furia que fou tot Miracle del sel esertan hechs gent amonjuich. y resistir atanta furia
Pero ens si nosha que esbarras mi admirarse delet obrat de deu en tot manaselloras. y mes en diserar aquesta
Leal y noble ciutat de vassalls tan sobiranal y de enganys tan selosats y desinteressats de dedicacio y perills
tan Cuidosa que sols ells la bodia defensar y guardar Semuscal la magestat de retirar la antiga pau
en aquell tan esclusit principat pera que ab ella buga solicitar y agrair tals favors.
Restaras que aquesta los castellans de tota la muntanya que ja era lo dijabte altart foren pujar gran
dissima mosqueteria a monjuich pera veure si ells tornarian lo endarna que may pensauen que hoy tornauen
y auiey acudida tanta gent que lo endarna que era dilmenja se trobauen alt ala muntanya si ells ho
sis mil omens tots ben armats que si hi gosten tornats no son tornaue Vingue pero ells sen guardaren
ab que deyan que Volien tornar pero los guay eren escapats estauen tan acouardats y tenian tant la temer
al los que hoy agua veney forsos tornar per molt que los capitans ho Volguesen
Lo dilmenja demati Vingue pros del portal de st. Antoni Un trompeta. Del emperous dels Velas. y com fou
a Un tir de mosquet se atura y se bora a tornar y de prompte Un altre trompeta de allt. y apoi el que
Venia de part del marques Velis Velis ab ses. Vuroc no eran mes ho Vius. y ells los demanaue y com

no son auia
parlauli. se
de monjuich
tots los demes
duhu en sa
demes que
molt sense
quos. y los

stant bat
Comstauem
La creu
y bagatje
dias a mon
gran altra
que eren
del Cadmich
portons com
per lo cami
auian tinga
ren ab tanta
per lo Cami
molta breda
Lo fet del
omens ho
feres como
foren en ter
ana de se
Pero lo dan
Aes les bales
No son bastan
Vingue Volien
eren pensaren
imaginar y
Ninguna Volia
Vingue
del ser fortificacio
del emperous y

no son auia encaixat ningu diguessen que ala muntanya de Montjuich deuien eser morts. y Va exir fora a parlarli lo mestre de blats y lo de Sarriya ab altres Regidors. y foren acompanyats ala trompeta ala muntanya de montjuich fora que ell pugue comprio quell seruia y apres ell hi anaa y los trobaren ala que estauen tots Nus ells y tots los demes. y noli volgueren donar res sino que per ser custos del marques los aportauen en Ciutat y los portaren ca dahu en sa tanca y los enterraren ast. Darre al forat dalta tomba deuant dela porta de la esglesia. y tots los demes que moriren ala muntanya hi foren anar gents y foren ser grans clots y los soterraren allli y no auia morts sense orelles que alguns catalans de sua malicia los auian tallades y los anauen ab espasas. y ocults. y los enterraren antes que eren morts y recullirenn molts Nous armes dels Contrarii dalta muntanya

De la Retirada que feren los exercit Enemichs

Quant partit lo exercit enemich la Vanguarda dins ala a Montjuich. lo Bandoma que feu dimenges que combatuem ala a de Janer 1641. la Cauallaria dels Castellans enemichs Veritat feu frenta tot lo dia y la creu cubertes y sens anant barrent Labanda per tot allo. Daquell dia enadtro foren retirar lo carruatge y Bagatje y Infanteria de feu anant emparant dues Mortorelli. Y los Nostres pensant que tornarian aquell dia a Montjuich. No volgueren ala Campanya que no pensauen que retiralen tan vigorosament sino que torna rian altres Vegada a Montjuich. y Veuent que se anauen retirant tgue No eszeyen Compte de contar lo ordena que eros lo dit dia fins la Nostra Cauallaria y Molta gent de feu per anarlos ala Vaga y Veure lo desgra del enemich. y arribaren fins ala Salita. y foren Veta del riu fins lo enemich. Ca passaua a mantorell. y los Nostros com no aportauen Molt carruatge ni pertrets de guerra tornaren lo enadtro dia y lo Bandoma. y per lo cami trobaren molts cadellans morts dels que auian nauegat amontjuich que per lo mal recaptge que auian tingut y no poderse ben curar retiraien per lo cami que no pudian seguir y se morien que com se retira ren ab tanta pressa. y tan acuardats que estauen No domaren gayre recapte als malalts. y apres Be trobaren molts per lo Cami. y molts armes que Regauen que com aguaren sentiment que la Nostra gent los seguia se donaren Molta pressa en arribar a mantorell que temian per que los Nostros No aguesten Dotze. y Nou aguesten rompu lo Pas del congost de mantorell. Lo qual stana estaua Vna cosa molt atemorida de auere fet que Ninguna no podian fer per que ells molt depocats guarnits per alla anar passauen sino que sen entrauen Molt con fiats como pudra per su casa pensant que les tropas y los bandos que temian en Vall. los auian de Vall com foren en terragona y altres parts. pero com Veuen que en Vall. los foren cara. y los feren resistencia. y Molt arma se retiraren tant com pugueren. y tan vigorosament com may se ha retirat Ningun exercit.

Pero lo dany que foren per los Vilas y Vlachs anar passauen al retirarse No es de creure. Verdaderament Gemanes to tes les pulles que robauen sens despatsi gens. de cases sense lo que y robauen tot lo que trobauen Cremauan tot lo que No son podian portar cremauen portes finestres y Molt mes cases per lo cami. Encauen per los pallers prenen lo Vi que Volien. y lo demes afonauen tots los bots que los pallers tenauen de Vi. y de gent que trobauen que eren vinaros als Vlachs y altres que eren tornats. Que mataren molts Verdaderament foren tot lo dany que per imaginar y tot lo que lo dexen los dona Vlach. per que ells passauen molt de pressa que no dan gueren en Ninguna Vila. fins arribar al camp de terragona temint temor que los Nostros No seguissen. y que altres No Vinguessen a retirada y No enclogussen en lo mitg y apres arribaren molt prest en terragona anant ells tenir ses fortificacions y eren amos de aquella campanya. Sallia lo dany que li feia dos Vlachs margarit ab los del pregaues y altres gents que estauen ajuntades per allli. y de Continuo los feyen dels mals lo exemple

Lo arribar Dn Bap.ª Vn Embaxador de Portugal en aquest temps

Lo dia abans que sucehis Lo enguantes dit della prometanyas de monjuich arribe Dn Bap.ª en Lo moll Vn Vaxell gros y ben armat Lo qual aportave Vn embaxador de portugal della ciutat de Roma per quant sera estat la major part del regne [illegible] y auian Coronat rey als 15 de Dezembre 1640. y Lo que los ocasiona aco fonch com Lo de catalunya. que Lo rey de espanya los tenia tan cansats y Vexats per rahó de tans de drets nous y imposicions que los aplicave. y Verdaderament Lo trauen tanta de gent per Soldats que abenes y Volian despoblar Xarao Volian Los menistrals del rey trauen Vuyt mil. ereus per la guerra de catalunya. y com los portuguesos An gent que no Volen ningun mal als catalans pera que los diuen germans nous Vuliguen fer. y encare de altra part enfadats della arrogancia castellana Mataven Lo Sacretari del Virey y albotrat tota la terra quantas los castellans. y parcials rey. Y Lo rey que coronaren fonch Vn tal don Juan que eras net fill Bastard de Vn rey de portugal que Lo rey de espanya Li auia conquistat Lo regne y ell aguet de fugir y recirarse ab altres part y altres los fonch Vinguren abonch abonch adornar en dit regne. y estauen aforrenat. y deyen que era Duch de barganda Y apres ell anaua embaxador alli en bap.ª y abres auia de anar al rey de franca. y al Papa per los acabar Lo que passave y donantlos noticia y nao del que passava y Lo que auia ocasionat aco tal Cosa Y aquest embaxador era Vasbot del mateix rey de portugal que axi Lo anomenauen ab es cantal de creyensa que anaua alla disputalio y apres de trompe dona La embaxada alla disputalio. y eligue molt bon entay. pera que pogues se tornar a embarcar y passar enbo leuant. y Lo dit embaxador tenia poders y facultat de fer qualsevol conserts y capitulations en nostalbors pera que ells tenian ganas de auin tanse ab nosaltros y que fossem tots vns pero estauen ja embrendats y empenyats enb franca. Y Lo dit Rey de portugal de trompe en ser coronat rey se endemori dels fortalices. y apres Vn Camp de Vint mil omens contra Lo rey de espanya Lo qual estaue ja alla valles de castella y proteuia que son auian de entrar en castella ab molta segurtat pera que Lo rey de espanya noy tenia gent que auia de fer tot Lo esfors que auia pogut per trauren gent pera catalunya y tambe los ocasiona aforo als portugue sos Lo veure que los catalans se eren rebellats y los donauen gustos. y estauen segus que no tenia exercit en castella ni molta gent pera trauren. La Siutat de Bap.ª Va oir dita embaxada. y abres despedi dos embaxadors de ai pera tornar la resposta al rey de portugal que foren dos Caualls Lau se deya Jeronim vinto Sala. y Balthe Rafel Senuera y son anaren all 17 de febrer 1641 la resposta que deyen nos portaua y son anaren per la franca y fasen a embarcarse abordeus per no trobar en castella

Los Vers. y promets fou la Siutat de Bap.ª Sia deu nos donaue Victoria

Veu ara la Siutat de Barcelona que los cosas dela guerra anauen tan grat pera des pera quanoie no saben seren molts bromes entre Sia deu nos donaue victoria. y apres primerament dire Los Eregants que feren per los ygliens nos Sorten donar enterenire ab la Sforma Los Bisbes que cada dia feyen acudint ab Exortas y ab madonas que en aquell temps la tenian ala Real y ab Damas y altres bons ans Dint ab dues processons tanta multitut de pelegrins que nos fan dir cadescu Amen. Sia antiocos diz y que deu nos donas victoria quantas nosaltros enemichs. y seguramente Va hui deu nostre Sr alguna anima buna tanta combanyera que auia que si nosaltros caualls tenen considerat que tanta com banyera tenie culpas auia de patir. y auian de ser degollats com uns gtheres sens culpa alguna

Veure la gran multitut de gent que acudia alas iglesies que ab molles bons de Confitura estaue lo Santissim
Sagrament patent. y ab algunes iglesies Les tenian tota La nit pera comoure Los animos alla gent que entre
tant sempre deu Se houi algu. La Ciutat en aquell temi no estaue descuydada tant en lo espiritual com en
lo temporal. en lo espiritual acudint a molts Sts. ab Sermons estes y pregaries. y en lo temporal acudint ab
monicions y prouisions de armes y altres pertrets de guerra alla aont conuenia. Se delibera Primerament si deu
mostre Sr. Nos donaue Victoria de que lo dia de Sta. Eularia tot los anys se auia de fer una professo solemne
com lo del dia de Corpus aportant en ella lo imatge de Sta. Eularia. y que per aquell any sen fes un altra
professo dela matexa manera lo dia de Sta. Madrona aportant en ella los cos dela gloriosa Sta. y se promese de
canonitzar los gloriosos Sts. aquells tres altres aquells sant Patrons de aquella ciutat nos auian de alcansar Victoria
com ella dits y apres lo dia de Sta. Eularia que trobaue a quest any lo dia de carnestoltes se fes una solemne
Professo Com. la matexa de Corpus. ab tots Los Banderes de Confraries. y dimes Cotes que solen anar lo dia del
Corpus acudint en ella deuant y darrera La Ciutat ab molta multitut de apres de tots Estaments que may no
sera dit. Concluint dita professo Sosenyos diputats y oidors que ales cotes se trobauen en Barg. Y lo dia
abans se feren tantes ab marieli per tota La Ciutat Y. lo dia apres que eren los dits de Carnestoltes que
era Cota de quinze Y. ab tantes giuetes Com may se sian fetes ab marieli. Y. se Creus que may aguis ninguna
Bullisio de Carnestoltes per dia de may gural ni ball com si may hi aguet aguc. y apres la gent stet ab tal
manera que totom era tornat Caburri. Y. tambe lo dia de Sta. Madrona se fes la matexa professo
ab molta Illuminaria. y lo vespre abans molles ab marieli que era Cota de Deuesa que Nos Continue la gent
de Segegon a Sant guins an fetes tantes Mersi. Y. nos an agaucsit alls Consistoris Com los Virt per la obla
No fuch tan poch Cantarne de vespre Les Vesures. Y. pagarni que la gent stesa per Sis iglesies que tot lo uint
per los Carrers trobauen molta Multitut de Companyas y donzelles Con offengrins. ab cristos. y Altres Cantant los
Setanes. y anant a Uestar Sis Eglesies de quatenia deuotio. Seguintant de una part ab sant quant tornaue
a Valen. en los Vicentes. y de altra part donauen los molles grasies dela victoria Nos auian alcansada. a
diuchi molta gent particular. y molles dones de cales y molles donzelles grans escabella des que era Cota
de alabar a Deu Nostre Sr. que dire tambe dits tres mesos en los Secrets auian stets los pontificals de Barg.
tantes Vesures a peu de ral dit Eularia y Sta. Madrona tantes anyades a Uestar dits Sts. que seria Nunca
acabar pero ser molt que steu No steyem Se gueli deuiem pus tos mes dell sans auiem alcansada la
victoria. Y. molles altres deuotions Secretes se feren que Nos Compian.

Del Embaxador Enuia lo Principat de Catalunya a Portugal

Auent de Corts tenir lo principat de Catalunya ala obligatio que tenia de Respondre al Rey de portugal
don Juan 1111. per la embaxada Nos auia donada per la part don Ymaro Malcanyens Nobles de dit Reyt com
atras se Compta en cartel 75 que el Sapiane atial eletia. Se determina de enuiari embaxada. Y de anomi
ena per embaxador del principat a Ffelipino Sala. Ciutada ciutat. y per Compayhen el Senora Caualler
D. Ten anaren ab molta ostentatio. Y partiren de Barg. dimenge als 17 de Gabler 1642. Y no anaren per
La Frontera y auian de anar a embarcarse alla Arpella ab algun Vaxel. stet aportuna que hi ha Port de
Espanya. stet veu que nos podia passar. Y arribaren en Lisboa Com abril se Trobe alla semana Santa
y ella lo Vaxell que auiauen entro La fortaliza de Belcem y de Sangian y donaren auiat al Rey de
Com era arribat. y ab stant que lo Rey sabe la Vinguda Mana ala Corte Real quel aportas. Y fon re
but ab molta festa. y ostaue. Y. Parlant ab lo Rey. li manaren gues entrit. y Ell ens Cadira y li manaren

a sentarse. D'aci dona la embaxada. D'aci se acompanyaren los idalgos y los grandes fins al palatis de Jaque Jaques que eran Jumt al Palau. aont la mana lo rey apsentar y li envia la plata y lit. y demes abajes de casa. y estar que tenia en Barganta Esent Duch. Comu del anenyar. y mesa en lo Rey en su taula. E estant algun tant delganat en lo lit ana lo Rey en persona. Vic una mes tes vegades a on Palatio a visitarlo quant lo dit embaxador fora fos envia lo Rey lo seu mateix Coxo. quant lo Rey ana abaxo a una quinta y lich anomenat Pancas ana lo embaxador ab ell y manjaren Jumt. foun lo embaxador visitat de tots los idalgos y grandes dela cort. y sempre acompanyauen molt cavallers. y la casa sempre estaua plena de idalgos. finalment fou gran alegria dell Portugalos. Veiner en Lisboa en Setembre de Catalunya y tots li entenyauen gran amor. y al vaho pus lo mateix entenyoren los Nobles catalans als portugalos. Aci vulla deu sia per son seruey y major onro. pau. y Concordia.

De Com entra lo Mestre dela Mota en Barcelona.

En aquest anis la Ciutat de Baj. que lo Mestre dela Mota venia y. orde del Rey de franca en Catalunya ha amenistrar sel armes. y ser general de tot exercit en catalunya. y venia ab molta gent de peu y de cauall. a tracta la entrada pera dimeures als xx de febrer 1642. D'aci al dispres de dinar la Ciutat feu preuenir moltes Combanyes de nyolaments y gualtes per alla aont auia de passar y Va entrar per lo portal nou. y aci ala tarda ales tres ores lo seguren a Peche soseruyr de diputat Joan de Camarit diputat militar. y lo Consolatich moy era per quant estaue dolent. y lo diputat Reyal era en Cleyda y aci seguieren los ordes que si trobauen. y tambe seguie lo gouernador dales armes de Baj.o don Miquel Corrocha del abit de S.t Juan ab molta cauallería de Baj. que ales ores comentauen a dembarcarse. y seguieren ab trompetes y los mases dels diputats. y molt gran Concurs de gent que auia y anaren a receberlo fins passada la creu de S.t Francisca entre la creu y lo moli den Catoneli se encontraren. y ell venia ab duel trompetes deuant y ab alguna vintena de Mosuts de Compte Mole ben portats y alguns alcaudis y criats de grado que venia molt ala ligera y com se encontraren tots baxaren de cauall y se feiren grans cortesies y acatamens y apres tornaren apujar a cauall era lo Mestre dela Mota Un ome molt prim y gran y molt polit ab una bella caballera vella com Un sfi de ox Vestit ab la Uranya Va molt content lo vestit per ser persona tan prencipal. y apres tornant ala entrada quant foren tornats apujar a cauall lo diputat militar lo Sotsa amedos tan anant deuant los trompetes y molts cavalles. y apres venia ell ab lo diputat aportant sempre lo sombrero ala mas sen molt acatament atorom y p tot alla aont passaua era tot Combanyes dels Compañies sempre tirant y entra per lo portal nou y p deuant S.t Cugat y capella den Marcus y p lo Carrer de mercaders y born y p los canuts. y carrer ample y deuan cala la Ciutat y la seu y plaça nova y ana aportar ala plaça de Santaina acala de don Pedro pregues aont fou ben aberentat y ben agasajat conforme los paraments te apuella casa. sentli tocar la Ciutat Una trompanya de guarda. tots los dies abe que ell apres nou Volgues. y que No volgues que los oficials se desturbasen que No los mes manestra. D'aci alli ringue moltes vegades dell Cordelles y diputats y cauallers de Barcelona. y aci matexo ell ama moltes vegades ala diputacio y casa la Ciutat. y era Un bon catholich Veritat molt les iglesies. y aci estaua ab molt Contento de tothom.

A Octobre Stano se per dit que lo diputat Pau Paris diputat Eclesiastich feu la Redemtio y amparo de catalunya hui en dia lo que aportada se tinc de tot. y lo que ley mes al la presencia y bona doctrina que allia ab dins. Com se demostra ab la vigilancia y cuydado sempre tingue. En los urgents dels guerres axi en aportar lo urgents de estranya maduriamente amant sempre ab tot le Rom. suplicant Una y moltes Voltes al Rey se servis ajudar la una en les precautions de guerres se feyen contra aquell principal. y que mires al ell de Clemencia a tanta prouintia y que nos Volguis perdre de aquest manera. Suplicantlo axi ab entra vades com ab gmentals. y proclamations y Notaries com ella dit sentes poder obtenir Un de privilegios. Un altre essentialment. y de altra part tambe tingue grans Vigilancies. En les precautions de guerres y pe gnes Coses Necesaries per lo sustento y recuperatio dela prouintia. Item ab dites Coses Sadit Mol grans y despues de Una y de altres que gui seruyxo Un come es impossible poder donar quit ators. tingue tambe. Sadit Mol mals ators axi de mits com de dies Item mals menistes y mals prims arudent ab tantes funeralitats ala deputatio y alla aont era menester de tal manera gui No tenia may Un punt de repos pera que no prenia tant per profit com ningun catala fa aja agut. que se ne demostra. lo Cuydado tan gran tingue lo dia dela pelea No parant Un punt anant animant atot lo Mon com ella dit. y axi feu tant aquyo bon seruyxo per aquella terra que may Ne Morira per los catalans que seria impossible acabar que seria menester saber una estatua de Home per memoria sua. but ab tanta Amor y Voluntat feyxo les coses que se demostra. lo amor quant tenia dins Item dit. but poden dir que axo Item cosa la vida. but era impossible que Un cos huma pugues resistir lo treball gran que ell tenia a la vista de la major gloria abtes de auer alcansat lo que tant desijave. abtes de auer tingues dotes pelaris y despues al temps que auia de tenir lo major descans al temps que auia de eser premiat de tes obres Volgue Deu Nostre Sr. que enformas de una malaltia dela qual mori y Volgue Deu Nostre Sr. premiarlo en la gloria que son los verdades premis. enforma com ella dit de Una malaltia dela orina. y poder dir la bregaries que per la salut de aquyo seruyxo se feren seria Numera acabar axi dels particulars com dell a mums axi dels cabos Franceys que trobaren alli com dels Monestirs de religioses y religiosas. y com deu no se determinar Nos trobam rezons que poden dir que deu lo Volgue. y que ell Volgue donarlo lo premi de tes bones obres que may auia premi Vastant per ell en la terra. y que deu Volgues premiarlo en Stel—

Mori lo dit Sr. Diuendres nou dijous al dotzen de Octobre 1641 y mori Sbrcata de Sn germa. Nos e dans D. lo enterraren lo endema que era diuendres al Vespre de matins. Nos feren Un entierro molt onrrat anaren tots los monestirs y parroquies de bard. ab les creus y cantant Stee cos present y tots axi com arribaren fugueren dalt a dalt en tota la ciutat y autenti molt sitis veces y grandisim dolo per les barres abitant ab dol los deputats y oydors. y la noblesa de bard. y Franceys que trobaren en bard. com es lo mestre de Scrimya. y dubins y altres. y axi lo aportaren ab tota aquella solemnitat y Onrra lo ab esglesia dela Comanda de St. Juan al entrant fe lo portal major una esquerda ala cabella del costat dret com Juan y tot los temps del dol seguien cayen molt entulats abtocant lo cap del ab la Sobrepelliz y Stola eclesiastich. y lo dit Sunt lo abtocaven alt a cal de tantes veces com es estigue dit mes ab molt menoglichi pas lo entorn dels tembol. Estava la Iglesia de St. Juan tan plena de gent com may sia estada. Digues lo Christi lo Sr. Pagas Pau del Pozo Canonge de la Seu de bard. y Vicari predicar

Lo correr lo lector fra Gaspar Salt y Bolart del orde de st Agustí predicador auentajat
y sermo de repente que daxa passmat atorm. y eren ja dits dins vna volta tanda com lo ente
rament y qui lo digne. lo Sgnr ab molta reconnitat y molta cantaria
Lo terser dia dilat ab secreta Sele Eleren lo correr ala diputatia ala sala gran acort fan Se
lebra de st Jordi auiénhi barat lo altar com lo del endorma de st Jord quant acostumen
dir lo anniuersari dels animes assistent en ell los diputats y demes noblesa de Bay. y granies
so predica. Lo correr lo matteo predicador Salet que tingue vn joch de esplay de eliuhanlo. y feu
vn Sermo tant auentajat que deixa atorm molt content que per ser sermo tant auentajat
aquex y altre. absentis dels Senyors diputats los feren estrabar. y axi aqui donan gs les ab
soluts del Canonje Dauí Clavis que deu lo tinga en lo Sel. st dint joch dist Mr traguero
altre en lloch seu. y hisque vn borrent seu. que deixa lo Canonje Soler canonje de Vrgell.

Lo donarsen de Bay. lo Mossur de Seringa.

Cerrege Sterrat lo Exercit dels Castellans en tarragona st cent Senyor de aquell Camp de
tarragona st tenint guarnitis en torres les vitel graues de aquell Camp. Estaua dit Joseph
Margarit. st lo Catanyes Castellans de almogaues al Coll de cabra y amoblanch y altres passos ab
molta gent pera guardar que lo enemich no pallas per lo part dela Segarra vn de vrgell y que
si ni pallauen auian de abolar tota aquella terra. y totes les vitel y lloch que ten. st cadadia
feyen Corregidel los enemichs pera viure. y portes guanyar algun pas de aquell. pero com los
pasos eren Sey pudian may entre. st tenint Enteligentia que de qualsuol manera. st Volia
anar vna part del Exercit pera nombre. se determina de que de trombete ni anas lo Mossur
de Arinyo ab tot son terlio que eren set ho vuyt cens ginetes de pes. y quatre ho sinch cens
caualls. st que anas a Moblanch. y que desde allí guarnis les aquells Colls pera que puguessen
desemis lo enemich st entretant hi anirian les demes gent pera formarse lo Camp. st axi va
partir de alli all 8 de Maig de dit any 1641 ab molt acompanyament de gent axi de la terra com
Frances que hisquaren acompanyar. st axi arriba en Moblanch acort guarda molt be aquell Coll
Lo Com arriba. Cn Bay. lo Mossur de Argenton
Alli a 9 de Maig 1641 Entra lo Mossur de Argenton Cn Barcelona. que lo Rey de franca
lo enuiaua alli. pera Negotiar los tractes y auiron de tractar. Entre lo Virrey y dit Rey
donarli tres los pedes. pera fer dits tractes. y tambe per estar alli. pera Superentendent. y per
los Negocis de dit rey. Mentres lo Rey Catholich estaua a Jurar. ho Virrey de Nrod.
que estaua com a Virrey ho Com agouernador pera donar los auisos a dit rey. y rebre los despatx
pera que era molt entelligent pera tots Negotis que era de son Consell de estat y home
molt ben parlat y molt cortes. st auant de arribar ja escriuia lo dit Rey als diputats al
guns cartes donantlos auis. dels quall portare alli algunes copias traduides de Frances
en catala del tenor seguent.

Copia dela Primera Carta

Carissims st bons amichs abe que Vostron Com guarda passos quant vos declarastes contra lo
Rey de espanya. Vos ha fet conbeer ab tot Complliment Vostra affició enuers esta corona, y ab tot

no bodrian rebre. Un testimoni mes considerable ni que mes nos obligas, que aquest que desijam
ser en la donació de Vostre estat, y provincia, y veient que aquella resolució. procehida de
Vostre mouiment, com a inspirats solament de Deu, lo qual ordena com cell sol stan, dells estats reberats
Regnes y Corones, Vos abeu abertat sobmetent. altas Lleis y Lleues disposicions, de acceptar Vostres ofertas
y per so Vos enuio lo Senyor de Argenson Conseller en Vostre Consell de estat, per entendre les parts
Vostra. Y voldreu ser altera delta materia auentli donat tot poder de tractar y Conuenir ab Vostres
de manera que enterament nos remetem al que lo Sobredit tractara, y resoldrem Contents de manifestar
nos. per medi de aquella lletra. que sabrem estimar en lo grade que mereix la affició quem manifesta
per auerme donat de Vostra bona Voluntat ab tanta franquesa esta ocasio, assegurantnos. que en altra
y en totas las ocasions se offenirán. rebreu sempre de ma part tota manera de efectes, y ferme mateix
vos diem que auem comes al dit Senyor de argenton lo carreck de Superintendent dela Justicia, policia
y administratio dells Seccurtes de Vostres armadas. tant de terra com de mar destinadas per Catalunya
per que tingan la autoritat conuinent. y per tenir cuydado dlo que toca alo pagos. y subsistencia dells
tropas. y de tenirlas en tan bona disciplina que no fugan donar ninguna ocasio de queixas. que no ajus
taren altra cosa. sino sols pregarnos. doneu entera fe y creencia als dit Senyor de Argenson. Considerando
en tots sugets. y ocurrencias. com a persona de calitat. de esperiencia, y de merit singular del que te
nim entera Confiança, Y. Sobre tot pregam adeu quell tinga [caristimi y bons amichs] en la santa y
digna gratia. Escrita en Sant german en Laye a 19 de febrer 1641.

LOVIS.

Lo Sobre escrit dela carta deya. Als Nostres caristimi Y bons Amichs Los Deputats del
general de Catalunya.

Segona Carta.

Caristimi Y bons amichs Lo desitx que tenim de acudir altre co que puxiu esperar de Nos. per conserua
Los sugets de esa part en la bona estat enque estan gratias adeu. per la cayguda y dany que los enemichs
an rebut deuant Barcelona. Nos ha fet prendre resolució de enuiar per lo present lo Senyor de Argenca.
Conseller en nostres consells. para altiritzar. segons la prudencia y esperiencia que ha quagnades en los ne
gocis importants en molts empleos en los quals nos ha seruit fins ara. Ell vos informara de Nostres
bons intentions enuers Vostres. y ells ordens que auem donats dells quals seruiu los efectes. Vostres
Nos auem donat una particular seguretat de Vostra affició a esta corona per Vostra lletras dells 2 del mes
passat. per lo qual lo dit Senyor de argenton vos dira nostre sentir. remetentnos a ell. desijam que hi
entera creencia altreto quell dira de nostra part y principalment de Vostra bona Voluntat. y affició en
uers Vostres pregant sobre ado adeu quem tinga [caristimi y bons amichs] en la santa guarda. Escrita
en Fontenebleu als 23 de febrer 1641.

LOVIS

Lo Sobrescrit dela carta. Als caristimi Y bons Amichs. Los deputats del general de Catalunya.

Tersera Carta.

Caristimi y bons amichs Ja que lo Senyor de Argenson ab qui lo auich molt particular Confiança
Vos auia informats de mas intentions y del bon socorro que tenich ordenat per la seguretat de
Principat de catalunya. Lo ajustare encara alguna cosa segons Vosaltres. guanta. Satisfaro tinch dells bons

y agradables Serveis y Socorros que donau al Senyor dela Mota. Cudeneos. que Jo tinch Enviat ser governar mes armes en catalunya. Sanbe he Volgut auisarvos dela protesta que tinch donada amon cosi Lo Duch Carles contra la Violentia de espanya. lo qual ha abortat amon Serveis vns quil homens de peu y dos mil cauallo y ha Defet vn quartel dels enemichs pasantsen en franca pera que tingau part dela alegria de aquest bon Sucses. y que axo vos obligue tant mes abrescar en la generosa rebelio que auen preta en Seguindar la gloria de mes armes en totes les ocasi ons que poreu aque alegurantme que no fareu falba. Jo prech adeu caririsim y bons amichs- quard Conserue en la Santa y Digne guarda escrita en Sant gerenom in Laye a 9 de mars

1641 LOVIS

La Sobrescrit dela Carta

Als caririsim y bons amichs los deputats del general de catalunya en barcelona residint y temint los Senyors diputats noticia dela vinguda del Senyor de argenton. y dela estima y confianca que lo Rey crichianisim fayn de sa persona lo anaven arrebre lo Senyor deputat mostren en Companya de mols altres cauallers apri catalans com francesos. y lo anaven arebre ab respect pera que no venia ab ostentatio sino molt sensillament. y apri lo portaren dins lo Cotxe domanth lo millor loch. y lo aportaren dla plala de santana a casa dona Maria Barre que era casada ab don Joseph de pau y Rocaberti que el lo que auia trait monjuich. y den era Batlat al camp del enemich. y apri lo dit S.or de argenton eligue aportentat en dita casa anat reb donaue part de totes les Juntes y negocis. y sels tingue grate gran respecte. y sels obrel y tora Joreisim ho meravsien pera que era persona molt llana y molt humil com se demostra ab tots

Les festes se foren en Bay

La Excelsio del Combat lo Rey de franca

Sentse Contents y ajuntats los diputats y Consellers ab lo dit Senyor de argenton. y auent vist los pobes que aportaue tractaren dels negocis del rey crichianisim ab los pactes auia de acceptar lo combat de Catalunya. y vsentse concordats y clotes dits pactes. que fou lo dimarts sant al Vespre. y per ser semana santa y de passio deixaren les festes pera les festes de pasqua. pres ab tot lo enfarna domati que fou lo dimeeres sant ala punta del dia tiraren tota la artilleria dels Baluarts en bala festa salua reyal. ya mitg dia feyen lo matex. y altre de matio tanbe per de mostratio dela alegria deparit. lo dumi pera les festes de pasqua. y arribats que foren als festes de pasqua foren orides abans que totem fes dimarits en regosijo dela exelsio del Combat de catalunya. lo qual auia acceptat lo Crechianisim Rey de franca Luis treze y apri totes les tres festes de pasqua tira la artilleria. y als vespres totem fem dimarits ab mol tes enuentions y molta alanterna. y grandelets. y sobre tot aportaue auentatje la casa de don Pedro Reyau dela plala de santana que el alla done posaue lo monsen dela Mota. gouernador dels armes del rey de franca en aquell principat. y de altra part totem ho feu tanbe que quet per dit mes y ab tanta quietut totes les nits que la passaven dues carretades que totem demostrane tenir molta alegria abe que molts ni auia que feyen altimarits com a forasters perque eren cati de cala rasi al rey de castella. sino quen feyen. y que Nos Magues Vn caualler guarnit dells. com o aguem fet

Estant en lo mitg de aquells fluctes se reberen duas cartes del Archebisbe de Bordeus general dela armada naval del Cristianissim Rey de franca. En la una donaue auis de la entrada ab la armada en lo mar de Catalunya y embarbes del Sor Duch tingue en lo Sunt Frou enviat. Y son del tenor seguent.

Copia de una Carta Escrita per lo Excellentissim Senyor Arquebisbe de Bordeus General dela armada Naual del Cristianissim Rey de franca Senyor Nostre als molt Illustres Senyors deputats del general de Catalunya donantlos auis dela entrada en Catalunya y arribat en lo Port de Cadaques.

La simbastiria de asegurarlos lo Cuydado que lo Rey prenia dela conservacio, y lo desitx que tinch de servirlos me ha obligat de partir de franca tan prest, que lo temps me ha donat lloch ab una partida dela armada Naual de sa Magestat entre tant que la demes se abreuia per venirse ajuntar ab mi. Jo so arribat esta nit en aquest port de cadaques. ab Vaxells y galeres prou fortes per Batre nostres enemichs. en qualsevol lloch que sien. Enuio aquest Caualler per auisarlosne. y saber de V. S. enque se ni aque esta armada nostra. y proffertarlos que com los Interes de sa magestat estan enteramente a assistir y conservarlos. ningu no podia ser emplegat que tingues mes fallio. y offerto en servirlos que Jo que so Humillissim y affectionatissim Seruidor de V. S.

Mons Senyors

Soundit Arcabisbe de Bordeus.

Dela Cabitana estant en lo port de quetaques a 27 de mars 1642 —

Mos Senyors dela Deputatio,

Copia de Una Carta Escrita per lo Excellentissim Senyor Arquebisbe de Bordeus general dela armada Naual del Cristianissim Rey de franca Senyor Nostre als molt Illustres Senyors deputats del general de Catalunya... do nantlos auis dela Victoria tinguda En los ports de Rosas. y port Vendres. del tenor seguent.

Al punt que tingui manament del Rey de venir ab la armada naual en estas costas. tingui tal gatijo de executarlo y de venir a servirlos que no entench aun perdut un moment demanera que abans de auerlos auisats de ma vinguda. Junt ab la armada en aquell port de cadaques. para saber lo que hauria fer: entre tant que se informaue enque podriam emplearnos. y auent rebut lo Suy auisa tinch vaxells dins la abadia de rosas. y quey auia quil galeres y una bollaca ab sos vaxells. que venian al socorro dells y dels de aquell pais: per ma tinch Sunt al amar perque nom encabalen. y en efecte auent enviat 111 galeres y 111 Vaxells a Rosas para envestir los Vaxells y aport vendre quatre galeres y dos Vaxells altres galeres quey estauen. Las an atacadas envestidas. y se son portats fins dins los canons dells ports dells enemichs. y nos an aportats los vinch vaxells que son de quarenta pesses de canó cadahu que auian carregat en calitat quinze quil carregat de blat. y las dos galeres y la bollacha. entre les quall se troba la capitana de grimaldi. tots destinat al socorro dells places de catalunya. per allis judicarnit molt be mos Senyors. la qualitat en q. estauen dites places y lo mal estat enque poden estar. Jo los enuio lo estandart de aquesta capitana assegurantlome que lo Rey tindria dite que conservan los Senyals dells auantatjats que hauia la proteccio an tingut sobre los enemichs. tant per mar com per terras. entretant treballare de mostart. y esperits ser de subsart. para temir altres dells enemichs. dells quall estiero abdia ajudes de nostra Senyora quells me donarem bon preste Combate. si podem abordarlos.

Sabia pres sobre Ab dos galeres un mestre de Camp quatre capitans de Infanteria Napolitans Un Sargento Major dun ajudant y vinch alferis lo generalom quells enuio y donarlos aquells auis. los hedita les particularitats

Lo fasc dela Carta.

Humil afficionat Seruidor de V.S.
Jurdi Arquebisbe de Bordeus.

Mos Senyors

Cadaques a 19 de mars. 1641

En lo mitx dells regozijados festes que feyen y festes de Pasqua y festes dela Acclesia del comptat Senyy de Fransa vingueren moltes aguaytes nous de aquelles victories pera acabarse les festes ab cumplimentt y pera donar mes animo y valor alla gentt. y axi dells festes se acabaren ab molta de allegria y gozo deu nostro vulla conseruar molts anys com tots ho desijam.

De un trompeta que vingues p. mar de tarragona

Desbarats foren molt grans los que feren en esta ocasio en tarragona que essentli entrat lo brinches Otero en loch del marquis dells vells per auerlo anunciat abercas lo Rey de espanya y auer Jurat lo dit Otero p. Virey en tarragona. en auer Jurat enuia per mar ab una faluga un trompeta alli en Bag.t y com fon ab molt de pena arribat fonc que anaren a tercas y lo desembarcaren y li taba ren los vlls ab un mocado. fonc aportado ala Diputatio que aberiguas lleuat per los diputats y conselles. los quals lleuat digren que lo brinches Otero auia Jurat por Virey de catalunya en tarragona. y que tratabes quell fesellem la obediencia. Rebut fou molt gran deyent la guarnes que auia aquell y los altres que auia pera continuarlos. auer de anunciar trompetta y quins ser diem aell la obediencia. consultaren dites cartes ab lo mourdela mota que encara era alli y que allo eres la dia de pasqua. y axi lo mourdela mota com a otro entes encostes de guarnes. ohana que prenguesen los marinets dela faluga y quells ferraren en galeta. y que la trompeta quela portaren ala porta fonc atant ell sen anirie al camp que desde alli ell Otenaria la resposta y deyen que ell no auia de anunciar la trompeta. alli fonc al loch mes prop com portaren exercit eres. y per aquesa raho ho onana pendre tot. y quant sen ana lo mourdela mota sen porta la trompeta. y dixo alla lo torna resposta y que si no sabia de estil de guarnes quan abrenguies?

De Com sen ana lo mourdela Mota de Bag.s pera formar lo Camp

Estant Regozijantse en Bag.s y fent los festes y lo Rey de fransa Nostre Senyor y la preferencia del gouern dela mota com esta dit que estaue aguardant en Bag.s quels vinguesen los trobas axi de bou com de cauall. La pasqua festa de pasqua vingueren los nous trobats. Una cauallaria molt lluida axi la gentt com los cauallt abe que no pasaren tres p. atrel Ciutat que fes ser molta la gentt los uns passaren per la valles y los altres per fora los murallles y axi dintre no entraren algunes bagues ni peraque bagaren de cauall. sino quels mourdela mota ab los demes grandors estauen tot apunt. y axi com cridaren. sen anaren alla a ont pogaue dit S.r dela mota que deuien ser entre les onse y les dotze del mitx dia. la regona festa de pasqua. y les anaren tots juns per lo portal de S.t Antoni que era una bellesa de veures tant lloet de gentt y tan ben tractats que los deuen de agradar esen alli de guarnes. com era de raho que fos gentt practica per acompanyar un general

De Com lo Conseller sen ana a dintre al Camp

Essentsen anat lo mourdela Mota general de aquell camp pera formar los escuadrons y bagarse en campanya lo Conseller tot se dona pressa en enllestirse perque ell estaue alsinat per anar que a era anat ab lo mourdela Mota de Sa Pando dit Catalunya com altres estes dit que lo encap y segon teniam empedrenance. y no eren gentt de guerra pera Mr. Gran. Bolel

D. se alemsala diuadi per anaren lo diuapte fistat passua. D. sen ana ala tarde. D. en aborta
Torens onzgalles Bona gent que la Siutat auia fora fora dit effetes D. son ana ab la Companya
de don Ioseph de Pinos y la de don Ioseph dardena dues companyes de cauall pagades dela Siutat
que auian rexpit molt be D. lo dardena aportaue la deuanguardia com a general quelauian fet dels
companyes de cauall catalans D. lade Pinos aportaue la retraguardia tot formida gent D. lo
Conseller anaue al mitg delli ab molts cauallers catalans que sen anauen ab ell en la Companya
que en son seu anauen aleruit al camp. y son aportauen dos ffamoses canons de bales y molts
altres monitions y prouisions per negotis dela guerra y son anauen a Montbanell a ont se auia de
formar lo camp y de publagarse tota la nostra gent. D. per alli de continua estauen balant
trobas de ffrancesos de peu D. de cauall

De com son ana lo diputat Militar al Camp

Passada que fou la ffesta de S.t Josep. Dimenge la fferen ab la Matexa Solemnitat acostumada
son ana lo diputat militar. Frare de Hemenit al Camp. hera especat los Somatens dell Corbs
pera formar lo Camp. D. son anaren ab ell algunes Companyes de mosquetes que la diputacio
auia pagades y tambe son anaren ab ell alguns cauallers de aquella Siutat que alel camp anauen
aleruit al camp. D. tambe son ana ab ell algunes Companyes de cauall dels dela deputacio

De Com passa per deuant Tarr.a La armada Naual de ffrança

Als 2 de Maig 1641 arriba deuant Barr.a la armada de mar del Rey christianissim de ffrança
que anaue a portar siti deuant terragona y uenian 14 Vapells grosses y 14 galeres. yauian deuant S.t
Vapells deuant roses D. lo de Toledo anaue ab la capitana que era un Vapell molt grossim. que staua
que era lo Vapell de mostar de guerra y donaren ffonch altare una Legua ala mar. y ebaue ja Conbertat
que la Siutat saludaria primer y apri tira tota la artilleria dell baluartes y apres tiraren tots los
Vapells y galeres de dita armada. y ni dubtanca ningu. sino que en la nit ala prima tornaren a pos
a eba fora terragona y se posaren deuant terragona y apres uenien apoch apoch altres Vapells de ffrança
fora engrossiri dita armada. y tres galeres que uinguiren mes de ffrança. y ala de Barr.a guan armaren
una de dues guen eren retirades al moll dela de espanya D. la ua armar Juan Catala que era estat
Dragut y tambe aquesa galera son ana ajuntar ab la armada de ffrança de modo que era una bona
armada. D. apri estiguren deuant terragona aguardant que nols entras ningun genero de socorro que
los Suins y gafaues Bargantins y barques carregades de prouisions. D. estos deuant terragona fa
lo mesur dela Mota tingue format lo Exersit de terra D. se fora en Campanya traientse sis
mes de Valls ab que nolshi aguardaren. D. de ues tambe. Encara que se digue que los de ues se
comboraren en forta cantitat ab la generalitat y lo dela mota. y que los pensaren guardes
del Portall dela Vila y que nols deyalen entrar ningun Soldat dins la Vila. y que los Soldats ca
talans y los Miquelets auian amenatat que si entraues dins de ues que auien de saquejar molt
la Vila. y que ells eren causa de molt dany per auer socorregut Soldats catalans y donats Mantenimens
com antes esta dit. y apri tiraren guardes als portalls que los castellans ja son eren amats. y ny entraue

ninguna Soldat en la Vila. pero en lo arravalt y defanas de llanguell foren grandissim dany
Enderrocant casas y robant tot lo que trobaren fins atraure tot lo cuyram que estaua en abrs
y Clemamento y vinentro amolt bon bastato pero dins la Vila se feya guay auia molta riquesa
per que ninguna Vila del camp se era tan bon abastada com la de vnes ab casas que auia blanch
de Calsses. Los castellans los demes se eren retirats arterragona. y auien deixada molt bona
guarnitio en cobanta. pero los nostres la amaren y los astraren. y fent se rendiren a bons
tractes. quel donaren Vides salua ab les armes y sen anaren arterragona. y los nostres foraren
lo camp asitiants y fortificantse alla. de modo quell taguaren de tres lei Vies y lloch del camp
encorralantlos tres dins terragona y ales fortifications y trinxeres que auien fet al rededer
tambe los tornaren aguanyar la fortalisa de salau donantse alema guerra y axi no tenien que
entendre sino en terragona aont se fortificaren terriblement pergue era molta gent. y con
terragona estos ab vna bona comunicacio alta. fortificaren molt axi per la part de mar com
per la part de terra y com ells temien tanta artilleria hi feren bells fortins y bells reductes de
modo que eren lo notho exercit tant cobrt. may pogue aberuien de donarli alalt per que auia
de cobrir molts Vides y estar tan fort y ver tanta gent dintre y atur en lloch alt. ni tampoch
los poderen barre per ninguna part pergue estaua fortalesa atot. y axi per ninguna part los podian
fer ningun dany. y no foren sino atacarlos alla de manera que no poguessen fer ninguna espila
sino ab molt dany dells castellans. ni tampoch los pogues entrar socorro tant per mar com per
terra sino es auantlos de cobrir molt y axi estiguren molt temps de aquesta manera.

De la Entrada del Exercit del Christianissim Rey de franca

Simon Noruega en Tarella desalau. Lo gouern del Primer
de Conde. Don Joan lloch tinent Lo Marques
de Aspelon. Lo ton Socces dela ar
mada de Seuilla bars y sta
sel que an rendides.

Als darrers de Juny 1641 Entra Lo exercit del Christianissim Rey de franca Dn. Enyec Melbe
gouernat per lo Primer de Conde. gouernant con aprimer y gran Soldat desde Martorna. aber
tant dit exercit com lloch tinent Lo marques de Aruijon Valent Soldat. y se dimia que
aportaua mil caualls y cinch mil Infantes. higuaren los castellans aparantse al duuat
ala entrada que higuaren de 15. vaixells Vides que ells temien en tarella. Dn. Joan don castell
ques dins lo castell Tarella pelearen los Infantes Valerosament. Y aportaren los Infantes
algunes canons de batre y altres artilleries arrapades ab rama. y disparant algunes de dites
belles de artilleria ab bales de mosquet. mataren molissims castellans quels feu forsa de
acorrer de gentes aff. aportaren catorse carros de morts y nafrats. Y tinguren tota entrada
Abres amaren abatre carne. y la rendiren la Vila y lo castell matant molts castellans. y
prengueren la Vila de argeller y prades. y la roca que la batieren molt matant molts

castellans. atrobint ab dit exercit de França molta gent catalana axi ab manteniments com ab armes ab molta fundicalitat que feyen molt be. y auent fet VIII Lo tinent del bisme de corde ab quant Valent obtent auien tolcat los catalans en lo rendiment dela Vila de canet y castell de dita Vila. a ordenat que donas altre dit catalans que seruixen adit exercit. Vn ha de mereno a quicu dells acorda del rey christianissim y senyor nostre. Auien tambe a Vinaroz auont hi auia mil y dosents Napolitans y de altres nations. los quals se donaren abastes demanelos la vida salua per anar ab ells. lo qual ho feyen y no sels donaue certa de desparlos anar ab ells. perque com mes gent seria mes breu auriam acabat les prouisions. perque lo sobtent del rey christianissim no era altre sino partir sitt ab ala llarga guardant que nos entras ningun genero de prouisio de mar ni de terra ni de ninguna part. y axi fortificaren los franceses molt be a Vinaroz per estar al cami reyal de cathalunya. y fortificant tot los demes pobles. y los castellans tot seguit feyen algunes exides y sembre. se auian de reparar ab ferdies y molt danys y axi los nostres. se feyen senyors dela campanya. Catalgant molt be all que trobauen que aportauen prouisions ab axi francesos com cathalans. Deu nostre Senyor los vulle donar son Sperit en totes aquestes coses Amen

Del Primer Socorro que donaren les galeres de Espanya vila Nueua de Tortagona

Ab aquest los Vitzes dela Ciutat de Tortagona molt apretats per mar y per terra. No deyant entrar ni exir ninguc que nol prenguesen la armada de Mar de Vna part y de dita terra per altre de manera que staben de grans mantenimients y de valles carn y formatge molt. lo Rey de castella ab tot lo que tenien determina desfer Vna armada de galeres per socorrer dita Ciutat y dita vitzes totes Les galeres que fugia que foren quatorze Vna Sua capitana de napols y xi de Sicilia y set de genoua y capitana de espanya y Vnch bergantins estauen dites galeres Vnides ab ancores aguardant Vna Tramontada. de molta calmas perque los vaxells no fugiesen lugar de Velet y com los vaxells foren axi tortagona prest y foren set. a proa. ab 4 de Juliol. estauen Vnes lo temps bon postat. y mar molt calma que bon mar stanedo. y axi aquo dia se restiguren de donar lo socorro. y axi vinguren totes al vem ab molta furia entrant son ab molta bromstarse tres Galeres dins lo port de tortagona entrant per lo port auont los Vaxells lo Bon Rey manchen Vanyar y axi stu tra la auinturanse de entrar per estar al cap dela ala y tira sobre totes dela real de espanya encontra Vn poch dela boca abarcant ab gratxes de Villafranca. No estar segur en lo port. Nauia de Sicilia en companya de vintiuyt galeres. Vna dels quals anomenada S.t Diego de espanya son Capitana per. Vna galera dela Sicilia armada anomenada la Reyna la real Genoua carrera de Sicilia de trenta Sabli de bergayt. y algun poch de Infanteria. Les que estauen dins lo port foren les que aportauen la prouisio que eren dotze acomplimant delis quarantenes. Set de genoua y Vna de Napols Dues de Sicilia y altra de elbarbes anomenada S.ta Catarina y vera capitana don Enna mel marcadal fill de Barg. robaren en lo port de tortagona dits Vaxells carregats de set de biscuyt y les demes de molta Infanteria. al parexer que foren quarante Vna aportauen set mil y tants

La Infanteria que era molta que staue al Alt de tortagona que tot allo tenaue restaren molts Centenolats de Vemes. Les dites galeres dins lo port bem Confortare en dos Vaxells Vnes

que no seria cosa Mana la excelentissim Senyor Marestre dela Mota que se exercit
comanyen com marques. y feu alta ala terra de Morgant nom dit Lo[illegible] Diuenat y Consulta
a moltes dels mesos ab molta cauallaria catalana y francesa cosa dels Senyors ho era
Quint a terragona per embatre que no desimbarcassen Turquins Rodats per la part de tramunt
y trobassen ab vn Real terragona molt soldats que estauen de guarda y tenien molta bona
guarnicio en los murs. Los feren fugir y tancar dins terragona y feu abtanca Arreya
la ciutadella del enemich que dexauen dretes mosquets y molts pixols. Se exceleentissim
Mr Marestre de bordeus comenca de tirar als galeres per auria retirat vn boch lo temps
que hauem vn Judici final que entenen que gastauen dos no tres mil bales. y aderrers de axo
enuia per diferents tems tench turlots per a cremar les dites galeres del port. Y se sabe
la endarna en la Camb per alguns forcats que eren fugits dels galeres y brases al mateix
camb digueren que tres de onze galeres tenie per la dany los auiangelle los turlots com
per les bales de artilleria derauen en dit port enmitis y molt ebatallades. y que no podien
seruir tres [illegible] pero no atrauen no ho sie que tornauen amanegar y les altres restarien al be
uel [illegible] pero les prouisions que aportauen non bugueren abrofitar molt que com entraren abtanca
Puria donauen de ferir en terra y entre molts de aquis dits dites galeres bauxant les trou
xeni y altres de cremades. y com als dites galeres y auia molta gent axi de forcats com de
Soldadesca. y si hi auia entrada brouito tanbe hi auia entrada molta gent. abe que
digue que ab la plurta dels Soldats se era pegada molta Soldadesca hauri cremats y altres
nedats. y que les altres galeres que eren dretes del port sen anauen brou acopellades. y
axi la plaia fou interroguda Vnpoch axi de gent Com de Vitoriel

Del Nou socorro q mar que donaren a terragona

Vejent los catellans que lo socorro brimer que auien donat a terragona era poch y que
no hi auia hor molt dterm. determinaren de tornari segona Vegada ab galeres y Vaxells
y Vejent que de bordeus no sera mogut del siti que estaue ab 19 galeres. y altre tans Ve
xells grotes y alguns turlots. y Vejent los catellans la boden que aqui hi era de terminaren
de anari ab la onyent onze galeres y dotze Vexells. que foren les 23 galeres que eren
nomades. y trenta sis Vaxells grotes. pues auian gles Vents molt de bonent. y de dinarga
les del Cabo de mayores gouernades per lo mateix duch ab la capitana Real y axi par
hi trea dita armada dit alfrefch. y axi Com la brimera Vegada auien aguardar Vents
de calmas aguero dita aguardaren gens aqui sona Cabegada que eren Vent en bosa per
ells y feuc ali 19 de agost dit any. y Sabda que aportauen fins de aquesta manera que
aportauen les prouisions sinquanta pa extraordinaria barcelles y les galeres anauen delcarte a les
Vaxells alcos. y ala buneta de Salcu hi auia alguns Vaxells dels nostres. y les galeres en
Veraren aquells Vaxells y quant arribaren alli de bonnoge Nigueren set galeres de terra
gona les que auien adobades. y se ajuntaren ab les altres. y alli se Carenesaren Molt y Com la
Vaxells armada dentia lo Vent en quantes y les altres si estauen sobre Vent no pogauen may
Vnch dit les bergie Mereus estauen Combatent dentia lo socorro ab les dites barques ab lo gros Vent

que aportauen Vernen terra terra y com les galeres los anien guardat la tot del cap de Salou ha
varen entre les galeres y la terra y ballaren molt ellos Salio Vents perduts Ninguno. Y en tauen tot lo
socorro que Volguaren a tenegamas Perque que la Nostra armada les ho pugues impedir per tenir tan poll vent
contrari quell feie forsat de apresent se stigue y la armada enemiga se bolgue al llonch auant ells estauen fins
auant per entrat tot lo socorro y quiren fer tot lo que Volguaren Y apres anaren dues la Nostra armada
Ja y la arcabuse de bolcuel de Vgas des anaz sempre retirantse per no esser tants soberts de galeres pel de Vapells
com ells feis atant que fingue de tota la Costa de Catalunya a Y. Sen torna Dn Francia

De com la dita armada enemiga passa deuant Barcelona

Apres la dita armada enemiga segunt la de bolcuel la Vna Vaperdre Salles altra altra Vna. y la
de bolcuel son bastis afranca y la Castellana son vingue dues barcelona tenant entorla alli que les
vingudes arribar algunes ho algun refrech y apres ell a 9 de Agost. 1642 dia de Nt bartholomeu arriba Vna
dues entorn dita armada molt grossera que eren 35 galeres. y 2 P. Vapells. y al primitz entorn creyan que
eran Nostra armada per com la anaren descubrint y saltaren que ala Nostra. Hey auia tantes galeres ni tants
de Vapells Ja pensaren que eren La dels enemichs Y se posa tota arrengada deuant barcelona y les ga
leres manaren y pensaren fonch Y los Vapells anaren Voltejant Y dende alla La dita dita Armada
general dels galeres de espanya anaa Vna falaga ala Ciutat als Corrells demanarlos de gratia se
seruisen de fornir mesos de anarli alguna Comida de Pen que com Hera tans grans Calors. y eren ell mes
tan calores Necessitaua de Pen Y apres de trombe tingueren Junta al Baluart de Migjorn que ells hi
estauen Juntament ab lo motiu de Vrgencen. Y la resposta que els feren fon que per la gran Nume
ro de gent quey auia al present en Barr apres Natural Com Forastera auian brou menester la que tenian
y apres que Vinguessen. y la falaga Sen torna des trombe. y estent tornada la falaga ahi dita galeres de
trombe Sanaren y remount se anaren sempre acostant abarcelona fins que foren abast de Canon. y
los Vapells tambe tambe Com les galeres y la Capitana del dit de maqueda se bota Entret bol
molt. y llega les Veles. y altres Vapells tambe que totom Juticaue que volien donar Vna rutlada de
fortellesa ala Ciutat. y Nou feren. Sino que la Ciutat los tira des dels Baluarts y del Cap del Molle molta
de artilleria ab rhobes bales Botant les bales bin Entre los Vapells y galeres estiguren agui alguna
mija ora de aquesta manera. y apres feren Vela y passaren deuat Llenant. En aquest temps la Ciutat tira
va molt auelotada que totom Estaue ab les armes ales mans perque de trombe feren Crides que tres les Com
panyes que tenien los Quelles dela marina que acudis cada Vna en son Puesto. Y aqui stet lo tertio de
monjuich que aquell Bestre que Bufaa a monjuich. y apres totom ha feen. Y lo endema demati ja los Va
Vapells Ja quantia quel deya que anauen a Rosas a abortari Socorro. Y apres Vinca pera les Vinyes y Salas. y
de Aquesta manera totom Sen torna en les cases Y abres lo 5t de Setembre torna a passar dita armada
abortant que Va feu Nino arribar a Rosas y deyan alla lo que abortauen Y de trombe tornaren abaltar abre
Jere passaren molt ffora que los Vapells Nos veyen Nino de monjuich les galeres Jos veyen de bay.

Del Embaxador que la Ciutat ab Diputatio Enuia a Paris

Fuente de Consultar algunes Cosas ab lo rey Christianissim de ffranca Coses Conuenients ala Provincia y
per donarli lo bon agraiment dels Seruies Rebuts aquesta Provincia de la magestat dels pobles enuia axi de
cauallaria Com de Infanteria per guarda de aquesta Provincia Y axi se desfrica En lo Diputatio que

en Nom dela generalitat D. anaren Don Joseph Margarit. y Pinos que es lo que mes mestre de Camp general dell Principats. D. en cada dela Ciutat se determinas de que hi anas un Nom dela Ciutat se tenia Vergos lo vell. y son anaren dissabte de agusta Ciutat als vint de 7bre 1642. molt ben acompanyats axi de Criats com de altra gent. y arribaren en Paris aont foren molt ben rebuts per tot los llochs aont passaren y tambe del rey Christianissim ab molta alegria y contento demostrant tenir molta voluntat en aquell principat. consultat que aguessen ses coses. y lo que convenia al cas de alguns dies se detingueren de la magestat dixeron que confiaue eren molt fruit en bat.e D. donas Vnas Caderna de or de molta valor acabatlo dell dits dos Embaxadors. que sol dos pensar que cosa que donas dela Magestat Vn rey no sol ser sino de molta valor. y axi ells son tornaren per ses jornades y arribaren en Bat.e a mitja mes de Janer 1643 aont donaren cabatlo sa embaxada donant sacisfactio cadahu de si matexo

De Com Dalla la armadas de espanya aportaue socorro als B. a marz.

Sabent los Catellans Enemichs per cosa certa que lo Rey de franca tirano Frret acabar als B. y perdre dita Plaza procura de amuniarli Vn bell socorro ab vna gorssa armada per mar de Vaxells. yz de galeres als mateus pertrets y municions. y axi passa dita armada per deuant de Bat.e als 5 de Juny gel passaren molt encorsa. La Ciutat feu veure lel Companyes per la muralla com se Costum fortificant enemichs y Baluarts. y en lo mateix dia se mogue molt temporal de Vent de leuant que les detingue algun dies que aguren de tornar atras pero dapoi final ells passaren. y arribaren acap Llure aont desembarcaren les provisions. y gent de guerra que aportauen. y tambe xinch cents Caualls que aportauen als dos Vaxells pera desembarcar. y axi desembarcaren als Llure aont eslogueren descansant y donant recapte als caualls. fins auant dimguren bon llarch pera passar dit socorro.

De Com foren los Camis dels Embaxadors de Cort als dos fills dela Duquesa de Cardona

D. Lo dem que lo Comte de S.t Coloma Lloctinent de Virey de Catalunya. y foren tornats del Mirde Salles Vas botar lo diputat militar als brios conforme se trobara atras en carta 90. y allli trobaran lo seguit sobre. Veyent la Ciutat y Diputatio lo agrauj gran sens era fer abres de Vn tan gran Seruey foren lestranyada al dit Virey per Saber la causa. y axi ell digue que era Vinguda Vna Cedula de madrit per forso tendre. y que ell rey tenia ningun guefor per poria traure sens orde de madrit. y axi la Ciutat li anuncia tres embaxades. y la diputatio li apuntaren que foren tres de cada brat. pera tractar ab lo rey lo traure dits greuges dela pressa. y pera que Nostre Senyor volguesen trompre en tanta manera los Priuilegis de Catalunya. y axi son anaren tres dotze ab molta diligencia y son anaue ab ells Vn pare Caburpi que es Jesuita Se dave Bernardino de manlleu que era Vnfare de molt Santa Vida pera que con sultas ab la magestat los grans treballs y vexacions pacia catalunya per raho dels alloiamens dels Sol dats. y que se tornis la magestat assolares abans los Naturals no fosen Vna desesperatio. y axi quant dits embaxadors partiren de Barcelona. No jsallaren alguns traydors que auitaren ja en madrit lo perque hi anaren. y quant dits Embaxadors arribaren alcala. que es Vn loch aquatres lleguas de Madrit vingue orde del rey que no passaren mes auant. y axi ells donaren auis alli. los dela Ciutat y los foren de resposta que ells se acomodessen al agent dela Ciutat que staue en madrit que era Vn tal mister garau. y que ells que son tornaren. y axi ho foren. y los dela diputatio los mes hi restaren. y son Volien tor nar. y de prambe los animaren aserca. y los foren anar a madrit. y allli los donaren audiencia

y may Nom aques
y en aquell Estam
Lo mateix lo virey
determinaren de
tes eclesiastichs
que seria y en a
En lestim que
enserrant. y lo re
Lo mateix la Ciu
qual de besar
y acompanyar
nes entressia en
y notaleri no fey
ser aquella tan
los fills nos hau
dit Consuma pro
De tot lo Conte
que Comptam ab
Dalta molt de
La Ciutat li feu
dita Duquesa y
ha aguts en ba
Consertats que
nessoras dela
de cuytona que
madrit. y tambe
molles Coranes de
trayders y Enemi
si be ell nos
ne prest com
Jornades de Salas
tambe sera prest
molt abans que
Sino altrogama
eser confegats
La Duquesa auia
molles cosa y tot
qui ab los dalta
gona passen de

y may sien aquesta dona tinga rebuda ab molta Juntes que tinguren sino molt arrestats guardia Notables
y en aquest entremitx fueren se apeccarse la terra guardes dels soldats y de traure de Barcelona
Lo matar lo virey lo dia del Corpus com era stats tot lo mes que estigue en madrit estes anades resolutes
determinades de tindre dits embaxadors y tractar en preu molt estretament tindre Sabu del ultim acabat
tot eclesiastichs que may sen tinguren tancats sino es ab un moneto y lo Capuxes tambe fonc atant Veren lo
que venia y en aquest ocasion de parar totes aquelles Coses
En lo temps que Juraven aquelles Coses que fou virey lo de Cardona y lo bisbe y la cosa sempre se anaue mes
entorcant y lo virey feya molts preuentions en Castella per negocis de guerra y la viuda y Frare mig. feya
lo matexo la duquesa de cardona estaue en Bapt. ab dos fills vells que eren lo segon y tercer que eran de mes
grans de Deuen. y Don Antonio que era eclesiastich y la viuda com aficionada y gonal que tenia de Comboure
y acomodar aquelles coses portaue per medianera Sadira duquesa y ella tambe si hofers y en Cadi de abbans
nos entretenia en brauls vachons y ells no deixauen de obrar y passar auant sos males intencions y feyen los Negocis
y Notaries no feyen lo Notrio. Y vejent ja que lo Exercit de Castella era ja entrat per la part de tortosa y Va
fer aguilla tan mala resolucio en Cambrils y estar ja en tarragona. Fou auisada la viuda que la duquesa y
sos fills nos traian ab bones paraules y apres vinguren a fentar que sera cobrar sos embaxadors tornem en ma
dit Comunia tornar ala preso sos dits fills dela duquesa y arrollar ab un moneto de Monjas ala duquesa Com
De tot se Corte atsal en Cartes. 68. y apres estiguren alla preso ala torreta dudela tercera festa de Cadal
que Comptam als 27 de Octe 1660 fins als 25 de Octe 1641 que fueren Deu anos y Diuyt dies.
Estat molt de temps abans nos peguren concordar aquestes causes. y sempre estauen ab guardes de Villa que
La viuda si feya estar quatre conseu dell de Conseu de cent Ducados cit reyals cada dia pagats de diners de
dita duquesa. y aquesta preso fou la sua rebaurada que si nols aguesten guardats ab tant rebates que si
ha agues en Barcelona. Seguidament sos aguren mentir ab sos motius. pero de aquest moto se salvaren
Conserues que foren sos tantes de ofer sos causes que foren de aquella manera. que lo rey demana la
persona dela duquesa y de sos dos fills al tota la familia. y tambe demanauen la germana del marques
de Leytona que estaue al moneto de bedalbes que era promesa ab lo fill del Comte de D. Coloma que era en
madrit y tambe demanaren una fills del Comte de D. coloma. y tambe ab ells demanaren com acriats
molles dames de Bapt. que sos marits foren rebelles en cort per temps que alli nols mateixen que eren declarats
traydors y enemichs de la patria. D. La viuda demana sos seu embaxadors. y la agense dela viuda
si fe ell nos volgue mobre de alla perque tenia casa alla y familia tenia alla. Sols lo libertaren que este
ue pres com sos altres. y tambe demana a Don Joseph Torrelles que es lo que la beburatio fou Coronell en la
Jornada de Salses. que perque no volgue venir a ocupar puesto quantra catalunyes rebelia en aquella ocasio
tambe fou pres ab dits embaxadors. y tambe demanaren tots sos criats. y lo pare Bernardino Sal deseauen anar
molt abans que estos embaxadors. y apres lo Consell fou que sos embaxadors auien de venir Conduits y Combiats
fins a tarragona y en tenir auis de alli que ja eren en tarragona. La duquesa y sos demes auien de
esser combiats fins a tarragona que es lo cert se auian de ser los tres. y apres allegue Conseu de totes parts y
La duquesa auia molt temps que feia vendre tots sos moubles y alcajes de casa quadres y tapisseria que era
molta cosa. y tot allo quell dona de gust. y lo demes que son volgue apartar ho carregaren ab tres ho quatre bar
ques ab sos palla fotti fins a tarragona. Y tenint auis alli de que sos Notres embaxadors eran ja en terra
gona partiren de alli sos ja anomenades ab les tantes que son volguren anar ab les marits que eren aguestes

y anaren combatre ab molt acompanyament fins a munt Blanch que alla estaua lo mestre de la mota
o del de alla. Los acompanyaren algunes companyes de caualls axi Granotes com catalanes. y anaren fins
a collons que es vna Abna llunyes de terragona. que tenia per metalhas. y de allí anunciaren vn trompeta
a terragona demanant los aixi de com la deuien alla. y consentiren los trueus para la tarde que seria als
15 de desembre 1642 y axi al auer dinat tots partiren los vns de terragona los altres de Cotlanes y
se vinguaren a encontrar molt prop de terragona y alla acorn se encontraren los embaxadors passaren
de amdues bort y los de la diputa passaren del altra part acorn se feren moltes festes de vna part y de
altra y axi estigueren vn torna en sa casa. Nre Sor fou lui dels seus embaxadors Mori per lo camí en lo
regne de Valencia molt prop de tortosa. y se deya Hieroni de Rabel. Ciutadà. y los demes entraren
dins bax acompanyats dela Companya de don Joseph de pinos de caualls y de molta altra gent particular
quels hisqué a rebre. y de casa anaren a pearse ala seu acorn eren mitja a.ª Eulalia y apres a
paren acompanyar lo Conseller ters en sa casa quells acompanya despres camp aqui que com ell ja
acabaua. en vinguè despres camp fins alli ab ells. y de alli cadahu se en anà en sa casa ab molta
de alegria pel auia mes de vn any y mitg que eren fora. Deu los Volgue donar Albertat ab los seus Mates

De Com entra lo Mariscal de Veire en Rosello Segual venia

Per Virey de Catalunya

Veient lo Christianissim Rey de francia los bons efectes que lo Principat de Catalunya feya
en son favor y com estaua ja informat del zelo de aquells y altres lo tenen amor y voluntat lo
diman. Y atenta ausi concordats los pactes y capitulations y Manteniments los Preuilegis antichs
y lo Jurich lo principat anual Virey pera que pugues administrar Justicia dela qual
tenem molta necessitat En aquella ocasio determina de anuiar Virey y ausi envia vn mariscal
de francia molt priuat seu dit lo mariscal de Veire. home Justissim y gran soldat y de
altra part molt humà. Y axi entra ab molt poder de gent en Rosello. y venia de Cani a
Jurar en bar.ª pera que auia de Jurar primerament ab procura del rey Jurant Com li do nos
tre Rey Jurant. y abres auia de Jurar com a Virey. y axi treballen ell a vn loch de
Rosello vio molt llunys de ells llunze.. sentiren tirar molt a ells llunze. y veren que arribaua la
armada de mar. que en lo fill venia sens munts veren que arribaua a ells llunze lo qual aportaua
lo socorro pera Tarragona axi de gent com de Municions. y mantenimens y adoncs era als 28 de 9.bre 1642
Y veyent lo Virey axo nos Volgue moure de alli. que no vui lo fuesen de aquella gent. Segual
se ha auia en rosello molta cauallaria y Infanteria Francesa y la cauallaria catalana y molta
infanteria de peu. gouernats per lo Cabdal general lo Prince Conde. y lo Loch tenent lo Marques
de Argeson (Com estas se ha menuit de la encuada en cartes. 80.) y ajuntadas ab dita gent la que del
dit virey adortaua. se detingue tres dies alla. y feu fortificar molt be dotze dos bastes bos alla a
lo enemich podias passar dit socorro ofd.ª y axi lo Virey se entrà a Angles. y de alli donna
sos ordes. y lo Enemich Intenta passar algunes vegades y no pugue. fins ara ans que per auall de
Vinas. y Vist per lo Virey que tant se allargaua. y no podia administrar algunes coses de Justicia
per lo que no auia Jurat y Vist donch lo gran valentane de la gent. pera Deu nro Sor
gro consentiren vn bon exercit para ferir en be. y feu que consentiren de anarse atendre lo
Juramant de alli ala Junquera. y que ell passaria ala Junquera ont estaua Lloys del de allà a

acorn era
valles. y ell
del camp
les armes
y de Prince
la Jurat

acort con Deus ho tres Regim.s y Conservasen. La Diada per als 7to de Xbre 1641. y axi fonch de alli acudirem
alla. y ell per acudirj. y per no ser falta alla via de vna borna basa. y flous que axi Com ell Volgue barrj
del Camp Roca vna arma. falta. abe que fa ho sabien los cabos. y ells guarden sempre los Soldats alterts ab
les armes als ombros. y ell ana ala porta ab tres ho quatre caualls ala Jungiura. y Nos fem Nos Jurar
y de bromste lus tornaren ala porta. y fins que ell fou tornat alla. may vio porta barrada. y axi ell fou
fa Jurat virey. y Comensa a executar alguna Justicia. ab los catalans. que feya anar atotom molt recte.

De Com hi Comensa a ser en Bcn.a los Consellers cada any.

Aquests agudes tenen Rebellions en Catalunya. Y Reygnant que fonch. dotze Consellers eren vinguts per part de
molta gent grossa. que acompanyauen als mentrades del Rey. Y que auian de ser quatre de aquest Brasos per
Sorteggio. los dos per Ciutadans de Vn Estat. y altres de vna cara. y altres per altres effectes. y als Con-
sellers donar los Reys. y Reygnant que lo dany Nos Senyor fou per aquest part. y que sino fos estat lo poble manual
ja seria abolada aquella prouinsia. Estant lo Consell de Cent tan endignats los manebals y artistes. Veent
que cada any hi auia dos consellers Ciutadans. y Vn militar que eren tots caualls. y Vn mercader. y que
Vn any pert altre hi auia Vn manestral y Vn artiste. Vn lo any 1621. foren proposar en Consell de que
cada any hi agues de auer Vn Conseller manestral y Vn artiste y que axi Com hi auia sino Vnch Conseller
que no agues sis y axi tenal que de aquesta manera. Y que la primera Vegada que lo Rey Christianissim
de ffrança Vindria a Jurar en Barcelona que lo fesen fermar aquests priuilegi. y axi fou de aquesta mane-
ra. Y los Consellers que eren aquest any 1621 que foren los dalts Vnch quey ha auer foren. Berthom Mtl
Fontanella la vella Conseller en cap. Y lo Doctor Mtl Sobet. segon y lo Doctor Mtl Joan Rafell conseller ters
y Juan Fran.c ferrer. mercader. y d.t Salines paraytre. y aquests triaquen aquest any 1621 los sis
Consellers que auian de seruir lo any 1622. los quals foren. Valleran Nebot Conseller en cap.t Y.t Ro
meu. Conseller segon Y. Alfaldo Antoni Boner Conseller ters. Y. Honofre palau mercader. y Hieronim tala
rera notar de Barn.a y d.t Saurina Palamanera. Y aquests foren los brimes sis Consellers que ague.

Relasio Del Socorro de almenar Donat Per lo Sor Dela Mota Lloch tinent general Del Exersit del Rey Christianissim Senyor Senyor en Catalunya Y del que fet fallat en Dit Socorro Juntament ab la diuersio ala plasa apartada per lo Senyor de San germa Cabota de Caualleria ab lo Senyor Dfic tats. D. Barcelles &c.

Dilluns ab 9 de Novembre 1641 lo Exersit del Rey de castella gournat Per don Vicent dela marra
Comendador de malta Napolitra de nasio. comport de dos mil caualls y tres mil infants ab sis pesses de artille
ria de 24 fins a 36 Canones de bala enuiats Lo vila y castell de almenar. que eba alts ffrontera de aragu
mes enlla de balaguer. y tres orats desbots prengue. La vila y crema la porta dela yglesia. axot foren mil
cruelltats y actes indignes de catolichs Com lo respecte de que aben nostro Senyor y Contra los domes
Dimars ab 9 de dit mes lo Sor dela mota que abtiat per Jaume guarris gouernador dela plaza. y que es
catala fill de Barn.a que set aborrat ab son particular ab gran prudentia y Valor. Rebut Dit abis lo que
lenitis al punt dona auis ohanyal tota la caualleria y Infanteria que tenia en la part de Lleyda Com
tant ho domes gens al camp de tarragona. dcet a alguarre a vna llegua del camp dal enemich. y dcal
menar. que venia ofer en tot mil caualls y mil y sinch cens infants ffrancesos y catalans. La Companya
de don Joseph. armat. y lo tersio de Lleyda gournat per lo paer encas de quatre cens comte los quall tropal
arribaren dimars en la Nit V.

Dimecres als 6. al abuntar sobia Sa Excelentia marxa dret als enemichs en orde de batalla en tres batallons, a fen comensar la escaramussa per la Companya del S.or Don Joseph Amat, y lo S.or Tinent que pateixen it mesclaren al tal valla als primers corredors dells enemichs, quals forçaronare tirarse a son gros al esquiu de son camp. Dos dits durauen las escaramusses sens amortiran los enemichs tenyal algu de donar batalla. Lo qual obliga ala Excelentia a retirar son Exercit fora dela plana y venirsen per Aguayre sempre ala vora del rio. Despres de auer fet repetexar lo Exercit que auia dos dies no auia menjat cosa determina de atacar de nou als enemichs entre lo rio de Segre y la montanya Valensa dela mit lo qual resolgue ab tanta felicitat que forca atres los cossi de guarda de infanteria y cauallaria y Plassa dins La plaça lo tenyor del bestial y quartier ab cinch franchots dels mes animats de son Exercit.

Diumenge als vint y tres arriba prop la muralla un trompeta y un ajudant del enemich demanant se rendiren als quals respongueren lo gouernador y tenyor del bestial y quartier, que ere podien donar lloch al que demanauen que ells eren entrats ab socorro dins la plaça y ab cinch cens franchots qui estauen en estat de defensa quatre Exercits com lo seu y que sils volien fer guerra de acometre que ells los hobi rien los bestial per entrar y que si altra trompeta no benia no auia demandes que farien tenian encontinent ala porta a vista dels quals enuiaria.

Arribada la resposta al general dels enemichs dona orde als quals mirauen lo Castell de retirarse y que los canons se retiralen tambe ab tota la gent. Des del Castell los feren una general salua ab quals mataren molta gent lo qual crie per la Excelentia pubia no fos un atach general en la plaça Munta al punt acauall y ordenat son Exercit ab tota diligencia Sa Marxa dret al enemich y vit se retirauen dona sobre la retraguarda dels quals mataren molts y los seguiren lluny fins prop de temarit.

Sa Excelentia dona orde al S.or de San German de apostar la Noua y dir als tenyors Oficials y consells quant se an pelleat generalment tres los catalans. Lo S.or Paer de Leyda y tots los officials de son terso se son aportats com a homens de prudentia y valor. Don Joseph Amat, Hieroni Renart, Lloch tinent y Balthasar Farrera alferes y los demes officials y Soldats an acomes lo enemich com arrisats com homens de valor lo an abatut com la esforcats se son mesclats ab ells encara que molt inferiors en numero y tambe vegades se son pellegats y acomes lo enemich que abans que no los temen la mort antes la desafian a plena campanya.

An deixats los enemichs molts carros carregats de municions y bagatje y carros de artilleria un mortero y [illegible] galeons y Major infamia ab la fugida deixant morts mes de 3000

Esta Alcanyat en las fronteres de arago y es lo vi[illegible] Lloch de catalunya de aguesca part al cap de una plana que dura quatre Legues. Elda Altat lo castell al cap dessa plana sobre de una bessa eminencia y lo lloch elda en lo baixo de aquella y dela part de catalunya a un tir de canon passa Segre. Y de lo castell dala part de arago dos altres iguals eminencies ab de bedenyal tant lo enemich tenia plantades sos bateries el dita plaça segons se ehan presentat molt bolentes.

Lo S.or dela Mota tornant de berbeguir los enemichs ha visitada dita plaça ante si distingut dos los dia y ha fets tallar en la presencia de fortificacions per un Engenyer flamenc al qual ha donat en ella y dines para passarla auant.

Aguesca fou la tersera vegada que los catellans eren anats a dit castell y sempre son tornats en lo cas rompuet grapat. S.or dela Mota sen torna a guarnir los puestos y Cast[illegible]

Relasio

Lo Excelentis
franca Sui
del tir com
que lo socorro
que lo dit soco
Regia guarnitio
lo enemich ter
Inteligentia lo
Deu nos donas
titsim sagrament
para que deu
guel de torracu
agells lo gua
y axi los quar
ga y axi ells
feta acudir
puguren pallar
perdua de gent
taren un capi
senmanat. y
gient. y axi

De Co

Dilluns que
ala excelentia
als mobles mulet
tep los soldats
quil lorfans
exorts ter ajudar
dell que la arma
fell donar auis
tre franchots y Co
ala esglesia pe
para la marina
marina a fauor
dells de terra son
de elna y doma
ores se veren fun

Relasio Del Socors Del enemich per Intentar Passar lo Socorro Des de Cos Liure a perpinya pera Socorrer dita Vila

Lo excelentissim Senyor lo Mariscal de Vesse Virey ynmar en catalunya per lo cristianissim Rey de franca Nuri 23. Dit Lo Just encara que no auia Jurat per virey per no tenir ocasio per no desnar la ocasio Del Siti com antes solia de Jurament en cortes 63. se trobaua en rotella ab son Exercit pera guardar que lo socorro que era en cap Liure no passat a perpinya. Lo dit virey se trobaua en argeles. y per temor que lo dit socorro no passat per altra part Determina de passaren a elna per estar mes trop de perpinya. y Deixa guarnido de catalans y ffrancesos dita Vila de argeles. ab les fortificacions molt ben parades. Y axi lo enemich per los dotze de Nadal 1672 Intenta la primera vegada de Voler passar dit socorro y tenint Inteligencia lo virey. enuia alli en Bag. pera que totes les glesies fesen les pregaries y Deuocions pera que Nri Senyor donas Victoria quantra nostros enemichs. y axi aquipor tres dies per totes les glesies se tingue lo Sant tirim Sagrament per totes les glesies fent les glesies tres dies de deuocions. y processons de pregaries pera que Deu nos alcanses victoria. Y axi lo Cabo que auia Empres de entrar dit Socorro ajus. era lo mes gual de tarracona ab vinch cens Caualls y xi mil Infants. y axi la primera cosa que feren fou envestir argeles. Lo gual lo rendiren prest a vida salua per no poder temir tanta resistencia com era lo enemich y axi los quy trobaren dins de vin fortin quy auia alguns catalans mataren y los demes feren en gale .ra. y axi ells hi feren guarnido castellana y apres Intentaren de Voler passar auant pero la vila auia fet acudir molta gent dela terra. y molta caualleria que ells temia dels infels. que per aquipa Vegada no pugueren passar ningun socorro pera que se aguesen de tornar los enemichs a retirarse argeles ab molta de perdua de gent de totes parts per ser los enemichs tots soldats Vells y praticks. y ab aquipa Vegada mataren vn capita de Caual catala que fou lo primer capita catala que morí que dyia don Manuel Senmanat. y tambe moriren molts francesos de Compte. Y lo virey tambe pella enapuyan ocasio valerosament. Y axi lo enemich se ague de retirar ab les brouisions argeles. Ans trobaria dita ocasio

De Com lo Enemich Intenta a Passar dit Socorro des de Argeles a Elna.

Dilluns que Contauem als 17 de Janer 1673 al exir del dia los batidors de enues Lamar auisaue ala excelentia com lo enemich anaue marxant de argeles ab tot lo Exercit y ab lo socorro pera perpinya ab molts mules y cada soldat de caual ab vn sach blanch ales anques ab dues mesures de blat y lo mateix los soldats de peu ab vn sach ales espatlles lo numero del exercit enemich era de vinch a xi mil Infants cattos oficials vells del Gual Iguaren de perbinya en la primera refrega dita que eren exits per ajudarlos. y axi los cortaren y son aguesen de retirar ab los soldats de argeles. y tambe hi auia soldats dels Fus La armada auia enbarcats a tarragona los caualls eren 110 cens. Sabent esta Nova la excelentia feu donar auis als corregi y regidors de ajuntar son exercit que seria de quatre a vinch mil infants entre francesos y Catalans. y mil caualls de pella bous puja la excelentia a caual despres que era anat ala esglesia pera oir mis. acort per venir los auisos continuats no bague acabar de oyda. partis pera la marina a regonexer los intents y designes del enemich. y vejent que eren de marxar pera la marina a fallorit de xi ho vuyt galeres y altres tantes barques que Planeguen al compas y movimente dels de terra son torna la excelentia dels terra. y arriba a cotnella que dita mija legua dela Ciutat de elna. y dona orde en ajuntar totes nostres tropes axi de peu com de caual Lo gual enues los Nostres se veren Juntats sobre de xalelles y vejent que lo enemich pasaria encre lo clastre de canet y la mar

mar, o. Ja pera sitiar acamet ab lo socorro delas dites galeras, o. Ja prendre lo socorro-
que aportauen per portarlo ala vila de perpinya quey ha vna legua. y tres desde angeles cama
sa Excelentia marxant ab son exercit dauat camet per aguardar lo enemich al cap del estany
y Imperdibilment lo pas arrisba sa excelentia al munt dela terra que es vna redona eminentia en
vns plans en aguit tenia arriba lo exercit enemich deuant dela plaseja que es aont co
mensa lo estany y la part del mar y veient lo enemich que nostre exercit estaue auanzat al
altre cap del estany y feu alto y amorina volense retirar. pretenent passar per entre elna y salelles
sa Excelentia conexent los designes dambe torna atras fins dit lloch de salelles y feu frenta al enemichs
que estauen allojats en vn toch entre elna y lo mar. dispara' nostre exercit en batalla esperant
vingues lo enemich. lo qual nos mogue. antes be sobrevenint la nit feu molts fochs. dubta sa Excelen
tia que entretenint nos de aguya mentre no procurial enuiar lo socorro per altra part del toch. ho entre
elna y lo exercit nostre. per estas causes disposa sa Excelentia molts partits enuiantlos per molts parts
pera saber lo designe del enemich. y pera guardar los passos per temps auit del socorro, y ent ja nit vingue
conell si nostre exercit caminaria deuant perpinya que era aont auia de anar lo enemich. ho si resta
ria vora de ell. Jomich resolt no apartarse del enemich per que anantsen a perpinya restaria per lo
enemich lo palatge sens parell y sols sols seria donar vna batalla. pero seguintlo y ab distancia de dos
lagues sols podian donar molest per lo cami y ja que nos impedir lo passar deuanta lo enemich per lo
cami molta gent y socorro, com sent dupte ha obtenuinguet per allo ordena sa Excelentia se alongues nostre
exercit a vista del enemich molt poca de salelles. vinguda la matinada se pora apunt de batalla lo exer
sit per que veu sa Excelentia estaue axi matex formar lo enemich. lo dia abans auian aportada ala
Excelentia vna carta que auia abtiaca despada lo enemich en lo cami y ab ella deya que volia passar
y que no gosariem notalhar esperarlo. Vist allo per sa Excelentia. y per mostrar lo valor de nostre exercit
abtes se ores comensa a marxar per atacarlo. estent la artilleria ala part dreta. Comensant a tirar y lo
enemich sentint lo matex se acostaren. y estant sera enuelti per vna part la cauallaria de gasio y pera
altra part la catalana y tot lo restant del exercit se anaue acostant. trobs la cauallaria fortificat
lo Enemich en vn puesto eminent que ala nit hi auia fet vn grandios vall. lo qual no fonch
possible saltar los cauallo. y axi carregolgant sen tornaren a ocubar son puesto. sentt cara ab tota
la cauallaria de gasio. que es alentadissima y la catalana sostaren tot lo possible y restaren morts del
enemich mes de dotsens. Jugant sempre la artilleria y se trobaren apres de ballat lo enemich mes de
sent y vint cauallo morts. Nostras tropas sen tornaren a los seus llocs. prengueren refresch y sa
excelentia manja vn tros. estant desta manera. veren que lo enemich ab tots los tersios esquadronats
anaue marxant pera passar en lo punt marxa sa Excelentia encues ell. y sens parar vn punt tro
lo dio. los enuelti per la vanguardia. retraguardia y costats sentt gran mortalitat en ells y obligandlos
apesar lo socorro aportauen al coll ab los seus los soldats. de modo que en vnes vinyes molt gramo-
sis auia mes sachs de blat que sens. molt blat delat. y escambat anaue lo enemich arribant sobre
de vna serra acomete sa excelentia vn batalla. y encia dintre desbaratatlo ja toda ab los seus ca
ualleris lo cauall fonch de mort. romperit los enemichs ab tanta gallardia y valor. com perill
los cauallers prengue lo cauall de sa excelentia per lo fridol. y dientli vingue. de alli que les tropes nos
cal

tes estauen apartades. nella dit Cavallans ferit de una Morguerada ala espalle. qui no ha vist
Excelencia. abandevant Emestion. Los trimes no reposaren en la multitud de balls. No judgis se altrement sino
pero publican Sor gran Valor. moy ha pero dos vnes. sols dich. que es de manera. Los que obran la excelencia y
pero sot encarir. y veurerlo esperar altans genills encaras que pregonant son gran valor. tenen en totes
mes maneras. tres all catalans. Marraquen Sor Enemichs ab tanta resolutio que encaras que veren
per tres Volves acabats y perdutz. que no dexauen per so Carni sino morts. Vius. No dexauen per axo de
morrer sos demes. y axi Sos que restaren dells ab so blat poguren arribar en perpinya. segun mes fort
abres de cano la Excelencia. abast feu alto que deuian Ser Las sinch dela tarda. Las armas. y blat ha
Dexat lo enemich per Sos camins es molt que passan mes de mil Ser armes. y Vallat de quatre Sentes ca
rregats molts alhemilas. y vecamaras. Ja de mostrara brenguer Don Vicens de Sinisterra. Lo trimet
De Borrell molta plata de dit Marques y algunes bandes. Cot arriba a Elna. ys. vernia. Lo dia seguent.
a onsa comandat. abres y aguatie reyali Sos mosquets. abo reyali Sos arcabuters. y Les demes Cotes
que casi se donauen. restan del enemich mors mes de mil y sinch sens Sentes Sos Nafrats que deuen
Ser molts. y Un tertis de cabellans. de mes compten los nostros. cridauen Misericordia. y Son quartel.
foren molts Sos que foren vius. y si si notas tota la cavalleria. es cert que lo exercit del enemich fora
estat tot disfet — Dels nostros y hauia dos sens entre morts y ferits Jnfantes y Catalans.
entre ells quatre capitans Jnfantes morts. ferit lo Capita Carlli de Vlana y Lotinent dela Companya
de don Manuel de Sommanat. qui perbe la vida en Servey de sa patria. En Salha no fem parada
y ala imitatio obran los oficials y Soldats Son nobats de la Companya. procurant ainmostrar Sos
Noms animitatio de Son Capitos. — Lo Socorro de Vinyet es arribat a perpinya. vuenia arriba
da tarda gent. es no sabi si se Judica. Nonia arribat per quinse. dies. pero se digue. abres que Ser Socorro ma
gura. Secuydadament Sen entraren molt Lo gual se tengue molt secret. quas teme. Hoy aguas aguda alguna
trasa Entre Lo mustis de Espenan y lo Jnfantado Conde Lo gual Nos publica
De aguesa pasan ha estat molt Content Sa excelencia. de tres Sor Catalans axi Jnfans Com de Cavall
ala nut Sos digue auien Soleat con Vns Sits y Entrantsen en Sa Cantia. abraça adon Selipe Sorribes qui
astiri aretes Sa Salutz y Salaba Son Valor. al gual Naffaren Son Cavall Sebant ala excelencia. y Soriant ani
als catalans. Sos digue Catalanes Vamos que Jo quiero morir a vuestro Lado. y Respongueren Los oficials
Vina Vuita Excelencia que Nosetros y remos amorts de buena gana Ser Servir a V. E. —

De Com brenguaren Sagalsa del Duch de tursia
Dit andrichs de colia. y abella Sn generals

Chant sinch Sos galeres de genoua. En reres que Seren Viatges diuden reres a Cosliure. y de Cosliure a
reres abortant prouisions de Vina part a altres. al temi que estauen acosliure. Sabien que eren arribades en Se
Sort de guadagnes Sis galeres de franca y alguns Vaxells y Sesent que ells auien de tornar a reres y era Sonre aven
de passar deuian guidagnes. Determinaren partir de Cosliure entrada de mit y passats molt ala mar per no estar
descubertes y allo era all primes de febrer y abril y Sesent partides de alla. y Volent pendre Lo gol de reres
Sor Sopra tan gran trimenta y tempestat de Vents de Ellauns quell determina acollirse acostarse arena per
a part de blanes. y totes Sis galeres se diuidiren Vnes de altres. y Sis la Capitana dona Sesen terra
deuant blanes casi sentse rems y molt esfarellade. y molt esbaratade. la gent per la gran trimenta que

auian pactades y de ganis que tenian de anar aterra. per mole que lo general que era genetin
de cria los digues que pasaren ala mar ells tenyx. Donaue. La breu en terra. per que deya
lo general que mes se estimaue. pugarse en mar que estar pres dells catalans. y dix per los
de Planes que la galera anaue al traues deus terra y mole desrotada determinaren de anar
molts Clauts. y anar dells la galera. y com si anauen acostant veyen que los de dintre los
signauen de que se acostaren. y ells ales ores si aberdaren hi pugueren alt y saguisaren tota la
galera. y pinguren tota la recamara de dit general demanthu tot à saco. y aportaren de
galera catalanes mole espantades de tal manera que alla se acaba de perdre que no pague mes
seruir. traguren lo general pres en terra. y capita demes officials. y tota la purma. y noy
auia moles soldats. lo general genetin de cria estaue mole desesperat que diuen que estigue
vintiquatre orat que no volgue menjar de tanta pasio que tenia, quant prenguren dita ga
lera era als 7 de febrer 1602. y seu ala tarda D. en lo punt vedonaren orde lo batle
alli en baj. abe que lo virey noy era arribat encara que estaue en rosello. pero gouernaue
ally ore lo lloch tinent que era don Francisco Camarit. y lo senyor de Argento. y aquests
donaren orde de prendre de que los aportaren alli en baj. estant la purma com los cabos.
En lo punt que saberen alguns genouesos aportantse de alli de baj. la perdua de aquesa
galera y la presa de aquis senyors anaren hu ques diu Calegro Balardo. y vn albo ques deya
Don Jeronimo de Negro genouesos mole richs anaren a parlar ab lo senyor de Argento y al senyor
Camarit lloch tinent de virey y los digueren que auian sabuda la perdida de genatin
doria. y que per lo amor que li tenian per esser tots de vna patria y los prema de calitat delliurara
saber ant auia de aportarse dit senyor hera que ells li volian aprestar son aposento. ells se lo
sauen que stes botarian en preso sino que botarian ab alguna casa particular ab guardes. y aixi lo
feren. de Camarit los seu de respota que ell tenit diputat de Catalunya. lo Teni. pallat
lo Sr. Comp. de Sr. Colome. lo seu pendre y lo seu botar ala preso ala torreta. y que per ara
noy auia altre lloch per ell de aqui quey auria altra orde. y ells si feyen sermarta. per moles pri
sonas sols los botaren a vna casa particular ab guardes y noy a que remey y ells ores com veren que
non puguren acabar ninguna cosa demanaren licentia para enblanguinarli la torreta. y entapi
sarly y posarly alos puns y aixi ho feren. auian anuiat de alli lo aguarit roto. y alguna Compaya
de caualls per acompanyarlos. y tambe vn cotxo per aportar dit general y cabos. y aixi los aportaren mes
ali deu de dit mes aportaren lo genetin acabo de argento ab los cabos. y vn sobas de dit argento
y Camarit. y quant aguaren sobat lo feren acompanyar ala preso sols ab ell estauen dit qui seruien
y si bocaren bones guardes. y los capitans si botaren ab altra estantia. se endarra aportaren la
purma y marinet y demes officials de galera que eren alguns 350. y los aportaren ala drassana ab
bones guardes — Saber als per lo Rey Christianissim. dona orde de aportar dit general en
franca. y aixi los estigue ala preso alguns deu ho dotze dies. y los aportaren en franca la
purma gelea alli. a mes marinet y officials donaren libertat per los estes ells la causa
de ser venit la galera en terra. y los demes posaren a vna galera vella que la stiuat dona al rey
en recompensa de vna galera que li dona al Princes ala costa de franca. venint a catalunya abe

que dels gent Nos perde ningu per ser prop de terra. que pela galera geneuesa Nos poguen aprofitar
ueure terra. hubiera. y la gent anaba desesperada tota.

Lo enteran los enemichs ab Vpocrisia dela Part de Segre. y ajuntarse ab los de terragona

Vi: Teuint lo Enemich Cabellis Vn bon Numero de gent en lo pare de aragó. determinaren de Volerlo ajuntar ab los de terragona. y teuent qui en lo Coll de Balaguer Nos Ueuaren la pas. Intentare. apassar per Vna part abont manco lo pensauen. lo qual los reprimi son Intens. lo general de aquella gent fon lo marques de pesuar. dit don pedro de vbagon. fill segon del duch de cardona. aqui Se digue que aportaue dos mil caualls. y Sis ho set mil Infants. tots bona gent. lo lloch per abont passaren fon que dit dia fuga abontauen Vn bon de barques que auian fet alla. y arribaren alla terra de Segre. y alla feraren lo pont. y passaren tots pela part de catalunya. y quant foren passats romperen lo pont. Nol remenaren. Teuint Noticia lo Virrey dela mala del que ellos dit. lo qual ueuia per lo Coll de Balaguer y Montlanch. teuent que lo Enemich No Vingues per tolau la campanya. y arreglar lo Vigell que alli ues los Nats ha ueren grans per que erem ab primers de mars. a Junta tota la gent que fugue disposat ben guarnits los dits Coll. y ama ajsi cara als enemichs. y de altra part donde fuigue lo Combe riu. que gouernaue lo carnes En Clayda de Natis frances. y ajsi tots clauen aguardan lo Enemich per los passos aont podia passar acudintli Molt gran gent dela terra de aquell Vigell y segarra. Veyent que lo Enemich Nos Mouia. Nols gosaren acometre per ells superios la cauallería sua. y la gent Vna quells aguardauen ab alguns pasos. guardant No passaren a Vigell. y lo Enemich teuia altre Intent que abans Va ser foren a dinats foren prop de terragona. y fou que passaren per Vn lloch que May Nose creyen que fos per lo bosch de bolet ans en tot lo quatre Vegues ell tots lo ajsi alli passaren per bosch. y alli passaren hun algunis lloch y cases fora. los Virreys Vanny pensant los Hagues fortificats. y dagues quels arribaria en terragona. Nos gosa ningun Vanar per que qui auia de tenir dins passaren per Vn bosch. y ixen lloch. y ton mal camí com el lo bosch de bolet. y la muntanya de grades.

De com Vnos dels Stats. y Primer Virrey e Mariscal de Veure.

Vi: Teuida Noticia dels Virreys dit foren

Vi: los enemichs caualcant. y seguida aquella gran determinació. Vi: Vnos dels dos Virreys Mariscal de Veure. ab cent. y cinquanta caualls. y dos cents infants. y dels dragons. y dels dos Virreys Vaguen Mariscal de Veure. los quals Vuitcents gent. tant de dona part com de altres. y Virrey lo Mariscal de Veure que dit cuidia estar Secret dins lo Vaguen de Vas de altra tragenma. y fou gla. se determina gla. Matteo Rey Cruciamitica Vinguen en Vostell. y que se trenguen los Ponts. y que los Caballers No tinguen Ninguns bots de Mar en Vostell. que de altra guardats los bots. Vedar ell Vas Secrets. y per auer se dirá. y se determina de fue la dit Virey Virrey en lo Vaguen de Vas de altra. y antes que ell No Vingues. Vni partis se dirá. y se determina de fue la dit Virey Virrey en lo Vaguen de Vas de altra. Va entrar en Vostell lo Mariscal de la Milliera. dit Carlo dela prima. gran Vicari dela de alla

part del que aportauen dixauen per lo camí que de orpe mil Infants y mil cauallí que tenia lo enemich
entes per mar y valles y collliure. Contra los que determinaren en collliure als primers de Nouembre per
la excelentia per medi de tres batallas cambiades quel dona per espay de xx semanes y allenstra de tres mes
de un cambayth y altres mil infants y altres tres cauallers. Los dos mil dexa lo Enemich per guarnir
de gent. Los tres mil ab cinch cauallers fora en collliure. Dels de excelentia per cambiades fore quatre tercs
de mil. La Magestat que deu guarde. Venia ab la Eminentia en aquellas fronteras de Rosselló ab exercit
Real fora dels Pirineus ab tota expresa del segon del poder del Catholich. Y axi demanaren tres ab estan
Ses Rotella. Cerdanya si exercit del Sr. mariscal dela Mailliare. Y part los ab empuda ab tropas
anar auant regnegar Rotas personalment y assegurar se aquella passos y plaça de Vmare. Les tropas al Sr. dela
quila. Exparit general dela armada de Mondanell per la excelentia dels trapuc en Mondanell enpera gent.
Viñaul la excelentia en aquilla ciutat de Bar. Con altas estaua ajustar Gents de peus y rescolimens altas dete
Entra la Magestat que deu guarde. y la Eminentia en Narbona ab 20 de Mars 1 652. ab Exparit exercit
auant la entrat Sr. mariscal dela Mailliare en Rotello ab xv tropas. Cuia Exent en Gradit. a Mar
quet de Montara que guarnaua acollliure. que tractat de socorrello que ell se offeria sustentar y defensar
per un mes dal eminentsi abans que los Nostros puguesen arribar atacar acollliure. Empero lo Sr.
mariscal dela Mailliare ab son Valor acordumat pi pora lo Rio atacar a dexit mes de mars. y ab una tarda
sola. Aguanya al enemich totas las Eminentsi. Matant y prenent del enemich 500 homens seguint
los fins al foso de collliure acone de trompe comensa acobrir trinseras y plantar bateria altrant en
aquella plaça passant de tres mil corrons y quatre cens cauallí. Comensa a batre lo Fort Real que dins
de S. Juan y abocat dies vesent que la artilleria Nor podia bendre se gastaue de tirari atacar acque
lo rendi. Segollant y prenent tota la guarnitio que auia dins de Castellans. pres aquest fort fou fasil
guanyar lo corraual plantant la bateria dintre la Vila.

En aquell temps abarque ales cartas de Sa. La Esquadra dels Vaxells dels catholans que segons
los y las cartas que trenguien a Vn correu era la esquadra de Josser Sem. que aportaua Municions y
provisions a Rosselló pera socorrer collliure y tot rotello. Empero permese Nostro S. que a Mal temps. y per
grans Ventans Nos deixa passar y axi seguint la derrota del vent foren los Galions llauats abonne
de ont venian. Y entre tant Nostros Exercit de rotello Cerca lo Castell mar que Nos Barques donaue
Ningun Vaxell admas socorro acollliure que dita part de mar auian fets grans Galions ab bells pertes

Intentar Passar lo Enemich desde Tarragona y terra
a socorrer collliure ab Exercit gouernat Per Don Pedro
de Aragó fill del Duch de Cardona y dela derrota
que trenque en lo camí y presa del general
y tot lo exercit.

Vesent lo enemich dalella lo aparell tan gran en gue estaue portat collliure y vesent que perdua
aquesa plaça era la total perdicio de tot rotello y perduda aquesa auian de perdre Sp. y Valles y tot lo demes
y Vesent que per la part de mar Nos podien socorrer de cauallería ni podien Valer ab lo que temian Molta falta
de cauallería per correr la campanya Resolguren una desesperatio (que axi se pot dir) de socorrer per terra
y entrar lo enemich auis de tot lo demunit y considerant la potencia de Franca Guanyada En catalu
nya y que la porta pera entrar en rotello aone se trobaue Soldats de Infants y cauallería y de vnes resol
gue de passar en rotello Vn gran cos de cauallería y part de una Infanteria vencos que sumaue ab los que alla
temian de venir acomponde Vn exercit de set mil Infants y tres mil cauallí que tenien en Catalu
nya Seien molt desfeuelorsat las enerades dels trofal Francesas del Penguadel en Rotello y Catalunya
per

orta Spanhola ara ex plenitia altera per la part dell Colli al S.r de la Mota.

Sabedor Sor Excelentia la marxa del enemich despatxa correus ala cort al S.r marisseal dela Mellare ala reraguarda del enemich subcarat en forsos encontrarlo al passar del Riu Llobregat ho esforsar quant Dona de aquo Magestat Excelentia Resistencia ordes ales Vilas y Llochs seguents lo Imagent general pubrico per on arribat quantia Sor cathellania cob tal Senor y cobte que Mereixen Un aguilla ocatio La amor y gbellitat gran que tenyan alon Rey y Senyor y la obediencia rendido ala Excelentia.

Sor Marco tenia que era Pedro de arago Comenda a Marcora. La Magestat dela Imperiz Sra Princesa cob lo re stant restaua de tropas al coll que al tania Vigilancia y Valor Sa defensar Sempre La S.r de la Mota y Sors Sor ordes Don Joseph Sorus y Margarit gouernador ara de catelunya Antano Sor S.r dela Mota consent que era Sbrare y gente del enemich para diuertir No requisien abon pedo de arago aun Matteo stant Dona orta ala regiments de Arbaya y de Cuto y de Otte y de Mounes que Marxauan a Tiera y alte companyes catalanes de Don Joseph amas y del Comendor Dorta Juan ques trobauen en Vilafranca la que pattat Sor enemich per aquella Vila Seguiren La Vanguarda y Vinguren en aquella forma ajuntarse ab tot lexpat Francesos acabat de passar Sor Riu y Juramentat trobat Sor cara al Marquet dela Inojosa ab coll obligantlo a retirarse y en ato Sor partit a Tiera Cotinuaran La Retirada de aquest passar la Mosa de Estrain Donant auis de tot ala Excelentia.

Sabut Don Pedro de Arago al Sabor y de passada Enuia Un trompeta para que Se rendiren o Sforsitos Son tractat y allegant cun tambe era partano com ells. Respongueren que No creyen en promeses de castellans que No cumplian Sa paraula com sera Vist en cantabil. acort Se rendiren a Sdos Salue. Sor catalans auien penjat Sor cobte que eren cauallo y catorpellanes ab La cauallaria y degollant tres Sor Vitlers que eren prop de Vil. y que apo Sor gles retirat No que Sclatadi quisaren estauan retolts.

Per no perdre La Jornada passaren auant y al entrar ab Vilafranche Sa descobrien a Un costat pero com aquella Vila estaua fortificada y dibarbe a sustenar otra ala Clarga disposta dela muralla y a gran Vent Sa estaua Sa enemich. Sor Vitlers Combanyal de cauall catalans que alli se trobauan Seguiren Sorbe de Morua dela Marca de Seguis otras Sa enemich Sen anjuntaren ab ells tropas.

Ab aquest que la Excelentia Sabe La Vinguda del S.r dela Mota a Tiera. Si Enuia dela Companya de Sa guardes y cauana y Vitch escarrabinat. ab Sor capos colorats dexta Ciutat y ademes de allo Si Enuia Vint tiros de Cauallaria catalana que esperaue eser remontats estauan allotjats Junt a Sagre. ab que Sa S.r dela Mota se trobo ab mil cauall. Sor Pobles en aquest temps Sa enemich en San Saloni. y Sa S.r dela Mota a Tiera Sa enemich a Dos Legua del passar del Riu y Sa S.r dela Mota adues ab que era fortes tropasse ab passar. ab que ales otras en tre Sor Vitlers y Sa enemich y auia moles montanyes y torrents y terro molt aspre. perque Sa enemich Venia per Sa cami Reyal de tarragona a Barselona y Sor Vitlers per Sa cami reyal de Lleyda a Barsa.

En aquest cealo arriba en Sanuimdo de Catalunya Don Joseph Margarit a Sagre. al qual dona orde Sa Excelentia Sen anas ala part de San Saloni y apocates Sor Imagens de aquella Comendo esperasen a Sa enemich en aquell pas. Partit de prompte y ajuntat alli tres mil catalans de Sor Pobles y morit per Sa mage y per Sa patria abans de Deyan passar Sa Enemich.

Enuia tambe orde Sa Excelentia alas tropas Francesos que Venian Marxant per ajuntarse en Montblanch. ab Sor del S.r dela Mota que Seren alto en San Saloni y que Seren Vn cos ab Sal catalanat y que guarnien aquell pas com altre com cal Seros.

Sa S.r de Segorb Sa Enuia dela cort a Sagre ab qual Dona auis ala Excelentia dela Marxa del enemich y Sa aduerti No passat y robanasse dit Senyor en girona. Demana si Sone ade Sbrare que Sos Reua de gent. La Sbrare de girona al punt que Sos Reua de diferent Mesquets y acudire Sor Imagens de aquella parti se forma Vn Bon numero. Sor pueblos Sos feren ab Vn Cach Sa Sarme ab Sa camino de marina y de S.r Salom para que ab Sa Sitat pugussen acudir a o Sorprendre al enemich En qualsevol dels dues parts auianse de allo al gouernador don Joseph Margarit Sen Lloctinent auantxa La Cauallaria del regiment de Monso de terrer de a otra Sorta pero ajuntat ab Sos propis de San Saloni acort Se trobaren Sens Venir al enemich Sos mil Sorsos y mes de quatre Sens cauallo que segons La Sitacio de aquell Sios era gran aquell Numero y Cati Sinpossible de Sexpire.

Lo

Lo Sr. Mariscal dela Mallitza veha lo anit de la Exalentia. Feu [illegible] de vetella al Cathedro lo regiment de Cauallers de Lorca a dos Squa lo de Magalabi. ab los almogatens de camp Morua de quinata y Mostra de Infantilla dera Almorsada ala cua Cauallers catalana y Infanteria del Castell. y ab los regiments Francesos que eran de guarnitio a castell de Anpuries.

Lo Virrey de camp general dela Infanteria catalana. Don Joseph Pinela conuerta tote los Soldats catalans del Empurda. Ams autor oppa los Soldats ab pie de Cauallers. Los Almogarens de guarda Francesa y catalana. per acabar de Derber los Enemichs si arribauen fella algun. pua Stien escapar Dels tirpas del Sr. dela mota. y Dels de Sant Salons. y Dels dela Corbera de Grisa.

La Ciutat de Mandiza Sembra puneual a los Seruays auiam la Vecaria y lo punte Combanyat de Infanteria ales quals acuig al Sr. dela mota. y seguint los ordes pera quint lo enemich en ordes ocations. y arrauiana hits aquit esteit. Molies mentanyes y terres altres.

Sobre tot Lo Virrey Virrat de Barcelona. en Lotum que sabe los designs y marxa del enemich. Juntament los Cabos Senyor Corsella y Corsell de Sent. y reconguren Stesim prombament. Vinch Sent. mosquetes. pagats municions. Lo Sent. que Seria Mariscal Donanlos de sou acabdu quatre reyals. Stesse aquella Nuta de Sant Seria diuins Sis ocat. ofrisiles ala Exalentia. al pual Seu gran estimacio de aquit Seruey. Mana mas Sarcen quant brit pugessen. y Juntament Dona auui al Sr. dela mota de aquit socorro.

Cabalcaren bres Lo Virrey grans y piehs cani alts matejo tens. ates Llegues al entorn del cami que enbrenia. Lo enemich Cuidas per la Exelentia. Sebriaren alarma. ab la major Brudesa. amor y Stabilitat que Imaginar se puga.

Als 25 de dit ores de mati Sarti Lo Sr. dela mota ab los tirpas de Sient. Duas oras abans del dia. pera Brer encontrar lo Enemich. ab Sallas del riu de Segat. com a cosa auui que Vellia Sallar. Als 6 ores carriaren alm Exercit los dos Mariscals de Camp Martiz. Ou cauncerit. y lo Mariscal dela Sitrenia. ales Vuyt oras los Batidos de estrada. Si donaren auui dela marxa del Enemich. Sera los tirpas en Batalla a Un Buelo auantagios. y regreguen lo Enemich dexa descantar y Muntar la cauallena. Encetant dona orde que la Mosqueteria catalana entretinguis ab escaramuts lo enemich. per obligarlo abocar Infanteria ala retraguarda. Stesshi diuersamens aquell pensament. perque Salsan lo enemich lo via dona sobre la retraguarda. ab los escarrabins del Marques Ville y del Mosy. Sustentaren dits albres. Escaramuzant y carregant sobre ells ab tal dirsa que perde lo Enemich 200 homens entre morts y Naffats. y preses. y entre ells orales officials. y abasso Sen ana admirs aquella nit a Marcorell.

Lo dia Vbrere de 27. Sue marxar los tirpas a Sant cinbreu de Salomar. marxa de Sinch Leguas y lo primer Sadi passar Barcelona. qui Va dener Vosello. Marxaue lo Enemich per la part de terrasa pera Esqa al cami Reyal per Mollet. aquell dia de Sallada. Entra lo Sr. dela Mota dins Sadi. pera Conferirse y rebre los ordes de la Exelentia. que rebuet. y acabat de merjar dos Setins sense aturarsi. gaira puja acauall per tornar ajuntarse ab los tirpas. al qual lo Seguiren Molissims cauallers de Barcelona. tots ables para la guerra y armats. stet ab determinasio de seruir ab la sanch y Vida ala Magestat com ho foren. En aquell temps Deuant Barcelona se Veyen trezse Vapells grans dels enemichs que anauen a Stome dell qual cella Sadue que Stauuen Solament prouitions y Sastiments.

En arribar al Sr. Sentiu los Batidos Nofats donaren auui al Sr. dela Mota que los enemichs Marxauen dires a Mollet Duas Leguas de Sr. Andreu. Stbe aquell auui Marcha Deues ells. Encontra per lo Camj als 500. Mosquetes de Barcelona. ab los Reformats de Gerisalem. y Una Combanya de Infanteria de Son regiment. Seruit ales aquella nit Un Serch del camj reyal a Mitio quarto de llegua dels Enemichs ells quells Do na trobas alarmats quels obligia a Estar aquella nit. ano Sabian may de cauall.

Als 28 sabuesse en Vich que Lo Sr. dela mota. estaue tant Sinc ab lo Enemich. que tres los Batidos Sabauen ells armat al Socorro. Los Sres. Consells y Sauj Consell de Sent. Reconguren de Sr. a dos Sleua de albres 500. Mosquetes. y que Sarriben de Grompet. y per quant era molta Gent. Sabien Sabet Vells. Sableuaren ala Exelentia los Somats dela guarnitio dells galeats. quells armauen. municionauen y los donauen quatre reyals de Sou cada Dia. Si en aills Nou auia Inconuenientia. Stesella quell gran En despuarsi las galeras y apres se dona orde. Marxassen dells Nauerals de Barcelona.

Don Vicensio dela Marra. lo enuiat dirige de .m. esquadro y gentant fondrel y venies al S.or dela
Mota. loa dit don Vicensio bres y derretada .n. gent.

Deuenat lo Enemich se retira fugint a un vall prou llarch aont troben alta ab la Infanteria
en lo all de una eminencia. y en la cauallería en la falda ho vall que estauen entre lo camí reyal
dela orta a granollers y dela grua ala rocha. en una monteanya que ha entre aquests dos camins
y tirbantse. los tropas del S.or dela Mota cansades de refrega tan llarga pera que refrescaten y descan-
saten. al fin se marxaren a granollers Vila Rumy una ora de camí del loch aont redona la batalla.

Lo dia vinent de .n. dilat tres ores dela matinada auent tinguit auis per los batidors que lo
enemich estaue acauall apunt de marxar. trobat lo S.or dela mota en batalla fora dela Vila
y comensa amarxar per amunt deues cardadeu pera cortarles lo camí y escriles a dexar. y enues
trio en lo ores estat del camí. Vist bach estar de tems tinguit auis de Nou de que lo Enemich auia
sabut que la Excelentia de dit S.or auia enuiat ador Joseph marqarit a fan Celoni y lluntar aquells
soldats ab los tropas franceses que acudian. y finalment que com hon tres dels barts aont girauen
no Vis no veyen sino catalans armats. ó. tropas franceses. auia lo enemich cremat tot lo bagatje
desarretat tots los caualls y mulas cansades. reportauen amarxar endarreras ala Volta de terrasa
de aont eren Exits Judicant per manco mal arrebentise y trastornarse de la temeritat que no moris
en ella que si baixauen auant auant era sortissima la ruyna. y aixi son Volguren tornar.

Veyent lo S.or dela mota que los Enemichs girauen la cara. dona tambe la Volta ab los tropas
seguintes. y Vinte dues ors. los descubri albirar de Vn Vall y los batidors Vertes. per trobaren de Vn altra
part pensat en esquadro. dona auis lo S.or dela mota ala Excelentia dela guarnica marcha. pera que
ordenas a Mossen de terrasill barcas al trot diligentia a Vilafranca. pera passarse ab las pera encontrerir
al Enemich. mana lo S.or dela Mota quantar vinch cens mosquetes catalans alalba part del Vall
pera escaramussar y entretant refresca la Cauallería.

Despatxa la Excelentia atrot breu. Don Gregori a Mossen de terrasill que atrot breu barcas ab
algunas tropas Vinas a Vilafranca. pera apostarse ala vanguarda del Enemich.

Los Mosquetes catalans. y los altres del Comatent a dela terra escambats per Vna y altra part que era
aquell dia. en Numero de mes de quinze mil. rebatents en diuersos bullos tinguen perseguint lo Enemich y esca
ramussant ab ells. sens deixarlo reposar ni refrescar de dia ni de Nit encetenintlos de aquesta manera. ab
que bogue lo Senyor dela mota arribar ab la cauallería a Martorell. y guanyar lo auantatge al Enemich
Dos aquell Effecte barri de Martorell. tres ors abans de dia. y marcha ab tota diligentia a Vilafranca a
hores arribas ales Nou horas. trobaca alla la gent. y altres tres dela tarde. tinguit auis per los batidors que
lo Enemich estaua la Vna hora de camí de Vilafranca.

En aquell temps don Joseph Margarit
sabedor de la Contra Marcha del Enemich. pasa atrot breu lo dia matex de .n. que lo S.or dela Mota
Dormia en Martorell. ab tota la gent de san Celoni arribant a refrescar a S.t Culgat y para Martorell
tota la nit y sabent que lo S.or dela mota estaua ja en Vilafranca. ala cara del enemich. Marcha
ab los tropas ala ma dreta deues la Cagiga y pieca. pera passarse en aquell pasts. encas que lo Enemich
pera fugir del empuanca del senyor dela mota. no marxas ala ma dreta. pera atrauesa deues Iguala de
y de allí a Virgili guens aguiaca. Demat prou enquantenedre.

Lo Enemich se trova en Batalla anat a regonexer lo S.or dela mota. y Veu que estaua al fonch de Vn
Vall. frente frente Mole llarga. Collegit que ala sombra dela nit y quietament marcharia. y per qui
podria passar per dos camins. ho a ma dreta ho ama esquerra. pera tornar en tarragona. Ordena lo S.or
dela Mota a ocubat los caminets de tres dues bares. lo regiment dela de S.t Celoni dela Nueua de
Bag. aont se agregaren docents mosqueses de Vilafranca. gouernats Vns X altres per lo Seyoret Mossen
Don Joan Torrilles. ordenant fosen foches per totes las eminencies y muncanyes. y ell ab la caualle-

ria se dres al quito del dos camins al endret de Vilafranca auent enuiat a mirar de terrall alca-
cauallería dla ma dreta. nostra y ala esquerra del enemich que es ala part dels marina. tota aquella
uié dnre lo matex camp dela batalla reflexa la cauallería aguardnet en aquella forma. fins alls vint dem
Mort Sr. ma germana en aquella ocasio. Lo gouernador Don Joseph margarit. ab qual auiat des que hauia
se arriuat ab tota la gent dels aquella part y per totes las enmitentias dnat. feu marchar molt aduertit
y trompetat per anar lo enemich entenques que aquell batio que quey en dla part de Igualada estauen guarnits
diligentia que fou de molta importancia. ?. Per algins presoners que aportauen al Sr. dita mitx rebe
gue lo enemich marchaua detras ramas esquerra. y dreta del enemich. y al punt marcha detras aquella part
pera cotcarli lo camí. y enuia a trotar a buscar de terrall. Y al apuntar del dia se trobaren las vilafranchea
pera entrada de batalla las tropas alas quals se auiuen la Jurent Mestre de terrall. Feu la auantguarda
lo marques dela Lutema ab lo regiment de monts. y ab Joseph Gardeny ab la cauallaria Catalana
y dela rectaguarda a mestre de Schincourt. Mestre de Terrall estaua ab los esquadrons dels re
ginens de Rotes y de Miramille. y ab los Infants perdut del regiment dela Mota. Don Francisco
Sorribes ab son tertio de Barcelona. y Mosquetes de Vilafranca. Estauan fent frenta ala Infanteria del
enemich. ab que atacaren lo Sr. dela Mota al enemich. per deuant y per los costats. Comensaren los Mosquets
a enuestir la Infanteria enemiga. y suffrint als pujar las cauregas. esperaren dsonar la sua. y alarri
bar dalt. ahont comensaren a destrossenarse. la Infanteria enemiga. En aquest matex temps comensa y enuei
tir Valerosament lo Sr. dela mota ab la Cauallería al encontre del enemich. Donaren los Nostros la carre
ga ab tanta bizarria. que Vejense los enemichs romputs. Comensaren a desmanar quants de dins. Vida
gantia. enfainant las espadas. y portant las bridas alas fundas. Los Nostros ya no se deben fer mal a qui
se rendeixia. Los donaren Valerosament quartel. acudi en lo punt lo general don Joseph de aragó acompanyat
dell cabo Majes y Conduit ab los presoners nostros que aportaua / corendins ab tot son Exercit al Sr. dela Mota
y alas armas rompen potencies de la magestat Christianissima. y dec quant ab que Consegui Vna Victoria tan gran
gual ja mai ja ase abcontida. pus no sol derrota. y Vensa absolutamente lo enemich. pero y pus no sol
Vn Exercit sencer. Del dit general y fins als Infants nuius. Sucses tan gran que serie Ingratitut Notria Va con
fesarlo per miratge de nostra Sr. de montserrat. La qual ha sempre Inuocat lo Sr. dela Mota. y Mirant
fuues aquelles sanctes Monegues [que auitia dellas se guanya aquella Victoria] digue que tot quant auia la
plicat a nostra Sr. de montserrat Ley auia alcantat. y que si ells puguen atacar los enemichs a Vilafranca dela Vinanya sos
Vensería. Infalliblement. ?.
Pres lo Comtare. y donat per presoner tot lo Exercit. Singu. per
lo Sr. dela Mota del mayor perill que mayor Volten sia sucseit als Vensedors. que Empenyant ab lo Exercit a pas
tes en lo robar sol parar en Vinuts. y axi restant de aquell dany pendt que lo enemich estaua encara
tot Junt, ordena ab molts presents a don Joseph Gardeny. Mestre de camp general dela cauallaria catalana. se
guissen encrida ab la gent sobli puntualment alcantant Vn crido de hora dela Vida que tots los Soldats sobre
saten en orda com sefeu. lo matex procura ajsi ab los demes tambe. pero ab Inhabilitat a cabalio ab tots
pero valia aquella deligentia per que lo enemich entigues quets. Abundancia Robes Soldats de tres Mil Sol
dats entre cauallj y montats. y de trenta mil dobles que aportauen de Reals. y de gran cantitat de plata y ba
da. de banderas trompetes y de tots los papers y Instruccions del enemich.
?. Despatxada lo Sr. dela mota ala porta Vna delas guardes dem Excelencia ab aquella breu Lletra
en temi que la Excelencia vra. sgait ab la carrera abuyto. No cabent de alegria. lo cors de alegre que estaua
comensa al entrar de bay. a publicar la victoria. la gent a trobar a sentir en lo cor de la Excelencia
Cridaments agrans crits Victoria. Viua. Viua. Viua la Excelencia. la Volta a batalla a cumplimentar a Vra
gran Numero de omens mijorns y dones corrent cridant Viua. lo rey y Viua. Viua. Successivament as

Rendimiento de Cotlliure

Lo dia dit vespre encarres 80 lo apreto que estaua lo Vila de cotlliure. Y lo quant la Gabera lo Sr. della Millarea. y que dins breu temps los guanyaren los ffrancesos, y forts reyalls que auien fets fora la Vila sobre ixarse al vall della vila. y atrinchers fortament y guanyar la vila. y auerse de retirar tot al castell. lo qual lo gouernaua lo marques de Montesa. y apres los ffrancesos feuen dells 7 ffalcons ala part de mar ab dells pesos de artilleria guardauen que no pugues venir socorro per la part de mar. pus per la part de terra la estauen ben guardats. y com veyen los castellans. y sabuen que lo socorro que auia per terra del marques de poyar no tingue efecte. y que tot auia perdut. y que no temian ningun altre socorro. alls seus Vehents tan aperats y quels tenian minats. y que feuen volar part dela Gglleria ama morien molts naturals de dita Vila que si eren retirats. y veyense los castellans tan aperats. y sense esperanca de socorro. se determinaren de fer patts. y de retre al Rey la torre. que pugueren. y los patts foren. que tres auian de exir a Vidas salues. y trauer dues pesas de artilleria. Los soldats ab los arnesos de cap de muga enseos tambor trenpats banderes desplegades. y munitions bastants. y que los malalts. auien de romanir a Vals. y de alla a terragona. y que los ffrancesos auien de passar a ffrancia. sins a pamplona. que es de aquella part de Nauarra. y apres. de hauer ixen abdos bandos. y lo general era lo marques de montesa con estandt. y los Consellers ab canalladas alt cabes. y carros suficients per aportar la bagatge necessari. y fins que ells foren entrats los ffrancesos dita Vila y castell. y dins hoctes dies hauien dita Vila. deu lo drege pesos de balas que auian soterrades. molt bones

Lo siti dela Vila de perpinya

En lo mes de Juny. fon rendida la placa de cotlliure. que fon a vnjant abril 1642. stan lo Exercit de aqui sens hauia assetjat dita vila de 66 y lo rey cristianissim que deu guarde. No maque de Marbres stia atrinchat cotlliure fo rendit. y en lo rendir cotlliure feren ab lo Exercit que tenia alimtarse abdos del mariscal dela Mellarea que sumaris foren numero de vintisinch mil ynfants. y vit mil cauall. y ab dos Vejentes trabuchs los quals feren tirar bateria al castell que com es fortalesa tan vey bugnalle auia de ordis molts. Vidas perque era bells mes bells ffortalesa pus tingues lo rey de castella que es fora de armes nols aguenta vint y quatre. y axi rendiguden de totas sus bateries. vno de rendirse per fam que el Sr. conte de Harcourt. tenia dins. y lo altre per guerra. Lo rey cristianissim entra com triumfador. y se asenta ab son Consell prop dita vila quis dit Sant Elena alli esbrina lo rey diuersos cosas. ha Juguent al mall. que ab la presencia seya molts y gouernaua lo Camp lo Mariscal dela Mellarea. gran mestre dela artilleria. y lo rey y estigue entre siti. stet al ffalcol. per causa dela Salut que tres los cayps acordauen anar a Vnt Crist. y abanyarse de Vnes aygues salutiferes. y tambe per ama tre castigar certes rebelliones. que ab la ausencia se feyen per aquells pahis enpinat de Sores y quasi les sel apoderauen. y Persuadien de la forastera. y tambe estant ell apri ab dit siti per Valer de Sen Sebastia Vna trayssio molt gran de que se auian de matar apri ab titol de que los catalans ho auian fet. y lo cap fora trayssio era vn Sgram Britan nat que Besos molts lo gran. que tenia. estaua en companya del rey. y ell auia de matar lo dit rey. y lo feria matar Cologue deu molto Senyor que per certes vies se vin que descubrio. y lo matero rey. prengue ab dit mena gran hatseu fende en la forastera. y apres de Vigue qui. en totes ho narrona. si auia fet llenar lo cap. y apres lo rey. cant de anaren a esmorsar alla Espinassa y Sitiat de los. despedintse y demanantse amit depus den anauen Sauna. tornar ab Camps apoderar los cayps Salutaders. Sabut per estar comunicat ala Corona. y que la Deputa apri lo Mariscal dela Mellarea. homo que ell se feya. molta confianca com ha tenia molt ell Servimentes

En aquest entrar lo Rey cresticanissim en Perelló la diputació envia quatre cavallers per donarli la ben
vinguda. y ell los rebe ab molta alegria. y per la bona amor y voluntat que tenia en aquella provincia dona
a cadun d'aquells una cadena de or de molta pesa. y ab una medalla de or pesant cada figura del
rey. y abres la ciutat envia de la seua altres quatre cavallers per lo mateix effecte. rebentlos tambe ab molta alegria
pero no trobaren en aquella ocasio les cadenas ben fetes que donà als dits de la diputació a despedirse los digue los tornas
que ells tardaven que molt faltaria que se les cuitan enviades aterent. y apres ells se despedirem. y ben vinguren en
Cast. y abres que foren alli dedel camp de perpinya entra los enviaren una cadena com les demes acabada. humil
tan gran per un rey recordant se vui estatu demostratiu gran de voluntat y ultimar hi molt. Apres ell son
ana com cetat restant y general lo mariscal dela milliera. home de gran valor. y gran Conqueridor y fet
cuall se dia los bastes y vendrem de dita vila.

En lo dit que lo rey cresticanissim fou entrat en Perelló se sap que per comandalli de catalunya
que lo virey que governe allí era. aquest Virey yacaba de ser virey y que en Cast. on la Reyna regia hala governa
do. y apres lo tenyen mariscal de verre que allí era virey. segons la cedula y ses ana en valello. y entre altres
de mes. y tambe ses avia se anar per valo que no viures se entes. per causa que era molt treat dela guarra

Com aquest temps estigue lo mariscal dela mota algun temps a dintre de cavalleria. y infanteria mes que
lo enemich y apres volgue per algunes sortides per la part de tortosa. envia entrar en lo regne de Valencia per
venir lo derrere del enemich. y per ses ajustarse gent y tambe per cremar pallers y altres algunes provisions. y
mantenimens del enemich. com ho feu. y aquest molt bell de aquella part de Valencia. pero en tortosa tenia
ordida alguna cosa per entrar dins la ciutat. y sen falsa molt bell. con vista pregue. pero en matavin alguns pero
mes gues. que eren dintre la ciutat. y se gohia de retirar. y no gosa retirar sino per forsa de mantenimens que
non trobaven per aquella terra que sen auvien agotats bestiar y tambe perquen tenie tortosa. y com veia retre
entre una cosa y altra se gohien de retirar. y sen tornaven dentre arago a on feuen tambe molt de dany com ses
auant sedixen del saio de temarit. y del vendremne del castell de monso. y altres bestiar. y aquest

De entrar los Castellans al vandell

En lo temps que los castellans saberen que lo soler del dela mota era de aquella part de Valencia y arago. Vol
guren tambe fer una sortida per anar a Vilafranca. dellonch de Vilafranca tera sapuya tambe com los altres lloch. y de allí fer hi
guren molt gran cabos los de vilafranca per que tenian allí mil soldats francisos de cavall. y com altres ocas
cals darrer de mes que la cullita estaua tota feta sempre se guarden al cap dela mota. cull ne toques perque feyen
que segauen lo blat per donar a parar al cavall. y que era molt gran dany dela vila. y que si lo enemich venia
allí se tenien bastant de resistencia una batalla. y axi lo cap dela mota perque los soldats no feren dany en
una part ni altre. volgue anar a fer lo dany en terra del enemich. y axi dit los castellans que eren en terra
gona que fogela molta era. per aquells parts se determina de venir per aquells parts del banades. no quatre
mil infants y set lo mes cavall bastant temen per temarit dela requesta. prenent la terra gastes boca
cosa demanda a vila dalos los demes. Enguien abres ala terra den barra. y dret al vandell anat trobaren una
bocha de resistencia per auant trobo quatre companyes de soldats dela mota. y en cada una de ells molts de
capitas. y axi foren alguns torres per dar lo loch mutat. y auxi algunes torres. y abres veyle los fonts
dela eglesia. de tal manera que rodearen molta gent de enemich y entre ells lo capita dela artilleria
que un gran soldat y lo marques de aguilar que alli era. que tenaua en terragona que tambe eren lo exercito
los estimaua molt y temen molt los seus treus y veyente los veus que guardaven de fora per ver si hauerien
los enemichs. Enguien agotes y dos batles foren que los soldats que auian fora altres retiren presos

Y encara los que bingueren de allí fou un sargento mujtor dela Mota que per no recordarme lo nom no hy pos gosar bingueren ab un pabor los temes que no eren gastat axi capitans com soldats y demes officials volguien guarnir son grosor de tal modo mall aixi de bagas per tot aragon. y arribaren. y passaren fins allegida. y axi se feren Empero los soldats cabellans Cabellans Rebes ni agua alguna de Moros encara ells mateix lo capita Dan Gobey capitan de miguelets. Un valens ome

Encara la Armada Naual de Espanya en Catalunya Any 1642

En lo mes Dendas la plaça de Castellon bingueren per aguella part de Ponent cinch vapells grotos ab alguns bulcos grans y tambe xi galeres grans. quant foren arribats bingueren algunes provisions municions y tres una galera y vapells son passaren ala part de ponent la una hora vesen si poden pendre res. y tambe temps. se sabia que la armada Francesa que venia ella part de ponent auia de passar so es cert. y per temor que la armada cabellana gues bega de ajuntarse en tarragona y alli alguns Nos feren algun dany anaren per ajuntarse ab ella y perque se deya per alguns que les dues armadas juntes se encontrarien ala costa de Valencia Un demati abans de fosc dia y pensant los de una part y altre que eren enemichs se lo menaren ab ira de molt fuy de tal modo que del primer enguarrets matoren alguns personas dels galeres y que arraben deuant y de trompis de retiraren. y fins auant que fos dia nos conguoren que ab les banderes se Conegueren y allo cas se ajuntaren los vapells que bingueren dela part de ponent foren trenta tres vells vapells ben armats axi de artilleria com de gent. y abtauen lo general de tres galeres de Serre. fill del mariscal de Serre que eran vius de bay. y vint guard dels auia que seran anat com etadit. y los dits vapells arribaren tres Juns ab lo de Alcanar. y pararen fondo en Ga. ab 9 de Juny 1642 y vist lo general que son pare no eren alli en Ga. y saben que lo rey crestianissim era en Rosello em uen son pare que tenia auisa nos auia vist com tambe per pobre alguns ordes reberats de la magestat y per Estar la mes ala magestat que estaua en canbanya en Rosello. y dits Greus dits tornaren

Se Perde y Saquejas la Vila de Tamarit Orts regne de Aragó

Item Partir lo mariscal dela Mota per aguella parte de tortosa y valla de Valencia anar a Vedell de Cleyda y tenint Juntto de anar a prendre lo castell de ormeca anaren a Tamarit Una Vila bonigos ab lo Conbent de aragó que es dels Mias Vila de tres largo. comuniti lo Sr. dela mota Un trompeta y entre que vendiren. sino que tre ho aguilanta. y Com la gent dela Vila Vesuit poder que aportaua axi de Cuna Alcoya com de Jnfantería y cauall de baix se rendiren abans guerra. y prestaren la obediencia al Sr. dela mota per lo part del Rey de Espanya. y com al mariscal dela mota temia un Juntto de bitlas auant per poder ret a Monso. y no tenia verdadera seguretat dela Vila de tamarit. Vesuit deuar al guns companyes de soldats flamenchs per guardar dit lloch axi per per del enemich. com tambe per per del Sr. mateix lloch. y axi fonch fet restaren algunes companyes flamenchs que fins allavors Nol auien ocasi ninguna cosa. dexado. puys aquis guarnissio Sr. dela Mota. ell prengue. la Diadenet Mateo y en esser ell fora. Vesuit. Ser de tamarit algun tant poderos. per los flamenchs puys eran rebats. Comentaressen de rebellarse. guanya. dell y de Espanyols. acaer. No pensans que lo Sr. dela Mota. no era Molt Runy que fes tornar dit cas. y abans aquesta comodat la Jnfantería Lo cas de rebellarse guanyas los flamenchs con la tinglen amb Sr. dela Mota. de trompis fou sobre dells esparlaue les portes y demanella tot arbit. y ells quant Mare Un cabitan flamenc

...de Vallart Del Sr. dela Mota y altres cabos y alguns Soldats pera los Lansons hi enviaren quey feren
...dell Mijos dagos sino en ningun Lloch pagan los primerament Degollaren totes los homens que foren armats
...ren de traginar totes les Dones y minyons y ferlos baixar per les bart de ...ange. y apres los Frares y Capellans q
...dren la gent de esglesia los foren Matar a Lladres. Lo Sabbo gran fon en dita Vila Dos per tornar a Entendre
...en Flomes per que era una Vila Plena de tot lo be del Mon. vers de dines com de altres Mercaderies. Coures y
...aram era Vila Ynglesta que tot lo que armia En bart Nos bo dit los Lansell dixen que anaven altres Pobles
...Una vaca de llana altres formatges reynols per No Saber que foren pero be hi anaren gran Combregar de Cayres y
...De aquells pares que fen aprestaren molt y aves Sino que abiaven aqueta Vila que ha major part de aqua
...de Poblica de molt de aquelles gent dell Comtat. y Hosts dela Orden pasta avant apres Sant Quinzay

Fi de Sabbo De Octobre los Suesos que han tingut Lei armes dela Mag.
Cretianissima Gouernades per lo Sor Mariscal dela Mota dudeppe
parti dela Vila de Tamant En la regne de Polago y Durant
lo Stil de Monso D los pares del Parlament del Castell.

Abte de Mag.t bor lo Sr Mariscal dites Mota parti de Tamant ab lo Exercit D. dixans los Srs
dela Illustrissima Casa dos bons pera Guardar la artilleria D. lo Sr de Corea Intendent dels dines del Exercit
per Fen seguir los Enemichs rinalen a cumplimento prop Stefene a una Legua y mija de Monso
...Alva ana ab los Srs de Torrall y Arcos dos cauallo a reconeixer Montlo que es Una prou gran Vila
...Emparada de Bolenia Muralla Situada al Pie de una Muntanya. bato la qual Vila Un Stell de lo dit Lloch
...Un Monestir per estar sobre Una penya de hont se veu tota la Vila y Lo Campanil. sobre Una alba amirent
...Una ab cinch Cayres quarnits dentro los Dos Vila Una Gleria de religiosos En Una blaca cabat Nacional mont Fortit
...Fradres quentro dela part dela plana Una rauina feta ab escopte dins la penya. Lo Sr Mariscal toba lo
...Stil tambe y Sentit La Gleria eren de tanta Artilleria que No daue Stes aixes que tingue y quinze Culebrins
...Stenen grans Macadins dentja abacades &c.

Abte 6. y 7. Sedemenge en lo Stell esteu aguardant la artilleria que fa les 8 Cases No Venia —
Abte 8. exerit arribada Les Dues peces grosses y demes auil que Lo Stiart dites Coses Necessaries auan
...partar dijous Enuia dauant lo Sr Compte de Roses Bartaue bo restens cauallo y parti ab lo Exercit fa
...cambra cada dia dos Batallons del Vanguo. que segons Vegada ana a reconeixer de unes pesp a bolos Sr Mariscal de
...camp. D.

Abte 9. dos galios anes dites tarda Maria Encontre bo dos bateu Una per la ermita que era una
...Siguerra de Sa quinteria. ab distancia de dotens pasos enes Sr bo per lo Sr de Oquincourt ab los regi
...ments de Stenbre, grinyau. y Mirabeu Sallsendes Una part ab cauallaria D. Salba part Un conuent en
...los arrauals armada dell vila. Lo Sr de Torrall ab lo regiment dela Mota. y los combaners re
...y alls Sen rebingues y Matallats retiraren mesnes dels dos puntos. y per lo dela ermita la cauallaria gouerna
...da per Lo Sr de Chambaue capitan de la Regiment de Torrall. seguit los enemichs fins alls Fortificacions de
...Sa quinteria anes no gosaren aguaits. y al conuent los foren retirar fins dela Vila anes tora Sallir fenen gran dan
...A 10 Lo Sr dela Sugerne aguit treque a quins dias feu treballar a una Bateria per Batre Un reduto.
...que estaue entre la ermita y Sa quinteria. a 6. hores despres de migo dia. la bateria Comensa a Jugar
...a 7. foren atacar lo reduto. y pres de forsa per cobrirse Del castell y de Sa quinteria. y la Mateixa hit Lo Sr
...de torrall ab los regiments Stenbre. y Demenge. acompte la Vila y Se guanyo Una part. y apres Mateix lo Sabte
...pera guardi auer foren presos trenta hemens a diferents
...Alva Lo Sr Oquincourt feu fer Una bateria per Batre los de dintre de forta quinteria. D. alba y lo Sr
...dela Sugerne feu treballar Una trinchera per anar ala contra escarpa del Sa quinteria. Com tant lo Sr de
...com

terrayll encontre en la vila so vertant dela vila. dela qual se abotera. y de una Iglesia de
Frellingers acone hó auia 50 soldats que despui de eserie defenats finalment eltem se rendiren a vida salua
A 30. La bateria comensa arriba a 8. hores demati y continua so que tolaue del dia. y fan
los nostres de altrauen sobre la contra escarpa de st. quiteria. acone so st. de Iquincourt aqui tocaua
aquest dia seu trocca ala muralla. y arrotina. una part dela Iglesia de st. quiteria que la tobia.
Lo primer de Juny torca ast. de quincourt. la bateria continua. Lo qual veyent lo gouernador
del fort des dits Iglesia y que estaua apretat. demana a capitular. en son particulars y de ses
sotsts. 500. homens dela plaça. sens comprendrehi so castell acone una so brinsbal gouernador
que gouernaui tot. pero so st. Mariscal no auent volgut escoltarso. dit gouernador demana terms
fins al endema ao 8 hores demati per tractarne ab so del castell. y que entro encetant hauria tregua
so qual li acordan so st. mariscal sens difficultat. perque ab tho retardaue los treballs. y fi bona
nueit de regonexen molt be La bretcha y placa.
Lo segon cartho. La nit so st. mariscal feu saber als enemichs que pensa no donauen resposta
noy auia gues tregua. y aixi feren. exir un cabita ab un memorial escrit. dels conditions que vo
lian ser rendint la plaça. st. mariscal no tobanales pres afutadet ala vela los enuia ses
Intencions. per lo Regent dels Mosceloche. primer cabita de son regiment. y despres de anades y ve
gudes sens fer cosa. la tregua fou rompuda. Durant la qual se reconegue. que so gouernador del
castell sie feya sortir la gent. inutil. per descarregarse. alguns guarnicions que foren pocos los des
pullaren. y so st. Mariscal los feu tornar dins del castell. Continuan so treball dela Mina tot
lo restante del dia. y de arrimar ab la artilleria. una bateria fortificatio que de auia reconeguda amatinada
La nit essent tranquil. so so st. dels Lucerne. per orde del st. Mariscal feu reconeyer
lo modo de anar als enemichs sens aguardar so efecte dela mina ab designe que Vehent Hacia
de forcar la plaça de fora. per dit effete enuia so st. de Solanes ajudant de Camp ab vint homens per
sustentar un Segueto que marchaue la brinar ab bessa. y so dit Senyor dels Lucerne amaua ab so reg
tans del regiment de Conseil. y arriuan. D. Regent que los enemichs tiraben mes. En so matex
temps feu acometre per la bretcha. y los enemichs despant so bulla foren seguits fins prop del castell
Despres se retiraren a st. quiteria per fins la llogiament. essent ben darrera. Hubert per totes bandes y
al descubert als costats del castell. Lo st Senyor de Solanes fonch ferit de una mosquetada. a st. Gral st.
Als 2. so st. de Iquincourt feu treballar a humplir lo fosso per batre la artilleria y comensa
una bateria en la plaça. de st. quiteria.
Als 4. los st. dels tercios que auia sembre estat dela part dela Vila acone auia fets fer alos
jarrins molt prop dels enemichs comensa atocarlos. son dit. y feu acabar la bateria y llogiament de st. quiteria.
Als 5. a salba toca la artilleria estique apunt en la bateria. y a 6. ores demati comensa
atirar sobre las dits enemichs ybi obligar de mudarles. se demes del dia. se continua de batre. los defen
sats del castell. y Nostra Infanteria se llogia en una partia cabella entre so castell y st. quiteria acone
se trobauen 400. corates. cancelats de Instrumens per treballar. balls. y algunes altres municions de guerra
ala entrada dela vila so st. dela Lucerne feu pendre pusitos guanyats per fer acertar als minadors sunt
ada muralla del castell pens ala spija vit los enemichs feren una Sortida. y feren retirar 30 homes
dels companyes reyals que guardauen dits pusitos y la capella. pero una cra apres pel mes los dexaren los
tornaren aberdre.
Als 6. que toca a st. de Quincourt. los regiments dela Mota y de
mirapeix. se llogiaren y se tinguaren tan bon Compte que. no obstant los rebats que los enemichs
los

los dexaren los minadors tinguessen lloch de acostarse y juntarse a una torra del castell.

Item ab calalba los minadors sforen acubert pero dins lo traualls encontrarem una subterrania per anar los enemichs mich los trauen als bastions y per defora toparen ab una cadena de ferro. Vista bonas dret ala mina, y que sombre tres los taulons y matxetes. Lo qual obliga als minadors a retirarse; en la mateixa hora de terra. Dispost de tal manera los guardes que los enemichs no poguessen fer entre presa alguna y los minadors se juntaren a una torre dins una forga.

Als 9. abril 9. dias del mateix hui dels minadors foren mort de un tyr de arcabus al matex punt sen entraren altres dos que tinguessen mes dita a 9. hores passat mitjo dia. foren cu forts de manera que los enemichs no poguessen incomodarlos. Onde nit foren vna altra sortida per socollir los minadors pero foren rechasats.

Als 9 y 10 se continua en treballar ala mina y los enemichs procurauen impedirlo pero sens effete alguno.

Dels 11 als 12. los enemichs foren vna sortida de 100. a 120 homens. vna mia detras sobre los guardes del Regiment de Monpesros y foren retirats dels bruinats. tanto la mestre de camp als seus que de fora los rechasa la esquena dins los tenyons fins alas portas del castell. Aquell sortiren gran esquarsa sobre la guarda del regiment dela mota, pero foren rechasats valerosament.

Als 13. la mina fonch acabada y als 14. fonch apunt de jugar. Los Srs. Mariscal asentho fet Notificar al Sr. gouernador. Serentit als condicions conforme la capitulatio.

Lo Sr. de cadenas gouernant la artilleria ha tenut als gran cuydado y diligencia durant tot lo Siti y axi mateix los demes officials delas demes tropas han fet lo que deuian.

En la plaça se son trobades entre pedres de artilleria y municio de monitions y magranes. y no obstant son morts los enemichs mes de 1500. homens. y religiosos y religiosas y molta gent nobla y mirayons. Y molts altres armes que yauia axi de Mosquets com dagua que saquen de les mes y molta escarrabina y altres armaduras que tenen era. Plaça de armas del enemich no cal dir si hauian profusit de totes armes. que may pensauan ells guela prenguessen. Y fou molta menester lo gouernador per lo rey de castella que dintre sos terras mateixes als barris de dret no fugue. Socorres una plaça com sabe mando que per lo rey de castella.

Articles acordats en Nom del Rey Christianissim entre los Srs. Mariscal dela mota.
Lloch tinent General dels exercits de Sa Mag. en Aragó. Y don Martin de Alsor
Mestre de Camp de un tersio de Infanteria. Y gouernador del castell de Monso per
Sa Mag. Catolica als 14. de Juny any 1622.

Primerament que lo gouernador exsira dellins proxim vinent als 16. de dit mes a mitx de no exent loco regut en dit terme abtenen los Soldats. y abitants dela vila de monso o dels lochs veyns que tinguan dins lo dit castell ab armes y bagatje. Banderes desplegades. tambors batent. Metjas enseses de dos cabs balls en boca. Sentellas monitions. Sinos les que foran aportar ab sis banderers. y la mestja restauia.

Que los Srs. dela Mota tindrem senyals seguretat de escolta fins ala Vora del Riu Sinca. en lo qual lloch tocara a la diligencia de les tenir Barques per passarlos y sels sera donat un passaport. y enuiat un trompeca y los tindrien bons que de una mida dalba tant nos treballara ni amines ni a fortificationi.

Que los abitants de dita vila de monso y altres lochs exsint de dit castell foran tornar en los casos ab tota seguretat ab los mobles y robes trobants lo juramento de fidelitat al Rey christianissim y los que volgan passar

La Riu Sinqua no foran ser obligats.

Que los religiosos y religiosas foran tornar ab seguretat en los casos y Conuents o en alna part abont millor los aparega ab la roba y mobles y encas valor en los conuents prestaran juramento de fidelitat al Rey christianissim.

Que per seguretat dela present capitulatio se donaran dos reues de cada part y dels mateixos que encaran en dit castell de visitar les monitions de guerra. que ab bona fe foran consumides dins lo castell fins quey sia encada la guarnisio francesa.

Que los exsiran vint carretas per aportar los ferits, fins ala Mirador vint Vinea y foran tornar sobre dit castell

... carretal Sal Rebel quell abarrgana ... que sara venuer la mitra al gouernadr o altre que
ell elegira en la forma Sol es estats promes. La qual ell Sera regonegut. Sabe alla tarde ó perma
al mati y en cas dia conforme Sol es estats promes Sera obligat de tenir lo present trattat.
Altre Sol regonegut La mitra per Sol tarragones mateix. Rebellia de Duuio y don Fernando de Pisona
se trobaden del modo que Sol es estat dit. Per co ratifficam lo present trattat y promettem tenirlo
ab tot, punctualitat en lo castell de Monso ab 15 de Juny 1602 —

Lo Excerit de arago ab Sa Veniu p. cabo vn conseller ho Sindicat de Aragoca se mira tot alo
des del altra part Sel Sia Singles qua Emitiua de tal mil oment y Sera. Si tres cen orsens y de alguns guarte
sens cauallo gent Siorsya y poch Sesplicada y continuen per molt Sol qui Sernian que Sol aragonesos
Sos Selabra part Sel mi Sol Seyan mil vallalarias als de monso per qua Sol Sernauen bast Sla corona de Sranca
Sremelos que allo Sol auian tues de Sel cases Sens que Si Sel pua, y es qua Seyen Sa Inbestia de Sobersle de
Semar y Sorsen tan Sesdinosos Sol de monso qua Si de Enmichi gri de Enemichi Soran Sen Sebues Just
catibil de tan gran tenantat com Solente Reseiu de Duyt mil cauallo y deu mil Infans cuentells tu porbo

Los llocs y Vilas que Sa mariscal dela mota Sa vendri de dena Sa mi vinea Son los Sequents
Priuno Soyde, Sllo albalat, Rosfuels, Sellman, Sllgantia, Vinalet, Sons, Sarmunia, Sl Elbeua, Vinesa
Sllgaya Oriol, Sanui alcampel Saelli, Naya, Castellnuj, Saldelou, Sllobela, Vinporquet, Samanit
y Sas Vilas y castell de monso.

Quant Un Sarabosa Se Sabe Sa rendiment de monso Nos tenian per molt seguri alla qua tenien
grans guarps de guardias per Sos Sorioli de dies y de nits qua tenien molta por qua com de motio alla tot
es terra Llanes y Sens resistencia alguna y bona terra per la cauallena Mauias pera temer Veyent lo
Sobart qua Sa mota tenia y Sa poch exercit qua alli tenian Juntat.

Relatio Del Enquantetinquaren Sel Duc Armadal Nauali de Estanya y Franca Deuant La Ciutat de Barcelona al Darre de Juny 1642

Ja ella dit atras en carta 93. com la armada de Franca gouernada per Sa Excelentissim Sr Marques
de Breze se era Sunstada en Bap. Sauoi Sa qui Vinque de Velauire galeras y Vaxells com Sa qua Vinque de
Sormont y altre de auer feta Vista Sos Siutats y comuller al dit general qua Sotaue ala casa Sel Sr de Aguilo
ala Vlella de Santana. Sa Dit general Sos Soma Sa Vinta Sarres Sues casts y acabadas Sas Visites. Vinque Sa
Excelentia de casa molt acomthamat y Seguinlo gran concurs de gent dela terra de gamel qua tenian de Veurel
si mira y Cumpli Sos Seuotions. En la capella de Nostra Senora Sa Sulania y apres torna a Sa armada, Sriant
molt Sesitat aguardaue Sa armada Enemiga dela qual Se Seya Se arnaue. Juntant en Sos costes de andalusia
y Valencia Sera passat aduas Socorro als Siutats de pp y ab aquet estaue Se tens acabat Se arribar en Bap. Sas
galeras qua eren totas Sos en. 47.

Sa Vegilia Sel Sant Juan de Juny Enoia auis Sel Sarmar
qui qua Sa armada Enemiga Sa estaua en Sa platja de Terragona. Sa qual se Componia Se deu galeras y Vint
Naui grans Se Burgonya, y Duyt ho deu galions Se carrera Se Indias y quatre Siurots ho Vaxells Se fuste
y algunas altres naui qua eren totas Sas Velas Seyen Su Numero Se 56 Se qui era general Sel Duch Se Sindas Reyni
Sabida aquella Nova per Sa Sr Marques aquit mateix dia Sulpas ab Sa Armada Sel Sret Se Bap. en cerca
Sel Enemich ab tanta Siligencia com Sesitat Se Solaua, No pugua alla nos Veure, cumbler Son Desitio, perqua Sa Ona
mich era Sunt Se Terragona al mateix temps qua Nostra armada Sulpas Se Bap. qua eras aportat Se Sil —

Arribe Sesta armada Ser Sa marinada a Vista Se Terragona y No trobant Sa Enemiga passa auant
regonexent Sos Siuts Se Salou, Alfaliti y Vinaros y No trobantse Sastes ni Seyal Se armada. tan Solament
en Sa port Sel Vinaros Sotze ab Sos galions ali qual Enconaren Sos Nostros. y Un Barco Longo a Saiguas Sabaer
que Siguren qua era Verdat qua Sa armada Sel Rey Catholich Hauia Sonat Sonde en Terragona ab

Sesis

delijnes de bollas ab la Nostra. No sabent lo Sr. marqués nome porie entendre lo enemich. Ans tenia delas
Barcelona y ells dexa todo lo dia de 29 de Juny, y la nochespa trobe arriba delas parte de Alicante ajuntarse ab la
Nostra armada. Vuyt Naus grosas que tenyo. qui bey ho volgue que vinguessen ab nosta Bella ocasio gueram molt bonas
Lo dia vinent que era lo Divendres 30 Juny. Monjuich feu temps de armada de Naus y galeras dela part de Ponent
y endo punt subirem que eras lo del enemich. com ho feu que venia vere enfopsa que bolia sobre dela punta del Mall
figuera. lo Sr. marqués tots los officials acomell. y Naus endo punt e trar altera hora que los nus venian salcar en terra
se encontraron. que era hora dificultes per auri vent fort. y Nostra armada abantadas de terra per lo fort flo -
Feu endo punt Nostra armada Velas que era alguns del Nostro dia. perque es trobaua lo enemich sobre del forro era cosa
molt dauorosa hora Nostres. apres con era auenturat tenir per lo enemich
Lo vesnt Nort era contrari y molt fort per los dits molt Estrets y proues. y apres feu Vn esforts d'Nostra
ari hora guanyora la punta. y cap de Monjuich. tot ab lo poder Nostra armada guanyaros la Mar segue sucedi Se -
y com estes las Naus de Nostra armada. No son Igualment Caugeri Ni Velleras. ans Imperfet. que totas Jumes guanyaren
lo cap de monjuich hora botarse en orda de batalla. demanera que Nostra almiranta y la majo. part de la esquadra ab los Sr.
Caualler Cange Contra almiranca y part de la esquadra se auantaren. Carbalsent. y guanyaui Vent. La vellane de
Nostra armada ab la Vice almiranta anaue seguint lo rumbo de Nostra almiranca ab que atracta y abantadas
demanera que la armada enemiga anaue sobrauane y la Nostra sotas. ab molt gran cautela encontren ala mar. hora botarse sobre vene Nauegan ala Cagua de Valencia Alicant sobre ca -
bo. ab molta cautela encontren ala mar. hora botarse sobre vene Nauegan ala Cagua de Valencia Alicant sobre ca -
Nota. La gent de bajo era exida al molt y ala muralla per los terrats y torres y Cambanas bujanen molt a
monjuich. hora veuse Vn Combate Naual de Nues armadas. Las Nues poderosas que de Nort vetlas Jumes en aquells
parts del mar mediterra... Aixo deuian esser cosa de las onze oras. quant eh lo sunt per totas las Galeras se trobes
saient lo Sanctissim Sagramente. hora que salutas y defendas las armas de Vn Cruy. que Venia adtant gustos de
Armadas. los agrauis. acudien alla gran concurs de gente. hora pregan a deu Nostro Senior per Nostras armas
La almiranca enemiga y tota la flota cinc nauets dela barda de Jumenes y Vnbien hora agauar y Vuas corsaje
quinze Vaxells que anauen ab los Sr. Marques brauetse ala mar. los de Dunquerques y los Majos Vaxells del enemich
se esforsaren hora donar. La primera Galeria atr. del marques. Embrenquenno ab molt gran coraje. subcessi del restant
de la armada quell anaue seguint. Nostre retrauent. pero lo Sr. Marques ab los Sr. de Cange. y ab los quinze Va
xells feuen cara en aquell esfol. rent onores ni damostraren sfaguen. euene lo parat. ran peligrada.
Veyeu. lo Almiranca enemiga. la resistencia y Valor de la nostra. y que teballaua endebades. adueriu que Nostra
Vice almiranca. ab lo demes de Nostras Naus estauen molt hora vent. lo cant Una esquadra. fortes hora entretenir. lo Marques
Marques en lo Combate. enuelt ab ella. y los naus. creyeu Vosaltres ben Barats de aquell gran cor de Nostra armada
pert volauen Burlar los enemichs. porque. lo Sr. comandor de Montejui. Vice almiranta. resistir Valerosament aquella
Furia. sens que lo Sr. Marques deixe aquest qual bolia guanyar lo vent hora entrar los designis. se fora al altre cap
ab los Sr. del Cange. y los quinze vaxells. tenant valerosament y ab gran furia dels enemichs. ballant y tra
uallant molts Vaxells per lo mitio dela armada enemiga. Tantant foch per totes parts que bauia Vn infern. ab molts
gran dany dels enemichs. lo Sr. marques ab lo esbala en la una anaue de bella abra. la tenant ordes la altra nau
fos Nidaues. y la tenint Alli venint al pie boria fet lo enemich. que la mortada molt se en tots aquells
veuis Cristians. esser lo de tal pelle y enbest de tan gran valor.
Aduertire. la almiranca enemiga. la falta cruise era cargatge desarse quanyar lo vent hora acudir abatre.
Nostra vice almiranca y las esquadras. desant aquells primers designis. Volgue rebonar lo primer estol. o Nostra
almiranca, pero Nabet lo estol que feu Nostre Senior. lo Sr. Marques trauetas tota la armada enemiga. en
aquell estol per una y altra part se tiuia dins. Salien la tres fiscalas que tenia. Venie en la mar. perque de disparar
Canes cristallats. que bebeu. No hauen pan Cous fetan. sino Vn tir ala tendinca. sens mas bastia. que tots tenien
Entretant eren nous de foch. pensant que en la confusio del combate Vdsuien cremar Nostra almiranca. Se Combatien
ab ella. pero deuia Excelentissime aquell. gentil vexilla almiranca. Tantant grans ruiades de salues sobre dits Vaxells
que

que restauren cremats dits tres Bursots Castellans. Sens saber ser ninguns efectes a Vila de Barchona que
Manauan tenir de mes nau per dels enuirolls. no sonexien sino Vn Vnsform. Trobantse los enemichs tan tratats y
esbaurits del Vaixell dels nostres. se troba en tal disorde que si hi agues algunes tres ores mes de dia se perdia
tot si los nostres fossen derrocats dell enemich. ans sufrey altes de hores y mija. dels tarda. Nostra Vice almi
rauta y feu tot lo esforç possible para ajuntarse ab nostra almiranta.

La Vice almiranta de estanya se aborda ab hu de los galions. y no obstant que la era dentre nostras que estaua molt mes Gastada. y que tenia cali ammanyats la majors part de sos xanits. lo galio a brent
aun gruixo temo de nostra Vice almiranta. y de alguns altres reus. y finalment se aborda Vn altre dels nostres
y entre ma no podio escatxar y que se auia de cremar ab tota la gent. Demana guartel y se rendi. Nostra Vice
almiranta. fora. en lo mitg dintre dels altres nostres y la pessa. sen allegraben. Se pleya aquell galio bres del ene
mich. S. Thomas de Aquino es hu dels majors de correra de India. perque. es de Vuyt centas toneladas. y aportaua
trenta y sis pesses entre bronso y ferro. la major part de bronso com se veien al bort de bat. y era Vaixell que no
auia sino tres anys que nauegaua. lo capita era Vn caualler cruzado de Samtiago que yelia bastones.

Molts de nostres Vaixells restauren actualment del enemich. y benanse altres. Vna bona estona lo enemich
los torna a enuestir. pero lo S.r Marques se donia tal diligencia en socorrellos quell bota fora de tenir. bates
altres en lo mitg. altes que hagues fora seguir larmada enemiga. tota la nit que fora abastada. Vna Pagua bella nostros
lo S.r Dayxell de Portin general de nostras galeras. tenia Clientia de restar Vn dia en Sag. ab los
dos galeras tan esbalmas algunas y sens aygua. que bey apto no fuguessen sarar tampoch com los Vaixells per estar
estada la Cala. tan de bromade y auar ella de gentes. y que y algunes altres mantenyments. No obstant ans feu
Vna extraordinaria diligencia. fora posarse ala mar. pero lo Vent era tan reforsat y la marena tan alta. que
las galeras no pugueren. sino lo que pelejauen.

Lo Endema demati primer dia de Juliol. ab la assistencia delas galeras reduhi y Junta. lo S.r Marques y
tots los Vaixells. y Mana lo Marques al S.r de Castell que enuiat tres galeras para Conduir lo galio bres a Barchona
y axi ho feu encomanane aquell carrech al S.r de ternes al qual aduerti en lo viatge que los preisones que
anauen dintre se Vestien apercar ab lo Vaixell. y axi ho feuren. estos tancaren totes las guardes. y de prombe los apar
taren ab. ab la bruta que causa gran alegria entre.

Estant Nostra almiranta Junta ab la armada. y ab molt bon orde Veyen la armada del enemich que tota
via tenia los Vaixells del Vent fauorable. y en tot y ab ayro recullant lo pelach. Y per los preisones que auian presos
sabien que los enemichs estauen tan escomortats del combate dels nostros del dia passat. que lo duch de Nidat
Reyal Vella retirarse ahont. Mes que lo almiranta de Dunquerque. digue que sino Volia pelear lo deuaria y ben
anirio. ab los Vaixells y axi lo aque de Comedi. lo duch ab gust dell Dunquerquesi.

Sobre las tres ores dela tarda. Estat la armada enemiga tenia a enuestir la nostra, pero com lo S.r Marques
auia Vist que los majors galions de Dunquerque. y algunes altres Venian Vendre ab ornar la primera enuestida. y que
los preisones auian dit que la almiranta enemiga acompanyada de los millors Vaixells Volia atacar y pelear ab la
nostra almiranta. Mana lo S.r Marques al S.r de Cange qual ama seguint ab la esquadra. y axi la pelea se dona
de aquesta manera que la capitana de Dunquerque. ab molts altres Vaixells ataca al S.r de Cange. la almiranta
enemiga ab los seus. a nostra almiranta. la Vice almiranta enemiga. y los bernes de la armada ataca a
nostra Vice almiranta. y restant de nostra armada estant axi tots en Vista guardant cada cual la sua.

Dimas la pelea fon totas dues bastes ab grans furia que podia passar perque. eren totes dues armades sobertes
cadahuna pentaua destroyar los enemichs. Lo S.r de Cange tenia Vaixells y gle de corage. offenyeren
reyalment la furia ab que los auian atacat. pero la desgracia Volgue que tirba ab la major part de la nostra
rompuda. de tal manera que Nicolau Scudir acudi a juntarse. ab tot la almiranta. con tenia orde. en mitg
de aquesta confusio lo major y mes gran galio dels enemichs ancomensa la Madalena. de nirauta y sis peses
y Vuyt sens omunbe. pelea se abotia. ab lo galio del S.r de cange acorts ha agua. Vns grandissims trucs en lo qual
lo S.r de cange auia ja reduit al enemich a estat de desmanar guartel. Veyent los enemichs a son galio tan

apretat acudiren
trichi. bota fora
tot. lo galio
del Bursot y se
que lo Bursot ja
galio y tenia
Dos
los soldats. q
abtot No Solr
cantar. de
allis los tallan
Senyor mobisim
Mentres
las mayors fon
ses grans pesa
La vice
gruix. tres
tra ells. Y el
millor nostro
lo vent al ene
atacant la pes
ans fuen los
del vent pelean
tota fon no Ve
la nit sens las
tacant ans
Sant hon sto
que Deya
eren lo Vaixell
Lo Vaixell Vell
perque. lo enemich
Vaixell pesa que
Junta lo
Distancia
armada. estat
ora de acercar al
aquell. creix
y mes fort que pes
Nauegauen los
Velas tota aquell
Marques a Vista y
descubrir la armada
Los Vaixells
Vistat sobre nostra
a Barchona y torna

apresent acudiran dos alcoes galions pera socorrerlo. allí eran hic de nostres Bastiments Velers cremas hu pels galions enemichs pera fech lo qual veyent los dos galions que eren vinguts de socorro se tornaren per abanterse del fech dels Bastiments del galio del Sor de cangs y lo dels madalena. estant abordats y amarrats unell fort comensa per pegarnos sobre del Bastiment y se cremaren tots dos. Pancarnse los que tingueren tems ala mar pera salvarse nadant. altres figuaren. entre lo Bastiment ja cremat y la armada dels enemichs que com veu que los dos galions anauen de socorro auien de rendir fonts amorosit galio y tenya que no son aprestaren los Vetlla cremas y que se salvaui qui pugues.

Com en aquell fuestes tres Dies armadas eran Interessades. cadahuna per la part enuia los Bastiments pera recullir los soldats. que nadant fugian del fech y no fonch possible per molta hast fer mes tromptes per no lo vent Contrari. mes ab tot no salir pungueren Nostras barcas als nostres pero salvaren molts dels enemichs que estauen mes brosolls moures de cantar: al veure dels castellans. que veyent alguns enemichs nadant los cridauen y acullian ab les barques y entrats. allí los tallauen Lo nonat y los Pancaurin en mar. humanitat molt gran. que lo Sor Marques y los officials ho unes sentir molestia y abrahu. de veure que veyan los enemichs de cantar abells. tallauen ells a aquells. pera ab Justicia.

Mentre aixo passa ab lo Sor de cangs Nostra almiranta y la esguarda estaue Combatent. ab la almiranta y ab totas las mejors forsas del enemich y no obstant las ventatjas del enemich de tenir sempre vent profitos en son favor y los seus grans reps acudien sobre abordause ab nostra almiranta y la esguarda.

La vida almiranta enemiga combatia ab la nostra tenint los gran ventajas que los altres. lo atacque fue gran. entre los capitans foren torbe sen ofizi que los enemichs ab tota la borsa sort de temps. No trigaren per res contra ells. Y es sabut que si lo Sor Marques aguels Dinou lo vent trobaren com ells. los aguera mostrat que saben combatir millor nostres Vaixells que no han ujste ells los seus.

Morim de Bailly de Sortin que tenia orde de guardar lo vent al enemich y aduentase ab les naus nostres mes reforsades pera tenir punto mes ventajos ho feu ab Bauia de Guenia atacant la reparadora del enemich y apoi donant sobre della. pelearen en particular ab un galio que resta molt mal tractat ab tot foren les galeras encombanya de alguns de nostres Vaxells. Sabia cert era lo combate que tots los enemichs eren sobre del vent peleauen nomes de guant los portaua quell auenia de encara que sembre los Suestes ha mal. y fuiauen de una forma tenen fet no veuen de barcarse del tot. y era que comensauen acombatre sembre ales tartanes y may per las matinadas. pero a la nit sonen las trenes. Estia Nostra armada. fuiana de auer tan mal tractades de enemigs. y apartada del camp. de Veure auen barcenian baixa. abe que lo Sor marques y los demes retiraren ab gran disgust de auer perdut ab lo Sor de cangs Sant per los generos Valor guant fue los mellor y bons seruys auia fets. Porque en lo que toca als galio nostre cremat ab que fuia vinguanta dos canons de bronze bons perque lo any passat auia seruit de capitana ab lo arcabuso de Sor Jaume gale era lo Vaxell de Mossen de guita molt anemenas y atrabiat lo any passat ab Sor Arcabuso per general y de altra part era Jo Vaxell vell que auia temi que naufragase y no auria fet altre viatge. De altra part se bet temi algun genero de combate per que lo enemich tenia molt major y mes forsa. y ja perque en tot lo nostro auien pres lo de Sor Thomas de seguino Vaxell eren que tot auia. sino tres anys que sera fabricat y lo nostro nauia tenen.

Sumen lo Sor marques total sis naus y galeras y brsat en molt bon orde embrenque seguit lo enemich a una legua de distancia. Per la matinada. la mar se torna calma, pero en lo hunt se mogue. Un boch de vent favorable arribo armada. allas oras lo Sor marques Volme Vallerie de aquell vent. Feu Cunsell ab tots. Determinaren tots los officials y cadahu. de anar ab enemich ab nostros Vaxells de fech y ab dos galeras repartidas. Eslant ja dos Horlies en orde. pera aquell efecte Vetgua la dedicha. que faltia lo vent. Y bastadas tres oras. se mogue un vent favorable all enemich y mes fort que nel aguesen tinguet. Fins allas oras de tal forma, que per no donarlos sembre a aquell auanteje de vent en proa. nauegauen los nostros tot lo dia a una legua de distancia del enemich.

Esta tarde Portada almiranta. passa ses velas pera aguardar tres sis naus. sense que Sarmada enemiga fes mouiment de venir sobre los nostros. allas oras lo Sor Marques arriba y en Sentencia del enemich. se fen ala mar per Veure si pogueran garrar. Vingueren la nit ab los dos armades descubrir la armada enemiga en ninguna part. y apoi se Justicia que se Bauia de fer nostra. Los Vaxells auian rebuts que. sens Subre. foren molts. Al matateu temi las nostras sentinelas tan precauidas. nuestra armada Velas sobre nostra armada. pero conegueren que eren alguns de nostres barcarpes y los tres galeras que auian ab pasa a a Barcelona y tornauen a juntarse ab nostra armada.

Anem

Dimenge. Lo Senyor Marques consell ab tothom en lo quall se resolgue de tornar a Barcelona per trobo de la ventbaix avant que tenian les galeres de fora aygua. per ser voides del tot. molt cuytadament. y tambe per manco secorro molt de vitalles nauli. de pollastre. y salat que tot lo auian molt bon empleo en lo enemich. y apoi arribo nostra armada. ab 9 de Iuliol. y dels punt se hotoren aprestar dette lo necessari ja tornar atterar lo enemich.

Dos la nit ans exidos del Golfo del 8.to de Cauge se auia abatut que auian perdut Singuanta homens dels seus y uns 20 de cauall. Aquell dit Don Marques dona entre tots hore gui. No se sabia si era mort lo Negue o tres.

Dissabte ab 9 de Iuliol. estant nostra armada en barcelona acomodantse y disposantse pera exir a tercar lo enemich Veren que Monjuich asenyalaua larmada enemiga que arriue cab al Garraf. Dels punt lo S.r Marques tira altura. y nostra del port ab tota la armada de naus y galeras atorn y tiocar ab lo enemich. y apoi lo seguiren fins a dauant quell obligo apartar lo cami de Alicant y Valencia deuil Mallorches. No mallorchins y fins lo demati no sabiarem quina gent duen armades. Aixo estan tots aquest dia Dimenge. Vn Sergueti en Cap. Dient que las auian Vistas deuil la Vila de Iuliars.

Als 11 Senyalen Monjuich nostra armada que venia temporalment ab la qual Vinguda. Sabrem que auia seguit. Sis dias continuos al enemich breumentri molest. Vistes la batalla seue. Dels James contrafet. perque. Vn temps lo Vent fauorable pera enuestir. Si la nostra. la esperaua. ella se defensa. Si la nostra lo temia. fauorable. La enemiga defensiua. per la materma Raua de Vent y de aquella forma. Los tenguem fins ala Illa de Mallorcha. valli se de retiraren dinere. lo port de mas qui es fortissima. y molt fort de embocadura. y vn fort castell ala boca del port. ya fins estat port hibert. el port que lo S.r Marques ab los Naus de Gabi se staben arrivats acumarades &.

Dimarts los de Nostra armada que lo enemich. Ja no nauegaua. Sino ab tenta y quatre Velas estant Vinguit ab mes de Vinquanta. y pensam que alguns son anats afonc y los demes se eren retirats apoie segons la pera reparare que estauen molt escalabellats. la pera poder sarchar los fonts que son molts en Numero com se sabe per los auisos que tinguerem de Tarragona. Sens nos hauia de contribe armadas com sino aquesten feleat. Sensual que ha anat molt mal al enemich.

La Victoria de aquellas feleat es stes que seria. Vtes nostra. Ja perque Nostra armada estia sencera de la mar. y ells retirats y fugints. Ja perque Nostra armada estia sentera. y ells quasi fallauen. Dotze lo cauall Velets entre afonc y escabellats. Ja finalment perque S.r Marques no los los ha. Subedit lo batiar. sino ara allauant absorber Barbinya que es lo punt principal. perque se pelea. Sino quells ha. fet retirar y arrimar al port de mason Illa de Mancra. Dell Nostre Redemptor sia en los bons Nostres de aqui allauant y

De Com los enimichs Prengueren los Coll de Vila y Coll de Calba

Sabent los enemichs que estauen en Tarragona lo apreto gran que tenian la Vila de Serpina. Delliberaren fer Vna Sortida. y demati tocarense alla gent y com las coses de guerra son tot estudis asenyalaren per Vna part y feren cob altra. Sabent Nostres que en Tarragona no auia Vuyt mil homens. y sis ho Vuyt sens cauall. Als Torres de Agost. feren Vna sortida per la part de Vendrell y aterraqueu deues Vilafranches Dient que Volian pendre Vilafranches y de aterbaren tance com Vilafranches. que Vna tropa de cauall dell dalla estaben del enemich arribaren fins deuant Vilafranches y Cremaren molts quarts de aliaut que no auian batut. y Cremaren molts fallos y molts altres Instrudents que eren de robas y altres Gentilesas que dien de robar y altres Gentilesas. Dell abotaren la guerra. Dedarament no estauen Vestuyt en aquella ocasio que staben de aquella part des Vilafranches abtaren la cauallaria y Infanteria a quardant que lo enemich Vinguas ordinari los acci. La Vila de Vilafranches estaua molt ben fortificada ab molta gent y Monicions y provisions de Menjar y bestes de molts locchs que ho auian retrets dalla Vila. No feren mes enlla. lo enemich se aqui. Sino que dit Exemple se retrets y sabent que lo coll de Sitges y Coll de Calba estauen poch guarnits. y que Nos auiem Vuytcens Granets. sino molta poche gent dela terra. De aquellas Vilas quell guardauen. y com la gent de cauall y Nolli pagaven. Son anauen molts y sabent allo lo enemich acudi de Exemple a aquells Coll. Dell dit lo Coll. Se feren tem pentrolli. Sabent que lo dilla mateix abtaren la gent estaua guardant. y tanabe dell y que per aquells Torres Nos auiau gent acuiti alla. y en per ellas no molt hocho. nolli feren Insult. stenent dit Coll. y com guarni. Nolli he de Nostre gent y Soldats per tota aquella comca de Barbara. Tarragona y Cremare Vilas y Jente Nos deues ces. Sino Profet. Vngell de Nostre que foren grandissim. Carry per tota aquella terra. y alco ho seguit mes per dilla

que

tenim de Veurer que no bolian socorrer aq.ª [illegible] y com estauan [illegible] determinats [illegible] volguessen pera aquell socorrer. y los demes tornarien a tenir [illegible]

Rebatio [illegible] Rendiment [illegible] Caldes dela Vilade [illegible] per [illegible]
Don [illegible] Marisscal de escomberg [illegible] dela Mesa [illegible] Cadell tinent
general del exercit del Rey Cathalunia [illegible] Marques de
Flors dauila gouernador dela Vila y Castell de
[illegible] y alcon Conell de guerra

Qui sent dela Vltima Vesitat [illegible] dela Vila y Castell de [illegible] En tota Manera de que
Noll bolia arribar Socorro per ninguna part per lo mes Vn [illegible] exemir en [illegible] y
y [illegible] que tots los altres de castella Nols auia valgut per [illegible] Sobre [illegible] que tenen per
[illegible] Vist Christianissim [illegible] Sots [illegible] a [illegible] de Abril 1642 [illegible] Caldes [illegible]
[illegible] Nos [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible]

vnida, y anar molts per los caualls. enuiats carros que sels tornassen y lli dites Borgues anirian à terragona
baixant per Reus.
Item. que son portan aportar tots los papas pertanyents al Rey Catholich
assentats los triels conservents al Comptat de Rotello.

Item que Antoni de Riu. Rafel Pasaral N. Francisco Xaen que tenen los carrechs del Rey catholich
seran obligats anar adonar los Comptes. Y que deparan Reus fora la aguaytat dell que no voldran anar apor
lo viatge de bona gana.
Item Reglantat dela execucio delas cosas contenudas seran de grombre entre
gats. enlli mans dels Senyors Mariscals de Campo quatre nones guay eligaran fins. Ira Cumplir dit tractat.
Item segue es la marcha del dit pauvil. En Espine de los Borgya anirian al Borjaros la Elna a g. de Xbre
y a lo. a Castellone a 11 a Banyols a 12. ala Selua y a 13 a Rotlel.
Item que lo Ill.e marques de Leganes de Aguila seria enuiat a terragona ab la major diligencia que sera pera
lo cami Reyal per aduertir als generals de Sa Mad. Catholica del present tractat. y que quant tornara no passe
entrar dintre dels Vila. mes parlara ab vn official dela guarnicio lo del pauvil En presencia dels dela Vila
y encas que no tornia dins del temps del present tractat No deuara de tenir lo Macen efectes.
Quant las Condicions del present tractat seran executedas las rentes se restituyran de bona fe es a
saber los fronsers en castell Bonpuntes X. los Espanyols en Rotes, fet en lo Camp de Sfa a 9 de agost 1672

Firmat lo Mariscal de Lecombrch.
lo Mariscal della Mesleraya.

lo Marques de Leos de Aguila
Don Diego Caualler
Don Diego Saparde
Don Juan de Arze

Rendiment de Perpinya

Arribada la diada dell dits pactes Dos foren als 9 de Xbre 1672 Vindrien los Castellans la dita
plaza del Castell y Vila de Perpinya en poder dels dits Mariscals de Lecombrch. y dels Mesleraya, gran multe
dia anteriors. y pera la Entregada se giaan mutua feu tota la gent de peu y de caual deuant de Perpinya
al general orde fon alla anar anian de passar los castellans de tal modo que anian de passar per lo Monte dell
auiey Duas sents caualls tots caualls que acompanyauan all dits Mariscals estos vestits de siguisimes galas.
Vay anar lo gouernador dels Comptats de Rotello y Serdanya que era don Ramon Bas home molt Jom y Catolic
auiey en aquella ocasio alguns Reu entre Italianes Entre Flamenes y catalans. y alguns tres mil de caual tots a
guitos estauan repats ab Duas mangas per Reus lo cami de Elna Rotats ab galan tede y Demati ales Nou ores Comen
saren a exir Los gendits della plaza ab sos caps Brembolats ab sos armas y cordas ensuis y Salis enbica tot Conforme es dit ab los pactes. Nou auia Sinco Sinch sens Soldats que buguesen camina. y auiy Dotzentes donas castellanas. y Segue
xen deuant de tot Sent y cinquanta carros tots carregats del be del mon que be pot pensar cadeu cual lo treso que
son deuien aportar ab tans sacos que auien dmat ala vila anstats que nosen aportassen Ninguna cosa dels Enguestes
que non deuien May atocarse cosa. y Se traguesen 18 peses de artilleria No dels majors si dels mes xicas. y los
Banderes desplegades Demodo que sen anauen ab tota la contra que pugueren donarlos. abe que molt trist per bentura
que perdian una plaza dels mellos que tenia Son Rey y sens estranyes de may pes cobrarla que se mauia d'anar trist
Se Vinien Sunt al marques de Leos de Aguila per acompanyarlo fins alat arcabal de Elna. y allí se Debatien dell lo
gran Mestre delas armas. lo Sr. Duch de Anguien fill del duch de Lley. y lo Sr. Duch de Lley que es dela sancha
reyal de Sfranza ab molts altres caualls Nobles quels acompanyauen. lo Sr. gouernador de Rotello y Serdanya
encas dintre del Castell pera mudar los guardes castellanes. y tocarni de Clarinas y pera reconexer lo Castell. ab 80
dintre del castell 160. bestes de bronze molt belles. y Solucra y Salal de artilleria y Sales de Municeo. No tenian Mu
nicio lo guy trobaren que vi auia pera defenzarse Deu anys. y Sedique que si trobaren Mosquets y piques y escarratines
y Bridles pera armar Sens Mil omens. y Non pinch arnich bongue tres les armas que eren en lo Sito de Lleucata y
Selles tots seren recullides dins perpinya y Mas aforas de armat Laguarem rendit que aguara certat grans Vidas. gros
La Sidustria dels omens es arribada a tal punt que Sa Noy ha plaza forta en poder pasar Sis y vnha dela Som

fet que fos lo rendiment. y ocupada la plaça p lo cristianissim Rey de françia y encada festin y terra portes los cossos de guarda. anaren tots a la Iglesia de S. Juan adorar lo gran Sacrament que pusi tre era Bisbe Nostre Senyor Jesu Christ. Cantant lo tedeum laudamus. Y dita lo officii lo arcabisbe de Narbona y lo Bisbe de Mirras predica los alabances Mels diuinne. Y acabat que fon lo officii se ordena una professo. Y dit consell dela vila ab sa gran llet encorporats aportaren lo talem. Y lo dit arcabisbe aportaue lo sanctissim sagrament. acompanyanla tota guarnigere e tabaulet en la vila. y los capellans y clergues fent tanbe vila professo. Y dales unes hores dita tarda dispararen tots los pessas del Castell y dela vila. Y los soldats tanbe descarregaren ses armas. Y estigueren de prompte corrent per tot lo spay del mon. que com era plaça anomenada per tot on be que totom se sabes y pues donaren la Nouabarria al cristianissim rey. y que foren temudes ses armas per tot lo mon. y auer guanyada una fortalesa tan singular.

De com arriba la Noua del dit Rendimone a Barª. Sdes festes q̃ foren

Dijous als 11 de 7bre 1642 arriba la Noua de dit Rendimone en barª. Y en lo punt que fue arribada mana lo Virrat despedar totes les peces del baluarte y murallas. Y respirar totes les campanes dels yglesies. Y totes cantaren lo tedeum Laudamus. Fou be tan gran contento aquella Nouba per tota la gente que dins contenes no sabien enti. y auia peres quins al Virrat que als 15 de dit mes comentaron les Illuminaries. Y no pugueren fore aguyda. per auer anat la armada enemiga deuant lo mell de barª. a que se prorogaren per la semana vinent. que aquell dia prou tin gueren altres guspes. conforme sedra mes clarament per auant. Y axi foren altrament y festes tres les que foren als 20. y 21. y 22. de aquella manera. que lo dissapte allusiue altocar dita alumaria se begora tota la nit y clenia dels baluarts y murallas. y se encenguren moltas Carterna y molts grasiles. y en les cases dels caualles molestimes altres y molta tera de tal modo que Noparia casa vicia ni gran que no estes que la gent anaue de fues com si foren alls carnestoltes que solin ser enagnell temps. y en les cases que no feyen Illuminaries los aulotauen molt y los feyen clamors. y axi los vns per amor y los altres per temor totom se feya y molts enamistens axi de foch com de altres coses que era cosa de mirar tant que lo cristiana en casa del dogal Paul del Reso Varfer una gran festa de Vi que ia molt bo que Vaviaes tot Sodia. allo se prenia quin Volia. quin aculia molta gent. y en diferens Vegades Da Santa per lo Bastia trenta Canons de molteta repuda ablegal que fuguen acne amostra. la gran afecio que tenie al cristianissim rey de françia. lo dit dimenje se celebra en la seu Vn sumptuos officii. Y predica lo pare Salet de Jesus Agustí Cler abat de S. Cuigat de Vallés. y si lo dijabte foren molts les Illuminaries. foren molt mes lo dimenje Vespra. tirant tanbe la artilleria tot los tres Vespres. Y en lo sta del françesch se feu Vna bella encenssio de foch al molen de dit de cuets. y molts Mangas de Cuets Voladors que Volauen per los ayres terrissimme. lo Dilluns abque era dia de festa Mayor no treballa. y en la seu se professi lo officii tan solemne com si pot hauer y perdien lo pare Bisentat predigue dela orde dela Mercet. y ala tarda sen Illuminaries. foren altres abundancies que Pugueren fer per ser les postrimeras. que totom cantaua Sereno aquell dia axi ab Illumi com ab quets. y artifissis de foch. Y aportaren la palma tot los dies axi de almarias com de cuets y encensions de foch. Dos grosse reguer en la plaça de Santana. que trague Noues Inuencions de cuets Voladors. que feyen Vn toro en terra Volant com vn gironim mosque. tanbe en la plaça nova. Vn bell aguero de Vna bella encensio de foch dela ab Vn castafal ab molts Mangas de Cuets Voladors. y redels. y al mateix Vn bell Lleo ab Vn gall sobre dell que auia rendit ab lleo y tot se crema. que fon Vna bella Vista. y aquest Vespres. anaue Vna bella cauallada de caualls per situar totes ni arment posats. anant diuisats lo guiarnatge que era Don Joseph Margarit y lo mestre de Segorb. aportant cerco entre Vn Numfo que auia enuiat alli lo Numfo del papa de parti para Veurer las cosas del culto diuino. si anauen ben perdues per lo pes. Y auian dit alguns Malcontes molt al contrari. Vent que ali se llegia. La presa publicament. y axi lo Numfo de parti lo enuia per Vicenc amanu tenant. y ellas dit als molts poders que aportaue. lo qual trobe los cases molt diferent del na. deyan Cases al de vayxa terra

se feu la professo delas gracias ab la maneya alemmirat quels. La del dia de Corpus ab totes les bon
Deues y illuminaries acostumades. anbiguelli los senyors Consellers y los Diputats ab tota la noblesa que tro
bara en Barr tots al molt alt sol. lo Endamas en la seu se celebra Un Anniversari pera les almeytes
animas dels que moriren en la guerra. ab molta solemnitat assistiri los Senyors Consellers ab gramalles
grogues. y predica Un Doctor en Caburer les alabances dels que moriren en aquella guerra. Lo dijous Vinent se
Deuen fahe grans festes en la yglesia de St. Jaume ab moltes atthes y grogs Pirhols. Y Un obri que canta
a quarca cord. y predica lo pare fra Joseph Pons descalc de St. Joseph y predicador de la magt. christianissim
y anauen cominuant les festes a moltes yglesias. ab moles concurses de gent y ab molt aplauso de tot. L.
poble. deu Nor Vulla continuar les victorias pera mes gloria sua. N. N.

De Com Sen fona La armada de Mar del Molle de Bar. y lo Passar La armada dels Castellans y passarle deuant lo Moll.

En lo punt que fou arribada La Nova en Bar. del dit rendiment de perpinya. La armada de mar
que alli ores se trobaue deuant lo moll de Bar. feu vela y son torna ala part de Leuant a Iuruea que los
Frances tenien de Coltiura en ser ab darrer de Setembre. pensant apert y descarcar fins ala primauera y
apo feu ales 15 de dit Mes. y Entes punt que feu aquesa armada fona Monjuich Va atendre un armada
enemiga que venia molt prepcar dela part de ponente. y feu de tal manera que desde Monjuich se veyen
totes les dues armades. y vi molt aguet conuingue als Frances. Ja saben tornats mes com elli la tenian lo
que Valen que era lo castell de St. No volguren brear en contingencia de perdre la armada. pus que la
auien trucat una vegada y veuia exirs als la Iuua No volguren que elli de desliberats de auenturar lo castell
de St. no aguesen desesperadament pelear. y auer fet algun detalhe en dita armada y axi encara que la
aguesen vista No pogaren de fer son carni molt a son salvo. tornant en lo dita armada enemiga lo
endamia demati que era als 12 de dit mes. se posa tota en ala deuant Bar. y dona fondo alla galeras
y Vaxells que eren Moles. y se posaren molt prop sols nols pugusen tocar de Bar. Vist aco lo Virrey.
Jas hot considerau. Les quadres que hon Bar. se feyan. y en Monjuich que totes les Companyes stauen de
guarda hon los Baluarts y murallas de dita y de Mt. y tota la muralla de mar ab artilleria y los artilles
molt alerta ab las pesses carregades. y los Cabalets enteros que sempre pensauen que abans se anarien dona
rian alguna rustida de artilleria dauns la Siutat. pero No goseren acostarse tant. sino que staueu de modo
com si aguesen posat sti ala Siutat. que No podia venir ninguna cosa per mar de Vna part ni altra que
sempre feuian duas galeres de cada part que sempre anauen caminant les Vnes entre la torra del Cap del
mia y les altres deuns Monjuich. y preguerten algunes barques dela costa. y de Vilanoua que se entertaren aue
nir en aquella ocasio. y axi ales hi estiguesen fins lo endema ales 17. passat mitio dia que foren Vela a
part de Leuant que veyen que anauen a totes adescarregar prouisions. y axi totem Scalegra molt de que son
foren anades tan lluit. per lo que No desauen passar res de ninguna part. Y per declarar tenia la pobra gent

De endimeni del Castell de Salses. En Rosello.

Cabio dits Articles Concedits per los Senyor Mariscal de Schombergue y dela Mellerage
Loch tinent general dela armada del Rey Crestianissim en Rosello. a Don
Benet Enriquez de guirora Loch tinent y Mestre de Camp general
Y gouernador del Castell de Salses per la magt. Catholica ya
dita. La gent de guerra y altres persones que stauen
dintt. la plaça del castell de Salses.

Vyeront los del Castell de Salsa que Sgr. estaue rendit los cauguen molt bel ala. y perdonen molt la esperanza
de socorrels iamays. y que sense Vitles ninguna cosa dell mateyxos se auian de donar. y donarau bastel. y axi hon
molt de forma los passaren Vn gent Mt. de Vna pesha de Caualleria. y peclauen los dits general los aguesen passes

Dejuntament que los dits de St Vingut de Setembre que contam als 29 dedit mes any 1642 als Vuyt cent Sete
matinades exirán dit gouernador, los officials y soldats y altres que tebaran en la dita Vila, la vida salva ab armes y
bagatje tambors sobre, metras enseñas, y dos cans, banderes desplegades, balls encesos, y seran guiats ab orde y
concierto per los port de Sancta. Sens auell sia dit ni fet per ells alguna injuria.

Que dels bens denedes dege carretas o carros per abanar dit bagatje seu y dege cauall per aportar los offi
cials y que dels será donats per la cami Vinres a gasto de la Magestat christianissima y que no hauen fets ni de tres lloguers
per portar.

Que ells romanan y entregaran los dits drets de Vila de Setembe la Vila ab tots los
armes y Municions de guerra y dels Soldats pertanyent al rey catholich y tot de bona fe entre los brans de aquells aquí
será observat per los dits Jurats en general.

Y per seguretat dela Execució del dit tracte ells seran obligats
de donar dos captans per Ostatges.

Y que Nos farán fins al rembarcar algun acte de hostilitat, y Nos poran entrar
algun Vnres Sains de Vila en Sens licencia dels generals.

Y que sera tremes al gouernador de dita Vila de en
viar Vn official a desbagona per adustirse los Generals dela armada del rey Catholich de dita cabtinelasso.

Que los catalans que son en la dita Vila poran restarse en ses casas prestant Sagrament de fidelitat. Let y
formar en Terbinyas als 15 de setembre 1642

Scombergue
La Millenaye

Joseph de Lorenzo Sober
Marcello de Marrel

Arribats que fosen all orgue St mes Soren cumplits dits tractes y entregada dita Vila ab los generals del Rey Christi
anissim, y ells guiats com es dit. Cada particular de estos nostes Veuzes lo que estos de restar dita Vila any
1639 y 1640. al rey catholich tambe pagant los de Vilas de catalans y altres nations com los altres se pot veure y tan
cubrir y Municions exersit com hi tenia, y veures que ara de son aquet de queda sens costas Vnes Vila Vn Vit de
artilleria pro de pedrers. Y veures dambe los fosses que en hagi. Se foren quant lo rey de catholich la cobra los alemanys
y Engleses se foren, y veures que ara de aquet endemant no sen fen sus mentre que si aquesta Vnes Vna aldea
auien de pendre que estos son estes vinguts dela ma de deu, y que he volgue mirar Nostre senyor y Nostra Innocencia

Relatio de tot lo que ha passat en la Vila de Terbinya en lo temps que estiguren
allotats que fon dubte 2 de Octubre y fins allo de sinch de Nouembre del mateix
any en lo qual dia se rendi all dits Mariscals y de algunas cosas
particulars que succeiren dignes de memoria.

Abans de passar auant acuellas Memories, y sa Cosa que anauen contenuant en aquell temps molta aparegue
ntacion dell tractalls que los Naturals de Terbinya tinguren en Sotsmi Del Stri, y dels Estrangers que los castellans han
Vistes entrats Vilas quantes dels Naturals. Y lo Juent Prudencial es reflexir ab Cautelas las cruelldats tiranias, que en
dita Vila an vistes los castellans quantes dels que restaren dintre de dita Vila sens guardar y tenir en estos los astenerse y
alejar se casa y qui del tot Nos fet Estrenos, y mes aleiat dita Vila y tambe pots retirar se que estaua en las eglesias que
a reflexi Vistes se tocaua. En contemplacio de tendel tot lo que cauia, pero mes en particular tenguen las cosas del Senyor
Deu y los officis diuinals se celebrasen ab tota puntualitat possible lo que sempre a acostumat nostes Com admirats y tots
Nos atent Barbaries de tiranias que abans se referian sera entendir ado Ja que nos retenen ab tota solemnitat acostumades.
Nos atent tambe los eclesiastics con los part dels Naturals procuraren los que guarnauen y tenian officis publichs que mirauen al
molt exacte per lo be comu della com dels Vlabes. Lo que ha se seruis per estimarles. Se amor natural tinguesen ala terra
y tambe per tenir complasio della en lo que patiren endit temps.

Lo primer Infernal valia que brenguren los castellans contra los Naturals constant com sinch dit en dits
que las que abans los foren son Innumerables, ffou tambell tot los manteniment, y viures que los Naturals auian noble
gats para ells. Denant los cabos Militars, alls soldats particulars sera que foren lo matero acort se della quen tebaren y los
abastegues Essent Vertiat nell era perisla poder viure con bosti de dies que tenian prenunguat per ocasio que en Veuren del
auian de bombe Volguesen sano Volguesen, En tant era alo que dit en publich gohuan prenfar Vn tros de boi, perque en
veuren los soldats de bombe sechs Alemanys. No perdonant en alto a Persones eclesiastich etant cabella com face entrare
Vinca los monastirs ab Lo Inperi y rigor que acostumauan tenir ab la soberbia manant abriden portes espanyare canons

a armarse ni deuxant neco ni recorst que nol regonequessen. sens reparo a ningun eclesiastich

Despres de auer subsat al marqual de Aytes de Aculla aquterradon de aquella Vila Vna, y molres Voltes
Lo que Ses tal menestir de monjas quiyha en dita Vila pasian male. Ne tenirre de que subsentarse ni alimentarse
y auer que Ses seruit la Prouincia manar Comarles que entrar se hi no quell demat Colemia tena esperse del Monestir
y dela Vila. La primera Volta Ses retorgua que ne temia que Comarles, y que si ellat non temian que presidesen
festual que hach Inberteau qua morirth ho qui Vinguesen. La segona Vegada digue, que no eren rebuasie de la mag
Lo cuarter anit. Vio desaren de Sublican Ses procuradors y Sindichs de Vitas Sunyoles monjas qui tenien en
resentat Documell de Comunas Rubiles, y al cap de tantas Rubiles y Seresemsos. De traguaran Ses cabo Vna de
Vitat religiosa y monjas anac de sis Vnes de ha ho de ellat por cada Vna vallo por cada semana que encara no
arribaua anno de Vna Vnes Ses cabdia por cada Vna. X.

Vitat yab anjo Subsat quell donauen anjo
Vinque cens tan gron la fam de dites religiosa qua les obliga enbarticular ales de Santa clara. atem bre
La Cauuera y Espires en professo ab Vn crith Deuanit y Son anaren tot dret a casa del marqui de Aytes de
Aculla. Y alli ab Clatimetes Grechs Suspirs y Llagrimas mole abtredrament Si demanaren quell donas de Merisa
qua estauen morinte de fam, dient Ygrani cens qua Vnes ab ellat de miniscordia, Le qual Nula alcanzaren del
tot Lo qua demanaren, pero derminen Vna Becha de Clatima manja donarles Vn boch de Blat, Ne obstant que pessia
dit Los cabellans dient que ellat monjal auien feta aquella actio de consell dell consuli dela Vila y de altres barri
culas, asi de qui mes breu se rendiren. Fundanse en ato per ser ellat en ocasio que estauen dins la Vila Vn
trompeco del S.r marques dela Mellaraya, Lo consell del tersio del conte Puyat. Don Diego cauallero. Thomo
qui digue en rota ocasio, a Vn capica que estaua de guardes ab so Companyes al portal de S.t Marti que Ni Lo
monjques Ytaes ni Veu. Ne Guarnauen allis sino ell. a corregue de que so trompeta se trobas dintre quarse fore
ordellat Seruirsi monjas aquella actio. Sen ema al consulat come estauen Juns Los consuls y Los digue alli mol
Seuers y Informial. sins amanasarlos de que ehauia atentat de mouer alcun cas y ajuntar Los Soldats per
que Recollasen altres Los dela Vila. pero Nou pennese Deu. pus Nes auia mort en tot Lo dems del siti persona
Siriguna de considerasio dels matinals. estant en los eclesiastichs que non morí ningu. com en lo ellat secular
guardantlos la Diuina mag. Ne auia de temer se. que altri otal Morriren ab violensia.

Arribo pus a ells tan gran la fam que batian. la per no trobarse grans terminum. y la que trobauen
per auer tan cars que so que valia Vni Reales pagar Vna. y lo que valia Deu. estaua singuanta Rs. que Molen
singuanen dela Diuersia dels causalls. y altres atanen trauat Lo grant de ordi y sucra gojeyhauen. altres se
arrancauen Las escalfolas del cauegh. Los Ratas gualaba se menjauen. la falta dellat mantegas. Murrien ne de
agonitat. sol de fam. Mes de Vnt y Vuyt cens. altres se Manjauen la enmundissia. seca dellas bestorias. y aguas
ellat que vinguen. sol de anjo Mes de Vuyt dias. Vna Clatima Deuer morir Los Infantens als brasos de sal mares
de Vnch fam. La gent se quaja per Las carres morte de fam. Ne deparc de raposir por ser cosa particular Vn cas
que Succeli y fou que Caminant Vn religios de S.t Domingo. Vna Pobre Dona Clatimana Vn poch
de Be de carretat S.t religios li Vegue donar dinet. y replicant ella que ha auia Manester. sino pa que era
Lo que demanaue. li digue que Seguis y que Vingues al conuent y quell donaria la Mesytat de la recsio
y Veniant en ato guarse ague caminat vnch pochs trasos, sin deixa dell. Vna clamorosa gran. torna lo reli
gios. y Veu que era la pobre dona que era cayguda. acabo a alle. y la trobe la Morta de tal manera que Nola pogue
ajudar. X. A Vn altre Los religiosos dels conuens de S.t Domingo. y de S.t Francisco y Capuxrins. Y en particular
Los Prelats dels conuens tan Solsits y cuydadosos fuen abrihar al Maestre estiem molts dels que gouernauen
pus dellat entre que causan procuraquan de desentenbrial entre dll. y ab Los demes regens La pestilencia que tenian

Clamar en tantes aflicsions fuligue alsa Vatio fuera ya Sal Vial. Contra la Iglesia. y religiosos y fou que
Los cabos Vnitats por lo Ignifa Don Diego cauallero Intentauen perdre La plasa dells Iglesias. y Lo demes
que estaue recollit en ellas. apoi de parsicular com so Sou bros. Aliguat Residuen Los religiosos y bacicolens
de dits Los conuens ab no Manco Salut que Los conuenia. ab determinasio de morir primer Ters por la
Comunitat dells Iglesias. a bans que no rebsitsian que apos de occcuat. por lo qual Seuen Los memorials ab tantes

prudencia y esbrit que parecia pulsaua ho auia Dictat Immediatament lo esprit sant.

Ho Deo haz de retenir tambe lo edifici de dines demanaua los Castellans que Reconeixeran algunes Monts de bocbell de les
Morte y los Clauaues Les cuyas y esbrellas y en las blaues pulsaua ho veniam obrau be com de cauall. Dello perque fou pro
que als pares alos y Mena reberir enclastrena Vn pare de S.t Francisco de Paula. qual acompanyaua aquest qui ala forcha. perque foren
condemnats a morir per son general. Tambe foren sentenciats altra companyo. castellano. qui als tabarers entro Vagant de
Vn carro empaxe que ab Vna destral Volia matar a Vna minyona de neu ho deu anys que aurie donats tres colps. Ho la
pugua matara prenguranla y Confessant son delicte condena tambe auia morir dintri altra entranca. La qual ala y son amich
sela auian menjada.

Ho para aqui lo cadena Sa Don Diego Cauallero. al qual parexia que Nostre Sor per instru
ment dels Diuins Judicis lo temia dintre de aquella Vila quando dubtaua de Vno grane y cruel malaltia. anaua Entenua
mant Maquinant con sotil Inquitat y detallmar als naturali. Vns y altres. Vna dellas fou que accentelln al marques Neres
que comprasa al naturall. segun feta En lexecutio Comprant als Vns en 200. reyall de Vuyt altres en 300. altres en
800 segons Judicauan La sort Vtilitat de cadahu No Escapantse de alto Enparticulan. Las Vidas. qui Valia Recollirse fan
del esglesias. que Jasos Valian pronentas y mercentas en las pretens del castell. que Sal demes son deuall cerra mole
Fusmidas y esbrellas. sens termeall ni Vna manca pera abrigarse per dormir. pera que alsqualles cruelidats esten Sor Volians
Ho obstant que los naturall patian dela manera que tinch dit. als estranges que tenian que pren de auian de acos
tar aquells treballs. estauan alegres y contens. pero Durall poch aquella alegria. Sus al algun Instrumente del Nimoni. fou
cault als castellans que enso Conuent de S.t Francisco de paula hi auia alguna brunino. Entraren Dintre y abolt delacato
lo dit y que bot pensar lo regoraguessen y trabarenli algunas setancia y Real carregal de ordi. y On Vna casa particular poch
abres Deu carregal de blat als Sogual parexio. Sels acaba del naturall la Batinenia relant esglesies y Jerusalens Marine
se alguns de aquella afflictio y Desconsolatio pero ade que de aquell fee morien Vns dels castellans.

Lo Mayo Sacrihi En lo Conuent del Pare S.t Francesch. que foren tambe acutats ni auia comitat de cuyros de Sola
congaes Sos quali portats en remall y ben aquiesats eren Vns dels ornats place que En la Vila se menjauen) entra aqui Don
Diego Cauallero ompresore ab molts castellans. pero fins empedit por lo President del Conuent que dian Volia y Deyent ab la
Sobrena La resistencia seli feyen alla la una Capella Granyola pera Jogarli (cosa que acostumana ater molt amenut sona fa
Defensia de seculars a religiosos celebrarhi) Vist ater per lo president. Dona lo contenciment de que cessen. ater dement Nerisio
Sengua Nenguna cosa.

Estan Elet y lo pach respecte que alles Esglesias demanen als presidents del Monestirs
y alts demes dignitats. que En lo sunt que acabauen de dir los Sotins Eternals Cancauan los portes dells esglesias. y No obstant
ater se cauaui Vn Soldat a cenall de Elio alla esglesia de S.t Domingo pera prendre la religuia del blat de S.t Juan Bautista y No
obstant auia rompedat las dues portal primeras. alla tercera se trobe Vencut y Vencut que fon podia anar alla dins cansen al
altan de S.t Domingo Soriano. y de alli Vesta tres les Parentellas de plata que auia. Estant aquell soldat pres altre cos de guarni
da per altre delicte. que auia comes. y de alla Vuyna per ater aquell Vesti y En terra alla matexa. Passa la paraula del que
auia sucest guarnanta Sos religiosos y Justament se quexauen al Sargent mayor del terso que era aquella Companya. la qual
era entre molts Virtuts. y edat Sos quexal dels religiosos. Viana Gegenyes primer al dit soldat. y trobantli alguna cosa de bal
que auia pecial entre sunt lo mana pensa. No obstant que Enquas molts que Intercedian per ell.

Arribaren El Virey que era Sal [illegible] de Juny. 1629. Era dita dignitat de S.t Juan Bautista Ordinal dia abauen Ja for
mats los bacbell y Roy auia Ninguna dela Vila del Naturall. que ab Sotrella los bacbell. Aser per ornats adhibicio y Desconsolatio sua
Pero los gloris Executen Son patio y adueran. No obstant que altrament molts demes abauntie Sustenido. Sus Juntament ater lo Clero en
la Cathedral Mayor. parexia la Estella que era dos anys acostumauan defer. si be No ab tal Solemnitat que acostumauen. Ano pre
so Tobem dela esglesia. Al demes que los Cabiscli obligauen Enuiar lo himno que acostumauan acantar los altres anys que
era. Deus Laudem. Multum. Sense perdan Nadvertire Enuiaren lo himno que acostumauan acantar los altres anys que
era. Deus Laudem. Multum. Sense perdan Nadvertire Enuiaren, te Deum Laudamus, ab lo Enternator del qual cant
Miramse los Vns dels altres anni los Naturall cruel los Celebrarhi. ab Vna alegria Suenire. Se Entenguanen y acabaren dela
Subsesio de que dos bacbell estauan firmats. y Donant gracial a Deu. dela merce quali fegra de que Veauen. la ad Vesinos
Termini de que dela Nostre S.r los fagia de Trauell de dans treballs.

Pero pera que ab tota Verdat puguen dir. y fore gran y llarga. apri la sian que patien com dos treballs. assi dins y fora
Lastimi. fou lo ultimo que patiren. Vesbre de firmats. Jurats. y articulats. Ste bacbell. auanti comunicats dells de gracia ab los de
dinne. No Volen fer Ninguna cal Llegar acasa. los Naturall al ratlla. acne Venian los parens y amicil acompanyen y ajuda

Dares spetialment prelutions pera mentre &c. Aisto era ab tanta colera, y rabia y furor que desesperadas nos tuyan de altre alcances tot so guell esforsauen. alegrauans tots que Deu patrien. demanen mes temorizen so treball aquells Deu ho done del quano en tot. Lo dimes Eterns del 1[illegible]

Aisto es en fine La relatio del que han passat los Naturals della Vila de perpinya Lo qual Entench sera pera que sesen de aqui abeuant de Una guerra Deus y guardet ab so amparo y fomini y properis de Nostre Redemptor Jesu Crist Amb XIIII. que Deu guarde y del Lo gouern de son Magestat Lo Duch de Luy Mariscal de Escombrech del amor y bon tracte del qual teneu Jan experientia No Als dits perpinyanets sino tot Lo de Rosello y detots los qual teneu tractat los quals per seruey de Vostre Senyor y Conselis Nostra los Contorna Molts anys —

Molta Jent de Catalunya stan dels que auian abitat en perpinya com altres que auian stat anys del tems per treball dya amuzen a sobtat entra Vila. En particular molta gent del camp de terragona que auian despuebes los cats per los treballs dells guerres pensant que aquella terra estaria mols quieta de guerres. per que la estaua forta de aquells caballs fus auian esbellit tots los Castellans de aquella terra /

Finis

Passan del Historis auant En cartel 108 que En 1[illegible] tems que Comensi a quest Libre Delqui poran alguns altres Notes en aquesta partida de Cotse y de amenat Mon Deson que No podia donar Nadia atro fins Com En aquest tems succeis lo mort de Mon Pare. y aqui de entrar en lo gouern de casa Mu obligat a Se guir anys de atentar en aquest part alguns Notas. y altres No deci de tot y per auer succehit en aquest temps Molts Coses de Notare y Dignes de Eterna memoria Molta abanegut plantz auant en aquestes Historis Com se veura per auant En dates fullet 108 —

Del Any 1626

guant lo rey Veyna era Virey lo bisbe de barª ygres lo bisbe de Vigell frare dº Ponar y mori de Veriola

En dit any foren Consellers dela present Ciutat de barcelona lo Senor Mª Julia de Nabel conseller en cap y lo Senor Joan Gaua conseller segon y lo Senor Ximeni conseller ters y lo Senor Antoni rouse conseller quart y lo Senor Seue Pedralbes notari de barª conseller quart y es ha any que lo rey felis. IIIIS. entra en barª

Aqui Pozare mostes notes de mon offici y de ma ca sa que per mols anys ho puga comptar

Als 27 de Senor de dit any se estona magdalena pasets ses bast homen qual es cudeller que era lo bisbe de Sant antoni y los capitols matrimonials estan en poder de Mª Nicasi castellar notª de barª y la pancha del lot es en la taula dela ciutat de barª

En dit any foren Consells dela compania dell assau nadors miguel pasets Andreu Verges y dit Verges a porta la bandera quant lo rey entra per que ha any a bans era banderado y com lo banderado ses de consa consol esdevingues a Venir lo rey y ella porta la bande ra atent consol

Y Clauaris foren dit any Niconi castellar y Joan Costa y anadors

Lo banderado de dit any fou pera pellicer

Del any 1627

En dit Any foren Consellers dela present Ciutat de barª Bathan denalls conseller en cap y lo Senor Rafel Vlader conseller segon y dimas polit conseller ters y Joan pau rius conseller quart y Bernat Senat Veler conseller quint

Y era Virey lo bisbe de Solona

Consol dela Compania dels assaunadors Joan pau campins y maurici subies y Clauaris bartomeu ballester y pera pau comalada y anadors Perez peret y miguel Ferer

y Banderado gaspar Verges — Vendit any feie per la gran abundancia que ha ya que quant hi auia Vn atzamit hi auia mes de quaranta homens que y anauen tots los que eren estats oficials de dita Com frania y quant hi auia consell no y auia gayres de terminanen ab Vn consell de que fadia dels ygnosets en auer elegit clauaris que possessen tots los que eren estats consols y clauaris ab Vna bota y que sen tregue sen Vuyt homens y tots los que eren estats enlaors ab Vn altre bota y que sen tregues sinch omens y los. 8. y 5. seuen 13 y los sis hofficials seuen y y lo que trobaua de consell de sent seuenta hauia y que a quexos aguesen de existir all atzamit y quen aguesen de passar tots y tambe a baxanen la feyna all fill de mestres que feyen la meytat ma co feyna que los fadrins y los baxanen a dues pells de marogui y dues pells de sumach negre y dues pells de sumach anuescades y la dels fadrins noues reuse.

Del ony 1628

En dit any foren consells Gualter de Cabera conseller en cap y en dit any mori conseller y en son lloch Enrique lo Senor Juez de bella filla y lo Senor Rafel Serrera conseller segon y lo dit Bernat berengueri conseller ters y Nicolau foren conseller quart y Mº Vilazubi apotecari y aquex any hi agua gran nesesitat de aygues que y agua molt pobre anyada que per los demes lloch aren caren lo blat y la meytat ho la demes part esta sota terra sense nexer per causa dela gran secada y no obstant dels preus blats que y auia g. en casa Noy auia aigua al ueh de barª pera mostre que y auien de anar a noya abelles carretades y fins a tres gonas per la Ciutat y per la fleche y era peyor per allet hores mª Antoni puigdorf Notari que despesi molts sinmes feynes y al dret nou hi ha Vna gran Vtensi lia y los tregues enllach de aparen blat a portauen all la feyna y Vltra dela paga dela feyna la Ciutat los donaua Vn real per quartera y axi hi auia prouesio de feyna que de blat en casa quen aportasen non Venien gotja per que Nol podien mudre y Ni molien ne gaguen tot ho quatre reals per quartera

per guerrera y Veyent la Ciutat la resistencia del mal mer de enmanera de adobar dit molins a Vent guerra dauen cadescun que eren apellats y de fore dit - de seu ala muralla del Vallmar de leuant y partit - per ya y hi ague bandositat de matalls - ala matexa de dit any fon dita amagat mercader - dit Consell dela Comuna dell atrauessador eren mi - guel cans y andreu Vergos y Bauzas Vicens cabe - llar y Francesch vilar y andreu Canuers Cirurg y - pere bona - Dit any Francesch Vila - ha dit any hi ague molt atzarós Lo primer y fon Ca - mporis marco y Miguel parets menor y vigusti Ver - gos y Miguel bell y Vicents cabe y Joseph Andra - u y Maria borrasca y Micaela font

En dit any hague guardes del mamo que comen - saren en lo mes de Juliol y acabaren en lo mes de may - del any Vinent y hoy dita Vine tal portell hubert y - era lo de mar y lo Mon y lo de Sant Antoni y era - da portell hi anauen a guardar quatre homens y ha - hi estauen dos dies y no deyxauen entrar ningu que - no portas bolleta y en cada portell de aquests tres - hi auien feres Vnes forques perz fer temer la gent - y tambe hi auien feta Vna cadena de fulles per estar - dit dela guarda del mamo y dit any Vinent tambe - torna aportar lo bestiar comunal com se dita mes a - uant y lo Mamo era Antoni Eyguanya Calsater

Del dit any 1629

En dit any foren Consellers dela present Ciutat de - barcelona lo Senyor Barthomeu Vala conseller en - cap y lo Senyor Benauentura de gualbes conseller 2 - y Mo. Joan Lluis Dalmau conseller ters y Pere Pau ma - garda mercader y Joan Flitx Jurat

En dit any foren Set guets tots de pedrinya que - en dita pedrinya foren resistalla de bens que Venien - tots los bens dela gent de Barb.a y Vilen Venia - ab armada Cuantia barcelona que la volgueren - Determinar y la conselles tots de alli que eren mo. - Dalmau Lluis era fill de pedrinya y tenie en ses - Casel alli y tota la hauena tambe y tot los - bens que eren dins restaren en y tambe se atrauesa - molt de blat que era de mercaders que bo men com - prat alli y en les galliotes non Volien traure - ni dexan traure Non gosaua cosa y aixi en Gran - tabe Vengueren alguns casals que eren de particu - lars de pedrinya y se atrauesen molts cotxes y de - alli en la mar Mitja galaneta fuye y dins bo - nat de cadena per adobar ho y se aguarda de po - sar al castell que Nols Volien dexar entrar dins - la Vila y entre abaxo non gosauen adobar

Y son aguerren de tornar y la Vinya el cuyde al - cay he abalisies y les quelitats Vinguerem seys - dias dexa de Vila roma asendada la canal y com - ha Ciutat de Barb.a se planyela teya basia molt - de Bestia en Nom dela Ciutat y lo demes tallare - a persona y sabenchs los de pedrinya diuen y que - se atrauesen molt de bestiar y Varenlo Vendre y - apres alli Vila alio se atrauesen Vn remat de mes - les y tambe del Vengueren y Vinch apres se - mento a matalli la cosa y de aqui ne Vingueren - la guelsio y se estauen de aguare manera de Vet - de Vna part hi altra dins que tot ha adobat

En lo Juriti pi dedit any hi ague molta Neuesitat - de ferina y de blat causa de dues coses La huna - per quant lo any abans la anyada fon esquassada - per roya tota auer molen Rosello de blat Lalda que - lo duch de cardona Son avia acastello de Mont - el y dona Ysabel de blat a castello demanera - cuarteres que tot lo Rosello dexa arrelinat que - nos podia fer lo que feu y tambe hiua a Vila - les Rosselalles de pedrinya que hi auenades de - la plaça Nitenien molt de comprar y altres - particulars tambe y Non dexaren traure res - y axi ala Vila hi auiaua molt poch y tot dies - hi auia molta gent se per quant la Vianda era cara - y hi anaue amics de Deu Sues de dins y Vianaren - alli Pere Nore anauen ala Ventura per que

hi gouernauen molt dolenta fauna que hi duyen se hauel ys
tota era segol y no gouernauen que hoy auia gen de blat y la
pagauen a dotze y a deuotze sous la quartera y auien tant
escarmentat la gent que anaue molt poca gent a comprar
ni y axi stem acuitia als pesols y com si anaua tanta
gent no podien donar raho a stem y quan Vsha de saber
non altra sinoduest y quin Vsha duen lo dauan hun y
mollet Volien hi anaue vn conseller perque donasen re
capte ala sobre gent y atrotem que vine de estat nao no
se com ho gouernem set y la Ciutat hi sera dia molt de
cast per donar recapte al poble y vn dit any se acabaue
los Molins de Vent sela muralla del Baluart de Cleua
y molt queren molestes y ofudaren molt al molzer y altres
mistes sinch mes sengs los tot gouern
Als dotze de May hi ague guardes del moruo y no
auia Lx dies que seien dexats de guardar quel guardaue
de Lio de franca y apres calien vegades de guardar en
de narbona y de tolosa Quant se tenien de dites
ciutats y guardauen 4 homens a cada portal que los
que eren hubers eren xx de mar y xx de Sant antoni y
lo Nou y xx del angel per amor dels fraires de Jesus y
cada home guardaua de mitx dia fins se encenia alal
hom itx dia y per cathalunya nos guardaua excasament

Lo dit any foren Jurats dels Ciutat Anrig Pau Vilosa
y honauenentura Sabet Barber y Mosen Sa Doctor
Pau Amat Doctor en medecina
foren consells dela Confraria dels atsaunadors bon Rog
uet y Pere pau Salua y Saluari Pere Pau Comala
da Antoni Colomer y andreu Mauri Creus y Pere
gas y se Conseill de Sent Bartomeu Ballaster
en la quaresma se mori Joan Duxer atsaunador y
als 27 de maig se mori Joan Escofet tambe atsaunador
y mori al espital era stem vell y algun tems sore
Vist molse ofen pler y all 29 de maig mori Joan
guiot atsaunador y mori al espital era stem de
mija edad — Hi fon de Juny mori lo conseller
quart que era Pere Pau Magarola y all 20 de dit me
begueren altre en son loch y Va exir per ell m.
Franc. Vila Mercader que era caxer dela taula
All 2 de Juny fon ana lo Virey de bar que era lo
bisbe de tolosa y buyda la tala y fon ana a leuse
ca per que lo duch de ferra venia per Virey de
barcelona y los regens Sal eren anat adrebia a

Leyda al dit 20 de Juny tornaren los regents
vall LL de dit mes que era dilluns dia de Sant Berna
be entra lo Virey en barcelona y serenh La entrada
com per mes apay se comste abtal en castel 21 que
se diu lo mobe dela encada y com ana a pixar ala
seu y tornarenlo a companar al carrer ample gens
alla tenia lo seu palatio a hores los Virey Calatte
uen Ballastro abans perque los Virey que eren vis
los cada hu se tenie alla hont Volia que se bisbe
de bar quant era Virey tenia son palau al palau
del bisbe y apres Vinque se bisbe de Vgell que
era franc Salmar se tenia al palau dela Comptesa
alla ala iglesia del palau y lo bisbe de Solsona que
Vinque apres tenia son palau al palau del rey y apa
que Vinque lo duch de ferra tenia alla hont los Vis
rey palati tenien lo palau y entre tant que no es
tigue ningun Virey en dita casi no estaua lo Comste
deuil y en Vmunt lo duch de ferra si nisque de dita
casa per pasarli dit Virey y se muda deuant Jurame
nat
En dit any y barg Dos grans pluies que feu a dia del
Corus no feren la professo lo matex dia de Corpus que
se demati feu una traxada que duraue del mati y al mitx
dia se dexa y se estaue la tom carregat y al despres
de dinar estaue molt nuuol y per axo no dexauen de tra
uesar y en gamauen los entrens dels cases manauen mol
tes banderes ala seu y alel partie hauy tanta aplomes
tan gran tuxada que sacerxia que se son auia de ombra
abayxes y los seus estauen ala seu al peral y ala capti
lol mirant si sacaria la pluja y axi no pesa y traien some
seres y tica un punt y may la pluja pasa ya nos pensaue
que totem hem anat que no podra fer aquell dia y totem hem
ana ya hi auia algunes bodes y algunes candeles y altres
son tornaren y Corpus cris als 14 de Juny
Lo dimpte Vinent que Comptauem all 18 de dit he mati
feren les Cyrcles que se fan en pce se feren la professo y que
la Vegilia e dian de dos solemnes Vespres com sama
texa Vegilia de Corpus y apres Juramt formaren a fer los
mateixel Febrer que stan fer la Vegilia de Corpus y tam
be los Consellers anauen ala seu abla matexa solem
nitat de Cirimonies y se enderna ane en Processo fe
xen la professo y se Virey hi ma ala professo
Y la professo de Santa Maria se feu lo endema
que era dilluns all despres de Jnuocabit a 25 de Juny
no hi fan lo Juramt de mati gala feren
mes hi pugne del pas perque no podien fer mes

profeso que ha ser no passa ista primer y axi tot es
proveyt se ordenaren

Lo dia de Sant Juan de juny festa major dels assaltors
dos anaren a offrir se offriri ala esglesia de Sant Ju
an Com tenen de costum a dominica y quant foren
dits gitats de corrent y clauats se anaren abonara
son stoch que es al cap de la altar dela part del euangeli
y quant foren alli ana a ells lo Vicari que era Un capella
manador que celebrava Una Cen ala missa y ells fogue
que hagues y li feu gran festa de tenencia que eren fanca
dors de Sarria y hauia lo offrint y molts feyen mercat de
veyen al altre esto que ells veyen baxar alli ab dues cadires y
axi tant hi hac subiscaren que ell he feren y ell vingue Un ca
at y feu cadires enversa y pora dues cadires de Vellut Vel
t ab dit Christ en terra y quant Vi gueren Comencar lo
offrir Veren baxar ab molt Comanador dansera y lo fiscal de
gerunda se pora ala ma dreta y era Un home ab Una barba
Un poch gruix blanca y era de molt bon cegont y lo pura
de Catalunya se pora ala ma esquerra y los Comanadors se repa
ren dansera ab lo cap y ells ans los altres honradors en lo but
acullaren apres a tot y remallats y acabada donaren Una
bolta tota y ells altres Comanadors tambe y molt remallats ya
me joan los tenlaue a ells matexos — Y quant agueren di
t lo Euangeli tambe los feren adorar lo euangeli y los
donaren enrera ell dit Cruc als altre no y anaren per nosa
y pellea ha honora dmar del orde de St Domingo

Dijasse als 7 de Juliol 1629 se Rega Joan Lotes assau
nador amar al Vespre a entrada de foch quant se emba
rcha lo Buch del cala pera Vicey de Napols y diuen que
va fora dins Sargua que quant veyen que sen entrave
ya hoy foren al cap y no eria gent de sagua al Ventre y per
axo cuiden que va fora cia de entro de alguns 24 anys
y dexa Un fill que deuia tenir de 13 a 14 anys —

Dijasse als 12 de Agost de dit any se morí Antich Bruguer
de Una enfermadia que li vingue al coll era home Vell
de 60 a 70 anys y dexa tres fills dos de cabellans y
Un fadri assaunador y Vcia filla Gonzella y muller

Dilluns als 24 de Setembre del dit any 1629 sor
ti langua foren cames de tauri de Sorci dela comba
ria Vino ab ffe per Gerau Vic quant ellangua

[illegible] ningun dia ni festa Corre de tres que ha agia mes
cen parades la Falma major a cen tant que ells agen
Stimulo y feyen Comedia y ala darrera Vol gueren fer
Corgues de tores per burlarse den ells no fingues de Da
uers Comensa a fer Vers nosotros y amar bera y della a ser
cen bous y abemanar Vaquetes y enfarinar de Remola
gent quant los Veyen que Volien anar quelli quien bous a guerra
com Veyen que no anaue de ciutat Comencaren a bous
se entorn y adreçaren sel que ells cuien bous y alles bous
ell no fingue mes de Vaques per no perdre de la bo
na Comensa a fer Cisi ala plaça de la blanqueria
y a fer cara fall y tindren tot amanit y auia de ter
minar de fer lo Diumenja y Com altre dijsse y Vo
si pogueren torar anaren al bisbe y que en Diumenja
nos sodria fer lo bitte pora pena de excomunicallo q.
Nol pogueren fer lo Diumenja yaxi fu tot estanc a
manit no se axaren ser lo dilluns q. era lo endama y
Com en Bajx auia tant de temps q. No sen auia Vist ni
acudi molt[illegible] gent que era Un judisi de cauren
que Noy auia pam de terra que Noy agues gent y Com
se tinguc al Cotxe bisquiren rimes vaques Vaques q.
No feyen res de bo gual dexaren agafar ser del banyes
com unes animalles y no donaren per de ninguna cosa
y se Conegueren Vyst ho non que Noy auia dino Vn bou
que era lo q. auia de dar mes per y temia Mal a una
cama que Com vistia acremetre ningu guaya tot plegat
per terra yaxi No sen feyen cosa Vista —

Dilluns als 29 de Octubre de dit any Vna determina
da Consell de Cent de deffer totes les barracanes
tauanes per les Vallaguries que Vnes si feyen de
tres mitja Canas y de Cinquas tant de Vi al Pesce
apatuaren ala Plaça y per que sien fet mal a ells ni
del entrauen altes barra quis y sel tauien y se cuiden
del Comte que Volien y a tes mudances tot que no
cuiden pena de xi que no fes mudances altas Confe
lles ja les an estudies molts altres que cades de bote
ria y estauen Un quant del yapres del tornauen mes
ara lo Consell de Cent ho ha fet y Diuen que lo
faren pena de Cullirio de Una teula del palacii
al Comteller que estaue perdera sue del tornade
y axi nos acaban aceuis a pro de dit no —

Dijasse als 15 de Dec
grans vents que feren
anuant y en particula
F son entrat lo plegat
estatua que mamave
quatre Naus dela ma
la Causa que se entra
Una gran baxada d
gua cuyta y era d
axi la llansa tota

En dit any tot la
para y en cara ma
que foren se de m
pital de st anton
a pau y altra que
real y alli cases d
fet Un rexat al
al y cada nit la
la caseta allralt
lo pital no acab
yen lo matex t
qual poblent y axi
ena per lo cami

En dit any se
che Sant Josep
abans no sen fa
ultimia y exce

Sentri

En dit any
horta dels assa
dita combate

De

Jordi dit any fore
noni dinant del
Nueva y [illegible]
Cadea y hiberni
dita Ciutat Don

...ispre ab 15 de desembre 1629 en lo qual se mogueren tant grans uents que feren molt mal ab tot lo dany y enderrocha-manuars y en particular ne feu lo cas ben unes 50 blanque-...s son encara tot plegados y mitat alla muller ab dit unes y una criatura que mamaue sogtial estauen en lo lit y soulas-...quare hores sera matinada y ell era fora casa ab ballar y la casa que se enaorra feu que caigue ab sobre del tarat-...una gran paxada de pilars molt alta pera ex...gar la ay-...guia cuyta y era obra boch pota y se vent era podrit ya-...axi la dansa tota per terra fins que feu baix

En dit any tot lany ha agut guarnal del mateix sent...
...pera y en cas...mes q no feren tutort sino los portal...
que foren ...e de mar y de mig y de St Antoni y al...
...pital de St Anthoni auien parecat tots los camins dels...
...a pare y altra que totom nauia de uenir per lo cami...
...real y als casos de fora lo portal als mes enlla auien-...
...fet un rexat al mitx del cami que trapaue lo camin...
...al y cada un se tancauen los del mateix mes que feni...
...a caseta allialt y aço era per que los casos de fora...
...lo portal no acullissen ningu dintre ya[l] portal mon-...
...yen lo matex tots los camins tancats fins als casos...
...mat morunt y axi totem entengue per una causa y gue...
...era per lo cami del sucs

En dit any se ornana la festa del glorios patriar-...
...cha Sant Joseph espos de Maria Santissima y que...
...abans no sen feya festa fonch manada per lo M^t...
...Illustre y Excelentissim Duch de Cag^a Don Joan...
...Serra

En dit any Noy ague Ninguna tarnen la fes-...
...ta fasta dels allaunadors — fonch Banderado dit any...
...dita Confraria — Francesch Reies de Bartumeu.

Del any 1630.

Jo dit any foren Consellers de dita Ciutat Ave-...
...dom Donabel Micada y Antich Salom y Mascades...
...Nuza y [illegible] Cuer militar y Pere Dalmau mer-...
...caders y hisiom Bosch Notari — Y obres de...
...dita Ciutat Don [illegible] Domi. Senyor de St Joan

Y Dalaudaries mercader y Mestina...
...Joseph Salvat mercader y Caualer de la Ciutat ho...
...Vicari de Nobel Conseller en cap pel mateix any-...
...feren Caualers y Consols de la Confraria dels allaunadors...
...Barthomeu Saulter y Manuel Corrons foren elets...
...Consell de casa la Ciutat apres la Confraria anome...
...pa per Caualers en lo primer torn y Miquel Planells...
...y quant los foren no eren acasa dela Confraria y...
...aduiey Una determinacio de Consell que qui no era aca-...
...sa dela Confraria lo dia dels Hynocents no pogia usa-...
...anomenat y auiey molt que veyen la Confraria que...
...no tenia Casa ningun al cosa y pera que mes anomena-...
...sen per Caualers no anauen adans dela Confraria y de...
...aquera manera lo dia dela Aparicio nos auia casa per...
...y lo parent any tornaren aquesta determinacio y que...
...pugueren anomenar lo que mes era. Com los Consols eren...
...y axi anomenaren als dits Caualers Miquel...
...Planells y no eren acasa la Confraria y quant los...
...ho anauen adir los Caualers Vells elets digueren tot...
...per que no pertenien elets y ells sen Diuinauen Torna-...
...neta que los Caualers Vells tornaren acrexer Nauien...
...com fano ells que a tots Consell com lo auiem de...
...fer lo Consell determina quels Caualers elets fossen...
...Descotella era cayguda ab ells y que los Consols lo...
...son Consell y Caualers y axi ho foren y foren acta...
...dels Sindichs Saxeres y Joan Venedello — Dit any...
...fou Banderado de dita Confraria Pere Paulabria.

Dit any Dona La Infanta dona Maria de Austria...
...que Casara ab lo rey de Vngaria fill del Emperador...
...de Alemanya y anara de Vdia la Entrada y Festes...
...que hi foren en dita Ciutat en Caralps.

Dia 2 de May del dit any Mossen Miquel Llayrada...
...allaunada y estaua ala plaza del Blat y Mallorca...
...alli mig filla y axi en seruint plegaren a la Cotxera

Als 10 de Abril se Morí Jaume Bonet y fo allaunada...
...y No auia sino algunes tres anys q era mestra y...
...dexa alguna Criatura y Muller y plegaren la...
...Cotxera

Als 5 de Maig se Morí Jaume Dijadet allaunado...
...dor era Vnome de mitja edat y Viuo de Conse...
...y dexa Muller y Criatures y enterrat se plegaren

Als primer de agost se morí Jusep Comalada y era pintre y no feya del austiri sino que sempre anaue per Cot Jochi y era germà de Pere Comalada altre corredor que agues tenia bottiga—

Als primer de setembre se morí Jud. Castillo Valencia que era lo que tenia lo Cuyram blanc y dins se gasta pell temi si mesclen dos Alls Oments fets la hu capar en casa y altre estudiant y auia 19. ho 20. anys que era en Bat. y quant ell seu morí estaua tenia Un cadel que estaua ab ell que era gasaix vt deya Juan gallese

Dimecres als 9 de Octubre se morí Rafel Bruch marit de anna Bruch trasmia paterna y era mercader que en Sort temi auia estat molt rich y capala de Vicha Vinque a mancho per causa que Un Bandole cat de Castilla quel deya tallo fetto Diauia guardada Una esquetta qui pe lon Valia quel que Vino fos pa y Mort de aquella manera quinze o. setze anys quel Vinque la auenya tot lo pit temia y lo testament de St Bruch lo escriuie mr Juan Pla Not. de Cerv.

Dilluns 8 de Decembre Dia de tots Sants se celebraren lo Cot de Nos. Cams de Cot ab auenades y Mo feya del austiri y temia Un germà quan feya y temi Vna filla Catalana a don Juan Forcen que era Corpu passo—

Dit any se determina Dau Cotia y era filla de mestre sino que no feya del austiri que estaua casat a casa don Bolandino de Mauimon y era Catal

Item se determina Miquel Alembart filla de mestia y feya del austiri y posa bottiga.

Als 4 de Setembre del present any exemaren Una barcha que Venia de alexandria de corsse que aportaue molta mercaderia y deyen que aportaue molt que en aquella terra no auia y que no auien pugnat en Nenguna part sino de cap de Vinguer en alls y per barbe del Virey fou cremada dins la mar y portaren li Vela y lo Vent se lan duguè ce cremasse perque entre lo casm no auien Vberta la cuberta dia tocamen y en hubricla aqueua batat mal en barc. valagent que anaue ab ella los donaren lo Cant y Menja y los portaren Deno. de la Vida que nos puguel en altra

en tota la costa de espanya y la barcha era de alls de Bat. y lo carrech era de mr Falguera corredor de vella de dita ciutat y als fou per lo atrauessament que tinguessen de Venir alls sents pahuera y feu lo Virey que los alleguados non patissen Ningun dinez

Diumenja als 22 de Octubre Vinguè Una galera de sivilla que Venian de ponent y per lo camí los Moros y bonas cosas se Volgueren rellenar y la temian mja galera guanyada pues Veuen ab pie beball y quant arri uaien en Sivilla deyen quen pentaueen mes—

Als 5 de Octubre Vinguè Una letra del Rey que deya que tots los gallees que eren entrats dins barcelona de Un mes en aquella part quels traguessen de catalunya y que era Vinguda nova del coll rey que deya Sultat de Granada eren Baptisats tres gallees y deportauen Unes pallotes a bells y que ab dits pallotes auien de empatt feras Madrit y Castellunya Conforme auien fet a alguns Sultats de Italia y de mia y axi he feren que nen deuaren entrar quinze y feren mostra pregarets y los Sultats foren dimes tres mies cathalans als Cotes Sants de dita Sultat perq que pretenien tals pretons. y fou semut Motto Conde de elguiuar dit mal y li feu Mostra diligentia

Dimars a 29 de 8bre den anar lo Virey que era lo duc de feria de Bat. y anaue per capita general de la mar da en mia per los grans guerres qui y auia entre Turcs

Als 7 de Nouembre entra lo Virey en Bat. y fura dit dia y era lo Duch de cardona.

Dimecres als 24 de Dezembre dia de S. Thomas Bruch la primera pedra al altar maior de S. maria de la mar al Demati a mitx dia y lo tiré de alli digue auisin de Pinyol final y era don Juan Pentos y feren gran festa y los Conselles hi foren y Com sey estaren traren grans mosquets y Masclas y era Una pedra cuadrada ab les armes de S. Maria y al Un forat al mitx pera posar lo arbre de la altar y lo Mater Pisol hi posa lo mateix y ajuda a posar la pedra y aman embalats tots los Jonaments y alment seta Una gran escala de fusta y feren hi Cauana y lo bisbe posa 40 diti de perdo als que Visitaren dita pedra.

Dit any se mori Diego fortuny que era altaro nador y mes se de cast y auia tinguda botiga y Va morir en Valentia y allí si digueren Les orations Com si fos mort alli

Dit any tambe mori Bastera Dusay tambe era mestre y auia tinguda botiga y quant mori tenia para y della naue fos Les frees Venent Cayram y Va morir alli y enant a pra quey portuna feyna de Sitge y Mort subit y allí si digueren Les orations

Del any 1631

Dit any Joan Cortelles Jordi de Riuas Mistraç y Marial Vilar y Joseph Estevanell Estudant Infantor Lagrua Mercader y Ruseth Sogol Fuster

Y Josep de Dou Cubre fon Jurats de Sitges y mi fo cur Diegues que Sitges fos Vila de Sanctuari

Joan Cortelles Della Comissaria del Reuerend Miquel Fabet y Joan Deuna y dit Perez que era mon pare Va morir dit any als 24 de Octubre que era dimenge de y quant foren Vestits Sapuha Varen enterrar pro de y Va enterrar Juan Pau Campens

Foren Cellers Cauaris Juan Negues y Pere Fanfilla y Cot dit renunciaren que Nos Volgueren acostar y axi Volgueren Cortell y determinaren que Stuuen en Los Cortells de Cauaris Juntament a dos Barchemen Vallapeta ca Cauaris Juany Pastal y axi Se acosta. Fueron Dador Gaspar Mirabuella y Aguilo Verges. Foren Cellers Reuerend Miquel Fabet — Dit any Joan Cortelles Mestral Pasqual mercader y Joan Negues Mestral Deyan que Sitges Compliant a tot. Se Vicy Son Llenc y Se Vila Sitges ala Posta y Se Vella molt Con cast para Vila Sitges Cortelles Cort y tambe Los quant mateixos dit any foren Los cortelles en auer acabat Se Vicy Se Posse Dos ala Posta y Hu quel Se guarda Vila Sitges Cortelles en cul Stage en Cel que eren Segon y quant Stages que de Venia Perdre del rey Sino que Se Vicy Sitges Cortelles Los quant mateixos dit any

Renet any fou Se Vella gran estrellant y Vi ell tan Vella y Stat que Christians Moy Se auian Vist y pues a Jesu Christ que may Se Vegian en tal Cors Los Cortells y Stat

Real De Vilan Les Vestitures que dit any Se Salaren en Cortell y Cs Legual Ho Llegirian y Veuran Les Nostres Vest que dit any Se Polaren en Cast y en Catalunya y Vallan Tambe Les Mateixes y Vestits y Stages Se Turbaren Los Cortells Via de Stª Madrona ab Spirit que Noy auia Cort de pa y que Stam Cumplanes Se pas que Se Vens era Tant Estrit de Blanet que Nos Vallauen Vista y dins que Se guarrera del Vall Tanaue a Sª y abet Cauaris y Tenen Tenen Vall quin podia Vestar ab Cort Dones que Tant Valia Se Vich Com Se Vebre y Encara mes Se Vich de modo que arribaren ab Vns apretes entre Les Vuel pasques que no menjauen Tant Se Com Vestien Vespres Bastaden Com Sedan y axi Se dix dit any Se any Vell Les grans Grans De Cere Vieyy Se Vuch de Cathorna

Ab Lo de Janer Seu Se primera Cerya de Blanc Jaime Cauaris fillol Juan Cauaris assendat de allí que Vingue de Valencia y Stengue Se Cant de Castillo

Ab Lo dit en Janer Se negue tant gran Vent y Mares y Cembestat en La mar que Cost Se Vexell del Moll de Cafermauen y Sen Cauen ala Cona Ventura y Sp Ser Remis y Se Vallejar tanta Ara Com Celes Ha anaren y ab Cantidad Aportauen Cegual mes y ab Celes Vell Se Ho moll Se Vi Cauen que Stegen tanta Colere que Sarena Via Colar y axi Cel mariner Se Cmbarauen dit Se Vexell y Carnal que Cos Se Sedia y Sen Vexell que Cauen mes Sop Sel moll Caren Sacrament que ala matinada Cos Caren tres Ho quatre Barques y manyagen Cos Caren tres y Cel naus rompuet Cegual y grant Corane Sp Sel Sepes que era Lastima y tenen Denauegar y abocaren Cu Sp Cl Cegualment Se Sª maria al Cauare y Se Cel que Sel Ramon y Se Cabrel Cant y Nos Sa negaren Cos Nemen

Vimars a 17 Se Cl Cabril Cabrilacion Cacer Se Sª Seuer a Sª Clara al pran Cas Fuster y Cl Monster Cam Se Den per la gran Estrellant Vel temps que Sa Cas Se perdre p Sa Cerya y Deu Sia Semut Se remediano en Darnes ay gua y abret Da mateix dit Sª Se maio Foren Cofres Se grahes Abocant Cuell La Cel gua Se Sª Seuer y Se Cofres Sª Madrona y Se Vna mare Camarera a Santa Madrona en la Casa a Cel Profeto que Stan Cer

Diumenge a 20 Se Dones Sp Cmpuesen Stos Cabrel que Stan Cauen Sp Cegue Cauen que Cm mate De Cap Compañia Sa Cerya Se Cmpia y Sa Dones y Sent que Acompanyauen Sa Cerya Cegue Sa Cauen Sitges Se Vilanoua que Vas mateix y Se Cauen que Cos Se mes Vell y temia tems

ab sa de Janer dit any soterraren a Joan Duran
assonador era ome de molta edat auia tingut fetge y aso
quant morí estaue ell y sa muller acabats de vijnt y
quatre cuyrasses y cent escudells blanchs —

Dimarts ab 15 de abril Mori dit any Joan Miquel Jaco
assonador era de edat de 58 anys, dexa tres fills y
una filla pubilla y una de casada y muller y lo fill mes
gran ques deya Juan Mori de matex any ab 15 de No
embre que era estat y fet testament
lo prengue mi Francisch Pla Notari de cort y lo In
uentari de tot y me feu anave ami ere ere lo fill major
de edat de 21 any y lo menys edat Mori tenia onze anys
y lo testament lo feu lo dit adam Mi Mori

Diuendres a 20 de Juny que era lo octaua de Corpus
Mori Miquel Babet assonador y la Muller era germa
de Joan Bàrber sa era ome vell y tenia pocha mes de
xa ama dit y ell no tenia testament mes ella que
tenia un Francisch Pacho assonador fill de Vicabre
mori que ella auia tingut y en morir dit Babet ella
son home a cridar acaba de son fill y Mori que no feu
testament y la fama era que tenia molt diners Mes y
los tenia Secrets y Sempre deya lo pobre

Dilluns a 7 de Julio soterraren a Francisch Clobe
assonador — No era ome vell sino de molt bon veget
y deixa muller y un fill de algun Vint anys se
ra mort plegaren la bolega —

Dit any se atsemina Isabel Comas de Manresa
y se atsemina Juan Costa fill de Juan Costa assa
nador que son fadrins y bolega a any seran
y se atsemina Francisch Amorós de la Roca Juan casat —

Y se atsemina Joseph Olivier Joue y fadrí

Any 1632

Dit any foren Consellers de la Sta Mtt Comun
Sala Consellers ancians y segon Vltimo
y tercer Sr. Nicolau Ramer y Fran
mercaders y amadors vilar Drapers

Foren Veguer Fran. Gener ciutadà y
Batlle mercader. Y Mostassaf Joan Mt Duet
que atsave ala bolega

Foren Consols de la confraria dels assonadors

Joan Farrer y Marcel Estaue y Salvador Clement Ca
tella y Pere Pellicer y Andador Miquel Catella y Fran
Gallaster. Fou Banderado dit any Joan Carrerer y Mo
la Joanet Ventalló anuigue

Dit any torna lo Rey en Barc. ab la de germana
que arriba dillam a 22 de May y tenen ans dimecres
dit a 29 de dit mes en Legual temps foren y anaren festes
que atsal se feran mes llargament en carter 37
y dexa lo Cardenal Sangerma y Vrey de allí y
y acabar de cburer Les Cort ab tal que ningun
de cburer ab ni mes mes la Ciutat hi pogta Vn
desentiment que ab tots fa mester No foren ningu
negoti Com apres se dira mes llargament —

Lo dia de cap de any soterraren a Nicolau Fabres
assonador y era Segon de Miquel Campins assonador
y mori en casa dedit Campins era ome de molt Vell
que auia molt temps que no feya del ausiti y era estat
alferis de dita Confraria y Cauan Sabitat

Diumenja a 15 de febrer soterraren a Joan Comalada
assonador y tenia botiga y era casa Mori treballant
sino Sumach ala continua y tenia fama del mes
rich assonador y no tenia cap criatura Ma nava
tingda may muguera y estant ala plaza del oli y en
Ser mort se plegaren la casa —

Dilluns a 19 de abril soterraren a Fran. Corbada
assonador y era home molt Vigorada que lo demes
temps no treballaua sino que era molt Jugador y
Morí espalmat de cburer molt Vi fret y estant casa
y Vell fet molt fret y Va deixar muller ab tres
criatures y en ser mort plegaren la botiga

Dissabte a 12 de Juny soterraren Antoni Colomer
assonador era ome de molta edat y Mori tambe el
Sumach y feya feyna sodemes tenia pocha y deixa
criatures y en ser mort plegaren la botiga

Dit any se atsemina Fran. Campde ner Pag. de del
ausiti Vint y tenia edat que era fill de Joan Campde ner
que era Mori y ell atsave y caigt —
Tambe se atsemina Antoni Blanc fadri y para
cala en ser mestre —

Any 1633

Dit any foren Consells de Barg.ª los S.rs Joan Bona Conseller en cap y los S.rs Dama Conseller en 2.on Pere Joseph Vidal Conseller ters y Magnifich mercader. y Miquel Octavi argenter.

foren Cotxer dela Ciutat Mt. Monsenyor D. Pau Sclafani Barber. y Joan Mirabet. Sol. Pere del Castell militar

foren Consols dels allarodors Jaume Carrer. y Pere Bonias y Casanis Joan Rocha. y gal Joan Minguella. y andador Hyacinto Sans. y Pau Carles — Sua Banderado dit any Juan Ventallo.

Dit any fonc exir Consol Thenor Andreu Verges y dit a 8 de maig Va morir Mos. Trompet de una Bachas. y fonc hurno nas feria Mole vegetti de Sumacle. y Valeria Dn Minyo y Vnes Minyones y Sa Vilda estinguen las botigas en Nom de Sr Sant y en Nom de Dt Verges Va exir Consol Sodit Cere Vicio

Dijous dit 19 de maig Jura y Vixes Soduch de Cardona ab assistencia del Conseller y Jura ser fo diferim que fahuna al primer Carrenal que dit 21 de dits hagi pasat de embarcas ja fan dos ab 18 galeres. que atras se tracta mes clar ament de Nro. Emtrecatio en carsal que Y. Compte exhibit Cabirol se tracta del Juramens de Dt primer. y del que pasa se temi que estigue en Rebolta —

Dijous dit 19 de maig abel dues horel dela Nit hi ague un terra tremol que se temi y Les gemel pasi se caballeriga que fon tremolar Les cases y Los Vins tancades tremolar. y Molles cases Serenmoni met y algunes enteries Serraduras de endevrrarem. y No ha fonc Lesdias Dt que causa gran admiracio.

Lo dimenga. Del ram que Comptauen abl 20 de maig Soterraren a Manuell Corrons allaba dor y era Jove que no arribava a 30 anys y Deixa dit ha tres Minyons. y muller y mare

Dimecres dit 4 de maig Soterraren Andreu Verges allaonador. y era Conseller Com dit esta dit

La vegilia de St Andreu Soterraren a pere Pau Salvi allaonador. y no deixa fill ni fillas di no muller y mare. y ester mort plegaren cada y ha vengueren tot

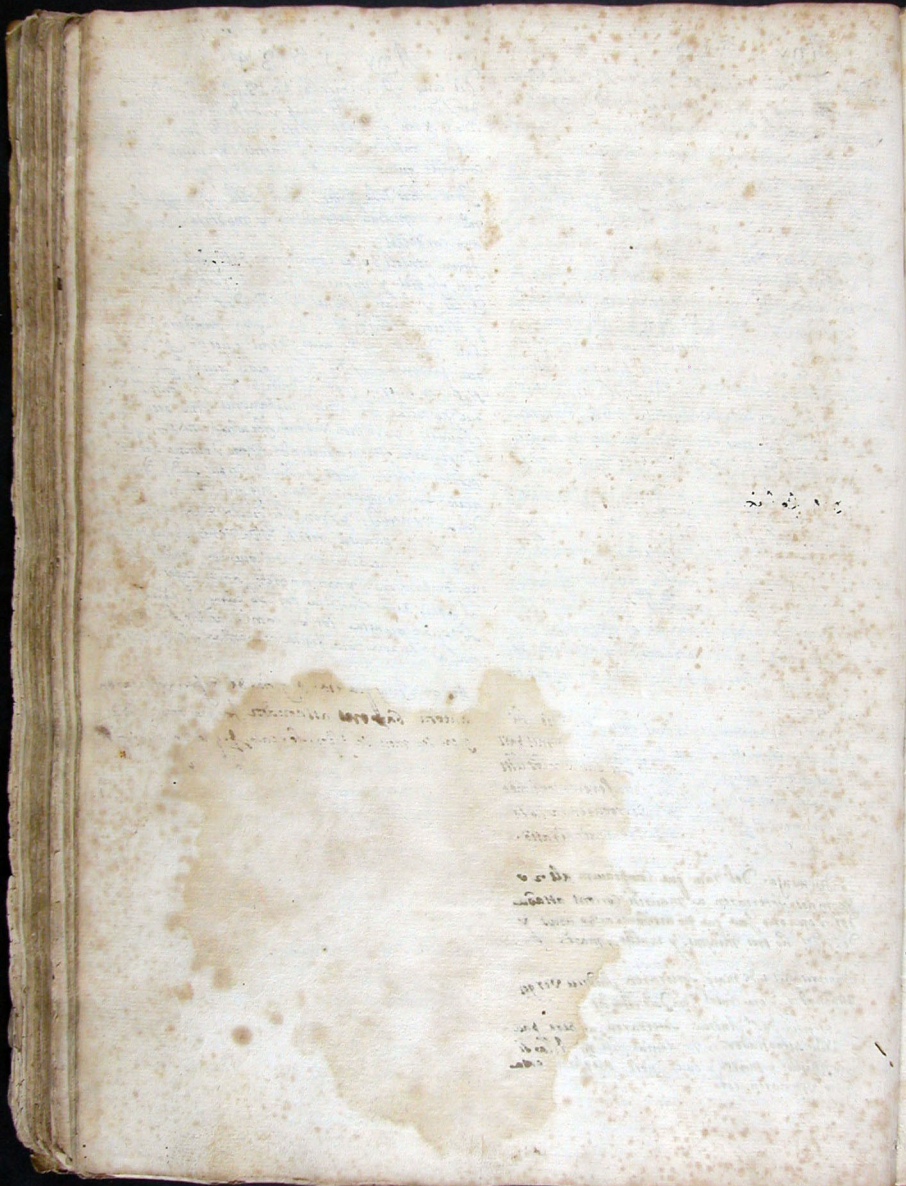
Any. 1634.

Dit any foren Conselli de Barg.ª los S.rs Joan de Pagueras conseller en cap y 2.on Joan Miquel Vergonyos Ministre. y gen. y Joseph Nicolau conseller ters. y galeram nefre conseller quart. y Antoni Catanoues Draguet conseller quint

foren Cotxer dela Ciutat Joan Pla. y de cadell. Mt Matali mercader. y Montata Don Galles ano cordelles

foren Consols dela Confraria dels allaonadors Manuel Isabel. y miquel Ribel. y Casanis Joan Ribel. y Juan Flores. y andador Miquel Tarer y Hieroni Barenes. — Sua banderado dit any Joan Daniel. y va auer gran quistio y Causa q que pretenia y dit Daniel que el auian de ser Mestres y en aues lo fet al mitat de tot lo Consell y que que No Volias fer altres Confanyons sino eren tots Casanis. y axi non volgue ser altres. Ni eri Casanis ho Volguaten eller y aguanen de anar Demunt sol Conseller Mostel Ribel. y axi sodia de Consol sodit diuen una acabas los Confanies serue ningun Confanyo q no sia dones Ventallo. y eren set quatre dels tardas y set encara No estauen resolt. y Dn Veniz es cabe que ara dela Ciutat que bena de Sitio que eor Consol seruisen do Confanyons. y axi anaren abel cabel. y anaren al Costat dela Standia tot lo cami. y tanbe Li anaren lo cap de quarto tot lo cami. y No fallaren ans al Maria que Jenia y Vertaren y Standaran

Ala 4 de Juny que era Vegilia de Corpus Soterraren antoni Barenes allaonador. Jo era sino Cunyat y en ser mort se plegaren lo cabo y que Vay anaca

Dalen Aucune Les Relations que atral anauen Protegunt que Denarem de Encarter 101

Jesus. Maria. Joseph.

Relacio de tot lo que ha Dant dadegua lo exercit del Rey de Castella parti de terragona. y dela Jenyalada victoria que lo Sor Mariscal dela Mota ha guanyada a vista dels Muros de Lleyda

Lleyda y

Als 27 de setembre 1642 lo Sor Mariscal dela Mota stinque auia sert que los exercits dels enemichs guarnats per los marquets de torrecuso dela Jonquera y de Mortara. Marchauan y que venen acamotar al Roch del Bo. que es entre Camp de terragona. al bru dela montanya del coll de Cabra ab intenta de passar los dits coll per anar dret a Lleyda. a cont lo Marquet de Leganes auia de Juntarse ab ells ab un altre exercit per sitiar lurs de Plaza de Lleyda.

Lo Sor mariscal que estaua en Sor Colomas Lleyda de dits coll tres Leguas. y dos dela a tres les hores de Juntarse ab lo Exercit en dit Lloch de Sor Coloma. Anes hi arribaren ab 22 ala matinada. y tenint auiso certe que los Enemichs passat lo coll. son ana ab lo exercit al Lloch de Rocafort auant regonegue lo puesto abreuiat per la conseruacio del Pas. y per lo mateix los enemichs arribat alas deu mat dela matinada. y tenint noticia que los enemichs auian passat dela Vila. per Sarreal. stinque. Un esquadro del regiment de Cerrat. per anarlos a reconexer. y fou acometre abo banders y Pa stinque guinge. y del qual sabe que tota la Vanguardia era batalla. y que stauen en Batalla. Mes arlla de Una gran Muina. que Nos podia anar a ells sino lo Defilatse. lo Sor Mariscal fou cabonar dos Sor exercit en dit Rocafort. y altra Vegada ana sobre de Una Eminencia. Vic molt Llunj dels enemichs de nos tenen regonexer la marcha y cambarnarse.

Als 28. Lo Sor Mariscal parti de dit Rocafort ala hunas Salen ab 500. Cauallo y altretans Mosquetes. y Un gran tren de artilleria real acont tenia alguns enemichs que foran tres morts ho tres. fins sobre ala Muina acont y auia Un Bonic que los enemichs feyen guardar. los feren abocarse y pegaren al que guardauen fins a tres quarts dot lo dia. se pasa de escaramussa ab que foren morts mes de vinte dels enemichs y vinte quatre presos. dels Nostres lo Sor del Monte ajudant de Camp ferit de Una ma de Un tir de escopeta. tres Cauallo stauen ferits y Un pres.

Als 29 dues ores abans de dia stant aduertit per los banders. y per lo estar nos tenim entes los enemichs que auian marchat tota la nit y que continuauen per lo camin dret a Lleyda. prengue la marcha per senda per anarlos costejant y auia lo Sor comenador de Cambra cabitol en lo regiment de Marinyola. ab 50. mosquets para costejarlos de mi brag. ab orde de tenir combat en No embarrarse y donarli continuas Nouas. y enuia Un cabito de son Regiment ab 50. Mosquetes y al cabell de Cabrera que era del Duch de Cardona. bro lo. y Lloch abreuiat per descubrir lo que fasian los enemichs ells a Plana. Als 25. Auiche lo Sor Mariscal que continuauen la marcha. segui stanch a la Sor a Sall Just que es Una Vila dins la Plana de Vgell a Una Legua del cami acont auian de passar los enemichs y Un Lloch breu abreuiat para contenar dita Plaza y los ajudar a Lleyda acont encara enuia Un regiment de Infanteria Francesa y 100. Mosquetes cabalans y dits para segui lo guarnitio y traballadors terrallenes.

Aprima comto dia en dit Sall Just acont sabe per sis traus que los Sor de canbon si enuia que los enemichs Marchauen senbra y que ells nit auian de canbiar en lo Lloch de Torrebesi. y enuia encara altres sinis ben tenirme Nouas mes Nouas.

Als 26 stinque auia que los enemichs se descubrien ab tota la vanguarda pres lo Lloch dels Fogos. Prengue en lo puesto lo regiment de ales y en ana fora a Artesa que es arriba Legua dels fogos. y auant regonegue los enemichs son tenia. lo Exercit y enuia lo Sor Caro de ales ab son Regiment per tentar de fer alguna cosa. Sobre los enemichs lo que resulta tambe gue stauen pestat en embarrada nos desnotia. 20. Muertes vn prengue. 15. y de la guida part dels Bous y Mulsons del enemich y lo carro del Bagaje del marques de Torrecuso. que stinch son diferent. Nouas tota la nit en campanya. y Pema de tenir un trani Nouas al Sor mariscal del que fuya los enemichs. y que estauen cambiar dels fogos acont se gonaren al 27 para aguardar la artilleria. lo mateix dia lo Sor comenador de canbon. Fou saber al Sor mariscal que auia pochs 40. cauallo enemichs dels quals Sin enuia catorze de presos.

Als 28 lo Sor Mariscal stinque auia que los enemichs dues ores abans de dia. auien comensat a Marchar para

lo camí de Leyda. lo qual obligor a donarse per dela cauallería hora seguirles pero marchauen tan forrats que non podia vendre ningu. feu auantar. Vn parell que li referí que estauen campats ab lo cano de Leyda.

Dilluns partí abanes de alba ab lo Sr de Torrats y tot la Cauallería son regimentos. Vora Cumbamena y cantando Vitor Iudex. No poden seguir lo plan sino era ballant delalbre part del riu per esto pregue lo camí de Balaguer anem hiña Vn home y dona orde ala Infanteria y restant del exercit se marchar ab diligencia y entrem dentrone estaua la marcha de tot. Enuia dilluns ans lo Sr de Seguiri ajudant de camp al governador de Leyda per auisarlo de la rebelio.

Dimarts 30 dimi ab lo exercit en dit balaguer y partí lo primer de octubre dret adits Nutat de Lleyda anem entrant anit que sabent la marcha los enemichs se eren retirats al Clot de torres de Segre que es adues lleguas mes cauall de Leyda.

Dimecres. dit lo Nostro exercit passa per dins la Nutat per anar a Vilanoueta acuparse lo puesto que los enemichs auien deixat rendrense Vuyt de sos cauallos y digueren que tenien gran necessitat de Viures.

Dijous lo Sr Mariscal enuia partits dla guarda que foren alguns fusiners. y altres que vinguesen a rendirse, dell qual sabe que los enemichs aguardauen al marques de Leganes que deuia Juntarse ab ells per forsar nit ab Nutat de Leyda.

Dij 4 sabe que los Enemichs feien trauallar per reforsar son forte sobre lo riu de Segre, que atenese tro bat [illegible] gros tenian gran temball de acabarlo. y que los Viures que li venien de plaga No podien passar Vinga. Sargues.

Dite dia enuia lo Sr Compte de Rotrest Sentinel ab 400. Mosquets dela part de Vtzonas ab orde de arri bar tan prest com fugues de plaga per tenear de rendre los Consols dell Viures que venian dotze lleis ab enemics y per saber noues certes del que feya lo marques de Leganes, atene entre Leyda y aytona encontra 30. Mosquets dels Enemichs que foren dutes, lo cabita y quinze cauallos presos y cantitat de Mores sobre lo Clotx y lo Senyor de Rotrest Sulcant que estaue descubert per lor que foren escabats se retiran.

Dij 5. ala Entrada dela nit lo Sr Mariscal Enuia ab Sr baro de Vlez a Vn partit sobre la esquerra dels Enemichs anne defuera 200 cauallos. Ne prengue 50. y per lo manco altre tanti morts.

Dij 6. lo Sr Mariscal feneh ala marinada ab alguna cauallería a Vista del camp dels enemichs y empleu tot lo restant del dia auitar los camins perque no bodian passar ni en cas Vinguesen atacarlos. tinguesen en la nit que lo marques de Leganes Marchauia per Juntarse ab los altres.

Dij 7 anoc ell mateix dela part de aytona per saberne Noues y Veyent que No encontraua cosa, torna ab diligencia a son Exercit. No Vingue Vn guarde de cauallo guarda quantidat que los Catalos se deixaren anit que los Enemichs marchauen en batalla bora Venir deues ells; ell mateix los Vetgue regonexer. y entre tant dona orde altres de bastal de tendre se armes y auia brouett de manera que en poch temps lo exercit fou posat en batalla en los Vuelos que tenian elegits.

Dotzes que lo Sr Mariscal aqui ordenada gia las guardas cuantidas auian de ser on de retirades. tor na ab lo dit exercit. y dona orde al Sr Compte de rotrello de fora borar en orde de batalla sobre los eminencies que Judica mes abrotats, lo que feneh fet ab tanta diligencia. que lo cano y lo demes feneh abans Merlo tenen an tes que los enemichs foren arribats: prengue Nit de sos Catalos que auguen al Sr Mariscal que lo Marques de Leganes ab son exercit se era Juntat ab los altres. que ell governaue tot. y que tots Juntsi Venian ab gran forsa para combatrel: lo estile que feu feneh animan Nostras tropas. Dona lo ala dreta al Sr de terrats y al Sr Compte de rotello Sargente de batallas que eren son dit tro la Infanteria dela Vanguardia.

Nos pot Veurer marchar Vn exercit ab millor orde que feya lo enemich que causa encontenent los enemichs que los Nostros no podian guardar: auent ofesen infinidades de Nostra artilleria fins que la hora feneh en Talarn.

En la dreta de Nostra auanguardia estauen los regiments de cauallería de Boixtare y de Sulloye Sultentares per son Simen y governats per lo Sr de Sulloye. En la esquerra lo regiment de terrats, sustenat per de Vetles y de Sanz de Deus governats per lo Sr Compte de rotrell; de Infanteria los regiments dela

...ores Comtes, Bisbe Vaudy, Prior Lirmes y Lingmars.

La pelea comensa ...den ...es dita matinada, y per tots la Noblesa de Espanya y la Cauallería delas ordes sustentaren per mes de dos mil cauallers y quatre mil homens de peu dels regiments del Brinues y del Comte Roche, que acorraleren los Brinues ab tal resolutio y ab tanta superioritat delas Noruas, que gualsevol resistencia que fugues fer la cauallería de Norha Infantería fonch forsada y al Sor de Terrail al primer encontre li romperen lo Batall y los enemichs pataren fins alla eminentia ...ocupar ...n auia tres pesses de canó Noruas delas quals se feren Senyors. La una esquerra fonch atacada ab lo Mariscal Vigora y en lo matex temps y ab lo Sor Conde Roche fonch mort lo Comte de Roche. pero trobaren lo Sor Mariscal. La seu sustentar per lo regiment de alba ab tanta promptetut, que los Enemichs foren rechacats furiosament. Entretant Noruas Infanteria fonch atacada per aquell gran gros de cauallería, pero pelea ab tanta resolutio que no obstant la gran forsa que feuen los enemichs los Cauallers pelaren formes y no mataren molts.

Vegent lo Sor Mariscal lo ala dreta en disorde hi enuia dos esquadrons de Magalori per sustentar mentres los auantzar son regiment de cauallería, que seguia sis esquadrons que seu donar disorde ab tal impetu, que los Enemichs foren rechacats fins dins son gros. y sens una eminentia guels fonch fauorable ala reserua estaben entrament desfets guanyaren los Noruos una de las pesses de artilleria.

La pelea dura fins ala nit que los Enemichs se retiraren sens fer rumor deuantnos mentres del camp de batalla y de tots los morts que se son trobats en numero mes de quatre sens gent de condicio, entre altres Don Francisco Sant Veye Sor general dela cauallería delas ordes de espanya, don Rodrigo de herrera Comisari general de dita cauallería Don alonso de Lemos Sloch tinent general dela artilleria. mes de sinquanta preus de calitat. y molts altres cauallers y soldats es sort que an perdut en aquesta ocasio mes de quatre sens oficials. tres sens cauallos y mil homens de Infanteria. los carros los seruien per aportarsen los sents que estimaren mes saluar que ses monicions que llauors totas lo que califica La condisio dels Noruas y lo dany auien rebut.

Los Noruos ni an guanyats sis estandarts y quatre banderes dels quals sen enuiaren al Rey de estandarts y banderes en so hu estane Sr Jaume al emito. y en los quatre cantons les armes delas quatre ordes. Santiago. Calatrava. Alcantara y montesa. En Salbio la ceua pe Santiago al matex ab armas dos Reies. y darre una bandera. Lo demes es sabut en los viues del pais. aixentho axi desijat sor pobla. y lo Sor Mariscal auestri vinguc be per senyal de dan gran Conde.

Noruos auem perdut lo Sor Comte de Rochel lo Sor de boletines ajudant de Camp. lo Sor de Joan. Capitan del Regiment de Terrail. lo Sor Beaufort Sloch tinent de mestre de Camp del Regiment del Sor Mariscal lo Sor de Sebatut. cabita al regiment de tonens lo major del regiment de vielho. tres lo quatre tinent de Cauallería y. y altres Cauallers Corretas. Mariscalli de alotjaments. y vuyt ho deu altres oficials de Infanteria.

Ferits lo Sor de Terrail lo Baal rombaut lo Sor de Silanes ajudant de Camp la cuxa rompuda. lo Sor de Arauail Voluntari de vn tir de pistola ab genull. lo Sor de guysla. fill del Sor de Aubaje. y quinze ho vinte altres oficials tambe ferits. sent y sinquanta cauallers ho soldats morts y alguns trenta de ferits. preus lo baro de pusol. Capita de Cauallería y lo Sor de Neron. Capita de lo regiment de Infanteria del Sor Mariscal.

Lo Sor de Terrail ho por ser prou alabat per lo que ha fet en esta ocasio. com tambe lo Sor Compte de Rochel. los gener de cauallos que estane en son dic. y que feu combatre. Les tropas ab tota vigilantia y valor possible. lo Sor de Aubaje los Senyors de Vignoles Dautargue y de Ruysla capitans en son regiment ho foren molt ho. Lo Sor baro de Alby Jean Maraulles. axi mateix lo Sor Balzazard, y altres los demes oficials de son regiment. lo Sor de Marin gouernant lo Regiment de Sor Simon feu tot allo que fugue ser un ome de reputacio. com tambe tots los oficials de son regiment.

Se ha de dir lo matex del Sor de Caumont gouernant lo regiment de Terrail, del Sor de Sauueur Capita y sis altres oficials de dit regiment. Lo Sor de Sor guimen gouernant lo regiment de Cauallería del Sor Mariscal, feu tots aduna Fet. com tambe los Senyors de Boaufort. Auterives. La roquea gauiac. Dalby. Montauban, de Rabat y de Gauuille Capitans. los Senyors de Reus Sloch tinent, Senyoret Cornet dela Mestre de Camp y tots los altres oficials de aquell ...ets que Nos los prou estimar. lo Sor Comendor de Simieres gouernant lo regiment de Magalori los Senyors Barons

de

Ubert de Brill, y de Montbeurque Capitani en dit regiment se aportaren valerosissimament. Com no feuen tambe lo Sor de Castell Vilan gouernant lo regiment de Vilar. de Vent. Los Srs de Brunard y de Guidre Capitans en dit regiment. y generalment tots los altres officials de Cauallería feren molt lo que deuian y los Senyors de Castellet, de Granadell de Perignan, de Jumel, y de Guiguar Voluntaris aduguren sempre bon rod del Sr Mariscal y hoferen molt se en ella ocasió.

Los Senyors de Solanet, de Castrem de Sorguiues ajudant de Camp feren molt lo que els tocaua.

El fruit que la Infanteria stinga part de aquella contra. Vist que No feren vtilitat alguna en ningun tems que aja stat tambe. En particular los regiment dela Mota de Cerdos, Rebe, Vaudi Torro, Litens y Singman, los tres bons alcoras los Srs de Castellet Sorlet Mulet de Camp, lo Sr de Monclachet gouernant lo regiment dela mota, lo Sr de Bats gouernant lo de Cerdos, lo Sr de Chamberou gouernant, Rebe. lo Sr de Fedelmas assurnant tercios. Lo Sr de Berne germa del capitan dela guarda del Sr Mariscal. y altres dela Confranria de Infanteria que regia los Spitons perdut. Podra ser torna home de Valor. y es estat ferit de vna Mosquetada. y de vn tir de pistola y en general tots los altres officials. Nos dui alabar lo Sr de Veruete. Capitan en lo regiment del Sr Timor y mariscal general de alotgaments dela cauallería llangera lo qual fou carrech ab molta Valor y prudencia. lo Sr Colberau Lochtinent de artilleria. seruí admirablement durant totes de son Valor. y gran experiencia Imitandelos en tot los altres officials de artillerias.

Lo Sr Victoria de Miquel Lochtinent Coronell del Regiment de Barcelona fonch ordenat ab sonhoment del Sr per anar a escaramular ab los Enemichs con barsou ab gran satisfatio. Com tambe Don Joseph dardena Comisari general dela Cauallería catalana que vinguel ala pelea ab alguns cauallers catalans, destracats del dit del dela cauallería catalana que era del Sor de retina.

Los Dimes cauallería y Infanteria catalana. No tinguren loch ala pelea que aquell dia los toca a retaguarda Juntament ab la cauallería dels gastens. que estauen aguardant ab son animo y Valor la sua tarde bora Nos arribo. Vist que de Cantats los Camps se retiraren de vna bara y altra. y acabaren ana a curar alos ferits Restaue la victoria per nostra parte. abe que ab molta dehgualtat de gent qual deya que los Enemichs eren sis ho vuyt per cada dell Matiros. que fou Vn gran Miracle de Nostro Sor com No deuoraren dos Nostra exercit qui si aquell hordut a dell exercit foremanats a Mole mal cab. pero ab la ajuda de Nostro Sor y bona diligencia del Sor Mariscal dela Mota. foren los Sonat tinguts vn bon sueles. y estindran de aqui al deuant pel la guerra es Justa de nostra parte com es per tornar per los Sr Jagramente. y per nostra defensa.

Dotzeguiza Vita Victoria

Restant la victoria per nostra parte. Lo Enemich se retira Dous torres de legres y pasa de alla la riu. y estigue alli algunt dies que estaue ab molta dell dos mil. y en aquest dems stinguren los Enemichs altra guerra pijor que los altres grandissimes plages que duraren vores de vuyt dies y vinguaren los dos mil tan grosses que No pugueren passar vna part ni altra. No deuian Nostre Sor fer mes dell cubert y obrijo fou que los mantenimens vels vinguaren acabar. y No podien ser socorreguts de vna part ni altra per No poder passar lo riu. y axi son mouien molts Crits de fam altres que desauen las armes. y pocas vadauen abaixo dell y los vegnien molts de tal manera que abrel ou fou obligat lo Sor Nostre Sr a mandar y no stigueren molta Carnitat de armes quy auien beguda. y stinke prenguren molts cauall que eren restats per guarda Nostra gent. bomdo qui Judicauen que auia prou cella molts gent. y los dexa de dindrem dous o Cauall. y altra gent. bomdo qui Judicauen que auia prou cella molts gent. y los dexa de dindrem dous o Cauall. y altra Nostre del Paranet. y axi se Vingue a conexer que stia los elements Vinien en favor Nostre. De manera mati los Camps se retiraren. y Nosaltres quarnidos per tot. y se alotgaren per los Pobl cabeau ala Comedia Confusa lo pobl dels Nostre.

Octubre. Retirats los Comis Com vinde de una part y altres lo Sr. Mariscal dela Mota stingue de Jurar de Virey de Cathalunya y per no poder tenir la Cambanya en dita stingüen may exercio de poder venir a Jurar que stava dita que tenia de guiar y axi auria exposat lo exercit del enemich de Cathalunya. Stava ben fortificat del frontera. Stan situat de Vilades al cabo auria dexajan una altra bona fortaresa alli. y ab dit ho tres companyes de cavalleria frontera de Cervera de Vinte a Jurar en Barcelona. fos alternativas a dexar per lo Juramento ala 8 del Corrents stan. La Ciutat se preninguet per ferli bona entrada. y axi al vinent fa dit dia en lo Sabat Sagrat stingue dos dits anaren dits molts cavalls y molta gente adarli la bon vinguden y entrada stan ben bon dia. Vidat y dputats. y axi dit dia bon stagren de Sabat y altres dits fos fou al portal del Santoni ho abaxi que com en aquell temps los dias son curts el mariscal que los entenia. La Ciutat auria preninguet per no encontrar fos tocar a hont tocas. los Conbanyes de Barcelona ab los maiders de Camp sargentes maiors y ajudants stavan molt ben portat. y vestits a rebre fora fora lo portal bras la creu cubertat molts conbanyes y del portal fins ala seu pasabel los Conbanyes en ala una cra de veuran la multitut de gente quey auria que era estada fora a veurel. Nos sot dit que encara pus los vinguet lo matex ey vingue fora a veure dit mes gente. que Com venia ab tanc aplauso de tot Sobolle stavan atentissim de que fos vingut y stavan remetrauas tenir gran alegria. y fa se presumia que no auria molts quel higuessen arebut y ab que demostravan alegria en la cara. Juran tenir lo seu molt stat que molt venia de dies y ni auria molts quey anavan per fora. Stiguendo arebut molta gentalla de Barcelona. ntament adrutats ab los cavalls. y los Conselles y Diputats y lo capitol. y los ministrils. y audiencia stan stiguessen fora arebut ab molta alegria y Contento. y totats en orde com se acostuma ab orebut tombats de quarra. y altres Comentaren a entrar. y lo mariscal anava dret los Conselles encapa entraren dintre. y auria brenguet La Ciutat per tota aquella entralla del portal de Vera part y altra molta artilleria. y al entrar al portal se tirava tota la artilleria. y la Ciutadella tambe. anaue lo Sr. mariscal ab un trit de Campanya barbe dos Ciutat de ori y plata. Molt stiguidm. y ab tanta alegria en la cara que sempre rivava. stava en lo Sombrero en la mia sens molest cortesi stan lo bolle. y dos stauen aclamando lo bon stiguden demandi mil parabens y mil stats ab molta alegria. que parexia que fos la entrada de rams en Jerusalem. com aclamauen bene dicat qui venit en Nomine Domini. De aquesta manera arribaren ala Seu anant de pregueren lo Juramento fou quel arsiuen. La Juramenta tornaren stijos cavalls y tornaren y ala stats del Rey y Reyna. y corren de cavalcada. Com y Cor amble. Stan al pla de S.t Jaume stavan Setmanis parats cada dia cada gremi del Cons.l de S.ta Colomas y per tot lo dit camin stavan tot esplet de les companyes de Bat.s que de Cervera stavan stanat y al stan auria format un bell escuadro de tot Ant.ca y al pasar tots dixaun. y al pla de S.t Jaume alto escuadro. y als entrar en lo Sen palotte cuarte. pasaren molta artilleria que la stanat auria fet preparar per tras aquella muralla. y aqui los Conselles y Diputats se despedixen dell y cadahu. sera stim en la casa al molta alegria y Contento.

Desas obsequies se feren en Barcelona Per la mort del Cardenal Boxedi

Aquell sabio y prudentissim Prinat lo cardenal Boxedi que ab tanta prudencia y sabiduria auria regit y governat los stats y regne. del cristianissim rey de Francia Lluis 13. que stia mort. Aquell que ab tan bon govern stinties auria Mitigades les guerres de dins la Franca que no regnia ab tot lluxurant. refrenades. y subjugades la dins del poder de Son Rey. Y finalment aquell agut Catalunyes deu la libertat que stan Vuy gosa del any quarante enta ajudant-nos y ambaixadores. acantos bells stats corruts los castellans. Que ab la rabia envidia stavan alcansos y detrancats y passarnos tots a orell y adarnos. com se stava atral ab los sen stitial y Inumanitat en rendre cuanta aquells brunitats. y axi se ha dit que aquest bon prilat stauen la libertat que stes Vuy auian gosada. sul sombre y secretella a son Rey. Le guarne comunitient era ala corona. Lo ajudarnos y afauorirnos. y defensi ab tot esforc acuella pretensio. Y la stauen la diligentia funestitat y bon Cuydado ha stinguet en encaminos ala armadas tant per gnar com per terra tan histotoradas. y munitionades com sembre auien vist. Y finalment la stauen Vna stan demostrasi de cariset que sembre nos ha stinguet que stes ala vista de la vida encamana a son Rey Lauare y quela mio. ambaixadors per la Ciutat de tot regne. y quey hauas stat tan bon seruidor com hau y ajut la stauen com ab son Prinat

Sabie en fi que la manera por carta del stat Virey que stia dit Cardenal dixen. y de nou ella en stat. sa dimas Molta feria y diligencia. en concertar dialtre. pera las obsequies de un stan bon prilat aqui stauen stant —

Seguigar y fendre tores aquellas vistal que ellen de della Vria de Ebro y Com Noy una resistencia de Cumbanyes sino tan sola
ment guarnits per los Vilas greus y castelli. seyen cum Arbeles y de Vilan y anor prenguren mora. abe gueli cella pren gent. y pren
guren cren. que darbe los cella pren y gandesa. y moles altres llocli de aquells ninos. y seguigaren y robaren molta cosa de aquells
rals en particular en mora. foren molts Inumanitats de degollar gent y Criaturas. y en balsa Noy pensaren Vingue a Vida. que
fins del nos y enemich rebegue degollaren.

Volguiren anar asfira lo qual el llech molt fore Vra.
del nie y per dues Vegades vinay Noy pogueren fondre seu. quey auia Vn Jamet cabo ffiemes y molt bon guarnits que com son
Vasalls dela ciutat de Lleyd. lo Virey Nora molt mirat en besari son cabo. y fero ben fortificar. y anor entren los regnocaren
Valldreamene. y de Cantats ho aquren de dexar. y anar en altra part.

Del siti que los Castellans forarel a Miranet

Veyent los Castellans que no auian pogue tendre seu asfira determinaren de posar siti al Castell de Miranet que tarbe esta
ala Vora del nie y Comensarenlo abatre molt be amey guarnits fronteras molt bona. y fonde aquita manera. que los Sres Mariscal
dels enotes Virey y capitos general de Catalunya per via meguellat cresbicinissimas y Reguard Reuellat y sempre Cupfedent del
bon guern per la guerra del Principat. no obstant eligia en bay. Not descuydaue dels negocis dela guarra. tenint auis que los
Enemichs eyxen de Tarragona. per seguigar lo que trebaien. Despus de auer comunts Molts partits en los mes de febrer per for
alguna facino. als 23 de dit mes mana al regiment de Cauallería de S. Simon y a 50. soldats del de Monmeltà. que
anauen apre enfilerades bras de dita terragona y que fesen aparexer Vn petit escuadro. per trauer lo que pogues dela guarnits
lo qual resegue ab tanto Virey que de 1200 Cauall que auiantauen Nosen mortes mes de 70. sobre lo Coll y 45 de febrer
los Sres del Roca. S. Chamerau que gouernaue lo regiment de S. Simon y lo Sr Roca tallada que gouernaue lo partit de Monte
Vilk. se son portats en esta ocasio ab gran Valo y prudentia com tambe estos los offisials

Dit dia lo Sr Mariscal tingue auis que los Enemichs (despres de auer allat lo siti de fforo sobre Vn fiall
rumors que sa exparnia anaua al socorro) eren anats aposar siti a miranet del alla lo nie de Ebro. auis ho fra Vn bras Cor
cabell y qual temian vnde abreuat. prenque resolusio de anari en persona a socorrio. Per dit efecte mana marchar ab tota diligè
cia lo regiment del Sr Duch de Sinquien, y los seu. y de Cantorge. y alguns ament trets dela cauallería. y per anar a juntar
se altres tropas que eren asfira. y los Corrents, y ell fent nosa Companya de sis guardes als 25 de febrer 1642. al exir sobta re
arriso des de Cortelona asfira ab dues Vegades Vnes giatze otas. los tropas arribaren als 28 de dit mes al punt fou denar auis de la
marcha als sitiats.

Lo Primer de mars calen dues otas dotres de matis dit. Antes los tropas anauen atabar
lo nie asfira y auiue sabue que lo exercit enemich estaua dividit en dos trosos y que 1600 homens despus de los tres otas cabell
seyen lo siti ab dues peses de artilleria. y que lo Marques dela Inojosa son general estaue en gandesa. dues Leguas ab los homens
perque sa rosa alli 4 otas dela tarde. y sonan anar dret ab gandesa per altres lo dit Marques. de que tornire auis per los
esfias son fugis a Balsa. y de aqui al Camp y de aqui que molts dels gos arribaguen ja en Vatalgia. y oualsa Cama fins a dalit
Velgual auiue Cinque auis lo Sr mariscal torna sen a dormir. y arribat ne vi de la Vatalla que estaue al vltim y
que los enemichs estauen ab plaça baixa. del Castell. y que estaue minats y amorterats. y de mina estaue bona lugar. lo qual ell
ya de antes ell matexs dins la plaça. y reconeix per vna finestra. que seu agrandir per lo que estaue. Dins de terrible seu
defensar stant omens dedits tiros. gouernats per lo Sr dela Vatalla. Com tambe estaua dins del regiment de Dalit y ajudant de
camp y dos seu entran dins lo Castell per dos entrades. y despres va tostar en Vatalla. per encorlos los enemichs y oparse
al socorro que podia arribar los. deixa al Sr de ferrasiera per gouernar el Camp de Catalans. y ab lo dels Catalans. y auiue regonegue
ab enemichs los seu enemichs per la porta del castell que mirauc dret. sis trinxeres (que seu estre no dit Sr ment del tot cas
dels estre Virey que en pocs dents foren forsats de manera que molts sotse Castell per retirarse. que seu y mes oficials
de peses encebo quals hisa pasats de dotens offisials. los mes sone gent de exercit. Sent y mes oficials
Juanyos. stant morts de nostra part 82. y 15. ament. entre los quals es lo Marus du Portal. cabo de Infanteria en
lo regiment de sa exselentia. Dos altres offisials y 15 soldats offisials y Soldats feren. dels Sr dela Saume. los aforats com
a Valent y prudent home. los Sr Cullacs sont dela mia y alguns altres. y dels Sr offisials y soldats se ha aforats en esta ocasio Va
leros ment que sa exselentia. Vesque molt concente [illegible]

Lo siti ha durat dijuyt dies en igual tems lo Sr dela Vol. gouernador de la Seu y lo Sr de Sompol. Castell del regiment
de cauallers se son ben defensats.

Aquesta Jornada de tans segnalts y tantes ponderations que foria temi per maraculosa. y apar ha gemmes dels que

sien morts alguns de nostra part hi pogué veja. que hauie son nostro Sr exercito sia estada preses per manes de homens—

La cabeça general seguem. Vist fos trouar lo valer dels seus ala vora de un riu ab lo molt de Cuser aiguas. Lo nostre general non seu persona que tenia experientia. eren tots homens forts. feudes passar lo Riu marchar, y enuestir los enemichs. y en un matex temps los vendi tots. sens escapar hui de tots los del stio.

Lo Sr. Marques dela Inojosa auia publicat que donaria mil escuts aqui sh aportaria. lo nouu dela Vinguda del Sr. comanicat per poder fugir com hagueu, y los Mariscal se aguira donats dos mil. aqui ley aguas fet dezens y combatel.

Finalmente es aguatat Vna dellas Jornadas mayors que aja fet general de exercit. corrent anat. y torrent segui los fugitius. y corrent Vencz. y prengue acen los enemichs del stio y corrent son torna a barselona gallant. tots morsiar ningun genero de cansanio per acudir ales gouern. y acabar de pende lo Juranent de fidelitat per la may gui de bona gana preben en les mans los catalans. aste fou lo ch de mal pagues estalls que dit deu dis torna la Cpa Jornia entant y feu tota aguera dellas. Jesus el sen ana ala ciu de sebor y torna ala y de nouu en bay. aont siguren a rebrelo molts Nobles y molissima gent del Poble donomen ab alcat veus lo parabien dela Victoria.

Jna orde. de espalenar de ser aportat los 1200 presoners alli en bay. y encauen cambiats per alguns cauallers francesos. y per alguns cambanyes de Miquelets que venian ab lo pegat de S. Andreu que tambe feu maranelles en dita Plaste. y per lo camí se volguren trellucar dias ho tres vegades que com ells eren molts mes que no los quels guardauen. Intentaren de apoderarse. pero non reiqueu. quan trobaren alguns dels nuou auien comunat. o apoi ells arribaré en bay. ab 11 de dit mes de maig. y als matex dia Varen eser ala creu cubertas. y eliguren alli fora ales tres de la terra quells entrasen en Siutat. D. los baixaren per bay. Aiguas per lo brol eren ab vna gran tirallonga. lo cabo dell anaua acauall y los demes tots apeu. los cabos anauen deuant que eren molts y los demes anauen seguint. guardantlo los dits miquelets. y alguns cauall francesos. y los aportaren ala dreta. aont eran aguardants alguns trucos.

Dit dich dis ne traguren prop de 1250. quels aportaren a Reus. quil cumularen. perque Vns sargantins que estauen a Reus prengueren Vna bandra de Infanteria. que Venian de franses. ab bay. y apoi los cumularen ab aquells. los demes fol retiraren per altra costa.

Copias de franceses Per mar y per terra.

En este ab dotze de maig. Jn presencia. de exellentissim rey de Franca. ab gent apoi Infanteria. Com ane Iteria. Y. de Infanteria per dotze milla comedidas. y no enquistat ab los tercios ab guianes los embarcauen ab bargues en Narbona. que Venien tanta ho guarnits. ab Vna bega. y ademes della soldadesca que aportaua Municio de altres que duyen. les municions y prouisions. y Bagages y carretas. y dot lo restant pera la guerra Y. en este assi les barques. la los cabdans y caps que eren vinguts per terra. estauen aguardant cada ha son regiment. Y. de prompte no feuen stio desembarcar y prendi fora dones lleyda. y apoi com son anaue apoi tambe son anauen los carros carregats de les municions y prouisions quell guarnien ala Bastana y la aportauen. lo bestiar de franca. y altro tambe gran compliuen assi que per Via del camanage. No tora ninh ningun soldat. ala gent de la terra. que Vore eren con los cabdans pera la Jornada de Balset y Lauata. que prenien lo bestiar dels pobres pagesos. Volguen hone Volguessen. Encara que estaue en lo dit. y en lo sembrat no despacien per raso de tendreho tot ab molta rigor. pero aquells tot aduyen De aguas medo feuen alguns camins. les barques de tot vnde que aportauen molta gent apoi matex la cau Vella que Venia per terra passant per St. Culgat de Vallés. no per fora. les murelles de bay. que Vingue Vna Cauallería molt auentajada apoi los cauallers com los cauallers. Nos pot dir lo bon cuydado que lo nostre rey tenia en acudir ab tot lo necesari per lo seruey dela guerra de aquella frontera. y

Da la Orde que los Nostres auien fet del Castell Nou ala Vall

daran. Y. de com ne foren dones Y. lo que alla passa.

Lo castell Nou lo dones dich de cauallería dela part dela Vall daran que Vc a confrontar en franca y en Nauarra. dela part de aragó. Y es Vn castell feonadissement fort. per estar a Vn pas al mitg de dos rius y estauen y guarnitio de gent dela matexa terra. Y. lo cabo qual gouernaua era dantre Vn cauallers de alta nou

nivat. Dor
nobles. y ar
de vnes gan
terra de qu
aquells cau
munt sense
sus fortifica
Sedia del Di
Sr. Y. guarn
terrio de Ca
y apoi parti
Sos Terrio
aquella Ar
del la Comp
que de anar
nauen sobre
dins de Vic
los Nostres q
que entra el
de abrulare
dihen vene
gent estaua
dor. y apoi
Onuntanya
Estalla y Do
cremada Sa
rendida d
que ell entra
veuia molt
de dita Vall
de gine ar
rembaua de Sar
forsa auantar
dell enemich
Considerario
La qual Sy
auantane. y
Vitella auent
dell Nostres y
gent de Castel
L3. y a L4.
qto el terra
Martin de Sor

...ment. Don Gaspar Coralla, y aquell era home qual Vellam molt per aquella terra, que Vos fuya mes lo que ell
...dien. y axi aquell Cavaller ho que fos per promesa No per Jnteres de Castitat de Anen contentas ab los castellans de nogo
De encarnarse dit castell y tota aquella Vall, y ab altres cavallers amichs del dit Coralla Contaminaren tota aquella
terra de que se giraven ala part de Castella que son dinuyt ho vint Vilas que entre ellas viu de reconeixent gener. y Com
aquells cavallers eren los Senyors de aquella terra ab poch treball aguiren girat tota aquella gent. y axi molts serien
sens que per alli se Vehes pothen dins lo castell dos ho tres seris castellans y soldats ab molta provisio y lo Vil sto
Sos fortificades que com aquella terra No es terra de artilleries reforsifiquen fortment. arriba a quinse Nouembre ati embarg.
Sedia del dijous Sant que era ali 2 de Abril 1642. Sabut allo per los Srs. Virey dela nacio. en lo plant dona orde de que los amat
Sor. governador don Joseph margarit y que especial los Somatens de Vallia. y quey acudis dela part de Leyda algun
terzio de Catalans de Vanguarderia y granaders tambe que aquella terra No es terra de cavalleria per ser tan montanyosa
y axi parti Sedit Sr. governador lo endema que era lo divendres Sant ab molta diligencia. y encretant anaren a cudinar
Sos Terzios que anaran de anar molt apres per ser terra tota Muy y montanyosa. Arribat lo Sr. governador en
aquella terra y Veu tot lo que era. y Veu com Ja lo castell. y totas aquellas Vilas estauen per lo Rey de Castella. estant
ell ala Companya lo mateix de ausiliar y altres cabos. y Vejent que los cathellans tambe temian gent per aquellas Vilas y
que se anauen ajuntant perdonar batalla, los nostres tambe volguiren de Veures Sils foriamanacar. D axi Una tarde do
naren sobre dells ab molta furia. y com los Nemes de nedua gent eren catalans y gent Selicera los fear retirar. y encara
dins de Vielle. que el lo cap de totas aquellas Vilas. que sera de alguns tres ho quatre vens fochs. y ben atrinxerats. Vejent
los nostres quels temian tala dintre. y quels nos eren sobre dells temian que lo endema molt Vingues algun Socorro. y
que entre ells y los altres Nos donaren prou enguanteindre. Resoluguiren de posar foch ali quatre cantons dela Vila. y
de abrasare tot. y com los casas de aquella terra totes son de pissa pura de apega lo foch per tot. y se mogue tan gra
dirim Vent que dins poques horas fou tota cremada. y dela gent de dintre apenas se escapa Ningu que tota la nostra
gent estaue per lo entorn dela Vila. y com ala darreria Volguiren exir lo no poguesen que lo foch los fa sen apoderat per
dins. y apot hauerli molta gent dells enemichs y dells altrans. y los que pugueren exir fugiren com a valents homens per la
muntanya camunt ab tres los officials majos dells qual era hu don Pedro de Monroy altgual dells crema la casa. y don Joanno
Coralla y don Martin de Alos. lo endema conquistaren tota aquella Vall de aran que com los altres Vilas Veuen que auia
cremada la Major temian mal Sucesos dela manera manera. y com No podian apotarse ala resistencia. totes Vinguiren a
rendirse dient eren estats enganyats. D. lo dit Castell lleo se rendi ab pactes quals dins Vuyt dies si Venia Socorro
que ell entregaria dit castell. tot ho ab molta gloria dells tercios catalans. per que despres que aguiren pallat lo fort que totem
Servio molt constat per que los exercit dels enemichs ab totens homens de pelea. Sacaue alarma ab molta bombo al terror lo
de dita Vall. y com arauen arribant los Just. La vanguarda de Nostros tercios auantacers y los guies reciue ab Nostra pe dina
de gent. del que ab molt treball per auer de pelear sempre sobre de quantitat de neue. y apenas los Nostres se retiraue quant
acabaue de arribar la retaguarda, Nos toca alarma la gente del enemich. nuna Vila quel dit garos. ab tot los seus auet fet
forits auantar ab tota prestesa y grase diligencia. y en lo punt quey arribaren se auanssaren ab tanta rigor que lo exercit
dells enemichs. No obstant Nos Vinguiren alcancar. y auian Ja combat los puestos mellors y mes enemichs. Los que de molta
consideracio se auer de desnar dits puestos ab molta determta dells enemichs No obstant quey tenian Una bona posta de artilleria
La qual los deparen. y se posaren a fugir ab molt mal orde. y sempre nostren exercits ab molt gallant orde de Militia ana
auantant. y ab lo favor de Deu vendrem com Ja tinch dit a quells Vilas. y tanca la plaga quals molt forta dela Vila de
Vielle. auent fet nostra gent Ja que Soldats podian fer en quel revol refuga. tan solament Mataren alguns set homens
dells nostres y alguns de ferits que entre morts y ferits son en numero alguns quinze. es hu dells homens de Compte de Nostra
gent lo Capita Jaume guerris. que eda cat. ferit en lo trat. y Deyun lo tenia tancat. totes aquells atarxes se foren als
13. y a 14. de dit mes de abril 1642. D axi los enemichs se aguiren de retirat. y deixat lliura aquella terra. que
No es terra de guerrat per ser tot montanyes de Neue. y No estati ells auanzar axi com los Naturals frenguiren ala
Martin de Sesto al pas del portillo que es Un mes fre de camp general dells enemichs.

De Con los Nobles prosaren .iiij. almenas y soterraden y se g.ª alla posta

Lo S.r Marisscal dela Mota, Duch de cardona que de poco hauia sido mesa lo rey y auant anar ensbe a Monts
lo Sr Marisscal, Comissari general de camp de encaminar dos tropas de cauallers y infanteria per anar lo Castell
de Ferrera, ordenat los pases de camp, all 9 de Marg 1673. Lo dit Monts de Ferrariera, passa a 6 horas les tropas
y se encaminaren a dalbe, y en arriu aduirtir en Villafranca del Penes

Al 9 parti alla Junca del dia, y fou auansar a ordenar de Chambaula gouernant lo regiment de
Estrade 200 Cauall per encaminar la plaça, y auant encontrar 40 caualls del Exercito, alls se
reconeixen dins la Vila, Lo Duch experti y arriba alles deu oras dela matinada, y alles tres dela tarda se asse-
garen, y se ordenaren per Sel antimural baix del castell, per lo regiment de Conty, y de Crepé, y se allogi
jaren a dret barbet dela muralla, Monsieur Entrene, Monsr de Seneles, Amb ordinanat apres tots los pesos
de camp, baix dels comunells, lo qual feu ab gran diligencia, assistit ab los demes officials dela artilleria, y ab
enviant dita nit lo Regiment de Estrade guanya la Vila, y se allogia alles cotal ores prop del Castell, alles
3. oras passada mija nit, les duas pesses de camp estiguerch en bateria, y comensaren a tirar a 7. horas
dela matinada, Respone alto los altiares, y quall abeceuen ab valentament, Remanaren lo matex ma
tinament, y Volant fer lo Correr mata auentajat, se comensa de tirar, qui fou causa quels assetjats a ren
dreixen dins alla condicio sino a Vida, Salua y prisoners de guerra, Los Cabos d'frun Don Juan Mola
Sargento Maior, y gouernador dela plaça, lo Capita Miquel Carinyol Balladon Lieutenant de cauall
gia del capita Lanuza, Christofol de canyes, Alferis de carinyol, y ajudant del Castell, Dos alferis dos sar
gentos 4. Cabs descudels, 25. Soldats Valons y 70. Catalans, 40 catcolls, duas pesses de cano, Molts Muni
cions de guerra, Magrans, y mes de 600. Mosquets, y feta de aduertir que aquella plaça auia entre tinguts Sos
Nobles Deu dies, y foren tinguts tenint deuant dit lo Camp del Rey de Castella, abans de rendirse, y en los
Nobles Sen Elebat 20 oras Son estats Morts no fenits 15. no 20 Soldats del enemichs, Nostres No
Morin ter dze, uno dos, y quatre fenits, y Un cauall mort de Monts de ferrariera anant alla bateria, de
tal Son diligencies, y bon modo que ha abastat en aquella ocasio para conseguir aquell Bon Sucess,

De Con lo Virey Maria perdre abbat Galligan Semanas Canonge dela Seu de
Barcelona, y altres personas eclesiastiques, y altres seculars.

Auanchi en barcelona y catalunya Santa Maldat, y santa barbi que Con mes auant Dos malalts re
Jmentaren Denant altres als combatis de tot lo que passaue, y axi segueix lo Virey de Ser Una espelta de
gent dolenta, y molt afferse alla bateria, que los presents que entraren en les Juntes agueren com bateria
les Bastions, y Vallacarrera, y Sopt contra, brenner, albiques, Carrisauen, en Notbria de mal afferse, y les Veyen la
causa, y les deserracaden per Catalunya, y les feyen anar en generica, y que no pugueren acabar en terres
del rey de castella, sopra dos Soldats les agueren de entrar en catalunya, altres presents Nos eren sino
Sente pendelat, les feyen Un Maniamente sopra dela Vida, que dins Cinti dies, Sortasen de catalunya
y que anasen alla anse Velquiren, Sols no estiguesen en catalunya, y altres presents en premsa Sentia
que eren molt murmulats, y se Sentian Enfacats, y demanauen passaport ho per Aragon, ho per genoua
y sols contadas agoni qui eren.

Comensen Primerament En les principis de Mollers trobalt que
Son anaren Molts cauallers de casa, que eren dels que partiaren en cada dela Ciutat y Deputats temense
de ju Nos Matalen ab algun Motiu demanaren passaport alla prouisio, y cotales ores gouernaue per lo
ciuar Juras lo rey enfranquesion ni auri Virey encara, y axi sols Contats ho pera genoua, ho pera Marsella
y foren aquests cauallers Don Berenguer Dusay de Marimon, que era Capita dela Bateria, y Don Carlos del
Jocan, cunyat dela Cruz Verde, y Don Joseph de Cardona Compte de Montagut, valent, y aquest
Nos fidel dit foren en castella, y auien deuat en Barcelona abo fidel per lo perdut de Cosas que

gracies y favors Reales conforme del rey de Castella que tornauen ells que lo rey de Castella tornaria en catalunya y que auria la vna de virreyes, y que ells serian los abets, y que guarnarian sols pero ha permes Reales ells que tots los ha- ...ser al reuati y que en ciutat de Manat en ni terral ...ingues de anar a seruir en terral estranges &.

...Virey No auian consentirat a ningun caualler ni oral offeries. Ans que vn que era ells sabien ha targuen matex ...ell ...cauallers encaren al vendell qui deyen et Arles. que lo mariscal dela mota tenen Virey vn ser feria ...Cortes del dit ells dits tarragona demane ausios all enemichs de ter lo que bastaue all. y puhquen tambe vn germa seu era beneficiat. que escriuia sat llenat y lo cauallet lei dictana. y com dit cauallers no poden ser detinguts en los pa- ...seua regale sino quell an de entregar als officials del bisbe quil facen la causa. Lodit mariscal dela mota lo entrega en mans y poder de don galleran semanat. que era Vicari general per aqua lo cathedral. y dit don galleran lo demana- ...uriament. y dits feudi dits lo dit benefficier fou passat ala part dell enemichs. perot no seno mes lo Virey. y de aqui vin que lo dany el dit don galleran com per auall se dira.

Lo dit Cauallers arlet qui dmaren garrot. Va descarregar lo contentia y descubri molta gent mal affecte ala patria. y per son rebelle. son passaren molts ala part Contraria y altres quan prenguaren vn tal mr Marti lo Negre lo tenian tres ala preso y el anaue molt mal quel volien sentenciar. vaxi no de passo de aremo lo fey a tubarli el ...e va morir ala preso dits dit. tambe tinguaren pres vn tal mr Carmona que era stat aduocat dela Ciutat. y tam- ...lo temi dells motins se pot dir que gouernaue en barcelona. per que lauian fet perbost general de barcelona per aparguar los motins. y perdre dos amotinadors, y la Ciutat li pagaue. vint ho vintiquatre florins quili donaue quare ho fit rey all cap de l'anaue dos empedenyallats per si acas ningu feya resistencia per defendarlo. y aborrta tambe entra Companya lo botxi abotaue entra Companya tots los Instruments de sentencia com son cadies garrots. degalls. y Marques. encara que vendia anaue per vendre Peries preteres ala riuera. li mataren lo botxi ab vna escopetades. y sino fugue lo dit mr Carmona tambe laguarien morir. y aguiso que gouernaue en Iudicia en baç. era hu dells mayors traydors quay tenim. vaxi estigue- ...mols temi pus. y ala punta lo desterraren en genoua en Companya de t. Roberes y t. Silano que foren Notaris de criminal. y los feren molta merce per que auian fets molts malafits. y molt mal affectes que marexian ells son tenints. tambe desterraren hu que deya pera dona Ciacna. que tenia lo sobrenom dells cauallers tenen Blasmat del rey crestianissim. tambe en aquestas ocasions ne sentenciaren alguns per auer dit mal del rey crestianissim. En parti- ...cular ne sentenciaren hum tarrayre dela plana de Vich que deya t. Pages. y dla sentencia que li donaren fou ferlo ...la passada per lo botxi a Vall ab vn botxi. y lo botxi darrera. y aborrtaue vn mes de sfulles ala boca con vna tisora. y lo aborrtauen quantes sas parets de Cleja ala plaça dells traydors. y allí ab vna escala altes quey auia li estigue dos dies mort ...bel mati fins ales deu que foren tirats ab lo mes ala boca. y vn gran paper ali pits ab unes grosses lletres que deya la sentencia. y dits feudi dit qui pararen vn altre dela matexa manera. Demes que taquaren molta gent de bdç y catalunya. y altres que fen patiren de la voluntat que aqui los criduauen per traydors y enemichs dela patria.

Lo que passa del canonge don galleran semanat canonge della seu de bdç y Vicari general. fou a- ...dmes lo mariscal dela mota sentit dels auiament auia donat al demunde germa del cauallers arlet qui dmaren garrot. he sino per aquiso effecte. he per altres indicies que dos deyen. Lo Virey ...feu fulminar vn proces secre- ...tament que nos sabia y essent clos dit proces. aguardat auant per ferlo pendre. y no feu pus. Lo dit don gal- ...leran ben aconse. Dill. que lo sobre era son germa. Feilli expir guardes secrete al bisbe pera tendrel a ...ltene arrestat alli lo prenguesen y foren tornar la correleedura. en bdç vacil. laboraren a Manyac. vaxi fou ...alli 16 de may 1645. y atinguaren lo tot a quell dia a Manyac. y alli mi detedim. vna barata del quell anue lo en ...barcelona. Un criat de dit canonge quis deya Moseu barbe que era familiar de mr maria que dits auia quell ...auian pres per sotes causes de mal effecte, y tambe hi foren detinguts lo cabiscol prepost. Cabiscol dela seu de ...leyda. y tambe hi feuen embarcar lo rector del pi que deya lo dit don garria. que en aquest dos lo feuen tirar de

de pan prompte pendre y amuniçia a embarcar sense desarlos tornar en la cata. Ni pendre ninguna cosa mes de alle que aportauen ab ells y axi los embarcauen a encenada de nit y de passada passaren a Murgue y Lobon caualcaren ab dit don galceran Semanat y Selme aportaren altres. Dist auto per la Siutat y capitol. La Siutat per ser guarda constituhit de caballeria de no traurer ningun peu della. y lo Capitol per demanar los capellans. que lo Virey Nols per temir destiguir peus mes de vintiquatre ases. y axi stoes se ajuntaren y resol quieren de ser embaxada al Virey demanant dies persones. y axi lo Virey los feu de resposta que ell no Volia rompre ninguna constitutio ni priuilegi de cathalunya. que tots los tenia sobre lo seu cap. y que bn agrauis sentos ell nol Volia castigar pus no tenia poder para castigarlos. sino que se aturaue. lo temi apte y hussi axi bera enuiarlos a ton Sugestion Unicamente ab los prouetos bera que los castigas si ho meuexian. pus que en cathalunya Noy auia gouti castigas ell los anuiaue en Roma ala Santedat peraquell castigas si ho meue xian. y tenint lo Virey la ma del Nuncio que era en bas. totom calla. y Nolen parla mes y ells feren son cami de pus que sen sabren altres nouas.

Entre temian bes adon Joseph Serrides. que era lo que feu canonell dela diputasio en les guerres de Salses. y adon Luis de Lanuza que era Sargento Mayor dela Siutat endia guirra. y ab Cordina sin tado Siutat. que feu hu dels embaxadors que la Siutat tenia en Madrit quant canuiaren ab la Duquesa de cardona. y los dits. y aquestos eren molt Zelosos y mal efectes dela patria. que May auian fet cosa bona per la patria y axi los tenian Mole dems preus. Y un dia com manco se pensauen los feu embarcar ab dues galeres y los abocaren ales Illues. ho alempins preus. y de aquesta manera se tragueren molts y encara may Nolsne pe dian trauers de pus. sempre ni auia qui tenian Confiantes de tornar arespanya y tenian males Intencions Adon Luys de Laguera y a don Joseph de Pines atots dos los cridaren p. desenemichs dela patria. que aques de aquells enuiats lo temia Adon Sargento major de un tersio y Salbo cabito de caualls tramauen males Intencions

De com lo Nostre Exercit Passa lo Ebre de Cero y Flix. y
Pienguen los Locchs dela ribera y entra per lo arago

Lo Nostre Exercit trobantse en Cuyda algunt tant reonablement gros se determinaren de anar a tomar alcbras los Locchs que los enemichs auian preus en la Juera per aquella ribera de Cero. y axi passaren lo riu per Flix y comensaren abendre y aquiras aquells lloguers de dalla lo riu arribant fins a Mora. Laguat la comensaren abatre. y dins toch terra se aquaren de rendi adona guirra desarmats guarnits. y passant auant arribaren a ortos y tarige los feteren y se aquaren de rendi a Vila Salua y totes los en la terra. y axi los hi feya passar lo general que gouernaue ab molt bon Conoy de gent y sube dit general que per esta terra que lo Enemich donaua ifera passada a bon pas pera perdre la gent del Conoy. Veloigue que pus ells no Volien estar en la que era ufal de guirra endonar passatje ala gent del conoy ya tan prob ell No Volgue donar libertat alagent perdida del castell. y axi los feu Conboyar pera Cap. De modo que totes aquelles Vilat y Locchs dela ribera de esto Cho. saguiaren y prenguren. y tenint Noticia que lo Enemich no tenia gent aplegat pera poder oposarse al exercit que ell tenia se desti minaren de Entrar en Sarago per aquella part. y arribaren fins prop de tortosa feren Molt dany per aquella terra. y arribaren a Maella que es bna Vila reonablement grasa en Sarago. y Vila y la saguiaren tota greu y barren bn grandissim be. y se digue que la Cauallena arriba fins prop de fuentes que es alma Jornada de Saragosa que Vals tenian totas los de Aragon temia lo exercit tan lorg. y axi feren bn gran mal bin total aquellat Vilat y Locchs que no tenian resistencia saguiant y cremant Molts casts y Locchs per tot aquell arago y altres que aquaren fet prou dangs y aguaren breu saguiat. se tornaren a retirar deus Cluyda no trobant en tot lo cami exercit que feli a total aber hunguna resistencia per no temir lo Enemich ningun gent aplegat en aquella ocasio y

Relatio
Illues 13

Termine Jo
que tenia de
nos Inbentats
ho se Guerra

Alle
quaren tan
Dies se retar
y despues de
Aquare
ny affient
monarcha
cauaue gr

Dins
Virey al dit
auers mole
tinare la
Sucbsor de
Socorregue
les Jures y
bora prenda

Contrea
cada dia que
los Conells
ab bn Enbaix
tinguren
Del per las
y gran
Arri
auers tres
ali y los
sin del ab
Com y Cbad
correder bela
y Separen de
Nunsio del
gels aent
sen quanta
Bunals reyal
que la tenian
Estauen del a
bera las Gana
Seuers molt be

Relatio dela Nova que arriba en Barcelona dela Mort del Christianissim Rey de franca Lluys 13. de sancta memoria, y delas absequies se foren en dita Ciutat y altres Ciutats Principals.

Eminse la Nouena en Cap. dela malaltia gran que lo Crehanissim Rey de franca Lluys 13 tenia, y del gran perill que tenia de la Vida no Deixaren de ser grans pregaries y Deprecacions per los Cellins y Monestirs per la Salut de Sa Magestat Principalment lo Sanctissim Sacrament per las Esglesies y cantant Letanies y pregaries per la Salut. pero com Deus ho Determinar May Valen oracions ni Medicines que ell sab lo perque ho fa. que tots son Secrets seus.

Pero a 19 de Maig 1643 al demati Vinguee la Nova en Cap. dela Mort de dit Rey y com per la Mort de un rey se de quasen tans Inconvenients y que lo Virey no es Virey se porroga Saudissima hora Vuyt dies que entre aquests vuyt dies se estava aguardant lo Mular de argento que portava en paris en la dita Mort, y ell anua de aportar los ordes y despatx de tot lo que se auia ordenat en la Cort arrea de aquella prouincia.

A quest Matex mitx dia tocaren totas las esglesias tot arredi. Y los diputats y Consellers ab Molt a Compa. ny ultimen de del anaren adonar lo pesame al Sr. Virey. Semblant totem estan Molt apesarats dela Mort de Vn tal Monarcha. y axi matex anaren adonar lo pesame tots los demes consistoris y Vniuersitats y Molts particulas que estaua gran tristor y Dolentia Veurer tant de dels com ha auia.

Dins pochs dies arriba lo Sr. de Argento ab tots los ordes de Paris y ab 6. de Juny tornaren a Jurar per Virey al dit Sr. Mariscal dela Mota. Jurant Com Se acostuma de Jurar en la dita Ciutat que ab pocha ceremonia per auer molts Dols.

A 9 de dit Jurat se Cantar Onba seu Te Deum laudamus tocant totes las Campanes tirant la artilleries dels Baluarts. y allo fou Per una gran Victoria que auia tinguda lo Duch de Anguien Sucessor del Primer conde de socorter la plasa de Rocroy que los Castellans la tenian molt apretada. y ell la socorregue ab perdua de Sis ho set Mil Castellans entre Morts y presos y Retirat tot lo Camp del Enemich. y preses las Tendes y Bagage. y allo fou Vinch dies abans dela mort de dit rey. Igual fou de molta Consideratio, y fou molt bon prenostic que Deu ia apo que auian de tenir bon Sucessor en las armas del Nou Rey

Continuant me las absequies de la Ciutat per alt. de Juny y terse dits abans tocaren totes las Esglesias Nou tots cada dia que son tres demati y tres entre dia y tres al Vespre y entre tant se dona orde en fer la fera y los dols per los Consellers y officials de casa la Ciutat y enfer la capella ardent ala sua que la foren feta. las vsades de Cuaresma ab vn enfortidas que foren. lo dit dela capella ardent era en dit orde. y lo dimeres y dijous y diuendres abans tinguren los Senyors consellers lo del encata dela Ciutat en la sala del consell de sent Lagual Sauian parada tota de per las parets. y molt tancada. acudint en ella tots los tres dies matx y Vespre los Srs. Consellers ab Caparons y grans Cresgalles de dol y los officials que auian demanat del dela Mostra ordinaria y molta alta gent.

Arribat lo dia del disapte que foren alt 20 de Juny 1643 La Capella ardent estaua. Ja apunt en lo dit diuen tercenes apres gregos y fora de mil siris lo Cloer de dentre. lo tumul estaua pintat lo cruer ab las armes Rey alt y los escudets per dintre. y fora pintats Sis armas del rey y de cardenas y dins del tumul grand sim del mateix corona y Sceto. y una palma. lo altar major tot cubert de dol y tot lo Sumptuos per dentre y fora com y estaua del Virey tot Cubert de dol estaua la Sua tan palma de genys que lo esclatauen tant per ab per tots los corredors dela esglesia com per baix Vinguenen los Consellers ab tot lo acompanyament ab los caperons y Cresgalls de dols y Seguiren ala part dela epistola. y los Srs. Virey lo mariscal dela mota Conde ab los caperons Molt cubert ab lo Mantio del Pahos y altres mesurs y la audiencia ab molts acompanyaments de caperons. y se tragen ala part del euangeli anse se Seus Sotas los Srs. Diputats tambe vinguenen del matex modo ab caperons y Molt acompanyament y Seus gen quantes. Sis reposi del altar major cruer los Consellers y Virey ab los escuns. Assistencia tambe tots los Deputats ori Bunals regnals el grans dols com es ara la Bailia de Sentmat. los Conseil de Cent. los Acaldes dela mota ab los officials que la acompanyan ab ualles Cadaun los Acaldes y los officials dela mota estauen asegues per la Ciutat de tumul los demes estauen pel al Presbiteri. que entre los dols y la calor dels Cirens molt pocha claror. Heuien fet vn cadafal tot cobert fora las damas que tenian los dols y Seruian fet ab vn Cortat de escales del Cuitalta dela part del Euangeli ala tribuna Veurer molt be lo altar y ells no podian ser vistes tot Cubert de dols. Lo Cap del dol dels Damels eren la muller del

S.r governador y la mullta del conseller Vnca acudirshi totes les Vlames de baix ab molt Vol Vron les
Veu oras tocades quant tot estique apunt y ensel y se comensa lo auto, quel Pique Vn canonje. Lo Vrom sels
qual nom recorda y se Pique als mollts cantons abe que se habia pcah per lo gran acudot dela gente al auferori Vna
foten Vn Vit acudshe groha y Vn Me val S.r Virey Vmaren Vna apoteca y Vna pta de ot nom de quin Vallo. atras
les Vlames del fumiferi Vn Virey Vn Me y vandela altra gente dels consells. Lo medo del auferi. fou que sels anare
tot el altar auferir que fou Lo Virey y els Nuncio del papa Pio pugui Veurer Sabia qui era y al Virey li donaren
adorar la pau y adulacio de la esglia y per no entrometre tant en lo auferori ordenaren que la Vaca y Sufidaca
anasen Salen per la part dels consells y Salien per la part dels diputats sent adorar lo manisle sens mesures rra
gu de Son Mocha. advertire que primerament anaren auferir los canonges y capellans. acabat lo auferori. se Pigue
lo Sermo elegant lo trena all d'auferori arrimada ala rexa troyada consells. pudies las cortas del Rey lo pare
Vuo dela Companya. predicador de la magt sent Vn vigustim Sermo abe que hochi lo hauien per la gran Sumi
dad gente acudi al offitti sent entolsa general. y de aquio medi acaba y apagaren totes les Vlums. y totom
sen torna en sa casa Contentissims del be se Veu y admiradissims dela Virtt de Son Rey deu lo tinga en la gloria

Abloguies quel feren en la Diputatsi

Feren que foren Sal abloguies ala seu lo dilluns Vinent seforen ala diputatio que Comensa als 22 de Juny
1632 y Vui foren ab la abundantia de Vlums quel feren en la seu per no eser lo Mocha tan espasos com ala seu
se Selebra lo aniuersari ala Sala acut solen ser la festa de S.t Jordi. abio dues Vegre, y altres addornaments
menus abque solen dir los aniuersaris. en aquella casa tan Vicil con estaua. Lo Vumel y la Capella ardent
Nes fou dins dela matexa sala per no afogarsi de calor pel ser al mitio dels grans calos. Nou quel foren
Devanre lo portal de dita Sala. foren lo Vumel molt alt Cubert ab Vn vigustim Vrab de Vellut Vegre
tot Sit ab les armes dela Diputatio per los encorts als pobres de ti D. la Corona y petro delobre ab Vndes pero
glofiels per lo entorn. auy algunes retarna no Vuytanta altres groges. se dixan dit aniuersari ab molta
musica ab la assistentia de sa Excelentia y Molts Nobles. y dits consells y diputats y grandissimi gent muy
acudi pudies les corres. Vn Pobre dela Trinitat D. Jost Aguyo mari pes totes les Sales dela diputatio altres
tes altes y tota la matinada. se selebraren Misses Vestido quel Pigue Vn grandissim he Vna Loya trebat
en la S.ta gloria y Nos Manteigua la creduintina Deyna. y lo Nou Principi Ilus. 14. Vonarets Nostro Sino
molt felisim Vuestos y Victoria En les armes Sp. Mes aurrent dela fes y dita corona y puestes de Nostra patria

A Vui Donare Vna Declarasi que Vopa Ocsetia se Rey Nostro S.r Ilus. 23 1632
Deu tinga en sa S.ta gloria acut Vopa lo orde y Modo quha de tenir y guardar
la Deyna Nostra S.r Verificat en lo Parlament de Paris als 12
de febrer 1632. estando de Vn trelament

Luys Per la gracia de Deu Rey de franca y de Nauarre altres Sos Subiets y que an de Venir y ser. Salut
y pau En Nostre Senyer Jesuchrist

Destres que comentarem a regnar. Deu Nos ha fet Veurer y conoyer tan clarament y Visiblement la sua
diuina Providencia que Nos Podem Sens gran admiratio. Considerar quant y mes dits totes les acrions nuestre y pro
ceimen que an hastat y auem tinguit dins lo Vitricte de Nostron regne, que son tan Cuidosi y clars Senyals de
la diuina bondat, que exp[illegible]ar-les no diuises se poden, y axi per No poder assertar a diuises callarem, deixant lo dela
considerasio de tot lo Vniuers Mon. y enparticular ha considerat los greus cors Vassalls. No contant la boca dels
que Oseruarm a regir y gouernar Cuidant y Pensant reatio a alguns molts effectes, semblant y pensant discordes
causa Materiua y principal. per perturbar y enquietar tot lo Vni regne. pero Sol Diuina Omnipotencia ab la seua
diuina ambone y acostumados proteccio que te ab los seus Destruira de les mans de Nostre enemichs lo Nostre Sne
remis. y la Justitia de Nostra causa, fuito que quant ells pensaran Obres ab tot delito Mals y perquers fins
ginaue y considerane com nos poriam destruir y prear per terra permace. la diuina Magestat per la diuina Mise
ricordia, que ells enatexpot foren molts suffrient y efiaber, per ab armes del estat y pens empes elsauem portats

poramentes en lo ones als estat de prosperitat que primers y aquest en la Europa. Despus que las energies foren tan grans y admirables en Nostre regne que del tot nos volien priuar de nostra autoritat Real, los cabs y defensors dells. pero la diuina bondat Vostra, permetens per medi y instrument (no per nostres merits) de la gloria, consolitat y ornament Vn. Valor y el seu ab lo qual tornarem al primer principi lo exercici del culto diuino y la religio Christiana als estat degut, lo guila energia causa Dictant y portat per esta—

2. Y en lo matex punt que comensarem a obrir los brasos per rebra aquells que demanauen perdon, fauor y Nostra proteccio, sabidament del los enemichs y injusticies rebudes, a per que la Magestat Diuina als nous fauors nos ha ajudat, donantnos Fo, enemics nostres en Nostras armes, que ala Vitoria de tota la Europa, son estats molt al contrari del que ells y altres lo mon esperaue, pensaben y reduhirlos als pritheri estats y ala possio legitima dells. encara que an procurat lo contrario, y enemichs Nostres ab tots es imaginables fauors y poders se conseruari. pero Dios ha confundits y destruit la diuina misericordia ab la acostumada cle mensia totas su ambitions y mals designes com se veu en molts pobles per ebenientias. Y finalment per totas vna y per los mes euidents manifest de la diuina bondat. Volgue y permete al cab de tant anys desastres Fruit de tristeses. Consolations dos filli, en Vn temps y ocasio quant lo mon pensaua que pitx auiem de tenir, y estant la Franca sens sucessor—

3. Pero si de Vna part nostra pensat en Vn estat del mes gran y poderos principe de tota la Europa. No menos Nostre Sr. Conuen que los Reys y mes grans principes y monarcas. No son exempts de la condicio y Ley Comuna als tots los omens com es la dela mort. Ell ha permes en los secrets de nostra pujanca y prosperitat que trobassem en nostres mans. los efectes dela Plague sa y corrupcio de nostras Naturaleza humana. Y encara que las malaltias que auem tingut y la que abuy tenim sia gran pero encara tenim esperances de cobrar Vna perfecta salut, pus no som arribats en mitj que per ella hoy ajas remey, ans be nosotros nos sentim aparentes, y asegurantes de recobrar la salut perduda, pero com los sucsos de tal malaltia, son tan variables y incerts que los mes experimentats en ellas Metges vegades sucseix se engayen, y quam tingut per mes certat, y quam formats mes obligarnos observar tot allo sera necesari per conseruar la quietut y tranquilitat de nostres Regne, y estat. encara que Vrgent sem a mancar, tenim per fort que assi com Deu Nostro Sr. es estat seruit per la Diuina misericordia. concedir tantas gra, tias omes. y ella totas Nostra Monarquia. Confio encara que Deu Nostro senyor. es estat seruit per la diuina Misericordia Deixis y Nos de son gust donarnos la diuina gratia pera que aserem esta Nostra Patrona acto, de prudencia, pera que estas calitats alas demes. Y sera dissonent Vrgant Vn. bon orde y Consert. en lo modo ha de tenir, en lo regiment. gouernacio y gouern de Nostra Corona. Si Deu Nostro Sr. sera seruit de criidarnos per Lahra Vida. Ninguna cosa pot ofuscar la Nostra gran Pesa, y sent major mene de tan poca edat Nostra Successor, que la Necessitat que te de mantenir y de sustenir lo gouern de la Corona y Valor. que el Cuidara pera mantenir y Conseruar la auctoritat Regal. Crieyent Nos. que ella es la mes Necessaria pera ser perdre totes les forces y esperances altres los Nostres enemichs, que ara tenen y tindran per causa de Nostra Mort. Infant Conell acto nos apar que aquest es la Vnich remey que pot obligar ademanar y tractar pau. Com el los mancas que com Vnio Vna bona Disposicio y Vn Form establiment, pera mantenir ab lo estat que Vuij lo present esta Nostra Corona—

4. La Franca ha fet clarament veurer que sens tota ella Vn cos el Principalls y que de la Vnio de perdre la gran Pesa, y forca. com a cosa de la Vnio lo perdre lo benefici la ruina y perdua de tota ella. Y mantenirse uos la Franca los mals Francesos y mals efectes se detindran y reformaran de fer algunas cosas mal fetes Pudiant que rebellio temori, sino molt al reuti, del que pot ser mal naturall Intentara. principalmens Vejent ella la auctoritat Regal ben acentada. Vnida de fort y bons Fonaments. y Veuran que ella no pot ser tan fallimentt Destruida y estabada. Y finalmens considerans que Vuem conseruar la Vnio ab nostres altres que es Vna delas mes bonas y cabals forcas dela Franca. particularment quant ells sabran que ella sera gouernada dela enacesa Manera que sera ab tanta Vigilancia y Cuydado. Manteniment y Sustentacio. ab la Maiestat grandeza, y ab lo mateix Valor, y rigor la Nostra Monarquia—

5. Nostras accions passadas, y Nostres bonrraments son bastant pera los Judicar, y clarament Conexer lo amor y gran que tenim pera que se Conseruen Nostres pobles, y de aqueixi ab Nostres treballs Vna quietut perfecta. Pero la vola sucio que ara Vltimament puesem, no es ser altra cosa. Sino per amostrar la Nostra gran aplicio y Vn amor que tenim envers Nostres pobles. Volenchs quet clarament mostrar en Vna ocasio com es la ora dela mia mort pera que la exercitat

de vostras Darrera Voluntats predicacan los efectes en Vn temps giuant Nos. No Veurem ni tindrem part
dela Lealdine de nostron Regne. Lo que per nos es de gran contento y alegria considerant lo bon estat y bon
succes que ha de tenir nostre Regne.

Item dehem per bona en Exercitio nostras Intencio sium pensat. que nobdam tendre ni tenar altre
cami mes segur. que aquell que en semblans ocasions. han pres los Reys nostres predecessors. Aquells gran-
dissims Judicaran. y Sera vist gran raho que lo regiment y gouern de Vn regne. La Instruccio y Criansa dels
Reys grandes no deuda ser omplir distraguda. y dada. que en la persona delas Maiestats dells Reys, que sens Vassa
son mes Sinceritats. per la conservacio delas persones de sos propis fills. y dela propria corona. — ninguns altres
per sort podien ser anomenats per tal cosa. ab mes justitia. y raho. Per estes causas y raho de nostra ser-
ta Sciencia. Certitut certa. y autentica Sciencia aium ordonat. y Volem. y ordenam. y es de nostron gust anes de
nostra mort que tot lo temps anes que nostron fill primogenit lo Delfi. fins arribe a la edat de 14.
anys. cumplits. o. en cas que nostron fill primogenit lo delfi. Vinguas a morir. assi tambe de nostron segon fill
lo Duch de Anju Nostra amada. y cara esposa. y Dolca Companya. la Reyna. mare de nostres fills. sia Re-
genta. y Governadora en franca. y que ella tinga. y ella so regue. la crianca. y Instruccio dels dits nostres fills
Juntament ab la administracio y gouern de tot lo dit. fins. fins abant que aquell que aura de regnar. arribe ala edat
de regnar. ab consentiment empero de tot lo consell. y dela manera que ordenarem mes baix. E en cas que dita
Reyna dubtes de nostra mort. succes en lo temps de son gouern. alguna indisposicio. y acabas los dits anans que
dits nostres fills. arribaen ala edat de governar: ordenam declaram. y Volem que ella ab tot lo consell
que ordenarem mes baix. puga elegir alguna persona. ala qual li tocara lo gouern. y crianca de nostres
fills. y del Regne fins abant arriben ala edat dita. Declaram dubte ara. y nos confirmam. y fem bona
la disposicio que sera per ella feta. y Volem que aquella tinga segur y entes efecte. con si nos la aguem
ordenada. y disposada de aquella manera. y per testimoni de aquesta Veritat. no vra. Nostre amat germa
lo Duch de Orleans. que ninguna cosa dels Succesos son estats Sufficients. para disminuir la affine gran
y Voluntat que tenim ala persona. ordenam y Volem que dubtes de nostra mort. ell sia Loch tinent general
del Rey menor en tres les provincies de franca. exercitant aquell offici. Mentres no sera de edat de Regnar
mon dit primogenit lo Delfi. o per cas de la mort. mon segon fill lo Duch de Anjou. Deduyt pero dela
autoritat de dita Reyna governadora. Regenta. y del consell que ordenarem mes baix. y no obstant la
declaratio feta. Registrada y registrada en la nostra cort del parlament de Paris. la qual Voluntat de tota
administratio dins nostre Regne. Nos. la anullam y derrogam com si la aium anullada y derrogada per
las presents. Per esta causa y efecte confiam vos prometem de nos bon Natural. que honrara y ob-
mara nostra Voluntat. ab Vnes obediencia Entera y Lleal y que ell Servira al regne y ordenes dits fills
ab la fidelitat affisio y Voluntat. que son Naturalment. la Sanch. y les gracies de Nos. vos deuen y obligan.
Declarant pero que en cas que ell Vinguas. a contradir ab alguna cosa. sent contraria ordenes dites. en
tal cas ordenam y Volem y per la present declaratio ordenam. que ala persona del tot del dit Carrech y
offici de Loch tinent general. principalment expressament en tal cas ordenes Vassalls que Nos regnant
nos obeescan com a aquell mote tal carrech y offici. pero tenint Nos Vna alegrada esperanca. de la Vi
etut Lleal y prudencia. que ha de tenir ab ala dita nostra amada y cara esposa. y Companya. la Reyna
mare de nostres dits fills. y que ha de engrandir y exaltar nostra corona.

Pero Com lo carrech de governar es de tan gran pes. que ab ell consteixo la salut y Conserva
sio entera de nostre regne. y que es cosa Impossible. que ella puga tenir Vna total y perfecta cognicio tan
necessaria. per la exclusio. de tan grans y Dificils negocis. que no se alcansa. Nos ab Vna gran esmera
sio. pertenc aium Judicat ser de molta consideracio y per consiguent molt necessari establir. Ordenar
y fer Vn consell que sia sempre tres della per lo regiment y gouern. demanes assi de tot. pero ara
pero

pero Debaxo la autoritat dels grans y Importans Negocis se resoldran ab vots, y per millor disposar los Cos de aquell Consell auem Judicat que no podiam ser cosa mes acertada, y mes en son punt que ser nuestros y Consellers de estat Nostres comare parent lo Princep Conde. y lo cardenal mazarin y nostre amat y feal Consell lo Senyor Seguier Canceller de franca, y guardador del Segell, Comendador de nostra orde, y de nostres camares lo Sr. Botrillier Secretari de endence de nostres finances y tresorer major de nostres ordes: y de Cauoy Secretari de estat, y de nostres ordes y manament Volem y ordenam, que nostre car y amat germa lo Duch de orleans. y en sa ausencia Nostres cosin y camarer parent. lo Princep de Conde. y lo cardenal Mazarin. sien cops del consell. Segons dessus que per ara stablim, disposam pero pela autoritat dela dita Reyna Regenta y governadora de tot nostron Regne.—

Y per quant nos creyem que no podiam ser cosa millor que aquella, per tenir ordenam y volem, y prenam resp[ec]tuosament, de que en ninguna manera puga ser ninguna mudanca en lodit Consell. Auem Volgut mudar ni nomenar una Vacant vna dels places de dit Consell. per mort sia per altra causa, aquella plaza no sia tocada, ans passen tot que la dita Reyna Regenta y governadora Subirana Regne, pero ab parer dels Consell. fet per mes vots. Declarem y volem que tots los seguents. Com dela pau com dela guerra. Com consell de tot consell Negocis de Importancia per nostron Regne, y estat Mirant y sumbar la Disposicio de Nostras Parents Voluntats. sien deliberats per lo dit Consell per la part de sines vots. Comtandos los vots aquells que han de ser prompgutz quant faltan lot que vuy enteren en los grats de Nostra Cort, com son los Secretaris Rene dales finances. Intrer Secretari, procurador general. en Nostra cort de Parlament de Paris, dels Negocis dels Secretaris de estat y de guerra, dels guiams dels places Frontieras: dauche seran promogutz per la dita Reyna Regenta. ab parer de dit consell. Sens lo qual dita no sera Disposicio de ningun dels dits negocis: Y quant als altres dits Negocis dits no sera dependre sols qualse participacio del dit Consell, y per los antedichtats Pisades stadias. que foran anomenades: com Nos auem fets fins al present tindra particular cuydado. que sian fetals y prouuets en Dits Ministers. persones de merits y virtuts y just fan la de tot anys retendors: Creem y tenim per cert de auer resolts Los grans tantes. dela gra divina. que staran obligats de fer de manera que la Reyna Mare de Nostres dits fills sia cuydadosa, y seguera per tots los dignitats. Cellers alternas ab lorde. si auem Donat, quisio contubara y benedra poser del amat cardenal Mazarin, al qual si auem fet mes vot y Consell la confessio y Volumtat que tenim, que Deu Nostre S.r sia adbat glorificat, y com ell lo sinyor Deu obligat per lo gran Dignitat que ell te ala Iglesia, per tant sia de mes obligatio de procurar per la cosa dela Iglesia, y que sian promogutz en dits cellers Las persones mes fetas y exemplars en Virtut y sanctedat, Tenim per cert y Nos asseguram que ell donara tots consells, y que sera conforme a nostres Intencions: Ell nos ha donat abtantes esperiencies y proues de la fidelitat y de la gra Intelligencia, en orde de grans y importans Negocis, tant en los tocants al regne, com tambe dels tocants fora dells, y que cuyt creyer y tenim per cert, que no podiam confiar desfell de Nos. per la Execucio de aquell orde. Ordenam pertant mes abpunt, y que als tres seguentz ho puga fer, que sie tambe amat parent lo cardenal mazarin, y per consumar mes per menos nos Importans y per lo be de Nostre Servis, Com estam obligats de procurar lo bona de cascun nou, y dels y carrech de guardalo segell de franca, y de fer los apertas ab guarda al castell de angolesme, assis ell esta vuy per Nostre orde, Volem y Manam que lo dit S.r de Castell nou, estiga ab lo matex estat que estia per lo passat en lo dit castell de angolesme, tant que sia Nos estacadas y Especulades y no pora ningu mirar per los nostres, ni ningu pora Dar la Obertas, sino per orde dela Reyna Regenta ab lo parer del consell al qual Fallegualaram En Nostre pora retirarse, dime no sera del regne, segons dessus ab Nos y com Nostres Fetits y Intensions Nostras altres. sino Vencer. de ginera Manera. seriam Auem estas aquestas coses com sinyor Deu ab la de Inquietut y discordias, per conservas y mantenir la pau, quietut y tranquilitat de Nostre Regne, per lo cumplimens y be pertinent vtil tenim dita Reyna cuydado dela Y.a Pupilla de Conservar. Dels tractas que ella ha procurat sino Vuy, los grans y temblar Discordies y Diversions Vint lo Nostre Regne, Las Faccions y contras. y Las Inconvenients que ella ha, ab los de fora de Nostres particulars enemichs, Judicam y creyem ser molt abtoposit primera, com la primera. la Amorosa dita Nostre Regne, Durant la guerra. Volent auer mateix que altres sins estan tractandes y procurandes de pauz dela Nostra Regne, Altres ab Potencia y orde dela dita Reyna Regenta ab parer pero de Nostron consell, ab condicio y pacte que

no poden obrar, ni estar en lliure prof dela cort y dela dita Reyna e y quant alguns altres de nostres Vassalls de qualsevol calitat, y condició que sien y ajen obligar a exir de nostre regne, per sentencia, condemnatio, o de altra manera. Volem que la dita Reyna Regenta, no puga pendre ni for ninguna resolutio per forsos tornar, sens parer del dit Consell, Ordenam y Volem que vostra amada y cara esposa la Reyna Maria de nostres fills y Nostres amats y car ascma Seduch de Orleans estant Se Juramente deuant nostra presencia, y duant los princeps de Sanch y dels altres trisnets Duchs, Pars, Mariscals de França, oficials de nostra Corona, De guardar y observar tot lo contenegut en esta declaratio, sens contradir en alguna manera que sia. Y axi mateix ordenam ab totas amats y fels subdits que tenen nostra cort del parlamens de Paris, que amplia present declaratio, la facian ser llegit, publicar, registrar, per ser puntualment guardada, y observada, sens dits, ni altre fer ninguna contradicio de qual sevol manera o modo que sia perque aquell, o aquells ajen de ser gutjats, y perseguits com declaratio estinga, y nos de nos forsa, y ares valor per sempre, La forman de nostre propia ma. e Volem y fem expo Ab mas Nostra amada y cara esposa, y Nostre car y Volgut germa, lo Duch de Orleans y dels tres secretaris de estat, y de Noshes ordes, estant estos presents Devant de nostra presencia, y auem manat posar nostre segell major, fet en San germain En lo mes de Abril any dela gratia 1643. De nostre regne 33.

Et lo Sendit El ma Esposa y Jarrera Volament y Volem y Manam sia executada

Aixo ho Enrique lo Rey de la propia ma.

LLVIS
ANNA
GASTON

Vista
Phelipeaux, Bouthillier, de gouvegaud

No Deparé De Posar alli lo Acombanyament Y Conboy que feu al Cos del Rey Lluis 13. lo Just. De gloriosa Y Perfectas memories Desde St. German de Laye fins a St. Denis als 19 de Maig 1643

Ordinaria cosa es per la Magestat Diuina que apri com permet lo mal apri mateix Consedeix ab franca y lliberal ma lo be, y en ocasio que estas Vn poble mes afligit y abatorat per los treballs, enuias Vn refrech o refrigeri y Descans, com en tantes y diferens parts se llig en la sagrada escritura que per no ser prolixo nols dic y contem que la franca va auia celebrat he celebraua los festes funerals Dogues a Vn Rey tan bon, y de tan per petua memoria Procura la magestat Diuina y promet pourant deuant de cadahu de nosaltres, Vn fe amerita dels naturalesps, y en tems que tota la franca estaa ab Vna tristesa, y pesar tan Vniuersal, Veuen Vnes Nouas tan allegres de aquella Victoria tan gran que St. Duch de Anguien general en Cap des alcanca en Rocroy, acone presencia Infinitia gens, y segons se llegi en la gaceta de franca, passan de Vuyt Mil Persert que estan. Vn principi y Nou fonamene per lo sacrifici fet y que Deu fos en memoria de Vn tan gran principi, pujo que ya ho auia dit anses de sa mort, Vient en esta ocasio al principes de Conde, que estiges allegre, y content que son fill lo Duch de Anguien Mon car y amat parent ha dat se Victories, y na de alcansar dins pocs temps, Vna Senyalada Victoria. Y aquesta Victoria fou sis no Vuyt dies apres de sa mort segons se digue abres que algunes persones Dignes de fe, y que deuien ser molt catolichs Digueren que en vn mitg de dia rosegat Victoria lo rey cristianissim acauall ab Vn cauall Danel pelcant ab los contrarie, pelagis fon aquells Sets de sa Buritat y innocencia, puso Veyem la cosa que de la Vida y quest tot lo enuies mon espera Vosaez: podem ja casi estar segurs que esta en lo del Interessen por nosaltres. Son altres sas Virtues tan eroycas, que per no saberles dir, sera millor lo Callem y apri sera millor lo Deposar son dicho

ge.

de dirlas y narrar. Lo Intent comensar que es lo Conuoy, o acompanyament que solie seu desde San german fins a San Dionis: lo penso que no sia de cuan lenguig que alegine aquella Conuoy, permes com de Franmarte y altrinya no se hagé de seguir en llagrimes y fora de aquella manera.

Als 19 del mes de Maygi 1632 - entre las tres ora dela tarde, lo Bisbe de Meaux, reuestit pontificalment, assistit dell almosnes, ho capellans que seruian a su magestat cristianissima. Vestits tots ab los roquets, o sobrepellitxs, alos bisbes y sobre tot mes dell almosnes, o capellans de su magestat cristianissima, dentro per tot quatre bestanyo a uingunes altres, ni altres tresors grandes del regne, per la qual cosa fou donados all dits almosnes, o capellans de su magestat, accessellantho, y elent de aquells parer, lo Senyor de Saintot representant que ella actio se auia de fer sens ruido, ni sens molta ostentatio, seguint la expresa voluntat del Rey difunt, y qui auia ordenat que dites persones eclesiastiques y almosnes, o capellans de su magestat, portasen lo dit draps de mores, y no los Ducs y pares de francia, per euitar los encontres, y desordens ordinari es, quey solian auer en tals ocasions, mogudes per causa dites precedencia.

La musica, o cantoria della capella del Rey cantà entorn del cos, lo Nebrithensis, lo qual acabat, y los oficials dites per lo Bisbe de meaux, lo Senyor de Ceton Noch ab ment della guarda escocesa acompanyat de forse guardes della manya, que es lo mateix que dir forze guardes della matio escocesa, portauen lo cos del Rey del aposento, camina ant estaue, fins dins lo gran cobro de armas, que estaue fora aparellat dins la placa del castell, ala porta dela sala dels guardes, dins la qual estauen totes ditz guardes, posats en forma de ala, o altra, la mellor, y los brimbals oficials del palacio Real, lo Senyor de Souuray, y cap del conuoy, o acompanyament, seguis lo cos Real, portat per dites guardes, y aci ma teix seguia lo Comte de Barroth, Capita delas guardes del cos que segons sel obseruat en tots temps guardant sempre lo cos del Rey com si fos viu, lo Duch de San Simon, lo Mariscal Scomberch, lo Senyor de Lincourt, lo Marques de montamar, los Senyors Montesban, Dela pastre, y cauteirat de altres grandes del Regne, seguits de molta Noblesa, y altra gent de condicio, y calitat acompanyant lo cos, lo qual fou portat per las guardes dela manya, com tinch dit, dela matio escocesa, Dins lo carro, Cubert de un draps de more, que era de vellut negre, arregant per terra, Ornat de sas flors y rodat per tots los cantons, de escuts dells armes de francia, auanthi encadas contro, sens de Delli, y lo carro lo tiranen sis caualli negres, Cuberts ab gualdrapas etornat cruigadas ab sas flanch. Lo cuirat ho rector de san german, assistit de son clero, y seguit dela major part de los abitants de sa parroquia, y tots tenian un siri flanch en la ma, aguardant lo cos ala porta del castell, y apres lo acompanyaren fins una Vila nomenada lo pec. acont lo Rector, o cuirat de dita Vila, o lloch lo aguardaue, y lo acompanya aqui matex fins que arriba ala altra Vila ho lloch, y aqui matex feren los demes rectors y cuirats, Capellans y abitants dites altres parroquies, lloch ho Vilas ahont passa lo cos del Rey, tots los quall rsiguieren al encontre, no per altres cosas sino per seruir una obsequia, y pregar a deu Nostre Senyor sia seruit per sa diuina clemencia donar lo repos etern ala sua anima.

La gent de guarda de cauall, y los companyes dell ordes della guarda del rey, Nomenades per acompanyar los cos, los arsos del gran preuost, del capita dela porta, y altres que anauen a beu a acompanyar lo cos reyal fins on enuiades deuant mitx quart de legua de San Dionis, per aguardar lo conuoy, o acompanyament acont lo dit senyor de Saintot auerti altres qui cada hun pengues los ramos, o lloni acostumat, aquell los qui auian bes quant lo conuoy ho acompanyament hauia espi de san german.

La Companya dels mosquetes del Rey, marxauen deuant seus que la Casa ho atendre tres, los 55 de torrenta Capita ala Vanguardia, la Companya de desent Cauallo dangers della guarda, venian consecutiuament, y lo Senyor Mariscal des Scomberg ab lo Estandart orde seus que los trompetes sonaben, Despues venien los ordinaris y generals omens criats del Rey, mayordomi y demes oficials de palatio, Dins de una carroca del Rey que venia detras, estauen los almosnes ho capellans de su magestat, Vestits ab los roquets, o sobrepellitxs, ab los sombreros de cuadro, com demant almosnes per tot allas acont passauen. Despues dell quall marxauen los cantors, primer cantors y los guardas dela almosna per tot allas acont passauen. Despues dell quall marxauen los cantors, primer cantors y los guardas dela y generals omens de cantra, que tota aquella multitut venia a ser un Numero de mes de 300. a Brial, Vestits tots de pl

Marxauen

Marroane acaualls de dos en dos. Vinc de Vnalha carroça del Rey seguian los almoynes o capellans de sa M.

Despres la carroça del cos del Rey, dins la qual hi anaue. lo Senyor de Souuray, cap de dit Conuoy o acompanyament, lo Bisbe de Meaux. Los primers generals omens dela comitiua o aporteno del Rey, y lo Comte del rey. lo Senyor Boreon. Rey de armes (y sis heraues, que es lo mateix que dir los arporti) ab les armes y cotrarotlins en la ma tots acaualls' dauteno del carro de armes aoni anaua lo cos del Rey. y mes de quarenta barges apeu entorn del cos. y los dits pages cadahu dells aportaua Vna aspa entera en la ma. lo carro del Rey seguia lo Comte de Xarotes, capita dels guardes, y lo Duch de San Simon, primer ca walleris dels guardas del cos. y dell cauallerissot dela petita cauallerissa, despres marroane. la Companya de Docens genes de armes dela guarda del Rey. lo Comte de Saligni, y lo Senyor de Decspuis ala vna guardia, ab vn gran numero de altres cauallers, los quals seguien lo Conuoy o acompanyament, arri saue a quatre leguas de Sant Dioni, en ocasio y temps que lo dia vingue a fallar, totes les coses ensems. y con tinuane a uuest cami Ans a mitio quart de legua de dita Vila, lo Senyor de Suines feu pendre puesto. o, lloch, als corpos del preuost del palatio, despres los cauallers Rangers dela guarda del Rey. y los sone suyos, marroane mes prest. y Deuane lo cos del Rey, los quall tenien tambe cadahu Vna aspa blanca en la ma. y les puntas de ses alabardes en terra, y seguintlos los atambors o caxas, y trompetes sens tocar. Despres de tots los quals, prenent anoi mateix los llochs o rangos, totes los officials dela casa o palatio del Rey, que a guardauen lo cos, a dotze pates dela Vila, portes en forma de alas ofidas, tenint cadahu Vna aspa blanca en la ma. Despres seguien tots los officials generals, y altres pusones nobles, tots los quall se apearen: tot aquell conuoy ho acompanyament arriba fins prop de Sant Dioni. y aquell q estauen dins las carrocas del Rey, tambe se apearen, y lo Reuerendissim Bisbe de Meaux vestit ab la capa y mitra, arribat dell almoynes o capellans de sa magestat vestits ab sos roquets o sobrepellitis, estes arribats prop dela porta que diu la porta de paris, encontraren tots los Monjos Religiosos dela abadia, tant Vells com Joues, acompanyats de totes les ordes eclesiastiques, Rectos o Curats canonges de quarenta parts. Reco lets de nostre Pare S.t Francesch, y altres religiosos de dita Vila de S.t Dioni, tots los quall tenint cadahu Vna aspa blanca en la ma, los dits religiosos feuen sa oracioni despregatories, deuant lo carro de ar mes aoni estaue lo cos Reyal, y apres de auerlo entestat tres Vegades tot entorn del carro aoni estaue dit cos. son tornaren anar ab lo mateix orde y consert que eren Vinguts, y anaren aguardar ala porta dela esglesia lo Conuoy, D. arribant lo Bisbe de meaux. primer almoyner de sa magestat li fon Donat entre les mans lo cos del Rey, lo Conuoy o acompanyament, continuane y prosequint son cami entra dins de Sant Dioni, y lo Regiment dell Suisses dela guarda del cos del Rey estaue en forma de ales o en gleres dell dos costats del carrer, donde la porta dela Vila fins ala dita Iglesia, ab les armes tende que ninguna cosa tocal, totas las finestres estauen guarnides de tlanerones, y cada porta de casa y dita Vna aspa entera per que eren deues dau deu oras dita mit quant a pulha pompa y acompanyament y magnitus Conuoy arriba dins la Vila de Sant Dioni, Deuane dela Iglesia de Sant Dioni, tota la gent de guerra, y officials, y los demes que feuen dit Conuoy o acompanyament, sens arribat ab lo dejut orde y consert dit, lo Senyor de Bengelonne, los prior dells Vells Religiosos dela abadia, seguint lo Vell costum que se sol fer en tals ocations Demana y pregunta al Bisbe de meaux si era aquell lo verdader cos del Rey Difunt: al qual respongue lo Bisbe que si, y aquest dita Vna caxeta en Vlats, lo cos sigue llenat dell carro, y aportat per los arrers dela grlleda entrada, en Vn lloch eminent entre lo mitio dela esglesia sobre la capella ardent, las portas dela Vila com dela esglesia, lo cos y preboires, estaue tot entapisat de drap negre de deu canes de aquellas terra de alt, ab patamans de Vellut tot redare de escuts ab las armes de franca, tot lo entorn dells Vellats dela esglesia, y tot lo trauet del cos y tot lo entorn del altour Mayor tot redar de sinis blanchs, en tres rengles, cadahu dells entra dins lo cos, y aquest pres lloch

Sense

sense fer ramor ni sense fer ostentatio. Las Vesperas y Dianas del ofizi de morts, y les oracions despreca[torias]
per lo repos dela anima del difunt Rey, foren dites per los religiosos dela dita abadia, estes fer quall aportauan
hun Creu y Aygua dela Iglesia, y acompanyauan fins lo endamar dehonat, y dit acabat cada
precatori, y Vn ofizi al qual hi assistiren los principals ofizials dela casa o palatis Real, y Vn gran Numero de arcabuzers
y Soldats sense sendre stado ni ostentatio, y apres de auer dit lo ofizi, fou feta, y donas Vna general y gran almosna
armes de Deu amor pobres. On aquell matex temps, qui feu a quell Vespra ofizi dela Abadia de sant Dionis, son feyts molts
de albres en diferent Iglesies, y particularment son feu hu de molt solemne, en lo Conuent dels barets recolets de S. Francesc
dela Vila de sant Dionis. Lo qual lo digue lo prouincial, y totas las missas foren dites de aquell, per lo repos dela anima
ma del Rey difunt. Despres lo dia dit dels 20 del mes de maig, lo cos Real isha en lo matex del cor dela dita Iglesia
acompanyat sempre Vn ofizial dels guardes del cos, ab companyia de Dotze guardes escotes, y dos religiosos, begant sempre
adue cante de nit com de dia. Mudantlos de quant en quant, y axi estaua guardat lo cos del Rey defunt, fins auant
que isqu fosse dins la sepultura real dela casa de Borbons.

O cruelsant Catalans considerem tots ateneament la obligatio que tenim de recordarnos de Vn Rey, y Senyor q
de sa liberal y franca ma tenim rebuts tans senyals y tan clamats fauors, del dum lo que diuse nos bat. La exclamatio
y pentit en que estauam posats en lo temps dels castellans, com aueus se bot alegrir. Del Vectatins tan grans quens feyan, fins
auant Volsem trauzer de nostres cases, y apenes demanauam auxili y fauor al dit Rey Christianissim. que ho vingue a perdre
tan per propi com per la obra de el Virrey enuiant tantes tropas de Infanteria y Caualleria, y tantes pilas de
prouisions y municions y pertrechos de guerra com sen ha vist, fins auant Ventrili ell en persona en lo sti y rendiment de
Perpinya com fou. La vltima jornada que feu, Nos tenim que plorar los Catalans, pus el estat seruit deu nostro Sr
de que nos ha deprat en lo mitg de nostres batalls y abans de nos deixarnos Catalunya de Nostres enemichs, que li ell aques
Virour foren andes les cosas ab mes seruei que sempre en las mortes dels reys hi hagi auut mudanses en los gouerns. Mes
Confiem en deu Nostro Sr que pus nostra ajustise fins alli ell nos ajudara de aqui enlla, y que tambe nos ha deixat Vna reyna
quens estima tant que confiam no aurem perdut ninguna cosa. Y comanem adeu Nostre Sr lo tinga en sa gloria que
tenim tan bons enteresos en lo sel com en los sans batens de aquella Mitat. Confiem de que li tindrem Vn Intercesor
mes que seua Alui. 23. Molles Coses particulars se andes de dit Rey y en particular quella granat 33 anes
que son los anys de Christo, y tambe se diu dels reys de franca que de Vnit en Vnit reys Vnha hui de sant, y aquell
el 5 que ya lo numero dels 20. Confiem en deu nostro senyor que en la terra y en lo sel pregara per nosaltres Amen.

De Com lo Mariscal de Vela vista Y Virrey de Catalunya Partis de Elna Y Dels seus alletes

La Vegilia de S. Juan de Juny 1643 Partis lo S. Mariscal dela mota de Bay per anar a Elna y fonch ab la guarden
ordinaria sens molt poch seruei que no fan ostentatio, y anant primerament a Sminuerat y de Sminuerat sen anaa Elna
anne hauia tocar ade del que se auicinde fes per bastar auant los Inuerns per enuiar dins de Roge molt complent de Bisquetto pus
tambe com conuiene a moltes armes. Y apres dell primer de Juliol ales ser mes dela mateixa Partis la Excelentia de Rey
y Caminant pare dela part arribaren en Monso ab dos canons de batre, y 20 de Campanya. Estiguren alla dos dits, en lo
qual dem pranguren deu batells del enemich, y feriren que lo eren tia no tenias mes de mil caualli, y poca Infanteria
ria. tan Bisonya, que segons dells Cattgiues no bastaria que bastejen conforme fegyen nosaltres en nostres principis que
Torrauem forma. Amatia nehauanto, Mestat de dos dits pua aquaren estat en mondo Marpon lo S. de Torralt Mariscal
de Camps ones entich en Nerbian experit. aboca de Nit. ab gent rabaque per contemplant empresa, alla Vila de Cadella
y com a Vilha de ses armes no feli Volguren Rendir, dit senyor de Torralt no dorme de bateri ab dos canons y morter
per tenir tant prop ala Capalenia, procura ab totas brellas, fosli abatre la muralla dela vila. com ales quatre mes feles
mateixa. Ja si troba la Capalenia, y pocli abre per sforca de aque de rendir a mans del Rey, parle conuersat entre la
Vila y dit senyor de Torralt. lo castell no Volgue rendirse, y sou bateu ab tantes pesanses que en lo mitg del dia, [illegible]
tauli

1

cullita. als pics la cauallaria ha trobat com a recapte de mules y bous sarragis. als fins quant no ajen dexa (1 2 altres cosa. Lo sr. Virey ab consemas lo exercit en terra del enemich. es molta cosa. y quant trobaran a Perpinyora, es seran estarán de tal manera que no recordaran per molts anys, y conquerran quant difuent es de dexar, que lo sarrat se ha tot als. Cete per sert nos deuyan estar. Lo mal vinyas de Anglo, per que se digua que per vine del corrent, ha de ser retirat tot hostion exercit. en tamarit de llitera. ser de allí anar aperar sit en terragona, acabat que ha de Castella enviará la armada de mar en Bna que es trunit Rey tenia molt apretat. Deu lo encamin com sab que convé.

Lo de Mostera se estaua dells. sinca que venia molt gran. Tens sobes socorre los de Perpinyora. Nos se pensaua estaue ser lo poch sobes que tenia. Nos se veya que per hostilitat auia de venir ab molt poder assitia la ciutat de Leyda. se tenia molt temora Leyda son mal ynterne, sino que tindran prou que fer de defensarse. Nos. La espalenia feu retirar tot lo exercit en tamarit. Dell son entrats en Leyda ab les fues banderes que ab auien tendades per rimes. Los de Tamarit. Dell quals se veya no seria Justicia ser que Noli auian. Volgue acenir. Lo que ell auian promes. y per lo tant se espalenia. Viuia que cremaua dita Vila. y destruida que era vilas de Bno. cates aseptat la Iglesia altore Rinalsia molta Ymsta. y perque Nos digues tals de se espalenia Nola volgia tocar ni consentí ouelas tocaua. Deu lo do son socors en tres sos sous X. De aquest exercit Nos fue passar Vna barcada della cauallaria en lo Camí de terragona perque se aguardaua la armada de mar. y deuya Valen Barca. ni en terragona. y apres lo Virey son torna en Cayl. a enjarte mes de Juliol. stins atanse sos menesters tornar exir.

De Com partia la armada de mar del Rey Cristianissim en Barl. Deany 1693. y la Victoria que alcanta deuant la plaja de Cayl. lo estarma que fue arribades alli:

Quant estauem fa dit tot descendrats nos. per la mort del rey cristianissim se seria Deliberada molta cosa. com en dit ha. y pensant que la en apuell any no auiem De Venir. La armada de mar. y que tota estaua fa descomposta. Vnda quant marco nos acauauem Veyem alcayalar a nosaltres armada de Leuant. Nou ab 7 de Agost 1693. y veyan del endret del mall de alta mar obe que teyem pensaua que era armada enemiga que exia dels Alls. y Veyen que venia. La proa dret a Barcelona. y nosaltres. lo Virey en Cayl. y Orto Moll nou galeres Franceses. lo Virey feu refostar Vna galera per anar arreglar per dita armada. y que si acostaua y en lo punt que conexeria. si era Franceses ho enemiga que del Vn tirassi. y axi endo fessin ho conexia. Vn ser senyal de amich. y Atres vetas molt alegre y molt content de Veurels. y tirassi endo bot adonar endo a quella tirada. y com 36 Vaxells. entre Vaxells de guerra. y bastos. gouernats per lo Duch de Verue que es lo mariner general del any passat. y la mateya Capitana. que era Vn bo bexes Vaxell. y als donar fonch tiraren molts. y salderen en terra. y la terra tambe. y las galeres Espanyoles y tambe galeares. Atant molts mosqueteria que era Vn bo de Veure. y lo endama demarti lo Virey vengente. y lo gouernador. de enbarcaren als Vnas galeras y Vaxells Nos gran rato a lo general tamates alla bora. tiallant de Su regnes de guerra.

La Magestat Diuina permet. per sos Juis Judits que los ya fuerem ofuscar la Verdat. Denantos clamarem aconexer que los seus Juens se mallogran. permetent Deuen quant menos pensan. en mars de sos enemichs: axi que ha permes que Deleys passar aperas a Rates. socorre. als quatre Vaxells de alto bords. tres del qual eren de Hungarina. y altre de Francesos. y Vna polacra. y Vna barcha. tote carregats als Diuersos pertrechos de guerra. Perque Deu Nostre Sor. que trobassen dits anas als Los Mars de Barcelona y Vista de enpuych los Soberania Vn Vent tant fort. que lo obligo a retirarse atras. auant de a guardar bon temps bera passar en Leuant. bera Sa Sabiduria Diuina sus guarde. ell que Justificades tal acions acullen ala Diuina Magestat aperins que la armada de Nostron Rey Cristianissim Fenignedes. per la Custodia de Catalunya arribas en Leyde de Cayl. com tinch Dit Diuendres dia. tercden als 7 de Agost dia de Sr. Albert. Lo qual causa Natalle generis ala nostra nacio catalana. que ambarades baix las armes de Vn tant gran Monarcha. confia que exirna del tot dela esclauitud dels castellans. Confiant les plagas acubraren en Nostra catalunya. barbuint Vna. Seruitud. pau y quietut

Diuemes als 9 de Agost dell any al mati. Sperintich. feu son acostumat Vengue. bosare. Sobre y bem senyalare armadas de Vaxells. y tenimse. Vinstos bores. Sobre si eren Vaxells amich que Vinguessen de tornere pera gouernade. abia Nostras armadas. Sa qual estaua sobre. lo Serro. se Conegue. que estem ala mar. lo qual Vist per los Capitanis de Cardona y general della mar. lo Duch de Verge. ordena. Vista la bonene indgusten del mall. les dites Vaxells. ab dispen Vna. Sent lo mateya y en Vn mateya tems Vuyt Vaxells. los quall per tenir poch vent fore fortes. Nos de donar cap ala.

als gabius. y aportarlos vestalcate. pera poder donar caca all enemich. que com veuen queli anauen
seguint se cardum fins alla nit. Los nostres se donaren a certa diligencia que los digueren abans de
la nit. y en totes aitr de coses que dubten los feu dita tarda de anarsen amainant procurant los
guardi bonas. sens la artillaria. combatents com a valents soldats. perque dura la dita pella. mes de
dues oras grandissimes. que dela una part y altra se tiraren grandissims tirs de artillaria que no paraua. sino
un infern del gran foch que exian dels dits Vaxells. y dites escuranues. es estaua. Lanau generala. pella
que se veia molta en nostra tera. han rebut quatre Vaxells grossos. tres dels quali eren de Dunquerque
y Salbo de mercades. y una pollacha y una barcha. que si res no agues aqui mes ne agueren rendit
y la dita barcha sempre anaue fent force de Veles per poderse escapar en la nit. que se pudesse que
aportaue cosa de Considerarho. que Vinent ala marinada. lo dilluns dia de st Hieron. que nos era port
se escapen. si que la nit tan estada. poderosa. perque Vuit delas galeras que anauen seguint la perte
de Vista. ala marinada. saltaren la gent della en lo batell no pudiga fugiren y barrinaren la barca
y se aforcia. y ningu ne sen pugue aprofitar. tant molt sobre los Vaxells enemichs q2 eren set y 7a
grossos. y de ports alguns sis ho set sens y entre ells molts cabos rotjatil. lo que anaue per cabo
de dits Vaxells se digue que fugi ab una pollacra dells mallorcha que com veu que no podia escapar
descarrega los Vaxells. y fuit aportar duet dones y algunes preseres. y tot lo y pilatge que fugue y Mensca
y de aguisa q anaua no hi trobaren.

Aquesta presa es de molta consideracio pues per pensar. per anar dits Vaxells carregats de blat
vi y ordi y fauas y Molins de Sancha. y altres moltes provisions de guerra. que per lo enemich. que estaua
esperant aquell socorro. sera del tot lleuarli les esperances. y per all nostres donarli animo para coses majors
Unire se aumenta lo poder del nostre cathanissim Rey y Senyor. per lo qual y per los Excellentissims gene
rall de terra. y mar. Deuem pregar a deu nostre Senyor al moltes Vetes. los conserue y done aumens
de victories que estes bell Vialls catalans han manester.

Seguint disposat lo duch de Verge dits dits sinch Vaxells bastos. les galeres son anauen del port de
nay. alinq de agost 1625. tramuntaren dues franges y los Vaxells son anauen darri al 22 de dit tramuntan
Vela part de ponent. composta de Vint Vaxells de guerra. 2. fragatal. y 12. bunlots. ab derrimanio
de anar a regonsoren totes las costes y ports de espanya. y arribar fins al estret de gibella. y per aquell
effecte. auien regonegut Cerragona. y Vinaros y alfachs. sens auerli trobat ninguna cosa. passant Deuet
Valentia. seu auanta 4 Vaxells comandats per lo Sr de Pochalarte. y quant foren ala Vista del cap de
st Martt. aquells 4 Vaxells foren presa de una Nau Inglesa que anaue carregada de deuers Espanyols
pera Cerragona. que Venaren auis quey auia Vint gibeltar 129. Naus de guerra del Rey de Castella
y que ells no sabian per lo que estauen delinats. Aquell auis confirma lo Duch de Verge dites 16.
diligen. y la dona esperanca que Veuria ben segur. Ell continua. la Vota fins a cartagena. sent arriba
all 26 de dit mes de agost ales 5. oras dela tarda. y regonegueren lo port Veu 4 Vaxells de guerra. 18
galeras y alguna Sagetia. y Vaxells mercantivols. lo Duch de Verge prengue consell del Sr come
nador. de guerras son Vlech tinent general. y dells demes capitans. y resoluren de fer alguna effecte
digna de memoria. pero Vinyt de sas magestats. y de donar fonde ala entrada del port. lo Vndama
all alba. cadahu sinaue atentament. los actions que feyen los enemichs. per lo grandissim temor que
tenian de nostra armada. pensaren Duas oras de mercades ala entrada del port ab sas ancoras. aci que
nostres bunlots no pugussen arribar a ells. y ames de aco pensaren Deuare dites Vuas Una estacada de
Cables ab cadenes. y albres y molles altres precuncions. Tambe auien posada molta mosqueria. cubert de
Vnes bases que estan detras del port. lo que obliga al duch de Verge a prendre consell de Vnes de
sos capitans. fonch resolt de atacar dit port. y aci lo Duch de Verge feu Vestir sa armada. ab

ells

tres parts, comanane una part dellas y altra a esperra. y se reserua per ell lo acanque del mige per anar tras
guint sobre los dits Vaxells enemichs, sobre la vila. Stelles y plaça formats. y solemne los Vaxells dellinates aportan
lo foch sobre los enemichs. y estane axi rotlls. cadallu se despera apte lo que li tocaua. pero lo temps gros aconsa y bolta
lunque. tan violent que no fou possible anar a ells. vist per los mes esperts. que li valien eterise. se auien de tenir del
tot. lo duch de Breze se resolgue acalcar lancora. lo que no donas mostres alegries als de Barcelona. la gual auia
pensat tindre entes corribada. ell continuas la rota fins al cap de gata. amb temps del tot contrari. y ell obligat
adonar fondo per no perdres res del cami tenian fet.

Lo endema a paraque ala mar. un Vaxell guit cuya efor de tunels. lo duch de Breze dona orde dels flagatas de
prear vela y donarli caça. effecte pegonque eser possibles. y fou aberiat baixo del timelle. y lo capita demanda la Nova
dell Vaxells de ell ells. la matexa armada tenque donat pendo dos dits en aquella platja per temps lo vene del tot contrari.

Lo endema als 15 de setembre. Ultim. les guardat que se auian enuiades en las galies. descubrien Vaxells ala mar
y que contauen a 9. los gual judicaren ser de guerra. no judicia temps que no fos Armada enemiga. y vejent que ella venia
della part del estret. no fou question de donar nous ordes als Nostres. sabent cada capita lo que auia de fer en semblant occa-
sions. pugnent cada qual son puesto. prest de Nostre admiral. per que tras la gual auent fet guardar als enemichs esta
Vista de Nou foch. per senyals que lo duch de Breze comane de tenir en alert. pera regonexer per llunyano. los guardats
tambe que lo endema als 4 de dit mes Nostra armada se trobo a una llegua della cabellana. Composta de 25. grans Naus de
guerra. es atabes. 5. galions. 6. grans Vaxells flamencs y 14. de Dunquerque aportant entre de 30. a 40. bocas de
cano y dotas la millor gent de mar que tenia espanya. et auia auien regonegudo la Nostra armada. y apres donaren a conexe
ab llur Navegatio que tenian los Nostres com les nostres a ells.

Als 7 horas del mati. lo duch de Breze feu trasa del admiral un cop de cano tent bala per tocar senyal
als Vaxells per anar sobre los enemichs. entra la armada lo seguit. que de mes prop qui de mes lluny. segons los Vaxells
que eren bons Velejadors. en tant lo admiral de Castella feya vela per trea la armada. axi de No desunirse de son
Vice admiral. y dit que un Vaxell que era son mataloc estaue allunyat del cos dela armada. y que corria sostenu
per estar destrecat. y bes per los Nostres arriba sobre dell ab un Vaxell de Dunquerque pera socorrer una nauio rendeu
Abant lo duch de Breze regonegude llur Navegatio. enuia los ordes per una Balupa. aquates Vaxells guernats
per lo cauallier dela feria. los senyors guarret. La Roche Bonadeffa. y quiere de ferri. anar al gion Barlot
ells feuen tots esfort per poderlosi Arribar. pero lo admiral de castella. abant arribada. per dit Vaxell. grea
ses velas. y tenir lo vent abtes la armada. la gual abans la finca auien que Nostres Vaxells estes aun de cano-

No obstants apso. Nostre general ab los Vaxells prenque sempre la roca dret al admiral de Castella. anant tambe prest
de ell. los senyors de monedes. y de Sayant. Martach. y de Rochalant. y lo cauallier de Salanda. per los Mataloc. los Enemichs
tiraun contenuament sobre los Nostres. que no tiraues encara sino mitg boca per no rompre. cayre. y per poderse mellor
acostare a ells. Lo duch de Breze arriba lo primer als enemichs. y los Vaxells de dunquerque. se rellegueren
sempre al rededer de llur admiral. pera guardarlo. Sobre dells se destaca. y pareba lo costat al Nostre admiral. pera do
narli una rociada de canonades: pero lo Nostre. prudentment lo. si donas la roca de tan prop. y ab tan gran puntaria. que
auent encontrat ab ses polores. lo feu salbar ab foca. y fou lo primer que perderen alli los Enemichs. aquell Vaxell
Dunquerqua portaue trenta y sestet de cano. y tres cent hommens que no son Sadia cu

En estar Nostre admiral a mitja aportada de cano del admiral de Castella. lo senyor de Monedes corriane pera
deuane del nostre. son cana a son puesto. ys pera dins la finca dels Vaxells de Dunquerque. que guardauen lo admi
ral de castella. ell esligue los mes de tres crats deuant de Nostre admiral. per lo traues de aquell de castella. y de 3 Dun
querquets. alls cebs de cano y Mosquetades. y fou seguit dells senyors de Sayant. Monreal. y del cauallier de Salanda.
gelis Juntaren de gualt prest ab los Enemichs. y los combatieren posadament. ab los dits senyors de monedes. los Amors
de Rochalant. Dupuerna. y Ame Marti. y Maran. se Juntaren a ells. y rebiben tot Nous ab Nostre admiral. fins a
tant lo foch dels enemichs. Entretant que Nostre admiral ab los Mataloc se abracaran dela Manera
dita. al admiral de castella y altes lo gue. se estauen al enemic. los cauallers dela Vicaseria. y de Sucreay seguits

Dos bisbes donauen la caça al Vice admiral de castella: però veyent que ell Vaixell Mallorq. ells y que lo admiral de napols se desuiaua dela armada enemiga. Lo Caualler dela Lechallesia. se posa a aguts ab y se Junta ab ell. ab tanta mes Sanitat que son fou hun Sonch Volat de Vn cop de canonada tirat del Vaxell del Sr de montada. y resta de darrera. a reben del Lo Senyor de Lecateria. lo combat Duas oures cara a cara. y quant lo tingue cap remes. y que estaue apunt per abordarlo. quant nil de Nostres Bisbes que lo Sr de Lecateria menaua. lo aborda y pota lo Soch. lo dit Senyor de Lecateria. Despes de auer fet perdre a quell Vaxell arriua sobre lo gros dela armada del enemich. y se mescla hen lo mitg. y combate ab ells molt temps. tant que hun Vaxell Sonch tot trabat. y mal tractat de cops de cano y mosquetades. lo Sr de Lutzay era abans arribat al gros dela armada enemiga. y auia tant comensat aporfia. sens atant que fou desarbolat del arbe mestre. lo admiral de napols fou cremat que aportaue 50. pesses de cano de bronp. y de quatre a cinch sens homens dell quall ne auen saluats cauallers que foren lleuats ala mar. y tots los Oficials en numero de 60. Los Senyors dela Rocha — Bardefer, guarret y lo caualler dela Serle. auian desde principis del combat continuat lur caça. sobre lo Vice admiral de castella. y sobre hun Marcelles: però auent Vist lo Vice admiral que hun marcelles era mal Valeyador y que ell seria pus per los Nostres lo abordara —

Los Nostres lo atacaren Soch apres. y ala fi de Vn gran combat de cops de cano y de mosquets. Sonch abordat per los dits Senyors dela Rocha. Sabarret y dela Serle. quel prengueren a cops de picas y espasa. y tenia dit Vaxell 46. pesses de cano y 350. omens y entre ells gnoles oficialls. dit Senyor dela Rocha peleant ab Valles rebe hun cop de mosquet del qual cop mori quatre dies apres y lo Sr gabarret rebe Vn cop de pistola ala cara. ne perill lo caualler de Cing-Mars se tra. fet botar sobre hun Vaxell enemich per abordarlo. ors pota tan prop dell que foren molt temps tots cara a cara peleant. y lo auian tan mal tractat que estaue en estat de rendirlo tot sol. si fus de Nostres bisbes no fossan Nols aguen complida La gran Vela ab hun de sos ganous y allo lo detingue. però fou brempersonse abordat. y se ajunta ab Nostre admiral. que perseguia sempre los Enemichs. y li sabia dotan prop. que lo admiralli de castella. fou tots sas Velas endegora: totes sos Vaxells foren lo mateix. y foren agut mes caminarin. lo terror fou tan grans en los enemichs. que lur admiral talla los caps a tot socallapas. y les abordaua. y lo prop fouen tots los demes. fugint ala Volta de cartagena. durant tot lo que no podia seguir Executable lo Duch de Beze. ab la armada. feu sorta de Velas. y Junta ab Vn Vaxell enemich. y el ague gnes de mitja ora ab tres de cano. y de mosquet ab ell. y vejenes dit galio perdut. y no poder resistir lo Soch de nostre admiral. estima mes ser abordat de Vn gnes petit Vaxell. y abrica al del Sr de Boyxat Marsac. que estaue prop de nostre admiral. pensant tenir millor comoditat: dit Sr de Boyxat lo aborda però tirantli lo ganxo rebe Vn cop de cano dins son abre. lo qual dona lloch y toms al galio de Desacarre. y abandona del nostre. y auria donat molt treball arendirlo. si lo Sr de Montalba nols trobat prop. quel aborda y rendi: aportaue 30. pesses de cano y 300. omens. entre ells a lo Siralli la Vnuenio del Duch de Beze. no era de abordar aquell Vaxell sino de arruinarlo passant. y dexe nirlos altres Vaxells. per los nostres Vaxells. assi de poder perseguir lo admiral de Castella. y poderlo abordar. y per aquell efecte subi tant de Soch de tota la armada enemiga. y de Sotaadmiral. que tirauen de forsa sobre del nostre. y fou disgregat de tots los reparos. procura en adobarse. y per pressa quel donas aque manera enjiu ora. En tant lo Sr de Rochalart. sens sorta de Velas se auria gnole prop del admiral de Dunquerque. seguit de alguns de sos Vaxells. y resta ali cots fins atat que perde la esperanca de poder alcantarlo. que aforsa de Velas Sanorauen. lo camí de Cartagena.

Visit lo Duch de Beze que lo dia desdinaue. dona orde de fer portar los pesses abon recapte. y feu Juntar tota sa armada per tornar lo endarna a atacar al enemich y derrotarlo del tot. Mes ell que no Supauen que los nostres noli perseguisen. foren sorca de Velas tota la nit Sens poder guanyar lo port de cartagena. lo qual desespera no poder ser al matí. però venint Vn poch de vent de sora en lla fauo ells guanyaren fins ala entrada del port. ahont lo Duch de fernandina Segon arribe dit Vaxells

ab

ab 15 galeres.
la Bomba. si no
La forca
restres Vaxells
de mil entre
Abres que
se sabe que
dela Victoria
Apres que
abendre. La
pasas comb
Dia
Dia segunt
Intendentes.
gonetes y altres
an Sins tarra
ouen grans
de Vna Monja
llegit. y aquest
t estragha.
ab alguns
Monja y de
Virey de Sant
Dies auia
Sanit
que ouen de ter
De tres se all
on cara que
de andaren.
que ouen Mallorq
de Nostra Sr
se foren tres
trobaren
deberia ab
No saben qui
y se deuian auer
y se pasaren ala
Auan grans
Sos escomunicats
cui saberne Nunq
Nostra Senyora
cubert de Negre

ab 18 galeras. La major part de los Vaxells staran molt mal parats. 9. ob. Dinquanta ... No podent a gotar la ... si no aquests trobar tant prop la retirada serien anar a fondo sens Rupte.

2. La forca del vent obliga als Vaxells de retirarse alls Ports de Suria y semblantment los Vaxells anaran rodant y de alli feu tornar a dalo. 9. Vaxells qual trobars que foyen ayguas los prenen y de qui entre los quals habia 12 ... ab ells un Nebot de Don Marin cabo general de la armada de castella.

3. Apres que la Nova fon abortada als com per lo 15 de Mance. Dela victoria Naual tinguda per lo Duc de Berga se sabe que 28 Vaxells de Tanquiguts. No podent las bombas agotar laygua, quatre son anaren a fondo. la Capitana dela Victoria en Vista de cartagena.

4. Apres que lo Duch de Berga aque remediats los Danys de sa armada y proculida de tot lo necesari. se disposa atendre la praa y proseguir son Viatge fins al estret y apres costejar la Costa de Barberia hauhant feu molts Robos presas combenie apres redigue que seria llarch de Comptar deu ... de grolle pennacanna.

De Com Robaren la Galeota ... Sacaren dels termitat

Dimecres en Catalunya ... dels castellans ocupauen tarragona y Reus ... Empra hauia presents Mal ... entendrendes y Mal efectes alla patria Originalment ... Naturals Reus com son Mallorquins Valencians ... gonses y altres nacions Vassalls al reyste castella ... Medi de aquesa gent ... hauia ... que entrauen y exi ... Reus tarragona y reus ... enemichs de Nostres Regnes y los dones ... foren aquests dotzens ... que Vindas ... descubrir. que en lo Monestir dells Monjes de Jherusalem ... de una Selda ... una Monja ... Mobles ... de tarragona. escrites ab motles ... que aporu ninqu sal sabia llegir. y aquesa Monja era ... factora de tarragona. que ella ... les ... dins ... Selda ... despedia. per ... tarragona. Daxi ... lo Virey de aquell ... Feu entrar alguns Jutges ... audiencia ... Monestir ... ab alguns ... rebre ... guardia y provincial de St Francesch. ... y efecte de reconexer ... Selda ... Monja ... Monestir. y trobats ... foren trobaren Mobles ... dita Monja ... y les ... y ... Virey de ... Vinguren entendre y Colegir que ... aquests ... anauen y venian per medi de ... que per Vies ... que Vn ... dela termitat era ... de tarragona y presumiren ... ells ... Mobles ...

Sentit lo Virey de aquells ... incontinent ... castilles y ... dels ... Monestir ... que eren de diferes Vasalls ... de castella ... Valencians ... aragoneses ... castellans y andalusos y ... eren ... albergue ... sense escaparse ninqu ... en la terra y dins ... dies ... trobaren de ... encara que ni auia Moles ... eren molt Vells y que auia molestins anys ... eren comunicats ... sabia molt ... andaren. ... Vuiten ... Monestir ... ells ... Jutges ... termitat ... elegiren ... Jutges ... molt ... que ... aquesta ... que eren Mallorquins y aquells ... que Veyen que ... auia ... pagada. la custodia ... que ... tenien ... la ... de Nostra ... del Remey. y trobantse ... Manchs ... se presumia ... que ... auia ... Selda ... degue ... Nobstant ... se ... tots ... les diligencies ... humanament ... se ... per ... sis ... y ... tan ...

trobaren ... Manchs ... dia ... de ... ab ... de Agost ... anaren ... Inquisidors ... Monestir ... apendre ... deposita ... Jutges ... y ... ells ... que ... auia ... de ... Formes. y que ... del dia ... y que ells ... Sabien ... hauia ... auer ... Sino ... que ... presumien ... que ... Jutges ... auien ... ... y se ... auer ... Formes ... que ... ningun ... se ... presumia. No obstant ... prenguren ... y ... ala ... pero ... Vist ... per ... Inquisidors ... tan ... Cancaren ... la ... y ... Mori ... Sabia ... cosa. y ... auia ... Sens ... Tribunal. X ... que ... auia ... Ninguna ... Sabeuen ... Ninqun ... Resolgueren ... Inquisidors ... de ... ab ... Tribunal ... Monestir ... Jutges ... Reus ... Vn ... Vn ... Vn

maledictions que creyeran Dugan Imaginar Mallsyns ells tots quels auien fet. Y la terra quels
sustenaua. Spatlauan quells donaue saluo y ajudas. y lo aliments dels feynian. y los quels alimentauen y
los maledictions de Deu y de tots los Sants. y que Nra ca
se que la Muller y familia. No stesen ensalde. y que sells trobas morts al carrer. Y que tot lo Mon a
Nos fosen. Y vingues quantes. Finalment Cantauen tantes Maledictions que nos poden dir que era
gran terror de ueure. y per aco obligauen altres los cabs de casa. de dita parroquia. De acudir a dita
parroqui. y tots los demes auan sabian. y fet aco sen torna. tot lo tribunal Sunt en la Inquisitio

Apruua. La gent era tan demudada. y tan asmedurada. que no staua pegara Nostre Sr. alcuna cosa. sino
quels donas cami pera que se desuiasi dit cas. y tant no feyen per creer lo cas era graue com tambe
per lo que auian de donar a recumulars. y als amortos contenus los Capellans. Ja quels deya que pera
tota Cathella. y Valencia. ab Veu plana se deya. per los turnes que alli en Catallunya se Celebra. La prepa
publicamenes. y que los demes nos eum tornats Lluenant. pus que auian de dir apres quant sabrien aquell
cas tan ordia. Y per lo tant feu la Sieua. Una prometenca. molt gran. Y fou quel determina. On lo Capell
de sent de que anuies la Sieua Verge Donzella. grani a Muntserat. ab Vestidures blanques com a pengrines
teres escabellades ab un Vel negre en la cara. ab professo. y un siri de una Creua. acadauna. ab un cristo que
sauia de aportar una de dites dotze Donzelles. y auiy de anar en combanya delles quatre parel Capucorins
de mita. Y dos Vell cases homens Venerables. y una senyora tambe anziana. per acompanyar y tenir
en Custodia dites Donzelles. y que apres auien de tornar acadahuna de dites Donzelles a Sa Ciutat per lo Collocatio
y tots auien de anar agualso della Sieua. Y en los determinat se posa en obra. molt festi. y en cada lloch
que passauen se feyauen atturll de professo. y enterian los siris. y los fraires cantauen les Letanies de N. S.
Parauen dela Seu de Sa Cularia. y apres a St Ramon. y de aqui partieren. y alla feyen les deuocions. y despues
entre anar. y tornar Vuyt dies. y Vit que per deuotions. y pregaries quels feyen apri eclesiastichs com seculas
Vri per escrites quey que May sen pogue auer valse ni saberne cosa. Se determinaren de fer sanio diuino. y de
tancar les esglesies. y de no celebrar los officis. y asso duran Vuyt dies que ningun seculas entraue en nin
guna esglesia. Nes deya sino una Misa baxa. en cada esglesia apri al diumenja com feyen Vit encontrauen. era
Una torres de Deuers. que ninguna persona podia hauir misa. Y encara que la esglesia dela Comanda
dis St Juan. y la de St Jaume. y la de nostra Sra dela Victoria de sant agustri y altres. que Nos Comprenen en
los Vedats. y tenen Privilegis de que May podia auer Vedat may en ningun temps. Los no demanaren
de gracia de que Nos Vellguesen de dits Privilegis. y que tancasen les esglesies com las demes. Nagre obeyren
per requerto Vn cas tan graue com era aquest. No pdenche allegaro altra Vegada per scusa sino que Vollen
tariamens ho feio per aquest cas. Mobles altres diligencies se feren que Nos Veren dla memoria pero may
no sen sabe ningun resultat. y com se pressomi que los fraires malfaguins ho auian fet. y de aqui amalsma
ren aqui comen. aguaren de albar la ma dites coses Davanho que si per ningun temps se sabesen retire que
ho cathiguen no en pensen sino podia auer demanat lo Cabich que mereyan ho adalbe alguna criatura. de
aquesa manera no brandir que no sen sia fet cabal. sino que si an dites coses los diligencies forniren

De Com lo Regent Fonteruella ama Un Dani

A mane agustri quens dan entesel Entre Franca. y espanya. y lo Papa. y los Venecians de Italia. y
Venesians y Florides y Catalans. de tal manera Entesel que totes les prouinches stauen ab les armes en
les mans que tot lo mon staua Reuolat. y tots los poders y la gent se canuien anigues ant
y. apri lo Emperador Regent aquelles Cortes tan onrat parades Vellque concordan Vuyt bous generals
y per lo tant Mana crides a tots los Reys y poblets y abocentats. Diuelos y asemprenthos Jornada
que pera tal dia anuiasen los embaxadors los procuradors ab los poders pera poder tractar dell negoci

dells Deus y que cada qual aportara los papers perta que clarament se vega la Justitia de cada qual regnat de Justitia perta que contrib. clarament a cada cual sobre de cadehu. y per dita Jornada se acorden de ajuntar totes les dites persones en la Ciutat de Montte.

Item de anunciar los Embaxadors ho procuradors la Catholicissima Reyna de franca q. que altre vers era Nostre enemich per la mort de Luis 13. q. succehit de aquesta Jornada en esta Vila. et enqua Vinc contra al dit Monarch cal dala mota que altre vers era Virey de catalunya. y enqua altra Ilera ala Deputatio y ala Ciutat. Demanant notitia de tot lo que. y sa Excellencia fossen servits de concedir una persona especial y Intelligent. estos regnes de catalunya aberiant principats. y aberiant la Justitia que catalunya temia de tenir despanada dela corona de espanya vist lo perdre ques ho mes y estos los dimes passats. perta poder Informar al embaxador de franca perta que com la Virage atractar de dita materia. puga respondre. abte allo que sera enterrogat. y ater lo que se li sera fet Contrari per dites cosas.

Item avui Vuyt dauhel corr. y los altres mes Importants tenari advertit. perta tot y qualsevol de aquella provincia de la Ciutat enqua son Consell de Cent y la diputatio q. junta los Braços. Y Vinguren a Vehure de anunciari per dit Excelentissimo Doctor Joseph Fontanilla Regent que era dit anes de catalunya. com estere y Intelligent de dites cosas per auere tractat molts negocis en ses mans. y axi Parti de aquella Ciutat molt acompanyat. aborientatio conforme anira de anar, anant en Nom dela provincia y Ciutat Jornants li per son gasto cada mes. Deus Diseuens Lliures. la deputatio y Deuten La Ciutat que eren quatre cents Lliures cada mes. y Parti de alli als 18 de Agost 1643. Y lo dilendit son en anant no mostar de aquesto que son ana en Parti a estar de asento Per auerlo anomenat de Consell de estat dela reyna Nostra Sr. y del Princeps ho rey Nou Luis 14. que Deu guart. Restant en Lloch de dit senyor de argense Lo Mostar dels Diputats homo anomes D. Mos Lorel

De Com Donaren Possessio als Inquisidors

Folis 128 de Ms 1643. se dona Possessio als Inquisidors anomenats per lo Cristianissim Rey de franca. y Virgue lo Vulcre Presidit de Roma tenia que seli donas possessio. sse guay q. alguna Vexaganania. als Inquisidors dell. Dient Nos Volia anouer de estar, pero com Vinien Sen dusedits de roma. y acuni en barsi. Un Nuncio del papa, y per tenirse la gent en molta opinio per auer estos dela part de espanya pensaren que nos podia rexarse de aquesen de delinquir y donar Possio als Nous Inquisidors en Bay. sino Un Inquisidor que Deya lo Inquisidor abat. que Pedro se deya. lo Inquisidor Colonna que era Mallaqui. y aquest al mirar de estos Nostres auallots y Nostini Fugi als Una barcha y. sen anao a Mallorca. que sino sen fos anat hi aguaren set alguns Vexatios. per que auia tramatts molts Malsdos en quanca nostros que era molt bella part de espanya. y axi Volgra nos per ell que sen fos anat. Salio nella per existir del Estat Toscany als de Pero Vo devoren. De anomenarne altres perque tots eren dela part de espanya. D. axi fou anomenat lo [illegible] gration que era lus gues tenari orden quant los Castellans Vinguren a Monjuich. y Sebre fou lo Doctor Juan Pla Canonge de girone.

Ariguda que aguaren Possessio Mudaren tambe tots los ministres y officials del tribunal que Nos despacen sino hus gues deya Mr. Juseph Vila assistant de Secretari. Y donaren Parabor al Inquisidor y altres q. sen Vinguaren anar als ell y sen anaren als ell dit Secretario que habia sedeya Doctor. y Salio Rocha. y alguns altres. y los feren Embarcar al molt

Arengue Vgonet Conselle Dels mellors dels que ell mes podia confiar. y dix ana arguyrse en lo enemich feya
Veure. Son Delegats dixeren ana tornarse. y feya que stan de lleyda y no molt lluny pujo a Vna eyri
mentre feya Veure lo enemich. y Vehent molt prop. y los enemichs los descubriren a ell. y aquis arenli
Vna troya de cauallers. Dels quals los oblige anar de pleyar. Molt bona estona. y en aquest instant sobre
uingue mes cauallers del gros del enemich que stan stroes anar de socors ab ells. y lo Virey tambe. y se
Veyan que lo Virey stigue mesclat ab ells molt bona estona que los demes cabos hel trobauen pentant que
no stes feya. y dix alls los mateixos rompeyen dentre lo enemich ab tanta valor quels brauen agran perill
pero Vostre Sr. fou seruit de que lo Virey abandque. sens ningun dany. y en aquest acabo seruiren los
de lleyda los tres Va acudir molta gent y cauallers. y alls cres lo enemich se retira duas ten gros. y los
nostres sen tornaren allleyda. En aquest enguanse morí de vostra part de gent de compte lo capita dela
guarda del Virey y quatre ho sinch soldats. y fou ferit lo mateix de ferradeyria. y lo mateix de San germa
tres dos feridures de poca consideratio del enemich ne moriren molts. que los nostros eran tres del mellor
del exercit. y fou gran miragle com moy pocs varen tres per auer los enemichs casi tot lo gros del enemich
y aquest enguance fou alls 24 de Xbre 1642.

Retirat que feu lo enemich sabe lo Virey que los enemichs anauen dret a monso. y que pensauen
siti asmonso. y que se atrinxerauen allli molt fortament pera que los nostros molt poguesen fer aposen lo siti
subiat alto per la expedientia determina de voler los donar batalla campal. y aixi per dit effecte auisa ala Ciutat
de Barchona y demes ciutats y Veguaries de que feisen vn esforc dela gent que pugueren que dintre vn mes sen
tornarien en ses casas que sols los volia pera vna jornada. arriba aquesta nouea en Bcn. lo dia de tres sans
al mati y lo matex dia ajunta consell la Ciutat. y deliberen de fer mil Infants Dragones de socors tres
los dits tres regalls acudiren. reportits ab sinch companyes. y vn Sargento major. los quals foren fets molt
prest. ab que no arribaren de tot al numero. ensanetsen de dos en dotze ho trezents. aportantsen fameta gente
tres mosqueres. Los demes Ciutats y Veguries ancs acudiren dela matexa manera. de modo que lo Virey vin
que ajuntaue vn exercit de dinuyt a vint mil omens. y quatre mil caualls. y axi determina de formar son
camp y portar tres les cosas en son orde. y alls 14 de Xbre dit any feu trencra al enemich que estaue molt
fortificat. dins los trinxeres de monso. y axi portat son camp en orde. presentse la batalla per tres vegades al
enemich. y don Juan de Manresel. que era lo cabo del exercit enemich rembia al seu de nebotia que
ell no tenia orde de son Rey de desemparar los trinxeres sino guardarlos. y que si ell podia rompre los
trinxeres quen fes que abanent ell nos mouria de dintre. Viste per lo Virey que ells nos volien
Moure. trigue son Consell de guerra. y determinaren de retirar son exercit que auiaben de rompre los
trinxeres tan grans que auian fetes que auian de llantar aperdre molta gent. y quell deuaien estar
en lo siti que pus lo tenie era tanta tenebras com era que feya tan grandissimes geladas y tan grans
fretes. que lo tenie los Vindria prou aclarir. com ho feu). y que pus lo cabell tenia tantes monicions y
provisions. per molt temps. quell deuaien estar ab lo siti. y axi millor exercit se retira. y lo allotgaren
per lo entorn de allli. y los tornaren que auian fets Nouament son tornaren en ses cases. y encara ni
auia algunes companyes que Nou eren arribades. tambe son tornaren. y totes los dela Ciutat quey eren
arribats tres tornaren ab ses armes alls 25 de Xbre dit any.

En los dits que lo Virey estigue en companya. se tingue lo sanctissim sagrament patene per totes
les esglesies tres dies. sent molles altres deuotions acudire en les Iglesies Molta gent pregant anostre Senor
los seruit de donar bon sucses anostras armes. y axi auem de pensar que ho comensat los
nostros per que auia de costar molt.

Veyam que lo Sr. dela mota rectia son exercit per Vnures al enemich. prop dela perdris per les
inclemencies del Juern estaue combatuts del sol ab neus. y ejues. y dela terra ab geladas. y fanch. y sigues

Volgue

Volgue ell en persona correr la ciutadella com volia, com altre capitá general no mirant son descans ni altres. a cor-
dell treball dels soldats. Ans tercant la Matsó alberch per atreguarse refrigeri als soldats y ellant en lo plá de
almirar com la ciutadella del enemich que per aconteixe tant alt temia encontrar los nostres ara dels gens mes
Lleyda. y del cavalli de mes confiansa. y ab numero grapto que de companyes ordinaria, arribaba casi a cinch cents
all ocall lo Senyor Virey acomete als sos Industriosos Servidors. fins que a merse de Senyor se rendiren. Hi molt en lo
pinte los envia per lo trabuch en Lleyda. Los cavalli eren tabarrot y dels patrons de reputacio. tot lo que Vuiren ala
Industria y Cuydado de nostre excelentisim Senyor dela Mora arro dels Castellans. Guarna dels dotze nacional.

De Com los Castellans Rendiren la plaça De Monso

Declarat que fou Vostra Excelentissima Com los Castellans tenian molt malament en la Campanya. Y per lo
tant se Vnia molta gent lo cabo de Veures Artoria per Volar Dos que saben que donse tenian provisions per molt temps
y per que la gent no aguis de parir tant en la Campanya. al entre dels rigos del Juarri Vuian que foren tres quinze
geyats ab molta diligencia abet que los de dintes Castell tanbe treballaven en contrarimarles y Encontracen alguns
Omins del Enemich. pero dels tres no aguis Vna gia arriba a fer efetic nombent vint de contino dela muralla y per
Cuyentse tres Descubiarts y sense esperanses de socorro Vinguren a parles. y foren Concedats. de quen traguesen Vna Bestia
de Cano. Y que Vingues tresen a Vida salva dotze ab les armes mogas enseres Cabts en Sacs Banderes desplegades. tres ba-
rrils que per tenir a son soldats. y Vnels carros del Bo y millor quey avia en lo castell. perque los dels Vila hi auian
Recollida molta Cosa de Roba y plata. y dels esglesia tanbe. Encara que per aquells cas Estiguesen Mobles que dins que No-
Volien los castellans que los nostres sen aportasen ninguna cosa dela esglesia. quant se Vinguesen afou als Barris de Nembre
1643. y Vintre se digue quey avien mil y cents omens entre flamenchs y Catalans. per que dela Vila seni enclequesen
alguns. lo temi quey tenien lo siti. Los cabos de dit castell eren lo Comte de Limos. y tenint ere Sargent de castella
se digue per cosa molt certa quant los castellans aguesen rendut dita Plaça que bastaven molts dels soldats y que
trobaren manco de sis ha set mil Infants entre los quey moriren dels galtes y morts del castell enfos y altres que
son eren passats de aquella part avol de peu com de cavalli de medo quell Vingue acostar prou aguis castell que Vinien en
sa ajuda. Encara que no era de molt bon Cor. Nino eren per Voler entrar dins lo Aragó.

De Com los Castellans Volguren anar desde Rotas al pla de aguiol

Demanat los castellans que elsauen en guiol alguna traslo fora per alguns dela terra quey contenien. hon tambe
podia aver per ser alguna arme presa. Nacas trobarien descuydats los de guiol quey avia alguns regiments de fanters
lo sis Vna cosa ha sis Vna altra cosa. ells determinaren de anarsi per Veure si podian ofer en llans Bigues. dia 15 de
lo qual sens estat de molt gran dany tota vna altra ciutat y pobl de 1643. se determinaren de anarsi en la nit de
otres de fora. y per pedir dinas ralo del que Suchs portase en Subsistia. lo que execiguesen ab Vna carta los Consols de
guiol ala Excelentia de Sr dela Mora. Igual dayen de aquella manera. Excelentissim Senyor. y Consols not alet dues
Vistes ornarinada el arribat alli lo enemich de Roses. que segons ausem eren Vna lo matsó en diero cavalleria. governats
de dia-flora ab mil Infants ausies atacats per dos bans. co el ser launa ab escalet. y altra ab allen lo Soldat. pero los
auien rechaces ab un animo Valeros tant los Senyors francesos com nostres que sins ales portes se son apoderats
Varen illarsi. ja aboreans bedes la monisions. y rendich. enfin Senyor no temi persona aqui cuibat que mos sia abort
tat be. la bella ha Ciutat tot hont batallen. Los Vostres gents Ans Vn cabis tan solamente. y dos francesos Bastats
y tres dela terra. pero no perillan. y dells se an retirats molts de morts que fallan de Vostra. Lo primer que atacaren
fonch lo fort. y lo rendiren per ser hora molt descuydada. y antes de rendirse hi botaren foch. y lo enderrocaren y
ales otres seguisaren lo mateix. y un cremat Dues case. La gelosia de el estado dela Junta del dia. no entenia gosentrarse
altre Vostra per que molt bel arrivat be demanda en totes ocasions el Real Servisi abune y de tot animo para servir a su
magt. Cristianissima. y a Vostra Excelentia que deus guart cadaqui a 19 de 1643.

El Consol de guiol

Los Successos de Cathalunya que aguie en Barª lo any 1643

aprei molt seriant amicable Vasselli corregats que diris Greu temps que anuria passades per sent vuit quarteres de blat
los Diputats acullen molt cert los Jurats del Mondo de tal manera que los regalo de Vuyt Rulins tonga y catorse reyals
cadahu y los dotze quaranta y quatre reyals y los trenta quaranta set y quaranta Vuyt reyals y cent alla molt pocos sino
per lo just Valor Dinguen abuyar lo blat a quaranta reyals la quartera y diu hoch dies la tuya aquarantas y vit reyals y cen
cara Deyen quell cobrauen molt mes y quel perdien molt pugue alguns mercaders que foren Venir y lo Venien alla Ribera a
Vinguanta y Vinquantasinch reyal la quartera Dinguen atanta encarelirse la Siutat que fou fos fet que lo anydo fam. per
que aquell anny Noy auia confiha sino de blat pero aquell anny Noy auia tanto de pinguna cosa que los auian acorrer
noy dones la guarda. La cara a also la Ciuta. y encara hi perdia. La Siutat prou de Vn Sou en cada Quarta y anc Noy auia tanta
te de pinguna cosa de Menjar. pero tornarne en lo del blat com tota catalunya no gahia totom acudia alli alla Siutat y Deyen
blat y ha ser anaue fora y ab tantes cosas que entre lo blat que Donauen ala plaça y lo que Venien alla Ribera auia maneiles lo
Cuidat Dinguy ho Vinc mil quarteres de blat cada mes. y com la Siutat Veu la gran blat auia manelles y que Deyen ser anaue fo
fora. Determina de posar guardas alls portals y alls murailles per que ningu tingues no traguel blat ni farina. Quanels ho fes al portal
los Deputats estauen barine molt. y anc Venian ala Siutat molles Vuiarsitats. y la Siutat los Donaue blat. ho feu fis Deyen
quarteres conforme la postalio era. pagando al preu que li costaue. y en la matexa Moneda. y tanbe feu altra cosa que Noy auia
sino tres portals hubers que era lo de mar lo Mos. y lo de St Antoni. y en aquests tres portals la Siutat tenia ha ballar ho
sos de Deffora quey auia Vnija llaua de ha manco per cada reyal. guarso al de dinse Siutat. y anc los Deputats Deyen anar aqui
quen Defadan molestia. Y fou tanbe altra cosa. que Veren anar per totes les casel de la Siutat. Escriuint quanta gent eren.
y quant blat gastauen cada mes. y anc diuidien los carres per quarts. y cada Conseller tenia Vn quarto. y la gent del quarto
anaue acasa de son Conseller. y los donaue Vna bollata del blat que auia maneiles en Vn mes. y anauen al ballies y donaue
la bolleta. y pagauen a rao reyall la quartera. y qui donauen blat a altra manera sino ab bollata. y encara quant lo anauen a
quelre auien de deposar Vna Benyora al portal. y Vela tornauen que no tornasen la farina. aguspra y Vielre altres artifises per
pera Cleuar la gran pressa ala gista. y pera sfugir de Vn mes que Nos fos dit los menistrers que en aquest temps hi agua en Bag.
y tota catalunya. Fins atant arribarem ala cullita que Nostre Sr fou seruit de aparellarnola bona conforme. La Mostra pero
en terra quey auia tanta guerra. y quey auia tant Menjador No podem aguardar a manjar lo blat barato. /

Del Auto General se tingue en la Plaça del Rey als 23 de Setembre 1644

Lo auto general se tingue en la Plaça del rey als 23 de Setembre 1644 fou mes per testimonia que per altre cosa. per
que alguns personal Deyen que aquestos enquisidors Nous No podian ser actes publichs que encara de tenian lo poder. y anc
se feu per medo de forma y quels sabel que temian poder pera tot. y Nos que ab tantes Skemistat com se auia feu en
lo torn de anny 1643. conforme se Desia antes en cartel. y aquell anc ab molta pressa que nomi tragueren sino tot
lo medo dell catafals estauen de aquesta forma que guardaua la paret de St Agata estaue lo catafals cent estauen los Diputs
Vn quisidor ab los cabres y Vn Dels de Vellur pregue ala paret ab les armes dela enquisitio. y alabora part Deues lo vesto
nal estaue lo catafal dels Jutges. y Denes alguants del trat reyal y Defadent dela placa estaue lo catafal del penitenciers y
Dels fiscals del St Inquisi. y altres Deues lo fons y alabora part y auia molts altres catafals de particulas que Dogare y Deyen
pun tutas. Lo St Virey qui era lo St mariscal dela mota estaue a la finestra qui esta sobre del portal del Balcal del rey.
y los Conselles y Diputats ter li altres finestres. y anc abcasion tantes Deues nos foren acudi alla de tal manera quey acudi
tanta gent que entorn aquella plaça ni fornats ni taulades noy cabia trimeramente Vinguaren los St Enquisidors y Dema
gistrall ab Vna bandera Duant y fiscals de totes ordes los qui eren calificadors. y anc lo feren al catafal dit Dell Senyor
enquisidor. quant ells enquiren atencats alls seus Vinguaren los fagnilhes abrasen Vn cristo gran Duante y tot he
ell Venian los tres protestats. ni ni auia hu que estaue tot trellit que ab Vn quarnisme Ley aguaren de aportar altres

y ornauan del medo que se acostuma ab Una Cuerutilla onele altra grogea aportaue hi pintat la que auia
sobre ab Una gremallera Verda y Un siti Vert allo mani y Una corda de estart Vella al coll. De aquest medo
los anauen aportes al mes alt del catafal de Defore y los familiars tambe ells abe que no eren moltes. y trobaren lo
christo al mitio del catafal y estaua axi tot obrit auien aportades Una escala alta en lo mitio dela plaça
deuant lo catafal dels enquisidors. y se pres a predicar lo frare Joseph Pons descals de St Joseph, predicant y en
saluant los Sts tribunal dela Inquisitio y lo de quanta importancia es que no aja pero la gran auctor dela gent
no donaue lloch aque se tenis y sen aque de depar abans de ora abans comentaren allegir los proces quels
llegia lo secretari Joseph Vila. y los llegia en la matexa forma y stylen stan tot dret lo penitent mentres se
llegian los proces. Remarch que ni auia dos que era estat cuat Vuit Negades tenire la primera roba Vila. y no
auia Un altro que era Un minjo quel trobaren que fornicaue Una cabra. Y ni auia Un altre que es lo que estaue
millit que auia dites orales ereyes que nos bestia dir. sino allo que ell era la Verdader deu. y que deu no estaue
en la ostia ni que en la yglesia Roy en deu sino quant ell hi era. y moltes altres coses aquest fou condemnat ado
morir Un garrot en lo carrer y cremarlo. y llegit que aquest fos estes presents entregauen al bras aquell que auia
de ser cremat. y allo los Jutjes si pusieren la Sentencia y lo bras la forma. y de cami lo aportaren al carruyx
abe quatre aguaren de aportar al Una Iglesia quel cuyen quel monia del tot. y dos pares de Gelem lo ajudauen a ben
morir. y se pensauen que se arrisaria Vn al carruyx pero ell ni arrisa. y de prompte li donaren garrot y lo crema
ren. y aqui dona fin deu mentinga Lo St tribunal per Orde dels enregue. y temos dels cristians y

Com Entra lo Senyor de Marches per tinent de Virey

Hauentse de Dotar lo mariscal dela Sforsa Un Campanya en la primauera del Estiu. La Reyna
Nostra Sra Feli Vesir de Fransa lo Senyor de Marcha' que era home de esglesia. y tenia la gracia de Vicaree
Sobre Un Spanes, Cruciare Catora als diputats y conselles. Encomanantles molt lo respecte. li deuia que
ell Venia axi per Superintendent dels negoci dela guerra. y per tot lo que seria Menester per lo servey de la
Magestat. y dela Provincia. y per tranquilli los animi y odres de parti. Un Setembre que lo Senyor Virey seria
En Campanya. Y aqui arriba en Barchona alli 28 de Abril 1644. acompanyo arreber Sforsa Moltes cauallers Fran
cesos. y alguns de catalunya. y lo Senyor gouernador Don Joseph Margarit. Sel tenia En la ma dreta de Sos
Cotxe. Lo Sou aportaue En lo palau del title. Just que Maues Cuyx. y lo title de alli Nay era.

Vinguie embiade dels Senyors per Ventlador de catalunya para treballar als treballs quen Marsoien. y alli que
auian Treballat en los negocis dela provincia Vinguie acabalia lo que mereixia. No donantse les coses per sta
sfetes per respecte que estaua Sin pattacen alguns cauallers y Soldats que auian servit alla provincia per
que fos conpacen en los fruits que mereixien. y aqui aquest Senyor Vinguie per premias altres ameritaue
cadahu dels papes de sos Serueys. y conforme auia fet ho Esmerauen. y tambe Vinguie per altres coses.

De Com Entrada acudiri la Soldadesca y armada de fransa per
la primauera del Estiu del any 1644 y lo que basta.

Als 9 de Maig 1644 Vinguieren Vint galeres. y Vint Vaxells de fransa. abe que apres dins hochs dies
Vinguie Una galera. y dos Vaxells per assumari que foren Deu galeres y onze Vaxells apo Cinco Bustos. y Vaxells
de guerra. y Combiaueu trenta Sis guarnits Barques carregades de Infanteria. y pertrechos de guerra que aporta
un Sotch mil Infants. y se endressaren los desembarcaren alla Platja de Mar. y poch abans dos foyen marxare
alla Volta de Alesso. que se Ensemich. eteria assumat gran poder. y Venia sobre Cadun aportaue hi Sis

Y. prohehirli acorts auria fets passar lo terzio dela Infantheria del Virey que auia ferm. la reserua ala costa de vnas, y tombe lo terzio del Vallallo lo desaporcello dos Flamenca gent. y dos anaue dines Alyda. D. a iuagne all 7 de maig 1644. Sen ana auia lo mateix dela mota passa a muntserrat y de aqui sen ana dret a terrega y de aqui Vell lo Regiment del Enemich Dona es de que tota la cauallaria marxaal dines ell. que fa si anauen accidir los troses de francia. D. lo Enemich se anessera mes aguarda barrinaues per que sabia que lo dela mota no podia tenir ajunta son Exercit fins all darrer de maig. D. tarde Vespre pagar de aguarda fort per Defalbar lo Intent de Nostre Virey que son Intent era anar sobre terragona aguell estiu que per aquest effecte se auia treballat molt tems Dins la Catalana que lo enginyer Major del rey Feya fer Molts engins per prendre terragona, y en fet lo tems que si treballa. May Noy deparen enear ninguna persona per Veures lo que era. Vi molts fusles de alli quey treballauen No seyen sino asenyalarlos les pesses que auian de ser. y en dos feres los ho Acauaren de les mans. y les enterauen dintre alentorlas que May saberen lo que auia de ser. Fencho agorar Molts Senyors de bens de arengades Molts Senyors grans Molts Cauallers de Vergs de diferens maneres. De modo que si eren fets Molt grans aquells. D. lo Vespre que arribaren les galeres y Vaxells se digue que de mits ho embarcaren. y no obstant que lo exercit se enca mmanaue dines Alyda. Les galeres y Vaxells son amaren ala Volta de terragona per Veurer si poran pescar alguna cosa

Ara tornem enlo del Virey que estaue dines Seruera y tarega y bell puig rebegaue la gent. D. lo enemich era bella lo ria Segre. D. son anaalas Voltas de balaguer parent castell de farfanya. D. Veyent lo Virey que lo enemich anaue sobre balaguer. y No estaua la placa Molt guarnida. tragua mil Soldats de Alyda. y los feu entrar dins balaguer. lo ene mich estaua alla alguns dies. y apres Vn Vespre quant Marco resentauen Dona sobre Alyda. diuidint lo exercit ab dos parts passant lo ria Segre ab pons y barques que aportauen. y passa lo gros de son exercit de desta la ria. lo exercit del enemic estaue compost de catorze mil Infants y quatre mil cauall. gouernat per Don Felipe de Silua. D. lo marqués de Mortara y Enlo hunt comensaren a picar trinqueres y fortificara. Virey allo per lo Senyor dela mota pensa si aquesta gent se fortifica alli ha de costar Molt de trauallina. Determina de ajuntar son exercit ab la hoche gent que tenia que eren de vis arte mil Infants y Mil y sinch sens cauall. y partida de gent de Tornatone. estaue en bell puig. y enuiat alli en Barcelona quell entramanien abla que ell son anaue acometre lo enemich. y apri Enlo punt se tragues lo Artillaria Segramere ala ria que fou lo Matí de Sancgesma. que conteauen alls 25 de Maig 1644. D. aquest Mateix Mati ales nou ores Enuiat lo enemic ho alters deyen que lo enemich lo enuiat aell. y ella primera enuiat dit. Tornaren los Nostres ab tanta Valia quell trague ren dels trinqueres y los feren retirar. lo enemich en aquesta ocasio se refeu. y Nolgue Senyor los los Nostres. y En aquesta ocasio Vna lo enemich de vna tratagemas que fu molt Vanyosa anostre exercit. Comentant a cridar a grans crits Victoria Victoria. que la mota esta muerta. quant allo hohi lo regiment dela cauallaria de Aubaje. que abriaque lo dit tertol de Infanteria Italia catala que era lo Desaportello. y Talbo de Suisos que eren sis hosel sent amont tots Vermells que eren Vna Valenta gent que aportauen la artillaria y bagatje. lo dit regiment deubaje quant Veu que lo enemich lo enuiat ad aquell animo dient que la mota era Morta. en loch de pocas ab ells los gira la gropa y fugi cauanten dret ala tenda del Virey per apropiarse Del quey auia y Va despara Los dits dos tertols de Infanteria desaforjats. alsoras com se Veuen per duts traauen la artilleria ab balas de Morgues que feren Molt dany ala cauallaria del enemich. pero lo enemich los Suy y rompe Dines ell que feu grandissima matanca dines ell. Los suisos se tornaren Valerosament que mentres que tinguren Vida balaurren Valerosament donant grandissim dany al enemich. y lo terco de aportello tambe ab que dia

que ...d a Tornes perdé tot lo bagatge y artilleria que auia fet ho duyr pestes y ell romas ...
cana reforçant la gent. Y allo que dinguren algunes capitanes del dit tercio Deudare ...
de les armes per mar de acort de justicia y que lo cabo per ...
pues qual calcada conforme memoria. Los demes soldats de dit tercio los robats per los altres regiments que
no digue pus acerca Vegada sin feren altra que no eren la primera qui ha auian fet ...
gent ...ngue cast ...ida de Leyda que ...ne Leyda hi eren entrats ab aguaita reprega ...500 homens. y entre ells
los ...ters y Soldats de la artilleria que fou de molta consideranca que ...Inient de la Capdalleria ...
altre ...to socorrer la plaça de gent pus ...ien auia tinta demes que ...leyda ...hague quatre mil ...anelles
...ses ...s Naturals dela ...uare que fou de molta consideratio para ...ser sufrides y enguiçar lo Enemich y
...ayri ...o Dany ...o ...fu tant ...con ...e pensauen lo Enemich ...e pengue ...de ...uit ...palats de Mil ...Soldats y entre
ell ...lo Compte de Sesalles ...mort ...ytambe ...pengue ...lo Baro de la portella ...mestre de Campdel ...tercio del batallo
y alguns ...ficials La cauallaria Catalana ...no ...si ...tenia ...que ...als ...grans ...anaues ...acudint. La cauallaria ...ranseya
que ...si ...tenia ...no ...pari ...yeua ...pera ...la cauallaria del enemich ...pari ...molt ...tim ...que ...ab ...la artilleria ...sels ...feu ...gran ...dany
...orma. Lo enemich ...alas ...trinxeres ...tuluare ...senyor ...de ...tota ...aquella ...campanya ...fortificant ...alets ...trinxeres ...
...temir ...lo ...gros ...de ...aquella ...host ...albe ...que ...ell ...no ...leuen ...pallar ...alla ...aont ...dilien. ...per ...tenir ...lo ...front ...al ...riu
D. ...lo ...Virrey ...se ...digue ...en ...tornara ...dese ...alli ...entrigue ...lo ...Socors ...ala ...Reyna. ...aont ...esperaue ...que
...ha auia de ...anar ...altre ...gran ...socorro ...para ...tornar ...segona ...Vegada ...entrare ...lo ...enemich ...aont ...si ...esperauan
Uni ...grandissima ...trueba ...per ...que ...si ...ancaue ...acudine ...grandissima ...gent ...de ...totes ...parts ...deu ...mil ...de ...bon ...socors

Altres ...Lo ...Enemich ...Leyda. ...Intendida. ...y ...lo ...que ...passa

Altre ...dant ...que ...lo ...Sr. ...dela ...Mota ...Escriuia ...ala ...Ciutat ...Lo ...Nemots ...auia ...tinguet ...D. ...que ...si ...en
...tes ...Nou ...Socorro ...D. ...abans ...de ...alle ...se ...aniaren ...Demades ...Seroles ...y ...fortificant ...la ...gent ...y ...temien ...assen
...tida ...passa ...bus ...de ...Vn ...quart ...y ...mitio ...D. ...En ...aquest ...temps ...lo ...enemich ...tenia ...Senyor ...de ...la ...campanya
...y ...fortificaua ...molt ...be ...pus ...tenia ...que ...les ...vegades ...no ...tenian ...forces. ...D. ...ayri ...se ...fortificaren ...terriblement
...y ...alets ...Gent ...trinxeres ...y ...guarnia ...trinxeres ...y ...fortalis ...y ...fossa ...ab ...aigues ...que ...era ...cosa ...que ...espantaua
...als ...que ...Veuen ...ab ...molta ...artilleria ...y ...molta ...gent ...y ...les ...trinxeres ...altissimes ...y ...ayri ...se ...allogueren ...alla ...aguita
...dant ...la ...Vesten ...gent. ...D. ...de ...Praga ...se ...deuian ...les ...prouisions. ...D. ...se ...trobauen ...molt ...be. ...dits ...les ...trin
...xeres ...de ...tot ...lo ...enemich ...per ...auant ...Segui ...les ...Nostres ...podian ...ser ...si ...acas ...los ...Volian ...reserar.

Cruia ...lo ...Virrey ...per ...tota ...Catalunya ...per ...Ciutats ...Vilas ...y ...llochs ...lo ...enguantes ...auia ...tinguet
...perque ...toren ...les ...gent ...pera ...socorrer ...dita ...plaça ...de ...Leyda. ...y ...en ...Bap.ª ...Sabtidas ...dita ...Nouas ...als ...29
...de ...maig ...1644 ...de ...prompte ...la ...Ciutat ...ajunta ...Consell. ...y ...se ...Deliberen ...que ...de ...prompte ...se ...feren ...anar
...y ...sinch ...cent ...Soldats ...demanats ...acabats ...dos ...regalls ...de ...Cosens ...y ...Vna ...de ...Vn ...regall ...tres ...los ...dits. ...y ...ayri
...anar ...lo ...Conseller ...en ...cap ...per ...Comell ...que ...era ...Mr. ...Montanes. ...y ...para ...los ...dits ...complisment ...se ...Valgue
...un ...dels ...confaries ...com ...sempre ...y ...les ...confaries ...foren ...les ...feren ...molt ...be. ...demes ...molt ...bones ...Cuades ...para
...que ...si ...alentasen. ...D. ...ayri ...molt ...prestament ...foren ...fetes ...dites ...gent. ...La ...Vila ...de ...Arbe ...feu ...Vna ...compa
...nya ...molt ...bona ...de ...70. ...homens. ...La ...Inquisisio ...de ...Arbe ...feu ...dos ...altres. ...D. ...les ...Viuda ...de ...Arbe ...de
...feren ...Vn ...altra. ...demes ...que ...digueren ...serca ...de ...dos ...mil ...homens ...de ...Gaig. ...les ...demes ...Ciutats ...Vilas
...y ...llochs ...de ...feren ...del ...mateix. ...Lo ...que ...digueren ...acudire ...toren ...alla ...plaça ...de ...armes ...que ...era ...Vernera

...ornado St. de la mora recullini la gent y socorre...
...Banca y ordenam exercit competent ...ant de Cauallers...
...la gent corrent de encaminarse dits a Balaguer
...ria a Vn locch que dita Mena...
...batalle, anada Vn trompeta ...
...Vn Cauallers que ere lo general del camp del enemich. Y...
...si Vejia exir dels trinxeres que ell si presentaue a la batalla. y ell de seu de...
...Son oncy de defendarse los trinxers. que si ell se sentia animo de rompre los trinxeres...
...abrasent ne heriaue moltes. Los trinxers eren grots alts. y molt ben fets...
...era cada hun forcament de tal manera que No se sentia animo de rompre...
...gent. Y apri anauen apparat vn pas entre foga y Lleyda per poderlos tindre...
...de foga. als priuats enguantes. La cauallaria...

...Algunes cosses que succehiren dins Lleyda en los dits

...tenint ya temor la Excelencia de algunes traicions que dins Lleyda hi auia que anauen...
...pera que fessen alguna traiso y giarse alla part de Gardeta que tenian que auia de ser alcada...
...alla fora animar la gent y fora castigar los que mancpetien al Sr. Rey...
...la qual hi hana molts affauts Nos pogue so hi Y apri tambe estaua...
...molts traicions com tinch dit. Y en lo temps que estauan assitiats Volguren...
...seruats al enemich mentres estauen assitats de dins. y donarles entrada...
...Enthi al quens Jurats y part del consell als dits traita...
...glesies de la Seu. Y als dits Consell assistia tambe los dits mosen Angles...
...algunes qualtats. perco que los dits mossen Angles son Vergues anar de dita Junta...
...per les grans ten que los Miguel Y alts ores Vingue Vn Noel de alla y dona de parrabatades...
...adi mossen Angles. La qual cosa prompte...
...la gran assalot a la Siutat. Y enlo temps que lo cabo gouernador del castell no...
...remediar. Y apri com estaue Sta Magestat algu dels nostres que estaue aguardantlo...
...pilotes La qual No tingue aquest temps que conegues...
...de los mans trencantlo ab vna espasa y se prompte...
...matar entrats al enemich com de fet estaue...
...cada dita Siutat seu vna fumada auisant al enemich...

...Encontinent comensaren auenir los tiros de...
...con de Inffanteria. Y entenir replegades com...
...pero passar de dalla de Mitg y fins alla de dalla de...
...del enemich. y alla lo camp posat apunt de...
...Vn trompeta...
...Vn Cauallers que ere lo general del camp del enemich. Y...
...si Vejia exir dels trinxeres que ell si presentaue a la batalla. y ell de seu de...
...Son oncy de defendarse los trinxers. que si ell se sentia animo de rompre los trinxeres...
...abrasent ne heriaue moltes. Los trinxers eren grots alts. y molt ben fets...
...era cada hun forcament de tal manera que No se sentia animo de rompre...
...gent. Y apri anauen apparat vn pas entre foga y Lleyda per poderlos tindre...
...de foga. als priuats enguantes. La cauallaria...

[illegible] ...ses ...se
...ses ...se
...mata
...mols

...ses ...se
...mata
...mols

...ses ...se
...mata
...mols

la ciutat [illegible] ...poa part. y portarlos bateries. Axi matex dexa orde...
...n de [illegible] ... La escaltx de una gran plaga que Dura tota
la nit. Y los Vers... ...neres. Y lo enemich bitgue ab quatre batallons
de cavallers per a ... del baluart Vert que mira a conhanti. y ab trenta cavalls per la sortida
del port. y part de Infanteria per la bateria que avian feta sos Nostres. La qual dona sobre la vanguar
rdia de nostres atagues. y los dits trenta cavalls serraren sobre Nostra bateria. Los quals trobaren aturada
gent axi com ates armes inutils ocasionades dela plaga de no poderli resistir. entraren en dita bateria.
enclavaren los quatre peces. Les altres dos trobaren tres artilles catalans. resistiren ab vasto valer y coratje
los defensaren. Y los quatre enclavades dins de un quart de hora. Les desenclavaren. cautant ab mirallo
ab enemich. Y ab gues lo demes de Nostres atagues y fortificationes anaven a mal parar y ab perill.
y lo Marques dela trista. Mariscal de camp que los gouvernave. sobiesmint ab tanta bromatura. Y sa
Excelentia ab lo regiment de Pampanya. seguint los demes regiments francesos en aquell abrigades
ab los dos tercios catalans. don Juseph Cacorla del Batallo. Y don Alex Sanmanat de barcelona.
se retiraca a enemich. Y Nostra cavalleria de gent de armes. acompanya. acullelladet. acompanyava
ala del enemich fins ala propria sortida del port. ab molts perdues dells: en lo qual interim se retira
la Infanteria per la matexa bretxa. eternet retiraus los quatre batallons per la matexa part del baluart nou. foren ferits prisoners de compte per Nostra part. lo Mestre de camp de Pampanya per lo bras
Infanteria
Y un capitia seu fenit. Lo tinent de coronell del regiment de sa Excelentia Morit. Y entre altres oficials
ordinaris y soldats Morts. Y ferits. alguns trenta.

Als 23. relaiga sa Excelentia donar sobre la bretxa feta sobre lo molt del port per Nostra cano ab
Juvento de guanyar lo port. per lo qual efecte foren anomenats dels tercios francesos y catalans alguns prisio-
ners de compte. Y supicanet don Juseph Cacorla seli fes mestre; fou elegit son sargento Major Joseph Ford
y de jaguera pera gouvernar los tercios catalans elegits Y anomenats de tots los tercios.

Als 24 dits quatre dela tarda se comensa la factio ...anomenar per soldats ...tercios ...
de Ballach oficial de camp de Infanteria que era ab los Soldats de son regiment. y de Vers. donas sobre
la bretxa. Y ab capita Joseph Basedas del tercio de don Juseph Cacorla ab quarantes soldats. sinch
alfers y dos sargentes. Lo ordenar seguis com ordene seeu ...compte al Ballach. los Regiments de
Pampanya. y dela marina foren elegits pera sustentarlos.

On dit atall fou la Excelentia en persona acompanyat dels Sr. Mariscal de trista. Mariscal
de camp del de ferracieca. del de Baudehuf. y de molts altres oficials francesos. particularment de Mon
calleta. que es trobave en lloch del marques de Villanue. lo qual resta ferit de una mosquetada.

Entrats per la part del port sobre lo terrall se feu cavalls. y lo Sargento Major Joseph Ford
y guera. ab tercets catalans nomenats de diferents tercios. al qual seli ordena encontinent anassen
tome del capuxins pera impedir la sortida dela cavalleria del enemich que se estaba alli ...
tes Vellas ab gran resolutio y coratje. los rebentaren los caricaren ab tan acullelladet brabos Cabal
en dita faccio la capita Salome Bernolis. Capita Joseph Basedas y set alfers. Lo infadas ferit
mortal. Don de Sors y sos sargentes tots del tercio de don Juseph Cacorla. Y del tercio de don
Jos

[illegible] y grale empriu[illegible]
[illegible] Vrgell aguardar la Cullita que tenia enemich
[illegible] Vrgell aguardar la Cullita que tenia enemich
[illegible] Vrgell aguardar la Cullita que tenia enemich

mas ell celebraren Les obsequies so
La dita Noua y tumbe en la seu
lemnitat acudiehi gran concurs de
sol Sor. En aquest mes de Juy
en aquest tems en roma hi sol auer grans desensions, y discordies per la Noua eleccio. emgue ermens se
contrli en dit gouern antes de tancarse en lo conclaui foran guardes y gent de armes per tota la
Siutat prohibint que ningu pogues aportar armes de foch dane de dia com de nit. Y axi se passa molt
millor del que pensaua ab la diligencia y cuydado del Excelentissim Senyor Princep Sanelli que gouerna
ue los Soldats de catorze puestos per guarda dela Siutat Y seguretat del conclaui.

Als 9 de agost 1644 Entraren los cardenals en conclaui aont eligueren tancats 57 dies.
en lo qual tems No entengueren sino en la eleccio del Papa, y peraque eligueren mes del tems que per
raue hi ague algunas rebolutions en roma pero pitjor foren estades. Mes los precinguet lo temps com esta
dit en Nuestros edictes. y en aquest tems se feren molles pregaries y professons en roma pera que Deu los
espiras bona eleccio tala qual conuenia per la Santa eglesia, y per la pau Y quietut dels princeps Xpians

Als 15 de 7bre dedit any se publica en Roma arnibo dia la Noua dela creacio del Nou Pontifice
Y. en lo punt se humpli tota la eglesia major Y Plaça de S.t Pere de gent. Se hubri lo Conclaui
surgueren los Eminentissims cardenals ab lo Nou Pontifice Vestit de Pontifical, lo qual se deya abans
Panfilio. Y ara se mida lo Nom que es Innocencio Desimo. lo qual Segue assentat ab la cadira lo
aportaren dita eglesia de S.t Pere y abans de entrar en ella los cardenals hi feren la segona obediencia
y apres entraren en la eglesia. Y assentat sobre lo altar son feta per los cardenals la tercera obediencia
Y. En lo punt se dispara la fortalesa del castell de S.t Angel molta artilleria. tirant del matex modo
los Eguardors dela guarda dels carres. fonc Per tota la Siutat grans festes Y alegries fonc per tas
Vespres continues grant lluminaries de focbis Y llanternas per los carres. tirant molta mosqueteria y
manegas de cuets que la Nit parexia dia. Y ab molta mayor Veneracio los princeps Y grans Senyors
Mediant tota la Siutat feren gran alegria. De aquest modo se celebra la Noua per tota la Cres
tiandat. Deu lo deixe gouernar pera mayor aument dela S.ta eglesia. y pau dels princeps cristians.

De Com los Enemichs castellans Prenguiren Balaguer Y Agramunt

Estant lo enemich Senyor dela campanya de dalla lo Riu de Segre. Hauent Presa Lleyda. Y estant
lo nostre exercit molt diminuit determina de anar a Balaguer lo qual estaue molt fort fortificat y ami
ny guarnit Francesa. comensaren abatre de vna part Y altre passant lo riu de Segre barrent de
totes parts. Y veyent los de dintre que no tenien esperances de socorro per estar lo nostre exercit reti
rat Hach Y per auxi dins Balaguer molta gent que despuyen es dita part de castella determina lo cabo
dantes de rendir la plaça trayenene molts ostis pactes exirse ab armes y banderes tornanense el
nostre exercit per ser pocha gent.

Lingue que aquest Balaguer encerraua Vn trem
pets a Agramunt dienlos se rendiden Y com en agramunt hi hauia molts bitiners dela part de castella
prometeren als demes que no sels tocaria ninguna cosa sino que sels pagaria tot lo que prenguessen

V. com en aq[uest] [illegible] Plan de Vgell per ser bona Vila. Encontinent los
[illegible] Nos tauuaren de Buelar Vasellatge ab gen de Castello
[illegible] guaren altre plan bona prouir tot con exercit per vn mes
[illegible] Lo Rat gueig altre del dit. gueli pagauen mort te ab tot gentil de Vgell
y ab quant bpes de carro selne abstenen tot alleyda. y al exercit de dret que prouegren bellament. y tenie
[illegible] Vila y Castell de aquell encontinent se rendiren a castella bo no tenir rudentios Lligoma.

De Com[en]s Castellans Guenguaren la Vila y Castell de Agea

[illegible] exercit se elegue retirar altrament Fortificaren Molt dites Vila per ser plaça de armes
y per altre molt desmarpat y No tenir bones bona defensa Ni gaire pen de defendre. Atenien que lo enemich
no anar alla per que corrien la estiuo pobs prop de Tortosa y de Vgell. D. apar lo Enemich Un Rio quat
marco lo pertinyen Amanen trobar dit ala Vila y Castell de Agea Vnde era la major hart dell Soldats bell
Castella que era lo terso de tot Lebsit de Ebri. Y cabo de dos Mesos Sacorso Tortosa per lo dit Don Felipe
de Sil. y lo Castell Rey era. Y quat sabet per lo S.r de la Mota que estaua en Aytona. Vi estaua Vn gros
de son Exercit de Infanteria y Caualleria. Per Venure Vila Borta Socorso. pero tot ho Enemich tan fortificat
que No gosauen Vomitar ni entrar gens de Socorso. Y [illegible] de manera estauen Fauint despan. per que No estauen
molt Proueyts. Y apres se aquerin de nudar a mesa de Segre que Non buguessen sauuar altres pobles. per les tres
Catellans les quals los prenguessen que eren Bastant de 200. que eren de Millo gent que auia en tota la
Campanya. Y apres los Enuiaren per dinde Castella que Vint Volguessen trocar ningu de aquells quen donauen
per les tres les Catellas. y May Non Volguerin fer. Y apres elli fortificaren dita Vila y Castell y Estrenchi quant ni
Vi. Y lo Nostre Exercit se Estaue a retirar en Tortosa que la dita Capat Juan que era Pallar tres anys.

Lo tornar en Vgell. Lo Marisscal de la Mota. Y tornarem en Paris

[illegible] de Noembre 1644 Entra lo Virey en Vgell que era lo S.r Marisscal dela Mota Elegit Duch de Cardona
per la Magestat crehanissima que se En gloria Haya. Y apres Entra alla acostumada guarda de escarrelets exprop
arbeset lo gouernador y altres caualls que trobauen en Vgell. acompanyanlo. Entren acostumat balado dins la
dita ciu. Y en Tarabona dina aquell dia. Y dipnatio Vicerey dell consellers y diputats. Y per quant tenien
ordes de tornarsen en Paris. Lo qual Vos dirgam molt discomplaue. Y dolia molt estos per lo Molt que auiatha tenia
si duuia pero ell se offeri molt agrair del principat que en qualsuol ocasio que lo principat agues menester
que ell seruiria. Y asi Missas. Y apres al 7 de Setembre 1644 Abres de auer oyda Missa alla en S.t Eulalia y
despedit de dita Santa de cami son stan Acompanyat del gouernador y altres caualls fins fora la Ciutat.

Dites. Amanec per ser Jornades arriba En Vic [illegible] Vos [illegible] Dites Reyna. Vos [illegible] En Dites Carregamelo
y fenelsmolts carregas dels preus de Lleyda. tota gue En lo dems que sabia que lo Enemich stauenc gros de
Exercit. ell se encaminarin alli en Vic. a [illegible] y sabuen Estauen bach de Ley prenuit la dita plaça que li fos
estada prenuda y ell la gual regonegida Molt aguen Bacia con la prenguessen. Y tambe con No Estauen prudes
a fer Venir Sel tiegas que Venian de Manca y Exeir en temps en campanya. Y Molt aguessen desenat lo Exercit de
Primer enguanten. Com ley derrotaren. La gual fou la total destruccio. y En tot aquest any No Vegue ocasio lo
cap. mes que sembre anau de Bellaches anau desdichet com vida dit. Y passant y altres cosas fins Vos en fi de quaderno

[illegible] Escribe Vos despullen de tot lo ducat de cardona que li auia donat Lluis 13 com sabet dit. al torn de
que lo Rey se subia. Lo que era ener Duch de cardona que li lo rey agues salut. Lo que era vers que valia Vos

Ten Pleners pr[esents] [illegible] aspres que may faltian traidrs, y axi denirit Notiria q[ue] [illegible] Vnda abanen Vn[illegible] y Infanteria de tots y anaren allá aont los Nostres eren Donantlos Desbe[illegible] [illegible] Vell y gent molt prattica, y los Nostres Soldats del Batalle La demes part dells [illegible] Vnda cosa molt aurian Enuiada Nouamente. Y estando com los franseses veren La gran furia del enemich se acouardaren molt. y giraren la grupa. y deixaren descubeta Nostra Infanteria La qual pasaren [illegible] tres ho guarde sens Infants entre morts y ferits los quals sen apoderen dins Tren Y lo Sr. Conte de Ancore que allí eren Venia per Virey de catalunya En aquesta ocasio se trobaua en ff.

Lo Virtat. Virey Y Capita[n] general de Catalunya Lo Sr. Conte de Harcourt

Gran Senyor. Y Princep dela Sancta de francia Et del

Juramene Y entrada Si feren en Barselona.

Ofrant Designar Pera Virey de Catalunya Sa altesa Enrich de Lorena Conte de Arcoure Gran Princep dela Sancta de francia Y gran Soldat per les grans Victories auia alcansades En flandes, y En Italia en locasio Que termina lo Consell de estat de francia y Lagryna Nostra Sr. de enuiar atan gran senyor pera tindre lo enemic de catalunya y abatiguar aquesta guerre per ser home Molt respectat dells Seus y temut del enemich

Verifficat que fou en ff. Si Designe alguns dies sent passat Molts tiebes axi de Infanteria com de cauallleria y tambe se diposta y allestida la Armada y Enuiada Enbarcat que fou alls 22 de Mars 1645. la qual fou de aquella forma La Nuitat y fosch auian atres sis grans Vaixells de Infanteria que son los ordinaris dells sent acosti armes aqui Pon tenia y Morissons de Bolcura y molts de arcabuts y mosquets altres y altres Molts Vaixells de Vitayla y altres auian se auian de allestir y apres acabat allestida la forma cauallers sen pusta

Verifficat que fou al dia de 22 de Mars 1645 Estant Vn Virey Vn Capita[n] general Vn Conte Vn Princep Vn Duch Vn Marques Vn Comte Vn Vescomte Vn Baro Vn Cauallers Vn Ciutadans Vn Pages Vn Pagesa Vn Pagesa Vn Pagesa

[illegible] de Almenara [illegible] ma de
[illegible] Los Corsari della guerra

[illegible] se aunit [illegible] alberga [illegible] assegudas bate y regonegudes munales y [illegible] Vinent y aquest
[illegible] arribades [illegible] cauall [illegible] Infanteria y pertides [illegible] cauallers y [illegible] Vennt [illegible] general
dels cauallers. [illegible] mons de Sanxones (que es lo fill de mondre, barri que son para era aquest dels
cabells de Sanxes. [illegible] dues de cauallers [illegible] pres. [illegible] siti que anet se dien en se capitol dels siti que [illegible]
ver de Franses [illegible] progues y pudevem auiss tractats algunes tiesto y apot [illegible] de Sanxones. Sen partiren
ala part de espanya y [illegible] tres [illegible] quatre anys en seruey del rey de castella. y en ses mort [illegible] tornare
rey de Franses [illegible] decantaren pedo. y ell vnda fugi y son tornas en franses. y [illegible] gouern dela rey nas
[illegible] seu general dels cauallers de catalunya. y apot [illegible] al [illegible] cauallers. y [illegible] fan passe
[illegible] dits Cauallers que foren quatre [illegible] mila cauall. y [illegible] mils Infants. apot [illegible]
[illegible] se fora en orde. y [illegible] segons [illegible] de [illegible] que eren all 17 de abril 1645. agues de [illegible] vilas mitas y cuina
encomanat adeu anet quants per [illegible] dreges [illegible] en la Carroces y als [illegible] se guardra y Mules cabos.
Manters y alguns cauallis catalans abe que [illegible] pochi. Sen [illegible] de [illegible] anant a [illegible] Nostra Sa
de Monserrat que es [illegible] mitanuas quent alcanas Nostra Victoria. y de [illegible] Monserrat Sen [illegible] a
Sinuas anet [illegible] la [illegible] de armas. para [illegible] les [illegible] dela guerras y [illegible] en [illegible]
Cambando. y [illegible] ordras alles. auian [illegible] en [illegible] abe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
y [illegible] [illegible] y auien [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] la [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
al [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Poeza Sta Vila de [illegible] y [illegible]

[illegible] Se alberga [illegible] dels [illegible] [illegible] se [illegible] en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
los cauallers que [illegible] en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Y ab tallar Vallare [illegible] yaxi los arribaren all alguns [illegible] los arribaren a Valencia y [illegible] en arribada de naus que [illegible] rem les deuen allia estaran molt espantats que de subien de quell altra edeuen que y vist les bra que tornaren, y les dones agrauen altres los Vanys que auian fets a dita Vila.

Les feles Armanies se feren en Bayl. Perlo

Rendiment del castell y Vila de Torres

En lo Punt se sabe la nova en Bayl del rendiment de dita Plaça causa gran alegria a tots los debay. y demes lleuat per causa dels grans danys que causauen altres a pruuincia particular en vay. que no podien hauer ninguna barcha sino ab molt barill per auan sempre ma llado nova de hauguent de mallogueni que eren molt enfora en Beuuz hallar ninguna barcha exien y se burlien molts. y axi era estauan segus de aquesta part. y en arribar la nova a Siuat mana la ciutadia tot Vespre per tots los balcons. y se feren dos fales se auian de fer y rendre lo castell de sore resultat que foren 21 matexes fales que foren fer en los rendiment de perpinya y apres en valencia dades trimbe all 10. y 11. y dotze de Juny se fe que tots tots dies se feren gran alimanies y lo diumenge que eren lo diumenge dela trinitat se feu nova solemne professo com la materia de sobre no obstant que eren tan prop de corpus foren dia professo ab gran abtau de tots. Les armanies se feren ab gran abundantia que tota se estenia a fer mes del que podian ab molts enuentions professo en particular deuan cada Mestre de marcha ala placa de Tortosa cada vuytre dels tres foren una Juuentio de gch molt bona. la Siutat feu atrauar tot Vega per les tres dels balcons les quals molt dia y tot de orato de moro quel foren. Molt grans fales y de molts de tot fou que lo darrer dies hoch quart dia se feu un aniuersari general per totes les coguies de bay. y los consells assistiren ala seu ab [illegible] y foren dits molts molts per les armes dels que eren morts en dit siti y per que nostre Sr. nos vulla augmentare y perseuerare pus [illegible] y aqui dona fi lo rendiment. Y fales enoay. dedit rendiment

Dela Pasa dela Vila y pont de Camarata.

Lo Excellen Senyor Conde de Rancone auentse pasar en campanya ab lo exercit que ell gouernaua en persona, mentres que altre exercit atacar lo siti de Tores afi de impedir que los dits de la Vila no fessen exsergides dela part dela terra. y que los enemichs anespenguessen sobre al gun dels que nosaltres ocupauam, per impedirlos lo poder. Vesque de Tortosa Senyor de Valla de Cenia y Morella encarregat dela plana de Vrgell en la qual ells ocupauan agramunt y camarata. Lo vesque dit atras que de agramunt no Vinguessen per sobre camarata, pere de camarata auen vista un pont de vint cabells y fort lo qual defensa lo cap de un pont sobre dita Vila en ell pogues passar y conquerir y defendre defensar y conservarsi per tenir tostems la retirada de entrar dins lo Vlanch y tenir baixe de la obediencia dels Vilas y Castells circunuins. Y don Andreu Camella general

general del [illegible] ... nes de tal Vrsiñe que ell matero lo auia Vesitar
no auia orde [illegible] ... r. municions per Vna Llarga defensa. Sobre lo mal
la albeta auenir au[illegible] ... alguna de balaguer, y dit de camarasa, prengue resolucio
de anuiari a Monsr de [illegible] ... Marineras de camp. general dela cauallería de Nostre exercit. ab vn
partit de xxvi cauall y mil Infants per anar a negotiar. y entretre si ell ho Judicaue aprobrit a dit Sr
de camarasa. anit don Lluesa Carroz nebot de camp del batallo catala, qui quedaua lo gualto de dret
prob de allo hi auia la fet auançar Vna partida de la guarnicio per orde de la Plaça. per reconeixer dit
gualto prop del qual Monsr de Santones auiat arrabat Vna cra anes del dia ab orde maig 1645. se resol
gue de atrecar y entretre ala punta del Sol encara que No agues fetes aportar artilleria. ell enuia de
promptte Vn trompeta als enemichs fentlos arabet que si Nos Rendien. y Matauen algu de Nostres soldats
que Vells Donaria quinqua quartels. del qual los de dits la plaça No se esbantaren gens. ni volgueren acceptar la
Composicio que los feu offerir per ni de los Cabs tinent qui era Vingut abparlar als de Xenxo de Santones sobre
la paraula. ell feu enuiar la Vida ab tal forca y Vigor de tres cabats. que Vnle bult Nostres soldats li
entraren per forats y sobre la muralla y foren retirar los enemichs a Vna cauerna que auien obres de tres
bens obres de algunes carregues ells se retiraren dits lo castell ab resolucio de defensarsi molt be conforme
certament podian. pus tenien soldats y municions. per esperar auenir Nostre exercit o per lo menos auuia
si Major Nombre de trobes y artilleria, lo gouernador dela plaça resolgue de conservancia. y escotes y amb
mes all dela guarnicio. lo qual en lo principi tira molt sobre nostres soldats lo qual per xpo lo deixen
de acostarsi. alla qual Monsr de Santones en lo matex dems feu atacar Vn Entrador. y los sape ben bo
aberar. y per tenir la perdua sens composicio. que fora tan gran per entre los soldats. que final Impossible al
gouernador y altres oficials a stigarlos ames Llarga resistencia, demanera que rendien aldemes, En aquell
temps Don Lluesa Carroz qui era abat al cab del pont. per Impedir los bal. feu retirar Vn socorro que
los enemichs enuiauen y que arriua cati en lo matex temi que la plaça se fora rendida. dela qual la
guarnicio que contraue de Vna bona partida del terrio del Comte. granyalle y de algunes catalans. y Miquel
lets que entre tots eren algunes dotzens Xinquanta omens. Sigue de prompte y feren aportar al camp de
Monsr de Santones. y ni fora Vna de Nostres trobes. la qual no pateu pas rendir aquella plaça tan bara
Dels Nostres N perderen Monsr Du Vernet coronel del regiment de Perestang de Vn cop de Mosquet
al cab y alguns altres soldats. Monsr de Vilars. Capita del Regiment dela Marina. Monsr de Brocat
capita del de Lerron. y Son estats ferits y san germain Comitari dela artilleria. Nina perdut Vn de sobre
ab Vna Mosquetada trauesa Vna maniacas. Monsr de Santa Colonia Mayor Sargento de batalla. Vn tra
perdut Vn cauall que estan morts entre ses carnes. Lo dit de altes Coronel de camp de cauallería y Monsr
de Sanbere Mariscal general del Alliaments dela cauallería. lo Sor de Vilars capita del regiment de cauall
ria de la Reyna. y molts altres cauallers francesos. sens los aportats morts se y an feren altres de omens de
y dels Soldats de Monsr de Santones. qui ha donat en aquella acho bells fruits de la Vitoria y defensa de
la toma conduita. y de aquesta manera dela rendida dita Vila y castell de camarasa abra anitat al pont

[illegible] comitat Del Largent de Sabolla
Dauttrien. Decomtes de Angles per a[illegible]
Leu cent xxi Infantes de dit Senyor [illegible] ...ya ora
de camí dels llochs adonc devien par[illegible] ...us e per
de cotes etmuyde y que lo cavaller Dautrien era bastat ab cent omens del regiment de Santonge
y Anguanen del Batallo de catalunya comandats per un capitas y un alferis y dos Ajudans
Particularment anien treualiat en ser dit pont. y que aturien entre si en lo passatge de dits montanyes
y guarantes tots omens dela terra qui anien ocupat lo alt dels montanyes.

Dijous als 15 lo dit Senyor Duplessi passa sobre Lodit Pont ab la Infanteria. enque tot lo
dia fonch emplegat de dits vinch del matí fins alls vinch dela tarde. per causa dela estretura de dit pont
que era fet de quatre besties gumens. Las quals nose podien gallantament estirar per anivellar Lodit
pont que staue fet en forma de arch as reues. de manera que no podien passar sino dos tres dalho. tero
La bona dicha y agirio. de tot los que obrauen en dita agirio ocasio fonch tal que no succeys tragida
Desgracia. y tot la diligencia era lo primi pas y ores seruiari. Los dos batallons del regiment de Champanya
auent lo mestre de camp lo Comte de Vergni. passat ala testa. y lo Senyor Duplessi lo seguia y en
Hant que lo regiment de Champanya desfilaua. lo Senyor Duplessi se seruia de una petita barcha ya
auia fets. agirio de temp. per passar al mateix temps lo batallo del regiment de Charcourt entretant que
La resta de la Infanteria acabaue de passar sobre lo pont. Lodit Sr. Duplessi. guanya lo alt de
Una gran montanya ab los quatre batallons del primer batalla. de hont detaca los Srs. de Saramont
ajudant de camp, y capitas al regiment de Champanya. que ab dotzens mosquetes lo auia ocupat
La nit precedent. per alegunar salbo certas del riu. asi que lo Sr. de Charmont. se quantas fins
ala vista del vado de Malaua per abont norba cauallaria auia de passar. lo Senyor Duplessi
La seguia de bon pas per sostenirlo. quant Judicaria ser necesari de fero acomesere. lo que retbeue de
manera, que los enemichs que guardauen los llochs fortificats al dit Vado essent segonguts se
botaren. a fugir per los montanyes sens poderne matar ni prendre sino molt pochs.

El matex temps lo Senyor de Santones se auança ab la cauallaria y se lança dins lo vado
acompanyat del Sr. de Fisher. Cloch tinent de la companyia de cauall llauger. del cauallier de
Maugiron. del Comte de Broilo. Decomtes ajudant de camp. y de alguns altres passa Madame
y ador exemple fonch seguit ab tanta efectio y fortuna per la resta dela cauallaria. que tota passa
sens notable existent. en execució de que los quatre primers batallons. arribaren y se fortificaren ab los
cauallaria. ala entrada dela nit. No obstante Unas pleijas brou violetes. que auia comentat alls quatre
oras bastat mitg dia y auia fet engrosir lo riu unes de dos peus de altaria. desmanera que los Soldats
que aportauen los municions y pertrechos de guerra no podien passar. despant los cost ab grans ex
tremitat. pero la diligencia que foren en la nit per los Cauallo del regiment de la ermenera
y de Mesnir balenpar que rebassaren tots sus sobre lurs cauallo y portaren dauant Una part
dels municions lo que retbue atanbe que auien retut la pleija lo mi disminuy que tot passa
auans del dia. y lo Sr. de Santones que auia pres son camp agarat se troba al Cloch determinat
que

que se auia ar… …el. y trobaren ab totas las tropas y auent regenguda… …
algunas alturas de… …de enemichs. donaren los nostres fuerament ab las tropas per
ocuparlas. ·J·
… …suernadi per lo Compte Dorsjny prenent la dreta y las
que gouernaue lo Baro de… …la esquerra apres de poder obrar ab mateix temi en diuersos llochs. lo Compte
de Briollo. ab una part de cauallaria. segui las tropas. y los Srs de Santones las primeras ab tot lo
demes y los Srs Duplesi eren particularment carregat de gouernar la Infanteria. ·J·

Als aguaits diposits baxaue tot dels Montanyes llançant atres los enemichs de diferents punts que
ocupauan dites montanyes. trobe dificultosos. que uiu de quatre atmich fonc omens del regiment de Salbech.
y dels Irlandeses. los quals foren presos ab los officials. Com lo mateix demes los quatre batallons dels Regnals
tropas baxaren ab mes baix dels Montanyes per atacar los trinxers y fortins. del cas del port de camarasa
que los enemichs guardauan ab 12000 homens de peu. y los Srs de Santones y anas ab part dela cauallaria.

Estant los cosos en estos terments lo exercit dels enemichs que auia tingut auis de dita uinguda del passage de
dites tropas apunque marchant en bon ordre del costat de Seront. per uenir a tocarro los puestos de camarasa y quant
dar los passos estrets dels montanyes per acont dites tropas auian de passar per anar drets la plasma. y qual effecte
al Sr Duplesi de guardar los quatre batallons dels primeres tropas y los regimentos que no eran baxats. per guardar
los puestos acont ells estauen. fonc la conseruacio dels quals lo Sueti de aquella imbecila. fonc estat Duplesi. ·J·

Estant la alteza que estaue auancat ab tot lo exercit prop de camarasa. segons estaue conuenit estant
dedalla del rio per diferents parts. per saber lo estat dela marcha de las tropas que auia enuiades dites. lo Rey y tot
marche del exercit del enemich que uenia del costat de Seront. fonc una certa marcha ab un gros de cauallaria
per detenir los enemichs del costat de Balaguer. lo qual tingue de manera que una part de dit exercit fonch detingut
y diuertit per lo Contramarcha de la alteza. Y los Srs de Santones que era baxat per atacar los fortins. auent quant
se trobaren a uista. y obligar als demes a rendirse acont foren morts o presos uns de 400. officials y gran de
nou fonc Soldats dels millors tropas del enemich. del qual part de son exercit. fonc auancats deuant los puestos que
ocupaue. per lo Batallo de Hardouit. y aquell dels Suisses. del regiment de Valon. y atacant los enemichs nostras tro
pas ab tanta. Vigor y gran Numero que despres de totas las resistencies imaginables de nostra part. los enemichs nos
forcaren de quintar mes alle. si be ab perdua Igual. exceptant alguns officials del regiment de Maucourt. y de Vn Batall
lions suiss. foren presos los mortos. o mafrats estats de auer fet marauelles. y auent reconegut los enemichs nostres tropas
dels dels Batalls que los nostres ocupauen. ·J·

Per reparar aquella perdua. Se de temps Dupleti
fonc tornats aquells que los enemichs auien Reconegut. per diferents Mariscals de Infanteria. del regiment de Cham
pagna los quals foren socorreguts de tems en tems. y la temps de Santones. el cent uinguet ab tanta nombre del regiment
de la alteza. gouernats per lo cauallier de Maugiron. y los enemichs foren ocupats dels puestos auien ocupats abentsa
de uns de 300 homens. ·J·

Entretant la alteza auia allogat lo cellarer del exercit prop camarasa y
auent passat una certa per passar dins de una barcha. les municions de bocha y de guerra que los nostres tenien mes
y per passar nostres los officials y Soldats que los nostres auien fets presos. Despres passa la alteza dins dita barca
per trauerse ab los Srs Duplesi y Santones ab los quals tingue de allotjar la cauallaria prop de rio y dauant
dona les instruccions nesesaris de camarasa. La Infanteria que podia bastar per aguaitar lo passage de nostre exercit dins
la plasma de Balaguer. ·J·

Per ser considerat la generosa resolucio de la alteza. en la empresa de aquella
ardua y importante execucio. son zel y passio extraordinaria. ella gloria dels armes de la Magestat sues estan com

batalla donada en lo Dia de Sperit per
Virrey y Capitá dels exercits y gene
ralissima en Cathalunya y Ter
ra ferma contra Monta batalla

Com sabem la alegra Vers del torn les dificultats que se auien oferides en lo baixar del riu de Segre com estaua y
auent lo fet se bent dels barons Nra determinacio. fon bastar part del exercit del Rey. y se dispos fora atacar a ell. y auent
en lo Nro. Gusto de Senors anar cercant rodes de impedirnos la entrada de la plana. determinaren aquestes dos bandes de
perarnos los montes. no pogueren anar tant alli. sino per Vna. gran estimacio que. nre homens bauien augmen
tor. Vn exercit. y que per la montanya anar nos podien no podien portar artilleria. y la Cauallaria no podent sino
sino tirant los caualls per la brida. per lo matex cas altre nos bauia. per Vna gran destorbe. Deixat de Vna Vegada
marcha per camins tan Regors y rentes que nacuria Impossible auer pogues passar Vn exercit. Stant aquell del riu dins
atenir la entrada dela plana. Ordinariament se li fa ausentarse de aues forcats los enemichs dins sa trinchera. en si matex
alli se eren esforcats en defensarse. y auenlos derrocats dos mil homens en aquesa acha. com ella dit al capitol ab
sa alteza. de resolta de Venter. Les dificultats auij pensauem per lo passar Vnides tropas. per los Monts aures per on
se senyors dela plana.

Per auuisi galdre auia fecte Per la guarda del Cabell de campanya y per los
Seguents de Portion pont de barguet y la Nostra artilleria y bagatge que auien deixat en carmanyola. lo Regiment de Cau
lleria de Serron. que tenia orde de Cabre la Cauada sobre lo camí de Balaguer. y seni hauent del regiment de Sanlorenc
y Vna. Companya Sanchis de alemanys de 200 homens. y dos Regiments dels catalans de Catalunya. Del quall foran
Rebaccats 200. homens mosquetes per guardar lo Vado del riu deuant Ilerda. y de gran lepodien escapar molts dels
enemichs.

Per lo matex efecte duran anit matex ab effect de Ilerda dela Vanda del riu los regiments de
Santa Susana y de Sorria ab quinze pesses de campanya y 200 cauall trets de diuersos corps per los sobrenit.

Stant Stabat lo gros del exercit lo riu ab 22 de Juny 1645. sa alteza feu muntar la mateixa nit de
dia. tots los Infanteria en lo ale dela primera montanya. y lo regiment de cauallaria de Balthazar. Vn gruch Batalho
per seruir ala testa del exercit. Segons sa acalio se podia presentar.

Del dela punta del dia de set tot lo ale
Dela cauallaria staua muntada y totats en orde de batalla. en lo lloch alenyalat. lo Comte de Montmillo mariscal
de camp. que si trobaa ala punta del dia. prengue sala testa del exercit. Comparec del regiment de cauallaria de sa alteza
de Sant Simon. dela Motta. y dels catalans. y dels Regiment de Champanya. de sa alteza. Nues. Cauuiers. Bailles. que
enra. y Beaufort. lo Mre Comte Chaust. prengue la ala esquerra. que si trobauen los regiments de cauallaria de los
Enjeuuiers. Meanuille. Calcantrian. y Sauternes. y apuntt dela Marine. Vaillach. Montbouillon. Dispallieres
Langudach. Montgauerin. Miserey y Endaye. Lo Mre de Sanlorenc se enpingue de lo costat de Ponent de camp
dela cauallaria. y lo Marquis de Sen Maigrin. se encarrega mes particularment de encaminar la Infanteria.
Lo Senyor Duc de Elbeuf. Retardo molt breu de sa alteza y marchaue en lo mitg dels dos exrcits. ab la Companya
de guardes. y de gendarmes. y lo regiment de cauallaria del baro de Villez y aguell de la Infanteria de Nostre de Sen
que marchaua ultra espallo del tot. ala reserua de vn exrcit per sostenir Vna batalla en cas que los primers troppas
en algun desordre. all primers cops al comensar de tan grossa acho. Sat quant encontes y rendres dels Monts
gues continuas nos rendien los camins tan penosos abat troppas. encara que auien comensat amarchar ala nit
nas del matí ellas no pogueren arribar fins alli Nou nras dela matinada. al entrar de cor auien de baixar dela monta
nya a Son quart de legua del Stomi. auia los enemichs los aguardauen ab mitg dela plana en hon se desbatalla
per Tanarnos combatre.

Lo dia dela batalla foren com si seguen Stadas los armades per ordre

Lo dicen mestre general. Don [illegible]
abad de S. Juan capitan. Don Juseph [illegible]
capitan. Don Nuno Mathe capitan.
y Don Benito Pietro corneta. Don
y Don Marcho Barelle. Don corneta [illegible]
Mielle. Don Juseph de Soubiret. Don Tomat cirurgo. Lorenço comandre Ayudante de Caualleria y Capitans
reformats. Don Diego manrrique. Don Vito Chalbo Alferes [illegible] Capitans reformats
Don Octauio Manrrique. Don Antonio Pant. Don Geronimo capasse. Corneta. Don Paul Chauet mes
corneta dela coronella. Corneta reformades. Paul Chauet. Marco Montenegro. Pietro Despasian
Joan Barbiste Ocense. Onofrio Valette. Del regimient de caualleria de Pignatelli. Don Alfonso
de Vielom ajudant de mestre de camp. Corneta. Don Paul Detan. Don tomat Diendo. Don francisco
Lombert. Companya dela guarda del general. Don Emanuel Carrasco capitan. Don Andre Jasnier
corneta. Don Lorenzo de Segue gentilhome desa guarda. Offitials reformats, Dominico Perion. Pedro Picardo
Mestre de Final de caualleries. Francisco Pereira corneta reformat de Matamoros. Offitials dela artilleria. Joseph
guilleme. georges Marze. Jaques Vimargue. Infanteria. Les companyes que restauren de Don pedro
Otoni Regiment castella. Alferez. Domingo Lopez. gabriel Aluarez. Joan espinosa. Martin de Senos
Regiment de Sicy Joan Baptista de Brancacho caualleria Italiana. capitans. Marcel Deiane. Joan Roque
Flauio Peroella. Christofol Dignan. themat compse. Matteo Luis. Andrica Dagnan. Capitans apunctats
Nenit galliste. Jobn Antonio de Mouri. Carles Ricard. Paulo Marsel. Gianito combany. Francisco Medon
Angelo Batiste. Ajudans. Don Antonio Marsello. Don Juseph Surgene. Don Juan de Marin. Alferes Vitu
Joan de Ellesa. Francisco Paul. Bernardino Folio. Alferez Apunctats. Domingo Euangeliste. thomas
galliet. Esteuano Masse Sebastian rousse. Joseph Dregt Jeronimo de geronne. Carles Rusie. Mario
Sauee. Francisco garcel. Sargentos viu. Joan camillo. Nardo de conato. Vicentio Sietto. Donato Coussy
Joan Cualajeste. Francisco Cereita. Sargentos reformats. Procopo Soltano. Joneho. Safrendera. Regiment
de Nauarra. Don Blaya Dongay. Don Donatio de Nauarra. Don Domingo de Gorbion. Capitans reformats
Don Diego Maurig. Don Agustin de Valentie. Don Luis Larreca. Don Benito del Rio. Don Martin Fernandez
menenluo. Capitans apunctats. Don Carlos de Inato. Alferez Don Joseph Darnit. Don Pedro de Vera
jud. Don Juan de Baste. Don Juan de Bassane. Don Diego Fonseca. Domingo Lopez Mosquera. Matteo de
Maurga. Alferez reformats. Joan tentzco de Vazquez. Joan Apelicourse. Emanuel de Daual. Jheronimo
Monette. Vaulonin corneta. gabriel de Selis. Alonso Periyatola. Carlos Amentaue. Manuel de Nauarrete
Miguel Martin. Diego Rodriguez. Joan de menne. Felipe de Vega y corneta. Regiment del Baro de
Amaro Italia. Lo Mestre de camp. Luca Eugenio Farnete Sargento Maior. Francisco maria gallart Sargento
maior reformat. Capitans. Don Paulo de Vgere. Don Alexandro garacho. Don Pimelo tomatore. Don
Domingo medana. Don Juan Butte de Franco. Don Francisco Bonata. Ajudans. Major. Joseph cantin
Vicentio Sirrentino. Capitans reformats. Don Donatio Jatania. Don Francisco Antonio. Don Francisco
Salerno. Don Octauio Lucanio. Don Nicolo Pedro. don Francisco Nardile. Alferez. Cesareo Fabrio
Donato Martinel. Joan Maria Laguardia. Jheronimo Renealdo. Lazaro Vezola. Alferez reformats
Vicentio cardina. Joseph Escocuilla. Joan Batta Trombeta. Antonio Vedana. Leonardo Masana. Anibal
Palomo

carlo. Antonio Co… …ygenero Vitti. Angelo Diniero. Diego Callio. Diego …
…fe de Ant. Marchal … …ille. Orofie Cavallo. Regimente de Lauenstorna
…o mulio de camp. Ca… Don Mauricio Cadilino. Don Angel Mancuras. Don Juanpaco Romano. Don Laurenco Gorge. Capitans reformats. Don Juan Lomuncelo. Don Carlo Catanio, Don Carlo de Accont. Alferez. Salvador grimalt, Joanot Dervilo, Vincencio Fatorna. Alferez reformats. Francisco Orilla. Andrea Dagorino. Francisco Santomego. Joseph Santo Marino. Julio de Marino. Francisco Romano. Mario Hieronimo scalera. Joseph Rocal. Joseph de Vandis. Miquel de Parrel. Carlo Monello. Baldomo Bergamo. Marcello garofilo. Orofio. Margaricho. Hieronimo de Luca. Baptista Hieronimo Mancello. Sargentos Vitti. Hieronimo delo Vitto Donato Hieronimo de Lobetto. Jo Maria Deretino. Natalo Salomeno. Corriato de Vico. Marco antonio galhone. Pedro comua. Sargentos reformats. Francisco Abirale. Vicfrio Sorleato. Carlo Lateran, Francisco Cabanio. Augustin dela quelaue. Domingo Dominguez. Natalo Pasqual. geronimo Moro. Andrea cabel. Francisco dela Como. Jusepe Capille. Francisco Fidele. Andrea Zurro. Vicentio de Paulo. Francisco de Nuestre. Del regiment de Valladolide Alferan, Antoine Sorgfiz Alferez. Alferes reformats. Don Pedro de Valtierra Maeſe de camp de Vn regimento de Infanteria espanyola. Don Joan Seruiente Maeſe de camp reformat. La maio part delas Banderes y Compes de dites tropas de cauallerias y Infanterias son estadas preses y se son anuidas ala Cort. Se trouuaren sietcents cauallis delas cauallaria del Ordei y quatre cents cauallis dila cauallaria de Napols, sent cauallis de Maramacs. y xeixanta cauallis de grontfel. Dela Infanteria. Lo tertio de Don Pedro Valenquela espanyol. Lo tertio del Duch de Soriana dels Vells Napolitans. Lo tertio de Gay dito Brancatho tambe dels Vells Napolitans. Lo tertio de Pozina tambe Napolitans, Lo tertio del baro de Mata tambe Napolitans. tres Companyes de Pedro Otenti espanyol. del qual lo estant se bunque ab ballart del riu. Aquestas dan bromptes y cauallaries y lo nadas cuent se dan sos Noticies sempre delas campanyes y fet segonsper la perdua dels enemichs. y la pauia gent que Nos auia corrue. No auent chat mors dels Nostres. Ans lo Compe de Chanti. Capita y Locatinent dela Companye dels cauallis leges de la Alleza. y Lo Sor. de Chatelard. capita y Lochtinent dela Companye del Sor. Compte de Armagnac. fill Mayor de la alleza qual feran maranellis. con aixi matex Lo Sor. de Fenchaux. Locatinent a dit regiment. y Lor dos germans del Senyor de Dordeau. Locatinents del meſme de camp del regiment dela meſme. qual foren mas fiats. tambe lo Sor. de Sanctartins. Sargent de camp y Lonch ferit. y algun Locatinents. y altres menors oficials. De cauallaria y Infanteria que eran de dos altes Sors. entre cauallis Ligueis y Infanteria Nostra. lo qual se conque y se Veu clarament que dels Victorios tres venen dela ma dreta. y que la seguisto y exemple te Vn general y la agilio que las tropas teneu ada persones. fan sobre bastar les dificultats que bacuen encontre del y donar ab fortit conetati los auentatjes quali estan Inuti. pera la fabilitat de Vnat tropas bon Ordenades y cruimades dela creencia que ells tenen en son general, pera emprendre cosas acne killa grafes estimels com en esta ocasio, acont parexia als enemichs que no podian eser atacats. Ans al Vn gran desauantatje de Vnat bidua y que la confusio no podia eser de Sur cobat. El meneſter tenir en las coronas de tan grans ocasions los Instrumens necesaris. per lo efecte delas resolucions de Vn bon cabo. Lo Vall de Dol gobat senero Sor de Vn exercit contribuint Valerosament all bon Sucesso. Los Senyors Mariscal del camp Meſse. Don Domingo Sor.

per allà anar auia de venir
vera que se esmuda se aguà de vers
venia per alta part dona en Illans
gada de Mantenimens a Vilers, y
fuste.

Con les enmenda de dintre se veren Imposibilitats de poderles socorrer trobaren de
allargar la Plaça dela gent. vaxi lo general don andreu canellino Vn cap despa. Languia Sabe
mes part dela cauallaria. y demes officials majors y ser amaren al portal. Trobaren per lo cami bol
sant cuyto molt secretament que ala matinada con los dartes de aguaita seretirare Ja foren ala
Vallea de ager que sempre de dque que los dartes nols podien Impedir aquest pas. y deparen dins la
plaça molta gria guarnitio de pelha cauallaria aguardare gals al darrer temer se traurien Vn bon
partit deixare per gouernador dicta Plaça al Compte don Simon de Mascarenas lo qual aguarda
dita Plaça fins lo Vltim estrem Encara que fora perdida molt mes auiar Nino per les traces de alguns
prisoners Naturals delas Viuar debalaguer que ab les traces y Conduitos la Vgen Vulentar tenirne gust
mal temps les demes tore se no Vinguessen abagar obres. pus ne Representarem alguns.

Traces del Puntiment dela Plaça de Balaguer

Primer los enmenis de dins balaguer que no poden aguardar ningun socorro y que los Viures sels
hauran acabats. fon concordat entre la altesa lo Comte de Secouri Viey y capita general de Catalu
nya per la Magestat cristianissima. dins 24. que despanca quedeu ghart. de altra part don Simon
Mascarenas general del exercit del rey de castella enla Vila de balaguer. foren concordats los pactes seguis

Primerament als 20 del present mes de octubre 1645. lo dit Seyor Comte don Simeon Mascareñas
entregarà la Plaça de balaguer ala altesa.

2. que tornen las tropas estant de cauallaria com de Infanteria que trobarien dins la dita plaça les ex
hauran de dita ales Viure sens dela mateixa. Vitles Valuas. acembors Vaxells. banderes Vnifagides. bala
en boca. Municions enteral. armas caualls, y bagatjes. y seran conduits fins a fuenterrabia. ab bona y segu
ra escolta. baixant per lo camino de cataluyna. Rosello. Empurdech, quienna, Bearn, y per lo cami mes
curt y mes acomodat. gent en cataluyna y Rosello. Dues Iegues cadadia. y en Franca tres Iegues, donant les
de Vitua en Vitua del, Vn dia de repos. gent tores les marches en dos mesos quatre o cinch dels mes o manco
3. que sera donat trenta carros o carretas. y altres tans caualls o mules. fins a fuenterrabia, per lo
cami sobredit per aportar los seus bagatjes y los Soldats y officials malalts.
4. que lo Rey gem proueir a tots gasts dela dita gent de guerra en espera d'ordener los Viures necesaris
durant la marcha dins los terras de la obediencia.
5. que los Soldats malalts que no poden seguir, seran rebuts dins los ospitals delas Viles y locals acos
trumats fins que seran curats, y los sera donat bastiments y altres per anar a fuenterrabia. y lo cami dit.
6. que tots los officials y Soldats dedits tropes Cauallaria com de Infanteria, de qualsevol calitat
grado que sien, que auran pres sou de qualsevol altres princs y seors lo Rey catholich. tindran de seguir y no fora
bandre. per lo cami sobre dit com la gent de guerra que estaran de Balaguer a effectuar los dessordes
del Rey Nostre Seyor los que auran pres sou de seruey.

7 que ... concerteigne ... Vinguen deuie qualsevol ... de Vilafranca ... Comarcals ... altres ... y personas ... Cort del dit Rey ... als Cavalls ... y Egualles.

9. que la roba, Armes y Bagatje que ha portar dins Balaguer, Don Andres Castelvino Cabo ... quals Serviran seran conduits a Lleyda.

10. que totas las Pessas de Artilleria, y Municions de guerra, que son dintre Balaguer, Seran fidelment ... del exte del mars del dich Exmt general de la artilleria dela armada ... Lleyda ... Exmt ... Rey ...

11. Es estat concordat que si dins dita Plassa ... armada del Rey catholich, o Altre de ... poguessen ... Son ala cambayxa, se puguen ... Balaguer. No sera ... guarnicio de dita plassa ... Diuersas maneras.

Los articuli seguents ... estats concordats ... que ... Senyor Comte Don Amat ... Mascarenyas, Deixara dins Balaguer, en Armes ... y altres ... Vint ... de ... Dos ... dotze ... entres per dia.

Per la execucio del present tractat Seran ... Don Thomas de Vrrea ... y altres ... en aixi, Vn Sargento maior, Vn Alferes ... Compañia ... y Vn ... de Campo ... La guarnicio de Balaguer No sera obligados de exir, que ... Senyor Comte Don Amat ... Mascarenyas ... hauta hinguen auut ... Las Senas, Banderas ... ordenades ... y dels Dits ... altres ... dita ... execucio del present tractat ... al Camp de termens ... a 19 de octubre 1645.

Los quals Pactes Vingueren atenir offerir ... Plassa, y aixi ... Dia ... de 20 de octubre ... quals eren Mut ... Don Thomas ... Vrrea ... Comte ... Mascarenyas ... Balaguer ... Dits ... Senyors ... Comte ... Mascarenyas ... Vrrea

Con Jo M[illegible]

Diumenge alls 21 de Juny 1623 [illegible] Juan dita ciutadà de Bag.ª ab Elisabet Mani donzella filla de Joan Mani y de Catarina Muller sa legitima dela parroquia de S.t Vicens d'Alcanar Junt a Bag.ª Les quals me aportà lo dit quatre centes Lliures Moneda Bag.ª y lo modo dela baga fou de aquelles maneres Quem tornare 300 ttg. ab bolla del Banch Les quals trecentes Lliures Pepa dita dita Muller muja les S.s Etheranza Planes Muller de Viuda del q.m Thelish Planes mercer Ciutadà de Bag.ª Les quals Les mi dexa en son Vltim y Valit testament firmat en poder de Joseph Safont Notarii de Bag.ª En lo Juny Any prop passat de 1636. y bon amor y voluntat. Les quals 300 ttg. son totes ales dites voluntats. Les quals Me tinch fermades ajsso en poder de Mt. Safont Notarii als 9 de Jner 1637 Les restants 100 ttg. Me auian de donar del dia dels esponsalles a un any. obligantse mateix. Y. mullis bens y prestmos. Y. dels dites 100 ttg. morint Sadita Muller mija sens Infants podia disbotar tenint solament dela meytat dedites sent Lliures. y de totes Les 300 ttg Foren fets y formats dits Capitols En poder de Joseph Gallem Notari de Bag.ª dia y any sobredit. als 19 de Jener 1637. he fermada possa de dites quatrecentes Lliures a benefici de dita Sa Sadita dita muller mia entrador de Mt. Pasja Notari dit Bag.ª Les dites sent Lliures encadiscorens partides. y dels tres sens Lliures del grado dalt dites

Dilluns alls 21 de Mars 1639 dia de S.t Banet Demati als 3 quars treats pera quatre ores Vaparir ma dita Muller Mia Vn fill. fou batejat en S.ª Maria dela mar alls 23 de dit foren padrins los S.rs Don Ferrando Muller. Y. la S.ª Elisabet Vilana muller de Joan Vilar mercader Ciutadans de Bag.ª li fou posat Nom Ferrando. Miguel. Joseph. y Banet. obtit als 29 de Nover 1651

Dijous alls 16 de Agost 1640 dia de S.t Roch demati al Bultre que acabauen dotades les 10 ores Vaparir Sadita Muller mia Vn fill fou batejat en S.ª Maria de la mar alls 19 de dit foren padrins los S.rs Joseph Ethanu cavaller y la S.ª Anna Maria Arnyo Viuda del q.m Hieroni Arnyo Ciutadà mercat. de Bag.ª y li foren nom Joseph Hyacinto. Joan. Jaume. — Morí Sadi entrat de Vna corrupció de quinsies de Maig de 51. nogué sinc anys de malaltia. soterrat entre Maria

Dimarts alls 28 de Jener 1643 alles 11 ores dela matinada Va parir Sadita Muller mija Vn Minyo fou batejat en S.ª Maria dela mar alls 29 de dit foren Padrins M.e Juan Dou peliser y muller de escola y padrina la S.ª Margarida Vilallonga donzella filla de Pere Juan Vilallonga pagesa de Martorell Joanet batejat Nom Rebeca Juan Jaume rant. Y Sadi mateix Minyo mori de barretat. y fou soterrat en S.t Cugat alls 10 de Febrer 1643

Dijous alls 9 de 7.bre 1644 dia de Nostra S.ª de Guadalupe Vaparir sa dita muller mija Vn fill als quals dotze ores dela matinades fou batejat en S.ª Maria dela mar alls 10 de dit foren padrins Juan Mani pagès de Sarria y Catarina Sureta muller del Capitan Miquel pagesa de Sarria Nom Juan. Pere. Mariano. Joan. Theo — Dit Minyo de barretat alls 23 de dit y fou soterrat dit dia en S.t Cugat

Dijous demati alls set ores Vaparir sa dita Muller mija Vna Minyona Joguel Esteuan alls 3 de 8.bre 1645 Joguel Vn mal parir que Lligue del ventre. Y fonc trobat enterrat a Sans de acabar de Nexer y quant Vingue la Vetlla de la Nyta. Y fou batejada dit dia en S.t Cugat. Y Sadies abans que ella de Sacramentis alls 12 de 9.bre Vaparir un Minyo Joguel Esteuan Pere de Segarra Y fou soterrat a Cugat — Sobre abans dit Mani 1645 demati alls dues ores y Vn quart Va parir la dita Muller mija Vn Minyo fou batejat en S.ª Maria dela mar alls 29 de dit foren padrins Joseph Sureda Pagès mateix de Sarria mare Catarina mare de Maria Magia pro Joseph Mani Juan Pantaleo Antich Pere Joguel

Dimarts als 5 de Maig [illegible] parrr. Saldas ma Muller Una filla al dapres dedinar
[illegible] de Deu y de [illegible] mar als 5 de dit fonaren Nom. anna Maria
Magdalena Infanta foren padrins Bartholomeu qual fill de Bartholomeu qual visdella y padrina anna maria
Jongella filla de [illegible] Parrer pages Regnats de [illegible] Morí als 16 de Maig 1681 Se encomana que fos Mare la mana
Obiit

A 4 A

A 15 de Maig 1681 Fou Serrat Nothio S.t de que Morí La guarnta escrita Elizabet
Parets. y Mant. Muller mia y Va Morir del Mal de Contagi Fou Soterrada lo Matex dia
en S.t Maria dela Mar. Y. Seli Feu Sobre de Un Coue y quatre Sitis que alles orer Nottebaue Sera que
Cobraue Mostl Los enterros. y Saldta Medigue de paraula antes No Morir que en ester Mostre Seli fos dit
Les Misses de S.t Vicens Parrer. y Un Sobri Cantat de Nostra S.ra dot en lo Monestir de S.t Catterina
Lo qual se guit son obligt Ley Jnidit y Sel 48 Misses pagui de charitat 9 tt 12 sg. y del offici de
Nostra S.ra pagui 4 tt 4 sg. No Va Ser testament que en aquella ocasio Nos trobauen Notaris que Sligueen anar
a rendre testament por causa del Mal y aixi digue de paraula que deles quatre entes Trues guera anna
Sastrades endot que les 200 tt sg. foren Per Sacrament dela demunditia anna Maria y tornba Dexaue
150 tt sg. anen Miguelo y altres 50 tt sg. anen graciolo que dles orer Vivian. y que les Deixaui 200 tt sg que
foren per les animes. Misses y Sues y de qui ella tenia obligatio.

Fou Serui Nothi S.t que Lo entama que la dita Muller mia Fou Morta Va Morir la dita anna
Maria. filla mia de edat de Un any. y No Seli Conegue que Morí del contagi Sino que li donaue ab mal
Una Jous Mentres Saldta Mare Muller gouernaue ab graciolo que tambe Sol encontrar Sota la espalla
esquerra y Va Curar. y dita que Sol Morir prenque La pugga Se Va encontrar La dita ma Muller de
Un Carbonclo en lo Ventrell dela cama y de Una Vertola al cauedela cuyos La qual Morí dins 8 dies. y apres
La dita Minyona hereu de Cet cantado No de alguna enamellada. Sola donaui No Morí ni Morir si prengue
Un accident enlos budells qui Nos ha dexa. y Sino que fou Morta. y apres No Sli Conegue diuersa Ni ninguna mes de
Contagi. Fou Soterrada en la Mortmeria de Seruis que alles orer apenes Sen enterrauen ab altra part.

La Segona festa de Sancogesma que Contauen als 29 de Maig 1681 Fou Serui Nothio S.t de
que morí La guarnta escrita Miguelo fill Vnic de edat de Vnze anys y dos meses. y Morí del Contagi de
Una ylamba en lo Coll Un mal que No tinguet ninguna Remey que en Breuetat Lo Doctor de Sicoma Lo dix
que per morir Sols si [illegible] Duras Vn dia y Mitg Lo mal que Morí tem Sclaguelen Donat En garrot y apres
ores Lo mateix. Fou enterrat en La Mortmeria de Seruis. Y apres al Sirmer de Maig 1681 Va Morir la
guarnta escrita Sampo de edat de deu anys Vuyt meses y Mitg De Una corrupcio de os ab trau Con una
guarnta escrita plana. Estaue al cap de Sinch anys de malaltia quan gahe Malaltia Vacaue y ab Dolencia
Morí que digue Sera de Un any y mitg que tote los dits Lo venian a curar Sarbe. y Va morir estant Sol ma Mare
Seruia. Una Sol otre y Nirues en la Quelena que Nos por esperar auenear En Sel Anima ab Vna Sonadet y ab la
paciencia que aquell mori parexqui Un martri. y Sues dels dbans que Va morir Me Va ondar ami ma Maria
amathant nos en la cambra anne Vermia Nostra S.ra acompanyada de Molts Angels y S.t Miguel ab Seu estan
y Sarcangel S.t miguel. y Molts altres Sants y Deya que Sentia Una gran olo de Roses. y altres olos molt suaus
Sues Vuyre ues en Nostra cambra. y dambe deya que Sentia Una gran Musica. y fou ester ala Mare dela
cambra qual gouernaue Vient qualt deyan gustaue de aquella gran Musica. y Morir ell que deya que Nostl

tror Jo Veyem ninguna cosa
que tingues ningun temari que
tenirse veya que veya aquella vir...
...
...

Diumenja all 24 de Julio[l] [illegible] Jo Miquel Parets Assotacen ab Maria Reura
y jo era de edat de 23. anys [illegible] ma muller tenia 18. anys quel Seya atribra 1.r de agost
vinent y a dia ma muller stave encomanada encara dela S.ta Eulalia Corbera viuda en lo carrer del
carme y forem esposats en dita casa p lo Doctor Jaume Rodo D.me Amaren de Bre 400 lliu. Capitans. y
de altra part me donaren 400 lliu. y mellis dona Jo Pare Jaume Roma Dela companyja de Jesus y Cristofol
Serret lo pare dela dita ma muller en son testament. y de tots aquests dits tinch fets apoca en po
der de mr Rafel Rera Not.r de Barc.na y ell prengue los capitols matrimonials

fo 142

Huy dilluns als 29 de Maig 1634 fon serult Nostre S.r de donarme Vida y Sa Gracia en la Sa
glesia parroquial de S.ta maria dela mar. y foren padrins Lo S.r Rafel Rivera Not.r de Barc.na y la S.ra
eulalia Corbera Vsavenli nom. Rafel. miquel. Dalesh. Dere. Felipb.
Fon serult Nostre S.r de que morli de barreres als 9. de Juny. de que No era ateni. y soterrarenlo lo
endema que era la dobrer festa de Sancgorma. y soterraren en St Cugat

Huy dimecres dit ati alles dues ores que comptarem als 5 de Julio[l] 1636. fon serult Nostre
Senor de abortarse ala dita muller Maria maries parets que mori de malaltia estiga que li
Duro molt de temt. que estigue tres setmanes que aque serit aperes estiga bona de modo que estiguem
jons. tres anys. manco tres setmanes. fon soterrada en la Sa al mat dela conselio de la
pulbura molt ornada. lo modo del testament es del tenor seguent que obrar dela Capi

In Dei mercurij Vigesimas quintas Mentis Junij anno Anasintine.
Domino millesimo sexcentesimo trigesimo sexto —

En Nom de Nostro Senor Deu Jesuchrist y dela Gloriosa S.ta Ver
ma Senyora Maria mare sua y tot amen. Jo Maria Parets Muller de mi Sr Joseph
Parets Sergent Maries mare sua y fill de Sr Pareres Sot Notl del qual mes bares Jo so
Assotada Ciutadana de Barc.na filla de Sr Pareres Sot Notl del qual mes bares Jo so
cone[illegible] stant en lo llit Patiguda de malaltia corporal dela qual tem morir. Empero
per la gratia del Senor en plen bon enteniment y Cal bastan Seny natural Elegesch
ment fo. Darrera Voluntat ma. Que y ab la qual Elegesch en manera. y for
agues mon testament fo. darrera Voluntat mia executori Lo dit Miquel Parets
Sarsiro marit meu. Jo dit Rafel Rivera Notari publich de Barc.na y Cathalia Corbera
Viuda. all qual com mes cauradament puch. prech atorgue tres. fos. lo dit Miquel Parets
Sarsiro. all qual dits fos y Conferesti Plenari y bastant poder de Complir y executar lo
present meu testament. en Darrera Voluntat mia. Segons abaix se dira. y escrivi y
per mi ordenat —

Primerament y abans de totes Coses Mull. orden y manu que tots Deutes sens
gars y totes les Injuries rezebudes de mes bens Enteniment fo dita sien sens sab
brell ment Sumariament y de plan sens Strepit Rasso[illegible] de Sol[illegible]
ser atteses. segons entre los dits Deutes entiller Proma fo pena y testimoni. y
altres Legitima Deles coses

Testa[men]t del Vener[able] [illegible] Dalmau[t] del S[an]t Mr. Sitges Vicari de [illegible] Spital de Mr. Joan de Deu [illegible] Testa[men]t ordra de rendida que sie Ratifficu y Jorma lo present Mr. Testament Co. Donera Vellutone Cuia Co.

143

Testimonis Cridats y Jo dit Sr. Notari Rebedor Testimoni Sr. Magnifich Joan Marti Doctor en medicina Ciutada de Barr.a Co. Joan Companyes assumedor Ciutada de Barr.a Co.

Lunch fores. Y format lodit testament Per lo dit Sr. Notari de Barr.a Y de ell publicat Per lo dit Vay als vayt de Julio anb. dit trenta y sis

En los Capitols Matrimonials fets y formats entre Sp Miquel Dacosta ciutada de Barr.a y Maria Rovira Les quals foren presos y formats En poder del dit Rafel Riera Notari de Barr.a als 24 de Julio 1623. Me donaren La dotal dita 400 ttf[s] comptants Con apar ab abres rebudes p.r lodit Rafel Riera. y Les vesti de mans del pare Jaume Rovira dela Conbarna de Sesd que era curador dela dita Maria parties per quant La Venerent Dona Joan de Sp Cristofol dela Seu de Vich Les hi dexa ab Son Ultim. y drall testament. Com apar pres. y firmat en poder de Rafel Serralima Notari publich dela Ciutat de Vich als 22 de Juny 1620. per quant la dita ma muller fonc filla del D. Jeronim Rovira arcidiaca de aber. y lodit rel fou arcedi de Conflanta al dit Mr. Jeroni Rovira y Jo dit Mr. Joan Pe quant morts fou Curador de dita Maria al dit Pare Jaume Rovira. encomanantlis que mirassen y ella y li dexa La dita 400 ttf[s] per cascu y sin dexave 300 ttf[s] si Volia eser monja. Y lodit Pe Jaume Rovira quant me casa ab la dita Maria me toma ab bens dits Capitols tres Cl 400 ttf[s] a Voluntat dela dita ma muller dient que axi Les hi avian Dexades. Dabres quant La dita ma Muller es estada morta fon Vinguts los administrados dela Pietat de Vich ab lo testament del dit Mr. Joan Pe amostrant que Sr dexave Les dites 400 ttf[s] de tal manera que si moria La dita Maria sens Infants que dits Administrados Vingues dita Pietat de Vich Cl ttf[s] y Laltra mitat que aguessen de tornar a la Pietat de Vich Cl ttf[s] dit Mr. Pe La feu arcua. y axi Los agui de treure 200 ttf[s] y Les dits del orde seguent 200 ttf[s] als 3 de Mars 1628 Vatre gitar en La taula dela Ciutat Sent Dimes y Dij. 200 ttf[s] Cl als ministradors de dita esglesia dela Pietat de Vich y Son a bon compte de dites 200 ttf[s] Cl als dits Sr dits altres sent Deuen dits de aquell mitg que als 26. de Juny 1623. fou Vista als dits administradors dela Pietat de Vich de Vn anual de 200 ttf[s] de pensio annual de 8 ttf[s] Les quals mi feya Se general de catalunya La Diputacio corrent als 2 de Mars. per quant Sa Maiestat Les dexades dites 200 ttf[s] per regalo dela guerra girades per Via dela taula als 2 de Mars 1624 yaxi als procurads dels administradors feu entrada dita Vende de Sentat a Data de 26 de Juny 1623. entre de Mr. Joan Pau notari de Barr.a y Mon germa en abres Scriptivene de dites 200 ttf[s] yaxi Ilurs Soucis dedits dittes Altres Les altres dittes documents Ilitigis. Les dant me retingui Jo per mon Illegat. y Les altres sent Seruen per Les altres dittes documents Ilitigis. Les dant me retingui Jo per mon Illegat. y Les altres sent Seruen per Les 800 morides que dexa y per La Sepultura. y Demes delles Vestes de Cayes dant dellis com dellas Vingueren ab escriptt aparer La Vestt de Domas fou era de Sargueta Negra y Fulella. y Jo Vest que Son Ab dellas Vingueren ab Vestes ales Vingues vno pues Sesim Sudian per dos Sellas y Jo Vaig Vestes dela testat Siguessen de me Sant y mal abus. Vll Jocunts de tota La dimes vella que Vingue enla Cuenta la dita Sr Confria Sengue dit dits com y

1630

escuadres

Dillunss als 21 de Janer [illegible] ala guarda dels assaunadors y mantenen la guardas y torcha ala escuadra de Miguel Cases y de Miguel Palot assaunadors y guardanen per lo mateix passejants dues notes y feren per la muralla guardant que ningu bulas ninguna cosa per la muralla per ningun lloch.

Companya

Dijous als 22 de febrer de dit any anaren ala guarda de sobre la Companya que entran tots fins la reyna de Vgria en bast y cuiro mes castellans y per que los soldats veen lo Concurs de la gent li fon anar tota la Companya y passaren tots per lo corrent ample abans de entrar al baluart

Companya

Dimpse de Jasona que comptaren als 23 de Mars de dit any anaren tambe ala guarda per la reyna era en bast y era alferis dela Companya dels assaunadors Joanpau Campins y per ser hom algun tant sordet no pogue agafar la bandera y gruelade oficial. Y Cortes encas que tambe alos hores era Sarthoman de Castres y Calba Volta abans tenie la dyna dels Castellers

Companya

Dijous dela festa allentio que comptaren als 7 de Maig de any 1630 anaren ala guarda tota la Companya dels assaunadors y Cadres y seruit de alferis Sodemunde Castellez y guarda uen deuen ser raho de estar que mentre quela reyna de Vgria seria en bast sempre hauria gumbes

Escuadres

Dijous als 13 de Juny dit any 1630 que eren lo entrada que la reyna de Vgria feu de borgesana anaren ala guarda de assaunadors ab escuadres y tambe la reyna de Vgria fou en bast anaren Companyes y per ser en anada se dia abans anaren per escuadres y lo semati cubaren quey anaren tota la Comp.ª y lo Camins y era alferis Calba axi que entra Samy de esa exit y la bandera estaue ja postada y al mitx dia emuaren los Consellers lo cap de guarda que no anaren sino dues escuadres y axi sols garen la bandera y tornaren acasas dues escuadres que foren la de Jaymon Cases y la del Cadet

Escuadres

Diumenga als 20 de Juliol 1630 Anaren ala guarda los assaunadors y torcha ala escuadra de miguel Cases y miguel Palot

Escuadres

Diumenga als 4 de Maig 1631 Anaren ala guarda per 2 escuadres y torcha ala escuadra de Jaymon Cases assaunador y ala escuadra del Cadet y Jaime que guardaren y mateo y [illegible] los soldats no tragueren res y les muralles de nits y ser molta la necessitat quey auia en bast y ab alferes pasi y noy bastaue en bast acorrer dotze los sens y la Mitat Comforme sedeua la necessitat atual en Castel. 35

Escuadres

Dillunss als 2 de Octubre 1631 anaren ala guarda y escuadres y torcha ala escuadra de miguel Cases y de miguel Palot assaunadors y guardanen y mateo guardanse de passetjar y dectar recalls y que hi auiha molt de mal y sens uen la muralla dotze los sens y la muralla reba gerlos manant que noy gosi ningu mi se acostai ningun

Companyes

Dijous als 14 de Octubre 1631 anaren ala guarda de assaunadors y Cadet dotze la Companya guardant y lo mateo de passetjarse per que si auia molt entes la mal per anar a pallar. Vanna de Castell y dotze la Companya se y obligaua y Cabanas de mitx jorn y despui dotzen Armes y muralles y prenen y demanen ala Sargenta del cas y guarden

[illegible]

Compañya

Diumenge a 23 de Nouembre 1632 [illegible] ala guarda al torn de la Compañya a[illegible] cardes guardant ♆ lo matex lo mesmo de ♆♆ y al la matexa forma anaren dita

Compañya

Dimars a 30 de Nouembre 1632 anaren ala guarda al torn de la Compañya de assarnadors y cardes guardant ♆ lo matex mesmo de ♆♆ y ab la matexa forma anaren dita

Escuadres

Dilluns a 9 de Janer 1632 anaren ala guarda los assarnadors y anaren ♆ escuadres y toca ala escuadra de Jagimon Torres y ala escuadra dels cardes y guardauen ♆ lo matex mesmo de ♆♆ y ab la matexa forma y manera dalt dita

Escuadres

Diumenge a 14 de Mars 1632 anaren ala guarda los assarnadors anant ♆ escuadres y toca ala escuadra de Miquel Casas y Miquel Valls y guardant ♆ lo matex motiu de ♆♆ y cavello y ab la matexa forma dalt dita

Escuadres

Dimars als 20 de Abril 1632 anaren ala guarda [illegible] assarnadors y anaren tres escuadres que foren la escuadra dels cardes y la de Miquel Casas y la de Jagimon Torres y anaren hi totes tres ♆ que aquell dia lo dia dela gran mare que perderen tants vexells al mol. Molest vaguat y plens que anaren al anar a cuantra les dogues hun perbe grandissimbe al mol y ♆ que la gent en la nit no anaren a reclar al mol tambe totes quey auia perden vna escuadra al cap del mol que fa la de miquel casas y tot lo mol estaue ple de graelles y mol fiche de feya y la escuadra gran tarul abe quela apontaue an Jomes lo consol ha anar ala barraca del rech y la escuadra dels cardes ua restar la meytat al tarul de mar y altra meytat al saluart y guardauen que ningu pasa entro lo mol ni ningu dels vaxells anat a vna bant ni altra fins lo dia abe que totes la nit tamoe fen gran mar y la pedra se Brandi llargament anat en carrer 36

[illegible] ala guar[illegible]anya ♆ lo matex mateix [illegible] que la gent [illegible] en tres anaren cada mi- una Compañya abe que auia dos dal totes que sen vna anat de sagh en tre y abaxo acabauenre de passar totes

Escuadres

Diuendres als 25 de Juny 1632 anaren ala guarda los assarnadors ♆ escuadres guardant ♆ la matexa forma del mormo y toca ala escuadra de Miquel Casas y de miquel Valls assarnadors y de Vella Vellan passer lo alberri y cap de escuadres ala presa per que no anaue alterar lo nom ni lo alferis alsia al sargent que anaua y axi elijeuen sense nom anaren Vella y dix que no ne- nian nom ten anaren tres del saluart a vna brada net

Compañyes

Dilluns als 12 de Abril 1632 anaren ala guarda los assarnadors anant totes la Compañya guardant de tres vexells que temian que a vexes sel auia mol vexell de Josfontania del rey y Vellan desembarcar y no sabian lo intent del rey ♆ aixi auian deser ♆ que en lo camp de tarragona tambe ni Vellan- desembarcar si no ser mil y la gent se pensaue ♆ venian ha cast y la Ciutat se fortifficaua vnas al fortaleza y ynonisions y aguaza nit Comentaren- anar dues Compañyes que foren la dels Salades y sin tre ♆ y los assarnadors foren de gorra al saluart se- mire gorra y apres Vingue Salba Compañya que era ja mort tard y allí lo vnito alferis que era anfuan Cam pins se fuga abans qui anuia al saluart de Cluuant y Vall per Sente Contentiment dels cap de escuadres y sargents y Vatxar als assarnadors anar al saluart de Cluuant lo qual hi auia poca guarda que Nos Vellan- anas ♆ que no auia ret sense Contentiment del sar gents ni cap de escuadres y axi lo Sr Jeronimi de Na uel quey era cam assargents major no apellqua tot re- nehi feu anar tota hi aiguaza aguit gran guarda

Compañya

Dilluns a 6 de Setembre 1632 anaren ala guarda los assarnadors guardant ♆ lo matex ♆ lor de sa- rrei y pessaren cada nit 3 homens dalt ala sala dels armes conforme la Compañya era ♆ lo

Companya

Dimecres all 17 de 8bre 1632 [illegible]
allarmador y cardet tota la Compa[illegible]
lo mateix molt gran guarda ala sua, rest armes
y altres los tocants, y p. estar de malaguany an-
cantim[illegible] que era al forn y vuit rennonta y vuit vol
gueren p.a servir en son lloch lo cantel en cap que
era Joan Torres allarmador

Escuadres

Dijous a 18 de Novembre 1632 anaren ala
guarda los allarmadors y escuadra y tocaren la escu
dra de Sagimon tarrel y la del cardet abe que lo
dit cardet no servi en tot aquell any y que era
Verguer del Conseller tens. Sm nicolau Boner y en
son lloch servia lo cantel en cap que era Juan Torres
y guardauen ab la forma dita ab cent ala vila de
las armas y los Set escuadres al baluart de mitjorn.

Escuadres

Dijous a 2 de Dezembre 1632 anaren ala gua
rda los allarmadors y escuadres y toca ala escuadra
de miquel cadet y miquel Palet guardant ab la
forma dalt dita y p. la matexa tasa.

Escuadres

Dijous all 2 de Janer 1633 anaren ala guar
da los allarmadors anant p. escuadra y toca ala es
cuadra de Sagimon tarrer y la del cardet guar
dant dela matexa forma dalt dita.

Escuadres

Dimecres all 4 de Mars 1633 anaren ala
guarda los allarmadors y escuadres y anaren la
escuadra de miquel cadet y miquel Palet guar
dant p. la matexa forma dalt dita.

Escuadres

Dijous a 2 de Abril 1633 anaren la guarda
los allarmadors y toca ala escuadra de franc.
rocha allarmador que alli anat fou la primera
vegada que y anaren p. que publicaren lo sagimon tar
rel y tambe anaren la escuadra dels cardets.

Escuadres

Dimars ab a 28 de Octobre 1633 anaren ala guarda
los allarmadors y cro. lo Vespre de carnestoltes y toca
uen ala guarda y fon de enemichi que deyen que
[illegible] juan palate de dita [illegible] de gibalta sent y bonas
y nech vaxell grosos y no tallan arm[illegible] anaman de dar cap
y per aço anauen cadamit dels escuadres y escuadra escuadra
de barthomeu ballester y miquel palet y lo ballester
prengue presto aquest [illegible] y lo ballester de miquel
Calet allarmador

145

Escuadres

Dimars all 11 de Janer 1634 anarem ala
guarda los allarmadors anant p. escuadres y toca
ala escuadra de joan Rocha y ala escuadra
dels cardets y guardauen p. querres que y auia en
hanen y que venien sobre pp.

Companyes

Dimars all 26 de agost 1634 anarem ala guarda
la companya dels allarmadors guardant la propia
que sol dir y son era anar en pp. y venir al bales
querres y menors lo virey fon fora anarem ala
guarda companyes y alli oren prengueren cabiza
lo S.or Conde y aquexa vegada no va exir.

Mostra

Dijmenge all 17 de 7bre 1634 fou la primera
vetada que lo capita volgue exir y hiqui ala mostra
y hiqui molt vicament Vestit de Vellut Clar y tot
alamades de or y botons de or. ab una Cinta de
ryda ab dos belles puntes de or. y portauen alli
tres dos y retaren molt que aguesa hi auia con
sell a cada la Cintat. y fou tasat com tallaren a
Vera y anauen tots ben portats. y guardyaren
los Carrers Joan Cadet y Miquel Torres y grada
anglada y aguil Verges a querres quatre eren mes
tres y Joan Torres. hi fonc mostre. y auny Jual
hiceres de mosquetes y Launa Vera tambe qua
tre Carrers

Companyes

Dilluns all 23 de 8bre 1634 anarem ala guarda
tota la companya y no hiqui lo capita y guardauen
p. la matexa tasa que lo virey en en pp.

Escuadres

Dimars all 2 de 9bre 1634 anaren ala guarda
los allarmadors anant p. escuadra y toca ala escuadra
de miquel palet y tocaren ala ballarde guardant
y vola dintre que lo virey encara era a pp.

Escuadres

Dimars all 9 de Janer 1635 anarem de dama de [illegible] ala guarda dels [illegible] guardar [illegible] Consell [illegible] los allaconadors y escuadres [illegible] cuadra de Nan. Rocha y la escuadra dell cardes guardame con esta dit.

Escuadres

Dijous all 9 de Febrer 1635 anarem ala guarda dels allaconadors apare y escuadres y toca ala escuadra de miquel Salet y la de Barthomeu ballaster guardame y los matexen varas atrabetes que lo Virey en cana era en ppa.

Escuadres

Divendres all 16 de mars 1635 anarem ala guarda dels allaconadors y escuadres y toca la escuadra de Nan. Rocha y ala escuadra dell cardes guardame y lo matex. y aguevanit dona al trauat va Virey [illegible] genoues devant lo rech que dit [illegible] guare ornell mit guarbres de blat quel dega a Valentin y Mateva gent de mar amorque entrada de fore va entrelb [illegible] mes terra y se enterra [illegible] se apprisina mitja cana y mig blat

Escuadres

Diumenge all 22 de Abril 1635 anarem ala guarda dels allaconadors anam y escuadres y toca ala escuadra de miquel Casel y ala de Barthomeu ballaster

Companyes

Dijous all 31 de mars 1635 anarem ala guarda dels allaconadors apare y companyes y toca ala escuadra de miquel Salet y lo matex

Companyes

Dijous all 7 de Julioll 1635 anarem ala guarda dels allaconadors y companyes y lo Virey lo capita y guardallen y lo matex y y. dels gtans guerres que allan de mode aquella primerament entre espanya y franca quey allaven gran aparell de guerres

[illegible] ala guarda [illegible] guardar [illegible] Consell [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible]

escuadra Sola

Dilluns als 6 de Maig 1636. anaren ala guarda los atxaonadors y ana una escuadra sola y tota ala escuadra de Miquel Palet

Escuadres

Dimarts als 7 de Juliol 1636. anaren ala guarda los atxaonadors y agrupa nit vetgueren los consells comensaren anar de escuadres p. que deien que anian tinguda roda de 150 Vaxells que anian patats dela. Se esbrec y eren Jacc franceses y olandesos y Ingleses. y axi ana la esquadra de Bartholmeu Gallaster. y la dels cardes. y la cridaren comensaren anar companyes.

Companyes

Dijous als 8 de Agost 1636. anaren ala guarda los atxaonadors. y ana tota la companya. y aguaita nit tarda passaren gitt fins al dels calbats. y vedien gitt dues una pasada que naviaven dues p. temer de 80. Vaxells de alandes. y franses que eren patats en Alcant p. socorrer la reyne francesa. Y la Mitta la companya ana al baluart de Miss Jon. y lo dabla va espir que ales ores exien de la Capitana

Companyes

Dimenge als 14 de Xbre 1636. anaren ala guarda los atxaonadors estan la companya p. la aiguada molt de gorn y se aplen com la primera. Y aguaita una entra 50 dues de cardona y una p. Vinyet. que Venian de ppt. com ordi se dexa de ser entrada en cartes. y aguaita nit estaren de guarda guarden de p. lo mateix dells guarden de p. fins als

Escuadres

endres als 2 de Novembre 1636 anaren ala guarda los atxaonadors p. escuadres y no vingue a degada. e aluny. ab la Mitta Companya una escuadra dels tintorers. y ana altra ora los dues escuadres dels atxaonadors. y no Vingueren dita escuadra de Miquel Palet. que Vuitcadiers p. ser lo mes vell. y guardaren p. lo mateix.

Escuadres 146

dilluns a 9 de Xbre 1636 anaren ala guarda los dues escuadres dels cardes y tintorers. guardant p. la mateixa cosa

Companyes

Dimarts als 10 de Maig 1637. fora tota la Companya dels atxaonadors. y fou la primera vegada que los tocaren el anaren ab la Companya.

Companyes

dilluns a 4 de Abril 1637 anaren ala guarda los atxaonadors tota la Companya. y vingue dia de ana la Duqua de cardona de Vinyet. a p. la Jornada de la Vila de Sallent. y Ben arma ab los tres Companyes de cavalls pobles que eren alli. y ben amarren ab altres los barcos y dromons de Vasalls. y Cruzada que eren molts. y era la tarde com los anaren.

Companyes

dilluns a 2 de Maig 1637 anaren ala guarda los atxaonadors. guardant p. dels Sanctos. y fal pagren que ben a Sallent. p. que la aiguada bona. dilluns als 29 de agost dells passat. Lo passaren

Companyes tota

El primer de Xbre 1637. anaren ala guarda los atxaonadors. y aguaita vegada anaren dues Companyes que fou la dels calbats y dues. y la dell atxaonadors una a cada baluart p. los atxaonadors anaren al baluart de Alcant. y aquest dia vingue la Nova que lo Sparrer avia rompuit. y anaba de Alcanten y una bona tota la Vesteria y Cofaine del Duch de Cardona y altres Gents de Una part y altra. y la Victoria fonch del Sparrer. y anaba dita partida de tres Companyes que la Sirvan dita dells fou pp

Compañias

Delos alb.s de 15[illegible]